

INDUSTRINS UTVECKLING I FINLAND

ÅREN 1937—1944.

PUBLIKATIONER
UTGIVNA AV
FINLANDS BANKS INSTITUT
FÖR EKONOMISK FORSKNING

SERIE B: 7.

Y. HEIKEL: INDUSTRINS UTVECKLING I FINLAND
ÅREN 1937—1944
EN UNDERSÖKNING PÅ BASEN AV FÖRETAGENS
BOKSLUTSSIFFROR

BANK OF FINLAND
INSTITUTE FOR ECONOMIC RESEARCH
PUBLICATIONS, SERIE B: 7

Y. HEIKEL: DEVELOPMENT OF THE INDUSTRY OF FINLAND
IN 1937—1944
A RESEARCH ON THE BASIS OF THE BALANCES
OF THE INDUSTRIAL COMPANIES

SUOMEN PANKKI
Kirjasto

YNGVAR HEIKEL

INDUSTRINS UTVECKLING
I FINLAND
ÅREN 1937—1944

EN UNDERSÖKNING PÅ BASEN AV FÖRETAGENS
BOKSLUTSSIFFROR

I DISTRIBUTION
AKADEMISKA BOKHANDELN, HELSINGFORS

I N N E H Å L L

INLEDNING

Jämförelse med tidigare undersökningar.....	7
Materialet	10
Fördelning på industrigrupper	12

INDUSTRINS ALLMÄNNA UTVECKLING

Allmänna ekonomiska betingelser	15
Exportindustrin.....	20
Hemmamarknadsindustrin	22

UNDERSÖKNING AV BOKSLUTEN

Sammandrag för samtliga undersökta bolag	39
Hela det investerade kapitalet eller balansens slutsumma	40
Årsförsäljning	46
Långfristiga placeringar	58
Kortfristiga placeringar	63
Lager	64
Värdepapper	76
Bankfordringar och kassa	78
Kontofordringar och växlar	79
Egna medel	81
Soliditeten	86
Främmande medel	89
Långfristiga skulder	91
Kortfristiga skulder	92
Förmögenhetsöverlåtelseskatt.....	96
Skattereservationer och skattefonder	98
Likviditeten	98
Nettovinst	101
Räntabiliteten	103
Skatter	110
Avskrivningar	116

SLUTORD	117
---------------	-----

DIAGRAM

Hela det investerade kapitalet i % av 1937 års hela investerade kapital ..	43
Årsförsäljning i % av 1937 års försäljning	51
Årsförsäljning i % av egna medel	55
Lager i % av årsförsäljning	73
Soliditeten. Egna medel i % av långfristiga placeringar	87
Liquiditeten. Kortfristiga placeringar i % av kortfristiga skulder	100
Räntabiliteten. Nettovinst i % av egna medel	104
Nettovinst i % av årsförsäljning	109
Skatter i % av 1937 års skatter	113

TABELLBILAGOR BELYSANDE UTVECKLINGEN INOM UNDERGRUPPERNA

- Tab. 1. Balansens slutsumma eller hela det investerade kapitalet i milj. mk
- » 2. Årsförsäljning i milj. mk
 - » 3. Årsförsäljning i % av hela det investerade kapitalet
 - » 4. Årsförsäljning i % av egna medel
 - » 5. Årsförsäljning i % av långfristiga placeringar
 - » 6. Långfristiga placeringar i milj. mk
 - » 7. Långfristiga placeringar i % av hela det investerade kapitalet
 - » 8. Kortfristiga placeringar i milj. mk
 - » 9. Lager i milj. mk
 - » 10. Lager i % av hela det investerade kapitalet
 - » 11. Lager i % av årsförsäljning
 - » 12. Värdepapper i % av hela det investerade kapitalet
 - » 13. Kontofordringar och växlar i % av hela det investerade kapitalet
 - » 14. Egna medel i milj. mk
 - » 15. Egna medel i % av hela det investerade kapitalet
 - » 16. Soliditeten. Egna medel i % av långfristiga placeringar
 - » 17. Främmande medel i milj. mk
 - » 18. Kortfristiga skulder i milj. mk
 - » 19. Kortfristiga skulder i % av hela det investerade kapitalet
 - » 20. Bankskulder och andra korta lån i % av kortfristiga placeringar
 - » 21. Kontoskulder och varuväxlar i % av kortfristiga placeringar
 - » 22. Likviditeten. Kortfristiga placeringar i % av kortfristiga skulder
 - » 23. Nettovinst (— nettoförlust) i milj. mk
 - » 24. Räntabiliteten. Nettovinst i % av egna medel (— årets nettovinst eller + årets nettoförlust)
 - » 25. Nettovinst i % av årsförsäljning
 - » 26. Erlagda skatter
 - » 27. Skatter i % av beskattningsbar vinst
 - » 28. Skatter i % av årsförsäljning

INLEDNING.

Jämförelse med tidigare undersökningar.

Redan tidigare ha en del statistiska undersökningar uppgjorts på basen av företagens bokslutssiffror för att belysa industrins utveckling. För huvudresultaten av den första undersökningen av detta slag, som gjordes på Finlands Banks Statistiska avdelning och som berörde boksluten för 1925—1928, redogjorde fil. dr. A. E. Tudeer vid Kansantaloudellinen Yhdistys' möte den 21 nov. 1929.¹ Undersökningen omfattade 79 stora bolag och koncerner, vilkas sammanlagda aktiekapital motsvarade nästan hälften av samtliga industribolags aktiekapital. Uppgifter om årsförsäljningen förelågo för 70 bolag och motsvarade drygt 28 % av hela industriproduktionens bruttovärde enligt industristatistiken.

Sedan genom lagen av den 20 april 1928 alla bolag, vilkas aktiekapital överstiger 300 000 mark, förpliktats att till Handelsregistret inlämna avskrifter av sina balans- samt vinst- och förlusträkningar jämte uppgifter om årsförsäljningen och avskrivningarna, erhöles material för uppgörande av en ny statistik på bredare bas. En sådan gjordes av Finlands Banks Statistiska avdelning, ursprungligen omfattande 1928—1936, senare kompletterad för 1937—1940. Fil. dr. numera professor A. E. Tudeer redogjorde i ett föredrag i Kansantaloudellinen Yhdistys i december 1937 för resultaten av densamma för åren 1928—1936², medan siffrorna för 1937 och 1938—1939 ha behandlats av fil. mag. Y. Heikel i artiklar i Mercator och Ekonomiska Samfundets tidskrift.³ Materialet för 1940 har alls icke

¹ A. E. Tudeer: Katsaus teollisuuden pääomasuhteisiin ja kannattavaisuuteen bilanssitietojen valossa, Kansantaloudellinen Aikakauskirja 1929, s. 368—394.

² A. E. Tudeer: Suomen teollisuusyhtiöiden pääomasuhteet ja kannattavuus sekä suhdanteiden vaikutus niihin, Kansantaloudellinen Aikakauskirja 1938, I nide, s. 5—34.

³ Yngvar Heikel: Industrins utveckling år 1937 i belysning av bokslutssiffror, Mercator 5 och 11 nov. 1938.

Yngvar Heikel: Industrins utveckling åren 1938—1939, jämförd med 1937 års resultat i belysning av bokslutssiffror, Ekonomiska Samfundets tidskrift, Ny serie, Häfte 50, s. 63—81.

publicerats. Denna undersökning omfattade från början 143 representativa koncerner och bolag, vilkas antal genom fusioner och 4 firmors upphörande 1936—1937 nedgick till 131 år 1937 och ytterligare genom fusioner till 117 år 1940. I densamma medtogos blott sådana firmor, som varit i verksamhet under hela perioden 1928—1935, varigenom flere efter 1928 startade stora bolag, särskilt inom exportindustrin, icke blevo beaktade. En del bolag, som under perioden 1928—1936 hört till en viss industrigrupp, hade sedermera genom fusion övergått till en annan industrigrupp. En del andra bolag, som tidigare inte medräknats i statistiken, hade genom fusion med i densamma observerade företag från och med fusionen också de blivit inbegripna.

Med hänsyn till dessa omständigheter ansågs det önskvärt att omlägga denna statistik på en vidare bas. Såsom utgångsår för den nya undersökningen valdes toppkonjunkturåret 1937, som för industrins vidkommande visade det bästa resultatet före utbrottet av det andra världskriget. Härvid medtogos till en början 316 koncerner och bolag, vilkas antal dock genom talrika fusioner har nedgått till 271 år 1944. För att belysa de två senast nämnda undersökningarnas omfattning meddelas här följande siffror.

Industrigrupp	Antal medräknade företag					Årsförsäljning i % av hela industrins produktionsvärde				
	I äldre undersökningen		I nyare undersökningen			I äldre undersökningen		I nyare undersökningen		
	1937	1940	1937	1940	1944	1937	1940	1937	1940	1944
Allmän exportindustri	29	26	59	53	39
Sågindustri	18	17	23	23	21
Hela exportindustrin	47	43	82	76	60	66.6	74.4	79.0	91.2	79.3
Metall- och maskinindustri . .	21	13	56	48	49	35.0	35.2	48.4	51.9	44.3
Sten-, ler- och glasindustri . .	7	7	20	21	16	61.0	65.5	74.3	82.5	78.7
Textilindustri	16	16	45	45	44	63.8	67.8	80.2	84.9	72.6
Gummi- och läderindustri . .	13	11	26	23	20	55.9	56.7	73.7	76.3	65.6
Närings- o. njutn.med.ind. . .	16	16	38	36	35	33.4	37.1	42.5	48.6	48.0
Kemisk industri	11	11	25	24	24	47.5	36.3	94.1	122.5	85.6
Asfalt- och tapetindustri . .	—	—	6	6	6	—	—	114.8	87.3	86.3
Grafisk industri	—	—	11	11	10	—	—	48.9	50.1	46.7
Kraftverk	—	—	7	7	7	—	—	24.4	28.7	30.0
Hela hemmamarknadsind.	84	74	234	221	211	41.3	42.7	57.5	62.4	55.4
Hela industrin	131	117	316	297	271	52.2	49.8	66.7	68.8	62.5

Såsom av tabellerna framgår, hade asfalt- och tapetindustrin, grafiska industrin och kraftverk icke medtagits i den tidigare undersökningen. I den nyare undersökningen ha över huvud taget medtagits bolag, som ansetts representativa för sin grupp med hänsyn till årsförsäljning och aktiekapital, medan någon absolut gräns för dessa varierande tal inte dragits. Bolag, som sammanslagits genom fusion, ha i allmänhet medräknats i moderbolagets industrigrupp från och med 1937 eller från det år de börjat verksamheten. Härigenom ha en del mindre bolag medräknats, som annars hade lämnats utanför. I allmänhet ha de bolag, som helt och hållet upphörde med sin verksamhet efter vinterkriget, utelämnats, dock med vissa undantag. Ett sågbolag är medräknat 1937—1941, ehuru det sedan inställde verksamheten. Två sågbolag, som först 1943 uppgingo i en medräknad sågkoncern, äro icke medräknade 1937—1942. För ett bolag i näringsindustrin saknas bokslut för 1939—1941, men bolaget har senare uppgått i ett medräknat bolag. För ett tryckeribolag saknas vinst- och förlusträkningen för 1939.

Omfattningen av de båda undersökningarna belyses ytterligare genom följande tabell över balansräkningarnas summa för åren 1937, 1940 och 1944, i miljoner mark.

	I den äldre undersökningen		I den nyare undersökningen		
	1937	1940	1937	1940	1944
Exportindustrin.....	8 334.4	8 469.0	10 161.9	10 427.4	12 894.7
Hemmamarknadsindustrin ..	4 815.5	5 760.1	6 748.7	8 542.3	13 440.8
Hela industrin	13 149.9	14 229.1	16 910.6	18 969.7	26 335.5

Balansräkningarnas summa för samtliga undersökta bolag i den tidigare undersökningen motsvarade 1937 och 1940 blott drygt $\frac{3}{4}$ av motsvarande tal i den senare undersökningen. För exportindustrin voro dessa tal något högre, resp. 82.0 och 81.2 %, medan de för hemmamarknadsindustrin voro lägre, resp. 71.4 och 67.4 %.

De medräknade bolagens aktiekapital i Finlands Banks tidigare undersökning steg 1937 till blott 59.6 % av alla industriella aktiebolags aktiekapital och 1940 till 60.6 %, medan motsvarande tal för den nyare undersökningen 1937—1942 utgjorde 79.8, 78.8, 76.6, 80.4, 79.1 och 80.2 %.

Av landets hela industris bruttoproduktionsvärde kom på aktie- och övriga bolags andel 88.3 % åren 1937 och 1938 och 86.9 % år 1940.

Magister F. Hallio höll hösten 1937 ett föredrag i Kauppatieteellinen Yhdistys om industrins och handelns kapitalförhållanden på basen av en undersökning för 1935—1936, som omfattade 142 industribolag och 38 andra bolag.

Centrallaget för Handelslagen i Finland (S.O.K.) har även utarbetat en liknande undersökning, vars resultat för 1928—1936 och dels för 1937 voro föremål för ett föredrag av fil. dr, numera professor Odal Stadius i Ekonomiska Samfundet den 26 april 1938¹. Denna undersökning omfattade 281 bolag, som varit i verksamhet under hela perioden 1928—1936 och vilkas sammanlagda aktiekapital 1936 representerade 68 % av landets samtliga industribolags aktiekapital och vilkas årsförsäljning motsvarade 62 % av industrins bruttoproduktionsvärde samma år. Materialet hade i denna undersökning fördelats på 32 olika industrigrupper och var sålunda betydligt mera detaljerat än Finlands Banks tidigare undersökning.

Materialet.

Liksom till den tidigare av Statistiska avdelningen uppgjorda statistiken ha uppgifterna erhållits dels ur de i Finlands Allmänna Tidning och i Finansbladet publicerade boksluten, dels ur de till Handelsregistret av bolagen jämlikt ovannämnda lag av den 20 april 1928 insända boksluten jämte uppgift om årsförsäljningen. Härutöver ha en del uppgifter erhållits genom en rätt vidlyftig korrespondens med bolagen, vilken blivit nödvändig dels emedan flere bolag i sina publicerade och till Handelsregistret insända balanser på olika sätt sammanslå en del viktiga balansposter, som i allmänhet brukas hållas åtskilda, dels emedan man önskat undersöka vissa grupper bland tillgångarna och skulderna, såsom bankfordringar och kassa, kontofordringar och varuväxlar, bankkulder och andra kortfristiga lån samt kontoskulder och varuväxlar m.m. dylikt.

Vid en undersökning baserad på bokslut bör man städse minnas, att slutsatser må dragas endast med vissa reservationer, emedan boksluten inte städse i alla punkter motsvara verkligheten, då de i flere avseenden äro påverkade av resp. bolagsledningars strävan att av olika skäl förändra resultaten i önskad riktning. Under goda år förefinnes sålunda en tendens att bokföra anläggningar och lager till möjligast låga värden och att genom andra bokföringsmetoder skapa dolda reserver för att minska på nettovinsten och därmed på skatterna. Under dåliga år kunna åter avskrivningarna göras mindre än önskvärt vore och anläggningar och lager värderas högre för att bättra på resultatet och möjliggöra en normal vinstutdelning o.s.v. Dessa »friseringar» av boksluten jämna ut

¹ Odal Stadius: Finlands industribokslut åren 1928—1937, Ekonomiska Samfundets Tidskrift, Ny serie, XLII, s. 27—50.

konjunkturernas inflytande på resultaten av undersökningen i jämförelse med verkligheten, även om de samma år inom olika bolag kunna verka i motsatt riktning. Därjämte är att märka, att från undersökningen i allmänhet uteslutits de bolag, som upphört med sin verksamhet under perioden, vilket ofta varit en följd av att de gått med förlust, samt att de medräknade bolagen utgöra de mera betydande företagen inom resp. industrigrupper. Deras aktiekapital utgjorde sålunda i medeltal åren 1937, 1939 och 1944 c. 15.9, 16.8 och 23.8 millioner mark per bolag, medan motsvarande medeltal för landets alla industribolag uppgick blott till c. 1.4 millioner de två förstnämnda åren. I samband med ovannämnda omständigheter må framhållas att många bolag med anledning av den efter vinterkriget införda förmögenhetsöverlåtelseskatten eller för täckande av stora avskrivningar på fordringar nödgades tillgripa en del av sina dolda reserver och sålunda uppvärderade sina långfristiga placeringar, en åtgärd, som senare åtminstone i en del fall befanns vara obehövlig, sedan det avträdde området hade återerövrats och de på detta område verksamma bolagen återfått en stor del av sin förlorade egendom och många av deras gäldenärer åtminstone en del av sin förlorade likviditet. Genom vapenstilleståndsavtalet i september 1944 förlorade åter många bolag en betydande del av sin egendom och råkade i en liknande situation som vårvintern 1940.

Bolagen ha för övrigt uppgjort sina vinst- och förlusträkningar mycket olika. Av en del framgå skatter, räntor, avskrivningar på långfristiga placeringar och avskrivningar på fordringar skilt för sig, medan i andra två eller flere eller t.o.m. alla dessa grupper äro sammanslagna i en summa. En del uppgiva varukontot på creditsidan, d.v.s. bruttovinsten på varuproduktionen med avdrag av alla varukostnader, medan andra uppgiva dem inklusive varukostnaderna, som i så fall ingå i omkostnaderna på debetsidan. Följden härav är att blott en del av vinst- och förlusträkningens olika poster kunnat bearbetas. Nettovinsten, resp. nettoförlusten har blivit föremål för en närmare undersökning, likaså skatterna och avskrivningarna.

Vid behandlingen av siffserierna för de olika bokslutsposterna måste man även beakta vårt penningvärdes betydande försämring under perioden 1937—1944. Huvudresultaten av denna undersökning gälla därför förhållandet mellan olika balansposter inom samma års bokslut, medan siffserier visande en bokslutsposts utveckling i % av motsvarande siffror för 1937 uträknats i regeln blott för hela balanssumman, lagervärdena och årsförsäljningen. I de långfristiga placeringarna ingå i allmänhet värderingar av olika datum och detsamma är ock delvis fallet

med lagren och sålunda med en stor del av balanssumman. En reducering av dessa tal för erhållande av utvecklingen av deras volym, t.ex. med partiprisindex för motsvarande varugrupp, vore sålunda i allmänhet icke ändamålsenlig, medan detta dock gjorts i fråga om årsförsäljningen.

I allmänhet ha balanserna avslutats per kalenderår. Då bokslutet gjorts per annan datum, ha de bokslut, som avslutats den 30 juni eller senare under året, hänförts till samma år, medan de bokslut, som avslutats tidigare, t.ex. den 31 mars, hänförts till föregående år.

Detaljerade uppgifter om de olika bokslutsposterna, vad de omfatta och huru de behandlats i denna undersökning, återfinnas senare under respektive rubrik.

Fördelningen på industrigrupper.

I en undersökning baserad på företagens bokslut är det icke möjligt att såsom i den officiella industristatistiken hänföra de siffror, som avse ett företags verksamhet inom olika industrigrupper, till envar av dessa, utan nödgas man räkna siffrorna för sådana bolag i deras helhet till samma grupp. Sålunda är t.ex. Tammerfors Linne- och Jernmanufaktur Ab hänförd till linnefabrikerna inom textilindustrin, ehuru firman är verksam även inom metall- och maskin- samt pappersindustrin. Till den allmänna exportindustrin ha likaså hänförts en mängd koncerner och bolag, som äga dels pappers- och cellulosafabriker samt träsliperier, dels sågar och andra träförädlingsverk, kraftverk och eventuellt andra fabriker. Till sågindustrin ha däremot räknats sådana bolag, som arbeta endast med sågar och andra träförädlingsverk.

Då den nyare undersökningen omfattar ett så mycket större antal bolag än de tidigare, har man för att få fram avvikelserna inom de olika industrigruppernas utveckling uppdelat följande huvudgrupper i mindre undergrupper.

	Antal undersökta bolag		
	1937	1940	1944
<i>Allmän exportindustri</i>			
Allmän grupp	49	43	32
Fanerfabriker	10	10	7
<i>Metall- och maskinindustri</i>			
Allmän grupp	50	42	43
Malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk	2	2	2
Krigsförnödenhetsfabriker	4	4	4

	Antal undersökta bolag		
	1937	1940	1944
<i>Sten-, ler- och glasindustri</i>			
Kalkbruk och cementfabriker	6	6	5
Tegelbruk	6	6	6
Porslins- och kakelfabriker	3	3	1
Glasbruk	5	6	4
<i>Textilindustri</i>			
Linnfabriker	1	1	1
Bomullsfabriker	5	5	4
Yllefabriker	13	13	13
Sidenväverier	6	6	6
Trikåfabriker	7	7	7
Hatt- och mössfabriker	4	4	4
Kostym- och kappfabriker	7	7	7
Övriga textiltfabriker	2	2	2
<i>Gummi- och läderindustri</i>			
Gummifabriker	4	4	4
Läderfabriker	13	13	10
Skofabriker	9	6	6
<i>Närings- och näringsmedelsindustri</i>			
Kvarnar och bagerier	9	7	6
Socket- och sötsaksfabriker	6	6	6
Ölbryggerier och läskdrycksfabriker	14	14	14
Margarin- och gräddfabriker	4	4	4
Tobaksfabriker	3	3	3
Övriga	2	2	2
<i>Kemisk industri</i>			
Färg- och fernissfabriker	4	4	4
Olje-, ljus- och tvålfabriker	5	5	5
Tändsticksfabriker	2	2	2
Teknokemiska och kosmetiska fabriker.....	7	7	7
Övriga kemiska fabriker	6	6	6

Inom den *allmänna exportindustrin* ha fanerfabrikerna räknats till en skild undergrupp och alla övriga till en stor allmän grupp. Dock ingå i denna en del fanerfabriker, ägda av hithörande koncerner och bolag. En fanerfabrik, som 1937—1941 har räknats till fanerfabrikerna, har från 1942 uppgått i en koncern i den allmänna gruppen. Ett annat fanerbolag, vars verksamhet upphörde efter vinterkriget men som uppgjorde egna balanser t.o.m. 1941, har från 1942 helt sammanslagits med en koncern inom metall- och maskinindustrin. Ett tredje fanerbolag har i september 1944 upphört med sin verksamhet och är därför ej medräknat 1944.

Till *exportindustrin* ha räknats ovannämnda grupper ävensom sågindustrin, ehuru de delvis även arbeta för hemmamarknaden. Till *hemmamarknadsindustrin* ha hänförs alla övriga undersökta bolag, ehuru en del av dem även arbeta för export.

Inom *metall- och maskinindustrin* ha två stora bolag, som arbeta med malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk, räknats till en skild undergrupp på grund av deras speciella produktion. Fyra bolag, som till krigets slut endast arbetade med vapen

och ammunition, ha sammanförts i en grupp av krigsförnödenhetsfabriker, medan övriga undersökta bolag i denna grupp ha hänförts till den allmänna metall- och maskinindustrigruppen, ehuru flere av dessa under krigsåren även delvis arbetade med tillverkning av krigsförnödenheter. För ett bolag saknas vinst- och förlusträkning för 1937 och årsförsäljningen för 1937 och 1938. Ett bolag har medräknats från 1941, då det övertog ett annat bolags industriella verksamhet.

I fråga om *sten-, ler- och glasindustrin* må nämnas, att en kakelfabrik 1943 genom fusion övergick från den tredje till den första undergruppen och att ett glasbruk vidtog med sin verksamhet först 1939 men ändå medräknats.

I fråga om *textilindustrin* må framhållas, att en yllefabrik, som 1941 sammanlogs med en bomullsfabrik, för hela perioden har medräknats bland bomullsfabrikerna, ehuru dess produktion hänför sig till ylleindustrin. Ett annat större bolag har hela tiden räknats till trikåfabrikerna, ehuru bolaget de senaste åren även upptagit bomullstillverkningar på sitt program. Från textilgruppen ha de två stora konstsilkefabrikerna Kuitu Oy och Säteri Oy helt bortlämnats, då de under större delen av perioden varit på byggnadsstadiet eller icke varit i verksamhet.

Inom *gummi-, läder- och skoindustrin* har en skofabrik, som 1941 uppgick i en läderkoncern, för hela perioden räknats till läderfabrikerna, medan en läderfabrik, som 1940 uppgick i en skofabrikskoncern, under hela perioden räknats till skofabrikerna. En skofabrik började verksamheten först 1938, men har ändå medräknats. En läderfabrik uppgick 1943 i en skofabrik och överflyttades därmed till denna undergrupp.

I *närings- och njutningsmedelsindustrins* undergrupp tobaksfabriker äro icke medräknade två stora privata tobaksfabriker, vilkas bokslut inte publiceras.

I den *kemiska industrins* sista undergrupp har ett bolag vidtagit med faktureringen först i slutet av 1939.

Asfalt- och tapetfabrikerna, som i den officiella statistiken räknas till pappersindustrin, ha här upptagits i en skild grupp, då de i huvudsak arbeta för hemmamarknaden och de inte ha kunnat inrymmas i någon annan av hemmamarknadsindustrins grupper.

Inom gruppen *grafisk industri* ha medräknats en del större tidningstryckerier och några större tryckerier, vilkas verksamhet främst ligger inom den grafiska industrins område, medan en del stora förlagsfirmor, som även ha egna tryckerier, hänförts till förlagsfirmorna i en av Finlands Banks institut för ekonomisk forskning samtidigt utarbetad statistik över partiäffärernas utveckling. Ett av de för åren 1937—1943 medräknade tryckeribolagen uppgick 1944 i ett icke medräknat tidningsbolag och är sålunda icke med det sista året.

Bland *kraftverken* ha medtagits endast ett antal större bolag. Dock ha härifrån utelämnats de stora bolagen Oy Abborfors Ab och Västra Finlands Kraft Ab, då de ägas av några större koncerner, som dela deras omkostnader och köpa deras ström, varför inga uppgifter ha erhållits om årsförsäljningen och vinstkontot.

INDUSTRINS ALLMÄNNA UTVECKLING.

Allmänna ekonomiska betingelser.

Innan resultaten av föreliggande undersökning granskas, gives här en översikt av industrins utveckling i belysning av industristatistikens och handelsstatistikens siffror, kompletterade med uppgifter givna av fackmän inom olika industrigrenar.

För den industriella verksamheten i dess helhet var året 1937 ett högkonjunkturår med dittills uppnådda siffror såväl för industriproduktionens volym som dess värde. Volymen beräknades då vara 46 % och värdet 57 % högre än under det föregående toppkonjunkturåret 1928. År 1938 uppvisade industrin i dess helhet icke samma höga siffror som föregående år, men utvecklingen var oenhetlig för olika industrigrenar. Under första halvåret 1939 nådde industrin delvis högre resultat än under motsvarande månader de föregående åren, ehuru utvecklingen även då var olika inom skilda industrigrupper. Men så utbröt i september 1939 det andra stormaktskriget, som genom sina verkningar i hög grad kom att hämma vår industris utveckling och i särskilt hög grad drabbade exportindustrin. Redan vid stormaktskrigets utbrott försvårades handelsförbindelserna med länderna utom Östersjön och genom att våra viktigaste exportvaror, trävaror, papper, cellulosa och slipmassa av de krigförande förklarades för krigskontraband och belades med allt strängare restriktioner, minskades exportmöjligheterna småningom alltmer. Under vinterkriget i december 1939—mars 1940 med vår östra granne avstannade exporten nästan helt och hållet, varför många av exportindustrins fabriker dels helt avbröto verksamheten, dels kunde utnyttja endast en bråkdel av sin kapacitet. Härtill bidrogo de talrika inkallsena av arbetare till armén, vilka i särskilt hög grad drabbade exportindustrin.

Vinterkriget avslutades med den tunga freden i Moskva, varigenom landet stympades och förlorade synnerligen värdefulla delar av sitt område. Följande siffror giva en föreställning om vilken betydande förlust vår industri och särskilt exportindustrin led genom *överlåtelsen av Karelen*. År 1938 funnos på det avträdde området 432 industriinrättningar med mer än 25 000 arbetare eller 11.7 % av landets hela industriarbetarstam, och dessa fabrikers produktion, baserad på riklig tillgång på skogar och vattenkraft, utgjorde c. 10 % av hela landets industriella produk-

tion. Den förnämsta delen av dessa fabriker bestod av träförädlingsfabriker, nämligen 64 sågar och hyvlerier, 21 snickerier och möbelfabriker, 7 träsliperier och kartongfabriker, 5 sulfatcellulosa- och 2 sulfatcellulosafabriker, 5 pappersbruk, 4 fanerfabriker o.s.v., vilka närmast arbetade för export. För så vitt de beaktats i föreliggande redogörelse ha de hänförs till exportindustrin. Av landets hela motsvarande produktion tillverkade de förlorade sulfatcellulosafabrikerna 26.4 %, sulfatcellulosafabrikerna 24.5 %, fanerfabrikerna 14.3 %, sågarna och hyvlerierna 12.7 %, träsliperierna och kartongfabrikerna 11.5 % och pappersbruken 5.4 %. Dessutom förlorade landet betydande kraftverk, vilkas produktion översteg hälften av de sammanlagda leveranserna från landets då utbyggda kraftverk, vidare sin enda konstsilkefabrik, sin enda täljstensfabrik, det ena av två råsockerbruk och ett av fyra martinverk, 30.6 % av mjöl- och grynkvárnarna samt 35.2 % av potatismjöls- och stärkelsefabrikerna. Dessutom kan de förlorade fabrikernas andel i följande produktion nämnas: bultar 50.0 %, kalksandtegel 37.0 %, ljus 49.0 %, benmjöl 52.8 %, vattenglas 95.7 %, klor. 53.1 %, takfilt 44.4 % och andra filtvaror 48.1 %.

Under senare delen av 1940 och våren 1941 inträdde en period av småningom växande industriell verksamhet, men denna hade nått blott en bråkdel av förkrigstidens siffror, då det nya kriget i juni åter medförde ett nytt bakslag, särskilt för exportindustrin. Utrikeshandeln var i huvudsak inskränkt till Östersjöländerna och de länder, som nåddes genom dessa. Våren 1941 upprättades dock en rätt betydande handel med Amerika över Petsamo, men efter det nya krigets utbrott tilltäcktes även denna förbindelseled.

Produktionen hämmades för exportindustrins vidkommande främst av de inskränkta exportmöjligheterna men för denna och ett flertal andra industrigrenar även av brist på råvaror, bränsle och arbetskraft. Bristen på arbetskraft var beroende av att en stor del av den mest arbetsföra manliga befolkningen var inkallad i försvarets tjänst, vilket även medförde att flottningsarbetena och skogsavverkningarna under krigsåren gingo ned till en bråkdel av de fredstida prestationerna. De försvårade transportmöjligheterna medverkade till att icke ens alla avverkade trävarupartier fingos fram till fabrikerna. Det flytande bränslet reserverades helt för militära ändamål, varför den civila buss- och biltrafiken inskränktes till ett minimum och var hänvisad till gengasdrift med bilsplint som bränsle. Järnvägarna nödgades till stor del använda ved som bränsle, trots att de voro överbelastade dels med tunga militära transporter på ett utom landets gränser utvidgat järnvägsnät och dels med den gods-

och passagerartrafik, som tidigare betjänats av buss- och biltrafiken. Till transportsvårigheterna bidrog ytterligare bristen på bilringar, och möjlighet att i övrigt reparera och förnya den förslitna vagnsparken, som ytterligare minskats genom bombskador. Under de första krigsåren vållade vattenbrist i forsarna att en del stenkol måste användas för produktion av elektrisk ström, och knappheten på stenkol, som kunde importeras i blott otillräckliga mängder, ävensom den starkt ökade konsumtionen av ved gjorde sitt till att en del pappers- och slipved under de sista krigsåren måste användas som bränsle, sedan vedlagren hade tagit slut. Evakueringen av Karelen i mars 1940 förorsakade en exceptionell, nödtvungen nedslaktning av en del av husdjursstammen, och foderbristen, ytterligare ökad genom 1940 och 1941 års felslagna skördar, som uppgingo till blott c. 60 % av det normala, vållade under de följande åren en fortsatt nedskärning av kreatursstocken. Detta medförde en minskning i produktionen av animaliska livsmedel och råvaror för läderindustrin. Den minskade tillgången på naturliga gödningsämnen och bristen på konstgödsel, vars import avstannat, samt bristen på arbetskraft för dikning och andra jordbruksarbeten bidrogo i sin mån till minskade skördar. Många av hemmamarknadsindustrins grenar ledo svår brist på råvaror, förorsakad av begränsade eller stoppade importmöjligheter, vilka även voro en följd av valutabrist, som ledde till reglementering med licenser och clearingsystem. Ytterligare hämningar i produktionen vållades av bombskadorna, som för industrins del har beräknats till c. 1.5 miljarder mark.

Under de senare krigsåren var vattentillgången i forsarna rikligare, medförande större leveranser av elektrisk ström, och vintrarna voro mildare, vilket lättade på bränslesituationen, skördarna blevo något större och husdjursstammen ökades något. I och med vapenstilleståndet i september 1944 avstannade utrikeshandeln nästan totalt, vilket vållade många svårigheter för de industrigrenar, som dittills fått importvaror från Tyskland. Först i december fick man småningom i gång ett begynnande handelsutbyte med Sverige och Sovjetunionen. Genom vapenstilleståndets bestämmelser om landavträdelserna blev industrin åter beskuren på ungefär samma sätt som efter Moskvafreden. Vid hemförlovingen av armén under hösten 1944 kunde största delen av den återvändande manliga arbetskraften placeras i sina tidigare sysslor, så att ingen arbetslöshet uppstod, medan en god del av de under kriget tillfälligt anställda kvinnliga arbetarna återvände till hemsysslor och andra arbeten. Men kriget hade med ett betydande antal stupade och invalider reducerat arbetarstammen, varför brist på arbetskraft fortfor att råda inom många

industrigrenar. Utvecklingen under den följande tiden från början av 1945 ligger utom ramen för den tidsperiod, som varit föremål för denna undersökning.

Bränslesituationen och exportindustrins tillgång på råvaror må här belysas med en del uppgifter. Enligt handelsstatistiken importerades åren 1937—1944 följande mängder bränsleprodukter.

	Stenkol	Koks	Petroleum	Bensin och gasolin
	1 000 ton	1 000 ton	1 000 ton	1 000 ton
1937	1 903.4	328.8	65.0	117.0
1938	1 529.7	248.0	64.7	136.7
1939	1 161.4	259.5	49.5	148.0
1940	563.6	127.3	23.9	75.8
1941	945.9	118.5	7.0	64.2
1942	781.7	119.5	17.3	58.8
1943	1 065.9	241.9	10.7	59.3
1944	736.7	168.3	11.7	22.1

Stenkolsimporten sjönk 1940 till 30 % och varierade sedan mellan 56 och 39 % av 1937 års import, koksimporten gick 1941 ned till drygt en tredjedel och varierade sedan mellan 74 och 51 %, medan petroleumimporten 1941 sjönk till 11 %, steg 1942 till 27 % och minskades till 18 % 1944. Bensin- och gasolinimporten utgjorde 1940—1943 drygt hälften och sjönk 1944 till blott 19 % av 1937 års siffror. Den fabriksmässiga vedproduktionen minskades 1940—1941 till omkring hälften och höll sig de följande åren mellan 28 och 37 % av 1937 års produktion. I stället ökades bilsplintproduktionen år för år och uppgick 1944 till 3.2 milj. hl.

Skogsavverkningarna visa åter följande siffror i milj. m³ under de olika avverkningsperioderna.

Avverknings- period	Grovt virke	Rundvirke	Ved, splint, kolved	Summa stapelvirke	Total- summa
	fast mått	löst mått	löst mått	fast mått	fast mått
1936—1937	16.6	18.6	9.1	18.1	34.7
1937—1938	11.6	20.9	10.3	20.4	32.0
1938—1939	9.1	9.8	7.8	11.3	20.4
1939—1940	2.3	2.6	9.7	7.4	9.7
1940—1941	7.3	4.5	20.3	14.9	22.2 ¹
1941—1942	3.1	2.2	7.0	5.6	8.7 ²
1942—1943	6.4	5.5	14.9	12.4	18.8
1943—1944	6.5	5.9	16.3	13.5	20.0
1944—1945	6.6	8.4	15.6	14.8	21.4

¹ Härtill kommer 3.2 milj. m³ avverkade i bolagens skogar.

² Härtill kommer 1.8 milj. m³ avverkade i bolagens skogar.

Redan den sista fredsvintern 1938—1939 hade avverkningarna gått ned till mindre än $\frac{2}{3}$, varav största minskningen kom på rundvirket och veden, och under vinterkriget gingo avverkningarna ytterligare ned till mindre än $\frac{1}{3}$ av fredsproduktionen. Nu var minskningen störst i fråga om grovt virke, därefter för rundvirket, medan huggningen av brännved något ökades. Följande avverkningsperiod, som låg mellan våra båda krig, höggs dubbelt mer brännved, nära dubbelt mer rundvirke och c. tre gånger mer grovt virke än föregående år, men summan stannade vid c. $\frac{4}{5}$ av fredsproduktionen. Vintern 1941—1942 visar åter ett minimum, som för totalsumman låg vid 33 % av avverkningarna under perioden 1937—1938. De tre följande vintrarna ha huggningarna något ökat så att de legat vid resp. 59, 62 och 67 % av nämnda basnivå.

Förändringarna i *arbetarantalet* inom hela industrin, träindustrin och pappersindustrin samt inom övriga grenar sammanlagt belysas av följande siffror, som utgöra medeltalet i industristatistiken upptagna arbetare av olika åldrar den 1 januari, 1 april, 1 juli och 1 oktober, varför vinterkriget blott i ringa grad har inverkat på 1939 års siffror, medan 1944 års tal äro oberörda av hemförlovingen av armén hösten 1944.

	Hela industrin 1 000 st.	Trä- industrin 1 000 st.	Pappers- industrin 1 000 st.	Övriga industrier 1 000 st.
1937	207.5	58.1	21.5	127.9
1938	214.4	53.4	22.2	138.8
1939	191.0	43.9	18.0	129.1
1940	175.6	28.8	15.4	131.4
1941	179.6	31.5	15.8	132.3
1942	176.5	33.2	17.7	125.6
1943	186.9	36.9	19.7	130.3
1944	180.5	35.1	17.6	127.8

Medan arbetarstocken för industrin i dess helhet 1939 hade gått ned till 92 % och de tre följande åren till c. 85 % av 1937 års storlek samt 1943 var något högre, 90 %, minskades arbetarantalet inom träindustrin på grund av försämrade konjunkturer redan 1938—1939 till 91—75 % och 1940 till mindre än hälften samt höll sig de följande åren vid 55—63 % av 1937 års nivå. Minskningen inom pappersindustrin var något mindre, 1939 till 84 %, och 1940—1941 till 72—74 %, men 1942 och 1944 ökades arbetarantalet till 82 och 1943 till 92 %. För trä- och pappersindustrierna sammanräknade minskades arbetarstocken 1940 till 55 % och ökades de följande åren till 60—71 % av basårets styrka, medan arbetarantalet inom alla övriga industrigrenar sammanlagt 1938 steg till 108 %—men sedan varierade mellan 103 och 98 %.

Exportindustrin.

Inom exportindustrins olika grenar varierade medelantalet arbetare på följande sätt.¹

	Faner-fabriker		Träsliperier o. kartongfabr.		Sulfitcellulosafabr.		Sulfatcellulosafabr.		Pappersbruk	
	1 000 st.	%	1 000 st.	%	1 000 st.	%	1 000 st.	%	1 000 st.	%
1937	9.1	100.0	4.7	100.0	5.2	100.0	2.8	100.0	4.7	100.0
1938	9.8	108.0	4.6	98.4	5.2	100.1	3.0	107.7	4.8	101.3
1939	8.6	94.9	3.8	80.5	3.6	69.5	1.9	69.4	4.7	99.9
1940	4.8	52.4	2.7	56.8	2.9	56.3	1.5	54.0	3.7	79.2
1941	4.2	46.5	2.6	54.8	2.7	51.5	1.4	50.7	3.5	74.2
1942	4.5	49.4	3.0	63.2	2.8	54.2	1.3	45.3	3.9	82.5
1943	4.9	53.4	3.4	72.1	2.6	50.6	1.5	51.9	4.2	88.1
1944	4.5	49.5	2.8	60.3	2.3	43.3	1.4	50.7	3.8	81.4

Arbetsstammen vid faner- och cellulosafabrikerna var sålunda under krigsåren 1940—1944 något under eller över hälften av dess storlek 1937. I träsliperi- och kartongfabrikerna varierade den samma år från 55 till 72 % och i cellulosafabrikerna mellan 56 och 43 resp. 54 och 45 % medan den relativt var betydligt större för pappersbruken, 74—88 %. Minskningen för 1944 är sannolikt beroende av de nya inkallelserna till armén med anledning av den fientliga sommaroffensiven på Karelska näset.

Exportindustrins produktion under den undersökta perioden belyses av *Unitas produktionsindex för exportindustrins volym* med följande tal (1935 = 100).

	Hela export-industrin	Sågade trävaror	Faner	Pappers-industrialster
1937	117	108	.	123
1938	105	85	125	120
1939	93	68	119	106
1940	37	33	58	38
1941	39	36	49	40
1942	43	40	48	42
1943	48	45	57	47
1944	40	39	50	37

Hela exportindustrins volymindex, som under de första krigsåren 1940—1941 gått ned till c. $\frac{1}{3}$ steg åren 1942—1943 till 43 och 48 poäng och i april 1944 till 53 poäng, men sjönk under sommaren till 31 poäng och höll sig hela hösten lägre än föregående år, så att medeltalet för 1944 blev blott 40 poäng (34 % av 1937 års tal).

¹ Procenttalen äro uträknade enligt icke avrundade tal.

Produktionen av exportindustrins viktigaste varor visar enligt industristatistiken följande siffror i tusental ton.

	Sågade trävaror	Björk-faner	Trä-massa ¹	Sulfitcellulosa ¹	Sulfatcellulosa ¹	Papper, alla slag	Papp, kartong
1937	1 368.5	188.2	716.1	1 036.5	438.0	606.0	150.9
1938	1 031.2	170.9	638.9	918.7	562.5	568.4	140.8
1939	795.5	135.3	612.3	670.3	332.0	617.0	114.9
1940	378.1	77.6	124.0	298.1	234.6	203.1	85.7
1941	446.6	66.3	87.8	352.8	236.8	222.7	109.1
1942	459.4	66.1	160.5	303.8	198.0	262.4	119.9
1943	542.4	97.5	223.1	274.5	229.9	370.7	145.9
1944	444.1	66.2	157.9	248.7	184.8	282.8	113.4

Vägdalen i produktionen nåddes redan 1940 för sågade trävaror, sulfitcellulosa, papper av alla slag samt papp och kartong medan för trämassa och tidningspapper minimet nåddes först 1941. För faner stod produktionen på miniminivå åren 1941—1942 och 1944, medan produktionen av trådrullar stadigt minskades ända till 1944. Sulfatcellulosa-produktionen nådde efter fluktuationer sitt minimum 1944. För flertalet varuslag visade åren 1942—1943 en uppgång och 1944 en stadig nedgång. Särskilt mot slutet av den undersökta perioden hämmades produktionen inom träförädlingsindustrierna på grund av stenkolsbrist, och då pappersved måste användas som bränsle, blev det även knappt om denna råvara. Cellulosaindustrin led brist på kalk och en del andra kemikalier samt bandjärn och balningstråd. Såg- och fanerindustrierna saknade arbetskraft, den förra drivremmar och den senare även lim. Träsliperi- och kartongindustrin led av vattenbrist och hade även knappt om råvaror och arbetskraft. För pappersindustrin voro lagren av råämnen och tillbehör nästan helt förbrukade i slutet av 1944.

Exporten av exportindustrins viktigaste produkter belyses av följande tal.

	Sågade trävaror	Rundvirke	Faner	Trådrullar	Trä-massa ¹	Sulfitcellulosa ¹	Sulfatcellulosa ¹	Papper, alla slag	Papp o.kartong
	1000 std.	1000 m ³	1000 m ³			Tusental ton			
1937	1 026.9	4 051	254	6.4	290.6	823.6	355.7	518.1	120.3
1938	864.6	2 939	230	5.0	224.6	669.7	351.7	463.6	100.7
1939	702.0	2 189	214	5.0	205.4	694.3	398.7	535.5	113.4
1940	195.2	1 057	86	3.1	12.8	156.4	96.7	96.1	39.1
1941	218.6	1 009	82	2.8	27.5	273.9	215.2	146.6	72.1
1942	228.1	867	82	2.6	46.1	139.5	95.3	131.0	87.1
1943	236.2	1 003	72	2.3	66.5	124.1	82.6	205.5	98.0
1944	131.1	219	60	1.5	38.0	100.1	68.8	130.7	74.8

¹ Torrtänkt vikt.

Härav framgår tydligt vinterkrigets inverkan med ett kraftigt bakslag i exporten 1940, sedan återhämtning i någon mån 1941 tack vare exporten över Petsamo under första halvåret, därefter fortsatt nedgång för faner, trådrullar samt sulfit- och sulfatcellulosa, medan sågade trävaror, trämassa samt papp och kartong i något ökande mängder exporterades till Mellaneuropa 1942—1943, varefter vapenstilleståndet i september 1944 medförde ett kraftigt bakslag.

Hemmamarknadsindustrin.

Hemmamarknadsindustrin företer i sin helhet en alldeles annan och förmånligare utveckling än exportindustrin, då den förra i stort sett bättre än den senare kunde utnyttja sina anläggningar och hålla produktionen i gång. Men utvecklingen var mycket oenhetlig i de skilda industrigrenarna. *Unitas* volymindex för hela hemmamarknadsindustrin steg 1937—1939 från 126 till 137 poäng eller med 9 % men sjönk sedan hastigt 1941—1942 och långsammare de tre följande åren till 76 poäng eller till 60 % av 1937 års nivå.

Unitas volymindex för hela hemmamarknadsindustrin och värdeindex för denna och vissa av dess grupper framgår av följande tal (1935 = 100).

	Hela hemmamarknadsindustrin		Metaller, maskiner	Textilvaror	Närings- o. njutningsmedel	Byggnadsmaterialier
	Volymindex	Värdeindex				
	V ä r d e i n d e x					
1937	126	145	•	•	•	•
1938	134	147	183	124	145	173
1939	137	158	201	130	151	187
1940	125	189	232	163	180	151
1941	83	182	215	138	230	174
1942	82	189	268	113	241	154
1943	80	208	297	169	219	178
1944	76	225	330	197	219	186

Värdeindex för metaller och maskiner har ökat relativt mest, till 175 %, och därefter för textilvaror till 159 % av 1938 års nivå, men dessa siffror äro i hög grad påverkade av prisförhöjningarna.

Metall- och maskinindustrin, vars produktionsvolym redan 1938—1939 ökades, var under krigsåren tack vare försvarsväsendets beställningar i livlig verksamhet och utvidgade sin produktion år för år, så att produktionsvolymen redan 1942 passerade nivån under normalåret 1935. An-

läggningarna utvidgades, nya tillkommo och nya maskiner anskaffades så långt möjligheterna medgävo. Efter vapenstilleståndet i september 1944 måste produktionen omläggas och i hög grad utvidgas för tillverkning av krigsskadeståndsprodukter. Men brist på råvaror samt svårigheten att få tillräckligt med reservdelar och nya maskiner hämmade verksamheten.

Förändringarna i arbetarstocken framgår av följande siffror, som avse 1 000 tal arbetare i medeltal per år.

	Metall- och maskinindustrin		Malmuppfordring o. anrikning	Smält- o. a. metallförädlingsverk	Mekaniska verkstäder	Finare maskinindustri
	1 000 st.	%	1 000 st.	1 000 st.	1 000 st.	1 000 st.
1937	44.5	100.0	0.7	8.2	30.9	4.8
1938	44.8	100.7	0.6	8.7	34.8	0.8
1939	42.5	95.4	0.6	8.1	33.0	0.8
1940	45.5	102.1	0.9	8.0	35.9	0.7
1941	49.6	111.4	1.1	8.7	38.8	1.1
1942	52.3	117.4	1.4	8.5	41.3	1.2
1943	55.3	124.1	1.7	9.3	44.0	0.3
1944	54.2	121.8	1.2	9.1	43.6	0.4

Arbetarstocken hade 1939 gått ned till c. 95 % men ökades sedan stadigt, tills den 1943 stod 24 % över 1937 års nivå, medan 1944 företer en liten nedgång. Åren 1943 och 1944 visa för malmuppfordring och anrikning en ökning till 146 och 76 % och för mekaniska verkstäder till 43 och 41 % över basnivån, medan ökningen inom smält- o. a. metallförädlingsverk var blott 12—10 % och den finare maskinindustrins arbetarstam hade gått ned till mindre än $\frac{1}{10}$.

Byggnadsmaterialieindustrin, dit bl. a. sten-, ler- och glasindustrin hör, hade en period av uppsving till september 1939, då en avmattning inträdde på grund av att arbetskraften inkallades, svårigheter mötte att få råmaterial och de ekonomiska förhållandena blevo osäkra. Cementfaktureringen utvisade detta år topsiffror men nedgick starkt under hösten, speciellt efter vinterkrigets utbrott. Under förra delen av 1940 gick verksamheten ned till en obetydlighet för att under senare halvåret stegras allt mer som följd av de begynnande återuppbyggnadsarbetena. Dessa fortgingo med intensitet under förra halvåret 1941. Efter det nya krigsutbrottet avstannade byggnadsverksamheten åter, arbetarna inkallades och nya svårigheter mötte råvaruanskaffningen. Under hösten 1941, sedan Karelen återerövrats, vidtog därstädes en återuppbyggnadsverk-

samhet, som dock tog fart först under sommaren följande år, medan denna industrigren för övrigt var lamslagen med blott små tecken till återhämtning. Åren 1943 och 1944 visade en ökning av värdeindex med 15 och 5 % i förhållande till föregående år. Kalkbruken och cementfabrikerna ha under sista delen av perioden haft svårigheter på grund av brist på malningskroppar och bränsle, d.v.s. stenkol, som dock delvis ersatts med torv och ved. Tegelbrukens produktion gick ned till en bråkdel av fredstidsnivån, då byggnadsverksamheten hade avstannat. Porslinsindustrin har genom en oerhörd utvidgning kunnat tillfredsställa det inhemska behovet och har därjämte kunnat upprätthålla en betydande export men har haft svårigheter med brist på flere slag av råvaror. Före kriget importerades kaolin och lera från England, vilken import avstannade 1939. Under kriget erhöles råvaror från Tyskland, men efter vapenstilleståndet var det slut också med denna import. Borax och blyoxid för glacering ha inte kunnat fås de senaste åren, gips fås ej efter kriget. Kvartssand och fältspat finnes, men förmalningskvarnen gick förlorad med avträdelserna av Karelen. Före kriget exporterade porslinsindustrin c. 50 % av sin produktion men under kriget blott 20 %. Glasbruken hade vid krigsutbrottet rikligt med råvaror och senare erhöles sådana från Tyskland, varför de kunnat producera fönsterglas i stora mängder, som behövdes för reparation av bombskadorna, vilket behov dock blott småningom kunde täckas. Efter vapenstilleståndet upphörde denna råvaruimport och brist rådde på soda, pottaska m.fl. kemikalier, behövlige vid glasproduktionen.

Arbetsstämman inom hithörande industrigrenar har varierat såsom framgår av följande siffror, vilka avse 1 000-tal arbetare i medeltal per år.

	Hela sten-, ler- och glasindustrin		Stenvaru- fabriker	Cement- fabr. o. -gjuterier	Tegel- bruk	Porslins-, kakel- och fajansfabr.	Glas- bruk
	1 000 st.	%	1 000 st.	1 000 st.	1 000 st.	1 000 st.	1 000 st.
1937	14.4	100.0 ¹	4.9	0.8	3.2	2.2	2.5
1938	15.5	107.6	5.4	1.0	3.3	2.3	2.5
1939	13.5	93.6	3.9	1.0	3.1	2.2	2.3
1940	10.2	71.2	2.5	0.8	2.3	1.8	1.7
1941	10.3	71.5	2.3	0.8	2.4	1.7	2.1
1942	9.9	68.7	2.1	0.7	2.0	2.1	1.8
1943	10.2	71.1	2.2	0.9	1.9	2.1	1.8
1944	9.1	63.1	1.9	0.9	1.3	2.2	1.7

¹ Procenttalen ha uträknats på grundval av oavrundade siffror.

För hela denna industrigrupp hade arbetarstammen åren 1940—1943 minskats till 71—69 % och 1944 till 63 % av 1937 års nivå, medan den i stenvaruindustrin under nämnda år hade minskats till 52—44 % och 1944 till 40 % samt i tegelbruken till 74—60 % resp. 42 %. I glasbruken hade den 1940 minskats till 66 %, 1941 stigit till 85 % och sedan åter de följande åren sjunkit till 66 % av basnivån. I porslins-, kakel- och fajansindustrin hade arbetarstocken 1940 och 1941 blott gått ned till 85 och 80 %, men för övrigt hållit sig på fredstida nivå eller däröver, och ungefär detsamma var fallet med cementindustrins arbetskraft.

Den viktigaste produktionen inom dessa industrigrenar belyses av följande siffror.

	Kalk- sten	Osläckt kalk	Släckt kalk	Cement	Tegel av olika slag	Fajans- o. porslinstill- verkningar	Fönster- glas
	T u s e n t a l t o n				Milj. st.	1 000 ton	1 000 m ²
1937	1 262.8	204.3	34.0	.	170.6	.	1 297
1938	1 288.5	229.9	41.7	500.4	174.5	15.4	1 097
1939	1 164.9	148.2	46.5	562.6	155.3	12.9	995
1940	761.0	103.0	29.9	301.0	93.6	11.8	1 183
1941	715.5	99.7	32.8	307.1	85.5	13.1	1 779
1942	530.6	84.3	31.6	178.8	79.8	14.9	2 162
1943	677.3	101.5	33.0	238.3	73.6	16.6	1 942
1944	551.4	62.3	28.2	180.2	55.0	16.0	1 670

Produktionen av kalksten hade 1944 gått ned till 44 %, av osläckt kalk till 30 %, av släckt kalk till 83 %, av olika slag av tegel till 32 % av 1937 års nivå samt av cement till 36 % av 1938 års produktion. Produktionen av porslinstillverkningar och fönsterglas hade däremot ökats.

Textilindustrin företedde som helhet betraktad en mindre nedgång i produktionsvolymen redan 1938 och blev på denna nivå 1939. Tillverkningen var på grund av försvarsväsendets beställningar livlig i början av 1940, medan den under senare delen av året måste inskränkas på grund av råvarubristen, som blev allt mer märkbar de följande åren, speciellt inom bomullsindustrin, medan ylleindustrin ännu 1941 hade råvaror. Allehanda surrogatvaror togos i bruk, men från 163 poäng 1940 hade värdeindex 1942 gått ned till 113 poäng för att dock 1943 och 1944 ånyo ökas med c. 50 och 15 % till 169 och 197 poäng.

Växlingarna i textilindustrins arbetarstam belysas av följande tal, som avse 1 000-tal arbetare i medeltal per år.

	Hela textil- industrin		Bomulls- fabriker	Ylle- fabriker	Trikå- fabriker o. dyl.	Herr- o. damkon- fektion
	1 000 st.	%	1 000 st.	1 000 st.	1 000 st.	1 000 st.
1937	35.8	100.0	10.1	7.2	7.6	4.1
1938	38.1	106.5	10.1	7.2	8.3	4.8
1939	34.9	97.6	9.9	6.5	7.3	5.1
1940	35.6	99.5	9.8	6.3	7.2	6.4
1941	32.8	91.5	8.0	6.3	6.5	6.3
1942	26.4	73.8	5.1	5.1	5.3	5.7
1943	25.4	71.0	4.7	5.0	4.8	5.5
1944	26.0	72.7	4.8	5.5	5.0	5.3

Medan arbetarstammen sålunda för hela textilindustrin bibehölls nästan oförändrad åren 1937—1940, gick ned 1941 blott till 92 % och de tre följande åren till 74—71 % av 1937 års nivå, minskades arbetarantalet i bomullsfabrikerna 1941 till 79 % och de följande åren till 50—47 %. Minskningen inom yllefabrikerna skedde tidigare men förblev mindre, nämligen 1939—1941 till 90—87 % och 1942—1944 till c. 70—75 %. I triksåfabrikerna gick arbetsstyrkan småningom ned till 65 %, medan den i linneindustrin, hatt- och mössfabrikerna samt i herr- och damkonfektionen minskades obetydligt eller ökades.

Då linne-, bomulls- och yllefabrikerna utgöra huvudbranscher, av vilkas produktion övriga textilindustrier i hög grad äro beroende, skola deras utveckling under den undersökta perioden närmare belysas.

Linneindustrin använde före kriget c. 70 % utländskt lin, men under kriget ha blott 35—40 % av de frädstida mängderna kunnat importeras. Detta har skett blott nu och då och i september 1944 upphörde importen. Inom landet odlat lin har dock erhållits i år för år ökade mängder, men vanligen med överenskommelse att 75 % av linet som lingarn återlämnas åt leverantörerna, medan största delen av återstoden har använts för arméns behov och ytterst litet har kommit den civila konsumtionen till godo. Det inhemska linet kan dock icke användas för tillverkning av de bästa kvaliteterna.

	Import av lin ton	Inom landet odlat lin, som erhållits som råvara ton
1937	962	.
1938	874	.
1939	2 089	.
1940	829	332
1941	457	515
1942	275	390
1943	482	1 015
1944	181	1 400

Linneindustrin har som synnerligen lämplig ersättningsvara tillverkat det s.k. spinnpapperet. Härigenom har den med råvaror kunnat förse en hel del andra industrier, såsom matt-, möbel-, sko-, väsk- och kappsäcksfabrikerna.

Följande siffror belysa produktionsmängderna av linneindustrins viktigaste alster. Härav framgår minskningen i tillverkningen av fredstida varor och övergången till surrogatvaror.

	Lin- garn ton	Hamp- garn ton	Pappers- garn ton	Linne- och hamptyger ton	Cellull- tyger ton	Pappers- tyger ton
1937	1 690	25	—	508	—	—
1938	1 653	143	—	472	—	—
1939	1 758	258	—	564	—	—
1940	1 616	143	—	769	—	—
1941	788	141	852	298	—	53
1942	590	23	2 297	167	—	863
1943	828	38	2 600	150	78	1 546
1944	974	59	2 316	217	64	1 019

Bomullsindustrin, som före kriget använde nästan enbart utländska råvaror, har speciellt lidit av råvarubrist, då importen vid krigsutbrottet 1939 genast minskades och det sista större partiet erhöles 1941 över Petsamo, varför driften gått ned till 30—35, högst 40 % av det normala. Denna industrigen har därför under senare år helt och hållet hänvisats till användning av konstfiber, cellull och delvis konstsilke, som ersättningsråvaror, vilka dock inte kunnat erhållas i tillräckliga mängder, i synnerhet sedan importen upphörde, först från Italien sommaren 1943 och sedan från Tyskland i september 1944. Cellull och konstsilke ha t.v. i hemlandet kunnat produceras i blott ringa kvantiteter, då den ena av de ifrågavarande fabrikerna gick förlorad med Karelen och den andra har lidit brist på kemikalier och bränsle. Hösten 1944 ingicks ett avtal med Sverige om leverans av bomull och cellull och i december samma år anlände de första partierna av dessa varor.

Importen av rå bomull och bomullsgarn belyses av följande siffror. Härtill har fogats uppgifter om den minskade importen av bomullstyger.

	Bomull, rå ton	Bomullsgarn ton	Bomullstyger ton
1937	15 082	2 084	3 580
1938	14 078	1 675	3 466
1939	12 172	1 147	2 415
1940	9 995	607	540
1941	4 148	544	1 305
1942	158	441	872
1943	27	451	498
1944	55	249	125

Följande tablå visar tillverkningen av bomullsfabrikernas huvudprodukter och ger en god inblick i övergången från fredstida varor till ersättningsprodukter.

	Bomulls- garn ton	Cellull- garn ton	Pappers- garn ton	Bomulls- tyger ton	Cellull- tyger ton	Bland- tyger ton	Pappers- tyger ton
1937	12 689	—	—	8 454	—	—	—
1938	12 318	—	—	8 493	—	—	—
1939	11 993	—	—	7 874	31	—	—
1940	11 387	—	—	8 240	16	—	—
1941	6 362	—	—	5 079	30	—	—
1942	291	2 191	115	335	1 544	1 052	4
1943	23	4 203	1 978	93	3 281	244	492
1944	7	5 221	1 583	25	3 648	146	457

Omläggningen till produktion av surrogatvaror har sålunda under dessa tre år varit tämligen fullständig. Bristen på bomullstyger och -garn har vållat många svårigheter inom andra industrier och näringsgrenar. Sålunda kan bl.a. fiskegarn ej produceras utan bomull, varför fiskerinäringen lidit brist på redskap.

Ylleindustrin, som före kriget använde c. 70 % utländska råvaror, har tack vare den inhemska ullproduktionen och tillgång på yllelump kunnat arbeta med 50—70 % av sin kapacitet men har delvis hänvisats till användningen av cellull och konstsilke som råvaror, vilka dock såsom nämnts funnits att tillgå i alldeles otillräckliga kvantiteter. Redan hösten 1940 bildade ylleindustrin ett andelslag för inköp av lump, och genom lumpinsamlingar ha avsevärda råvarupartier erhållits, men produkternas kvalitet har naturligtvis gått ned.

Importen av råvaror för ylleindustrin och färdiga ylletyger belyses av följande siffror.

	Ull ton	Ullgarn ton	Ylletyger ton
1937	2 894	889	1 475
1938	2 655	742	1 500
1939	2 272	635	1 217
1940	1 920	320	446
1941	974	147	695
1942	70	168	609
1943	182	161	411
1944	202	103	300

Följande sammanställning visar, huru yllefabrikernas produktion har minskats och omlagts till förfärdigande av surrogatvaror.

	Ull-	Bomulls-	Cellull-	Pap-	Tyger innehållande		huvudsakligen		
	garn	o. halv- yllegarn	kam- garn	pers- garn	till	bomull	cellull	konst- silke	papper
	ton	ton	ton	ton	ton	ton	ton	ton	ton
1937	5 761	116	5	—	3 590	81	—	64	—
1938	5 255	95	6	—	3 582	95	—	89	—
1939	4 709	31	7	—	3 216	69	—	69	—
1940	5 425	121	8	—	3 739	54	—	61	—
1941	4 358	80	—	—	3 249	11	—	49	—
1942	2 928	—	221	52	2 002	56	59	62	39
1943	3 240	—	372	526	2 195	—	168	75	399
1944	3 882	—	720	271	2 989	—	203	31	216

Trikåindustrin har lidit brist på nålar, finare ullgarn, färgämnen och kemikalier samt arbetskraft. *Sidenväverierna* har fått sig tilldelad en mycket ringa del av konstsilkeprodukterna, varför verksamheten varit inskränkt; här må meddelas en del uppgifter om deras produktion.

	Konst-	Bomulls-	Halv-	Ylle- o.	Linne- o.	Pappers-
	siden- tyger	o. cellull- tyger	siden- tyger	halvylle- tyger	halvlinne- tyger	tyger
	1 000-tal meter					
1937	1 137	337	.	100	42	—
1938	1 606	333	300	14	80	—
1939	1 784	388	279	56	79	—
1940	1 520	448	353	68	261	—
1941	2 450	323	.	26	180	14
1942	1 654	146	148	10	15	87
1943	1 661	158	50	17	—	631
1944	1 303	134	70	53	—	481

Textilindustrin har de senaste åren på grund av råvarubristen delvis övergått till lönspinning av svenska råvaror, som i form av spunnet garn enligt avtal återsänts till leverantörerna i Sverige. För övrigt har textilindustrin lidit brist på färger och andra kemikalier, reservdelar och nya maskiner samt ved.

Gummi-, läder- och skoindustrins arbetarstam varierade på följande sätt under den undersökta perioden. Siffrorna avse 1 000-tal arbetare i medeltal per år.

¹ Ingår bland konstsidentygerna.

	Hela industri- gruppen		Gummi- fabriker	Läder- fabriker	Sko- fabriker
	1 000 st.	%	1 000 st.	1 000 st.	1 000 st.
1937	10.5	100.0	2.4	2.0	4.4
1938	11.4	108.4	2.6	2.0	4.8
1939	11.7	111.5	2.5	2.2	5.1
1940	13.3	126.7	2.8	2.6	5.2
1941	11.8	112.4	2.1	2.2	5.2
1942	9.2	87.2	1.6	1.7	3.9
1943	9.7	92.1	1.9	1.7	4.2
1944	10.1	96.4	2.1	1.8	4.4

Arbetsstyrkan hade sålunda inom hela industrigruppen fram till 1940 ökat med mer än $\frac{1}{4}$, inom läderfabrikerna med 30 %, och minskningen under de följande åren var relativt liten vid jämförelse t.ex. med motsvarande tal för textilindustrin, fränsett år 1942 i gummifabrikerna till 66 %.

Gummiindustrin använde 1938—1939 årligen c. 7 500 ton gummi till skodon och sulor och läderindustrin c. 16 000 ton hudar, därav c. 11 800 ton utländsk vara. Inga reservlager hade lagts upp före utbrottet av stormaktskriget, ej heller under tiden mellan våra båda krig. Gummi-skrot insamlades däremot i stora mängder inom landet. Ingen läderbrist rådde ännu 1941, då lagren voro större än vanligt, delvis beroende på att man nödgats slakta en del av kreatursstammen i samband med evakueringen av Karelen våren 1940. Importen av hudar upphörde nästan totalt 1941—1942. År 1943 erhöles hudar och buna, d.v.s. konstgjort gummi, för arméns räkning och en mindre del för civilt bruk. Importen skedde från Tyskland och fortgick till september 1944, då den helt upphörde, varigenom gummiindustrin råkade i svårigheter. Läderindustrin har under de senare krigsåren lidit svår brist på råvaror, främst hudar men även kromsalter och andra garvämmen samt smörjämnen. Skoindustrin kunde före kriget täcka i det närmaste hela det inhemska behovet. Endast lyx- och specialskodon importerades. År 1938 producerades 3.4 milj. par skodon, medan samma år importerades blott drygt 20 000 par och följande år drygt 10 000 par. T.o.m. denna obetydliga import var inställd 1940—1941, medan under de följande åren importerades 140 000, 24 000 och 95 000 par skodon. Vid krigsutbrottet funnos rikliga lager av skodon i butikerna. Allt sulläder erhöles i hemlandet, medan ovanläder av chevreaux, vissa speciella sorter, läster och diverse tillbehör importerades. Under krigsåren, då läderfabrikerna icke kunde importera råvara, räckte lädret blott till arméns skodon och fanns ej för civila behov. Man nödgades då börja producera surrogatskor med träbottnar och ovantyg av

papper, vilka kunde användas sommartid men voro mycket mindre hållbara. Skobutikernas lager av läderskodon voro som minst i februari 1943. Reglementeringen insattes för sent och måste sedan göras så sträng att endast de allra nödvändigaste behoven i någon mån ha kunnat tillgodoses. Vid årsskiftet 1944—1945 importerades från Sverige hudar, sulläder, skodon och gummisulor, dock endast i otillräckliga mängder. I samband med den nya evakueringen av de avträddda områdena ökades slaktningen av kreatur, men tillgången på inhemska hudar beräknas täcka blott 50 % av det normala behovet, och varubristen på detta område är skriande.

Nedgången i importen av råvaror för dessa industrigrenar framgår av följande siffror.

	Kautschuk, natur- lig och buna ton	Oberedda hudar ton	Beredda hudar ton	Garvämnes- extrakt ton	Garvämmen ton
1937	3 408	8 690	249	2 621	471
1938	2 891	7 040	238	2 255	596
1939	1 806	6 548	177	2 422	170
1940	1 888	5 413	535	2 407	258
1941	170	798	17	1 487	521
1942	1 248	10	164	501	301
1943	902	2 533	400	364	849
1944	942	864	659	30	375

En del av gummi- och läderfabrikernas produktionsresultat framgår av följande siffror.

	Gummiskodon av olika slag 1 000 par	Cykel- ringar 1 000 st.	Bil- ringar 1 000 st.	Sul- och bindsul- läder ton	Smorläder, logarvat ovanläder 1 000 f ²	Annat ovanläder 1 000 f ²
1937	2 756	1 063	49	3 032.4	308.6	9 344.9
1938	2 852	1 173	34	2 812.1	374.7	8 470.8
1939	2 181	418	55	2 878.1	1 406.3	8 411.1
1940	2 078	507	66	2 937.9	3 189.5	14 160.1
1941	992	214	20	1 872.3	1 866.7	7 606.5
1942	670	408	25	831.9	1 354.1	4 015.4
1943	1 301	217	36	920.0	2 428.2	5 241.7
1944	1 274	120	37	820.9	2 338.4	5 917.6

Tillverkningen av olika slags gummiskodon ökades 1938 men minskades därpå ända till 1942, då den var 24 %, men steg 1943—1944 till c. 47 %, medan cykelringstillverkningen 1944 hade sjunkit till 11 % av 1937 års siffror. Produktionen av sulläder sjönk 1944 till 27 % av basnivåns mängd, medan produktionen av smorläder under hela kriget var rätt stor, 1940 t.o.m. 10.3 gånger så stor som 1937. Produktionen av

andra ovanläder ökades 1940 till 52 % över basnivån, sjönk de två följande åren till 43 % av denna och steg 1943—1944 till 56 och 63 %.

Skofabrikernas produktion belyses av följande siffror.

	Herr-, dam- och barnskodon 1 000 par	Skid- och utfärds- kängor samt stövlar 1 000 par	Surrogatskodon 1 000 par
1937	2 387	422	—
1938	2 406	486	—
1939	2 338	509	—
1940	1 716	1 318	—
1941	1 897	915	61
1942	1 277	618	795
1943	805	931	2 187
1944	1 163	1 133	1 719

Produktionen av civila skodon, speciellt herr- och damskodon, sjönk kraftigt 1942 och 1943, till c. $\frac{1}{3}$ av sin frestdida storlek men ökades 1944 till 49 % av densamma, då bättre lädertillgång möjliggjorde tillverkning även av dessa kvaliteter. Tillverkningen av stövlar samt skid- och utfärdskängor ökades kraftigt 1940 som följd av vinterkriget, var osedvanligt hög ännu följande år men sjönk 1942 till bottenivå för att sedan åter ökas något. De år då bristen på läderskodon var störst ökades tillverkningen av surrogatskodon mest.

Närings- och njutningsmedelsindustrin arbetade med full intensitet, fabriker och lagerrum utvidgades och nya maskiner anskaffades. I laboratorier utfördes intensiva vetenskapliga forskningarna och allehanda surrogatprodukter uppfunnos, vilkas tillverkning sedan påbörjades. År 1941 företedde denna industrigren den starkaste utvecklingen och 1942 var produktionen synnerligen livlig, så att volymen överskred 1935 års nivå. Växlingarna i arbetarstocken framgå av följande siffror, som avse 1 000-tal arbetare i medeltal per år.

	Hela industri- gruppen		Spannmåls- tillverk- ning	Socker- o. sötsaks- fabriker	Dryckes- varu- fabriker	Margarin- fabriker	Tobaks- fabriker
	1 000 st.	%	1 000 st.	1 000 st.	1 000 st.	1 000 st.	1 000 st.
1937	14.0	100.0	5.2	3.1	2.3	0.237	1.6
1938	15.6	110.9	5.6	3.6	2.6	0.263	1.6
1939	13.9	99.1	4.7	3.0	2.6	0.181	1.7
1940	14.6	104.1	5.5	2.6	2.8	0.154	1.6
1941	14.9	106.0	6.2	2.8	2.8	0.156	1.3
1942	14.7	105.1	6.3	2.6	3.2	0.095	1.4
1943	15.3	109.4	6.9	2.1	3.8	0.033	1.3
1944	14.2	100.9	6.0	1.7	4.0	0.023	1.1

För hela industrigruppen har arbetarstocken förutom 1939 hållit sig 5—10 % över 1937 års nivå. Inom spannmålstillverkningen gick den 1939 ned till 90 % men steg sedan ända till 1943, då den var drygt 30 % över basnivån; år 1944 var den 15 % över basnivån. För socker- och sötsaksfabrikerna steg arbetskraften 1938 till 17 % över basnivån men sjönk sedan som följd av bristen på råvaror ända till 1944, då den var 55 % av basårets storlek. Inom dryckesvaruindustrin steg den kontinuerligt ända till 1944, då den stod 69 % över 1937 års nivå, och i tobaksindustrin steg arbetsstyrkan de två första åren till 6 % över basnivån för att sedan minskas, tills den 1944 var 71 % av basnivån, medan margarinfabrikernas arbetarstam 1938 ökades med 11 % och sedan 1940—1941 kraftigt minskades, till c. 65 %, och 1943—1944 ytterligare gick ned till 14—10 % av 1937 års styrka.

Närings- och njutningsmedelsindustrins tillgång på viktigare utländska råvaror framgår av följande importsiffror.

	Råg omalen	Vete omalet	Råg- mjöl	Vete- mjöl	Socker	Kaffe	Tobak oarbetad
	Tusental ton						
1937	71.6	60.0	0.8	20.9	86.8	20.8	3.6
1938	26.0	49.6	0.2	29.9	117.5	26.2	4.0
1939	14.7	22.0	0.2	11.5	98.9	26.5	3.9
1940	57.9	62.3	2.1	10.3	52.7	13.9	3.5
1941	96.5	51.1	3.0	7.4	60.7	6.4	4.2
1942	124.7	51.5	53.6	1.6	46.6	0.2	2.7
1943	188.1	14.0	9.4	0.9	32.3	0.1	2.2
1944	160.5	52.5	3.9	7.3	29.7	0.0	1.7

Importen av omalen råg och omalet vete samt rågmjöl minskades åren 1938—1939 till c. $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{3}$ och $\frac{1}{4}$ av 1937 års nivå, varpå importen av omalen råg ånyo ökades år för år, så att den 1943 var inemot 3 gånger så stor som 1937, år 1944 dock åter något mindre, medan importen av omalet vete i allmänhet stod på fredstida nivå. Rågmjöl importerades i större mängder endast 1942, medan vetemjölsimporten småningom minskades till en obetydlighet. Sockerimporten ökades 1938 till 35 % över 1937 års import men minskades sedan kontinuerligt till 34 % av densamma, kaffeimporten var 1938—1939 drygt $\frac{1}{4}$ större än 1937 men minskades redan 1940 till 67 % och 1941 till 30 % av 1937 års import för att sedan helt stoppas. Tobaksimporten var åren 1938—1941 i medeltal något större än 1937. Före kriget erhöll tobaksindustrin 30 % av råtobaken från transoceana länder, därifrån importen var helt avbruten efter juni 1941, och ehuru tobak i någon mån erhöles från sydöstra

Europa, hade importen av obearbetad tobak 1942—1944 gått ned till 74, 60 och 48 % av 1937 års import.

Produktionen av vissa viktigare varuslag framgår av följande tal.

	Rågmjöl	Vetemjöl	Havreflingor och -gryn	Socker	Margarin
	Tusental ton				
1937	97.3	70.0	12.1	41.8	12.6
1938	72.9	77.5	12.4	44.6	14.0
1939	52.0	47.3	8.5	43.5	9.8
1940	63.7	67.2	8.9	38.0	6.7
1941	131.6	60.6	9.4	39.1	9.2
1942	142.1	30.4	14.3	31.3	1.7
1943	209.1	25.4	18.7	24.9	0.1
1944	167.4	35.0	19.4	25.4	—

Mjöl- och grynkvárnarnas produktion var beroende av råvarutillgången, dels av importen och dels av den inhemska skörden, som under krigsperioden var mindre än vanligt, både på grund av minskad odlingsareal och av brist på gödningsämnen och arbetskraft. Socker- och sötsaksindustrins verksamhet hämmades av brist på socker, då importen hade minskats och den inhemska sockerbetsodlingen, som täcker blott en ringa procent av behovet, på grund av fysikaliska och klimatologiska orsaker svårligen kan ökas i nämnvärd grad. Margarinfabrikernas produktion hämmades 1940 på grund av att en del fabriker bombades under vinterkriget och av brist på råvaror ävensom av att staten kontingenterade och övertog produktionen. Under förra delen av 1941 erhöles från Amerika över Petsamo importerade råvaror, men då dessa togo slut, måste produktionen inställas.

Ölbryggeriernas och läskdrycksfabrikernas produktion av några viktigare varuslag framgår av följande tablå.

	Öl kl. I	Öl kl. III	Svag- dricka	Lemonad och söta läskdrycker	Vichy, soda m.m.
	Miljoner liter			Miljoner flaskor	
1937	16.4	20.4	15.5	38.9	18.3
1938	20.3	20.2	14.3	46.4	20.7
1939	19.3	18.0	11.7	49.7	19.9
1940	24.3	23.0	14.6	41.4	14.2
1941	23.0	19.3	21.8	35.3	12.2
1942	33.4	7.7	26.0	58.1	14.4
1943	49.2	4.2	27.9	97.7	18.3
1944	55.0	3.2	27.1	103.1	19.5

Ölbryggerierna ha på grund av maltbrist fått övergå från starkare öl till svagare öl, svagdricka och läskdrycker. Vid läskdrycksproduktionen har sackarin kunnat användas i stället för socker och glykos. Vin- och likörfabrikationen har hämmats av socker- och glykosbrist, illa organiserad bärplockning och felslagna fruktskördar.

Tobaksfabrikernas produktion belyses av följande siffror.

	Cigarretter Miljoner st.	Cigarrer Miljoner st.	Piptobak ton
1937	4 001.1	18.5	402
1938	4 504.8	22.4	380
1939	3 974.7	18.8	467
1940	3 778.7	15.3	466
1941	4 473.1	12.0	442
1942	3 620.5	7.4	236
1943	3 264.3	7.2	216
1944	2 924.6	5.9	139

Nedgången i produktionen beror på minskad import av råvaror. I stället ökades odlingen av inhemsk tobak, dock i otillräckliga mängder. Allt detta har medfört sträng reglementering med alltför knappa rationer för rökarna.

Den kemiska industrin har haft svårigheter med bränsle och vissa råvaror och kemikalier, bl.a. koksalt, soda, aluminiumsulfat, råfosfat och kalialter. Med stöd av forskning har nya preparat och ersättningsprodukter uppfunnits och deras tillverkning igångsatts. Den kemiska industrins arbetarstäm hade åren 1939 och 1940 minskats till 91 och 95 % av 1937 års nivå, steg de följande åren något över basnivån och 1943 och 1944 t.o.m. 23—28 % över densamma. I färg- och fernissfabrikerna ökades arbetarpersonalen 1939 till 113% men sjönk därpå ända till 1942, då den var 73 %, steg 1943 till 82 % och sjönk 1944 ånyo till 71 % av 1937 års siffror. I olje-, ljus- och tvålfabrikerna minskades arbetarstocken 1939 till 75 % men ökades ånyo ända tills den 1941 var lika stor som 1937, varefter den de följande åren varierade mellan 84 och 92 %. I tändsticksfabrikerna sjönk arbetarantalet, ända tills det 1941 var 52% av 1937 års tal, steg 1943 till 80 % och stod 1944 på 72 %, medan arbetarpersonalen i de medicin- och teknokemiska fabrikerna småningom ökades till 125 % över 1937 års nivå, emedan dessa undergick stora utvidgningar.

Färg- och fernissfabrikernas produktion av vissa varor belyses av följande sifferserier.

	Fer- nissa ton	Lin- olja ton	Linfrö- kakor o. mjöl ton	Tall- oljafer- nissa ton	Olje- färger ton	Olje- lack ton	Cellu- losa- lack ton	Tak- smör- jor ton	Impreg- nerings- olja ton	Beck ton
1937	5 775.7	101.4	4 808.5	—	1 323.6	498.6	432.2	1 115.0	—	—
1938	5 421.1	71.9	5 550.8	—	1 288.1	509.3	531.8	1 005.0	—	—
1939	5 181.2	101.1	3 409.0	—	1 428.6	512.0	492.2	781.4	—	—
1940	954.6	197.3	541.0	—	1 401.4	439.6	500.8	147.4	343.4	869.4
1941	951.4	257.1	726.7	—	984.4	272.9	432.6	134.2	277.8	677.3
1942	163.7	88.4	168.9	50.9	1 096.0	280.4	460.5	—	271.5	592.6
1943	77.6	4.3	67.3	615.6	1 331.4	218.7	692.5	242.3	324.5	534.9
1944	234.9	33.5	516.5	403.3	1 173.8	229.1	526.0	446.9	222.7	349.7

Tillverkningen av fernissa minskades 1940—1941 till 17 % och var de tre följande åren 1—4 % av 1937 års produktion, medan produktionen av linfrökakor och -mjöl samtidigt sjönk först till 11—15 % och sedan till 4, 1 och 11 %. Linoljaeproduktionen ökades efter en nedgång 1938 ända till 1941, då den var drygt 2.5 gånger 1937 års belopp men hade 1943—1944 ånyo sjunkit till 4 och 33 % av detsamma. Som ersättning började man tillverka tallolja, som även användes vid framställning av oljefärger, vilkas kvalitet därigenom avsevärt försämrades, medan produktionskvantiteterna åren 1939, 1941 och 1944 höllo sig vid 108, 74 och 89 % av basårets nivå. År 1944 var produktionen av oljelack och taksmörjor resp. 46 och 40 % av basårets tillverkning, efter att framställningen av taksmörjor 1940—1941 hade understigit 15 % och 1942 helt varit inställd.

Olje- och smörj- samt ljus- och tvålfabrikernas produktion belyses av följande tabell.

	Oljor och fett ton	Ljus ton	Byktvål ton	Fintvål ton	Tvätt- pulver ton	Såpa ton	Tallolja ton	Beck ton
1937	4 486.2	645.3	7 946.8	391.5	761.0	2 488.8	1 767.5	2 037.1
1938	4 211.1	706.8	8 001.8	420.1	1 089.8	2 421.4	2 025.5	2 371.9
1939	4 296.4	352.8	5 216.0	309.4	736.0	3 253.4	1 583.9	2 796.3
1940	1 214.8	116.8	4 973.5	489.9	937.2	2 662.5	335.3	2 283.7
1941	1 293.5	60.1	2 895.4	417.7	1 885.5	1 424.4	179.5	1 124.7
1942	1 410.9	89.6	1 365.8	98.9	2 411.2	1 110.1	431.4	1 380.7
1943	1 044.9	122.9	2 239.0	213.7	2 974.3	1 314.8	663.0	1 387.4
1944	2 637.5	42.0	2 576.8	526.3	2 284.3	1 191.5	531.5	1 001.4

Produktionen av oljor och fett sjönk smånirigom, tills den 1943 var 23 % av basnivån för att dock 1944 ånyo ökas till 59 %, medan ljusproduktionen 1941, 1943 och 1944 utgjorde blott 9, 19 och 6 % av bas-

årets nivå. Tillverkningen av byktvål sjönk 1942 till 17 % och steg 1944 till 32 %, medan fintvålsproduktionen 1942 sjönk till 25 % för att 1944 åter stiga till 134 %. Produktionen av såpa utgjorde 1944 blott 48 %, av tallolja 30 % och av beck 49 % av basårets kvantitet, medan framställningen av tvättpulver, d.v.s. olika slags ersättningsvaror, efter en ökning 1938 med 43 % och en nedgång 1939 till 97 % småningom 1943 och 1944 steg till i det närmaste 4 och 3 gånger 1937 års produktion.

En del av de teknokemiska fabrikernas produktion belyses av följande uppgifter om tillverkningen av vissa varor.

	Mun- o. hårvatten, parfymen ton	Tandpasta o. -pulver, hudkrämer ton	Skokrämer ton	1 000 askar	Ren- görings- medel ton	Tvål ton	Såpa ton
1937	238.3	64.8	173.0	—	536.5	27.4	—
1938	201.3	57.9	176.4	—	536.7	57.6	—
1939	183.2	60.9	238.6	—	571.3	52.2	50.0
1940	156.5	104.8	374.3	—	469.7	50.9	71.2
1941	158.6	107.2	108.6	787	1 227.4	—	20.6
1942	172.6	116.3	88.9	2 039	2 768.1	10.7	54.4
1943	220.7	106.4	111.2	2 878	3 926.0	16.9	—
1944	.	.	119.8	2 317	2 583.2	16.3	—

Tillverkningen av en del varor har minskats och av andra åter ökats. Kvaliteten har sannolikt i många fall på grund av råvarubristen gått ned. De teknokemiska fabrikernas tvålproduktion mer än fördubblades 1938, avstannade 1941 och utgjorde 1942—1943 39—60 % av basnivån, medan tillverkningen av allehanda rengöringsmedel ökades, så att den 1943 och 1944 var 7.3 och 4.8 gånger så stor som 1937.

Produktionen av vissa varuslag i en del kemiska fabriker framgår av följande tablå.

	Tändstickor 1 000 lådor å 1 000 st.	Svavelsyra	Kotkafosfat	Superfosfat	Tapeter
		Tusental ton			Milj. rullar
1937	408.6	25.2	51.4	5.3	3.7
1938	363.4	28.5	62.3	0.0	3.6
1939	411.5	27.2	40.9	11.8	3.3
1940	311.0	24.5	—	37.0	2.6
1941	255.7	14.4	—	12.5	2.1
1942	306.7	17.9	—	15.1	3.7
1943	367.3	26.1	—	9.8	5.9
1944	354.9	26.0	—	0.5	3.8

Tändsticksfabrikerna, som före kriget hade utvecklats till en betydande exportindustri, ha under den undersökta perioden kunnat täcka det inhemska behovet. Svavelsyreproduktionen gick först kraftigt ned men steg sedan till basnivån. Fosfatproduktionen minskade däremot starkt på grund av råvarubrist och upphörde nästan helt. Takfiltindustrin led brist på bitumen och andra kemikalier. Takfiltfabrikernas arbetarstam sjönk 1939 till 75 % för att 1942 åter nå upp till basnivån men sjönk 1944 ånyo till 81 % av densamma. Tapetfabrikernas arbetarstyrka sjönk till 1942, då den var 62 % av basnivån, som nästan åter nåddes 1943, varpå arbetarantalet ånyo gick ned till 83 %.

Den grafiska industrins arbetarstam steg 1938 9 % över, sjönk 1940 5 % under och ökades småningom till 6 och 4 % över basnivån 1943—1944. Produktionskvantiteterna kunna icke angivas i siffror, men produktionsvärdet stod 1938—1940 resp. 17, 11 och 7 % över basnivån och ökades sedan kraftigt de följande åren, så att det 1941—1944 stod 42, 82, 138 och 158 % över 1937 års produktionsvärde.

UNDERSÖKNING AV BOKSLUTEN.

Sammandrag för samtliga undersökta bolag.

Här meddelas först ett sammandrag av de viktigaste bokslutsposterna sammanräknade för samtliga undersökta bolag.

Bokslutsposter för hela industrin i milj. mk.

År	Årsförsäljning	Nettovinst ÷ nettoförlust	Balansens slutsumma	A k t i v a					
				Långfristiga placeringar ÷ avskrivningsfonder	Kortfristiga placeringar	D ä r a v			
						Lager	Värdepapper	Bankfordringar och kassa	Andra fordringar samt växlar
1937	14 059.7	818.8	16 910.6	8 768.7	8 141.9	4 231.4	1 087.6	255.6	2 063.2
1938	14 105.6	613.4	17 771.2	9 209.9	8 561.3	4 700.6	1 144.4	315.0	2 051.8
1939	14 192.6	600.0	17 878.2	9 224.5	8 653.7	4 146.8	1 122.1	457.0	2 571.8
1940	13 700.6	634.4	18 969.7	8 919.8	10 049.9	3 938.5	1 170.9	740.7	3 036.6
1941	15 883.6	748.7	20 730.2	9 911.0	10 819.2	4 621.2	1 756.7	514.6	3 079.1
1942	19 128.1	845.6	22 286.8	10 407.2	11 879.6	4 867.7	2 106.6	651.2	3 497.6
1943	23 769.7	1 221.9	24 994.3	11 184.8	13 809.5	5 713.2	2 753.4	631.6	4 168.4
1944	23 686.2	841.6	26 335.5	10 564.3	15 771.2	6 038.3	3 416.0	808.1	4 348.2
I % av									
1937	168.5	102.8	155.7	120.5	193.7	142.7	314.1	316.2	210.8

År	P a s s i v a								
	Egna medel	D ä r a v			Främmande medel	D ä r a v			
		Aktiekapital	Reserv- och övr. fonder	Vinst- och förlust-konto		Långfristiga skulder	Kortfristiga skulder	D ä r a v	
		Bank- skulder o. a. korta lån	Konto- skulder och varu- växlar						
1937	8 535.0	5 024.7	2 575.3	935.0	8 375.6	2 097.0	6 278.6	3 560.7	2 524.5
1938	8 912.5	5 173.8	2 879.6	859.1	8 858.7	2 370.3	6 488.4	3 828.0	2 456.1
1939	9 136.7	5 197.6	3 096.5	842.6	8 741.5	2 233.8	6 507.7	4 066.5	2 259.5
1940	9 464.6	5 301.1	3 256.9	906.6	9 505.1	2 085.0	7 420.1	3 883.0	2 678.4
1941	9 905.4	5 691.0	3 249.7	964.7	10 824.8	1 840.7	8 984.1	4 404.5	3 290.4
1942	10 924.1	6 130.9	3 680.4	1 112.8	11 362.7	1 659.5	9 703.2	4 569.4	3 989.6
1943	12 404.7	6 406.9	4 417.9	1 579.9	12 589.5	1 578.4	11 011.1	4 995.2	4 876.8
1944	12 574.5	6 454.9	4 800.2	1 319.4	13 761.0	1 546.0	12 215.0	6 022.5	5 101.9
I % av									
1937	147.3	128.5	186.4	141.1	164.3	73.7	194.5	169.1	202.1

Redan dessa tablåer visa att krigen och deras följdverkningar i hög grad ha hämmat industrins utveckling. Medan levnadskostnadsindex 1937—1944 steg med 108.6 % och generalindex för partipriserna med 150 %, ökades samtliga undersökta bolags försäljning med blott 68.5 %, vilket innebär att årsförsäljningens volym i hög grad gått ned. Balansens slutsumma ökades med blott 55.7 % och de långfristiga placeringarna med endast 20.5 %, vilket dels är en följd av de stora materiella förluster, som förorsakades av landavträdelserna i samband med vapenstilletandet, dels beror på andra krigsskador och dels slutligen tyder på att relativt få nyinvesteringar kunnat göras och att tillgångarna fortfarande till stor del värderas till tidigare låga värden. De kortfristiga placeringarna stego något mera eller med 93.7 %. Värdepapperen stego med 214.1 %, främst beroende på nyinvesteringar i statsobligationer och industriaktier. Kassa och bankfordringar ökades likaså med 216.2 %, en följd av behovet att på grund av den höjda prisnivån ha större belopp likvida medel till hands. Fordringar och växlar ökades med 110.8 %, medan lagrens värde ökades med blott 42.7 %. På passivsidan ökades de egna medlen med 47.3 %, därav aktiekapitalet med 28.5 %, reserv- och övriga fonder med 86.4 % samt vinst- och förlustkontot med 41.1 %. De främmande medlen ökades något mer eller med 64.3 %, de kortfristiga skulderna t.o.m. med 94.5 %, därav kontoskulderna och varuväxlarna med 102.1 % eller något mindre än fordringarna, och banklånen och andra korta lån med 69.1 %, medan de långfristiga lånen gingo ned till 73.7 % av 1937 års nivå. Nettovinsten, minskad med en del bolags nettoförlust, förblev på samma nivå som 1937 med blott 2.8 % ökning, vilket åter visar en betydande tillbakagång.

Hela det investerade kapitalet eller balansens summa.

Balansens summa har minskats med värdet av avskrivningsfonderna (ibland kallade förnyelsefonder), där sådana förekommit, varvid dessa fonder även avdragits från värdet av långfristiga placeringar och icke medräknats bland fonderna. Dessa balanser ha härigenom blivit jämförbara med sådana balanser, där avskrivningarna gjorts direkt på anläggnings- och inventariekontona. I de fall, då vinst- och förlustkontot i balansräkningen visat en på debetsidan uppgiven förlust, har denna bortlämnats från debetsidan och avdragits från balansens summa och de egna medlen.

Balansens summa, som anger hela det investerade kapitalet, uppgick för de undersökta bolagen inom resp. industrigrupper till följande belopp:

Hela det investerade kapitalet i milj. mk.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri.	9 385.2	9 809.2	9 626.5	9 777.0	9 942.2	10 280.1	11 067.7	11 847.8
Sågindustri	776.7	728.8	653.9	650.4	772.7	816.9	890.0	1 046.9
Hela exportindustrin	10 161.9	10 538.0	10 280.4	10 427.4	10 714.9	11 097.0	11 957.7	12 894.7
Metall- och maskinindustri..	1 647.7	1 826.6	1 902.0	2 269.8	2 965.9	3 711.4	4 540.5	4 560.1
Sten-, ler- och glasindustri..	632.6	694.1	727.1	780.3	920.5	966.9	1 119.4	1 150.2
Textilindustri	1 762.9	1 900.3	1 913.2	2 181.5	2 362.8	2 438.6	2 578.0	2 783.3
Gummi-, läder- och skoind.	580.2	594.4	671.0	722.2	749.1	801.6	1 043.5	1 081.0
Närings- o. njutn.med.ind...	1 103.6	1 133.3	1 220.3	1 360.1	1 547.4	1 675.9	1 925.9	1 955.6
Kemisk industri	322.4	351.1	406.2	460.4	580.4	599.5	738.5	810.1
Asfalt- och tapetindustri ..	40.2	41.5	42.7	45.3	49.4	50.1	55.4	56.2
Grafisk industri	158.2	170.7	175.3	182.1	199.5	223.3	286.8	283.1
Kraftverk	500.9	521.2	540.0	540.6	640.3	722.5	748.6	761.2
Hela hemmamarknadsind...	6 748.7	7 233.2	7 597.8	8 542.3	10 015.3	11 189.8	13 036.6	13 440.8
Hela industrin	16 910.6	17 771.2	17 878.2	18 969.7	20 730.2	22 286.8	24 994.3	26 335.5

Vid granskning av huru det investerade kapitalet förändrats i förhållande till 1937 års siffror, fås följande procenttal:

Industrigrupp	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri.	105	103	104	106	110	118	126
Sågindustri	94	84	84	99	105	115	135
Hela exportindustrin	104	101	103	105	109	118	127
Metall- och maskinindustri..	111	115	138	180	225	276	277
Sten-, ler- och glasindustri..	110	115	123	146	153	177	182
Textilindustri	108	109	124	134	138	146	158
Gummi-, läder- och skoind.	102	116	124	129	138	180	186
Närings- o. njutn.med.ind...	103	111	123	140	152	175	177
Kemisk industri	109	126	143	180	186	229	251
Asfalt- och tapetindustri ..	103	106	113	123	125	138	140
Grafisk industri	108	111	115	126	141	181	179
Kraftverk	104	108	108	128	144	149	152
Hela hemmamarknadsind...	107	113	127	148	166	193	199
Hela industrin	105	106	112	123	132	148	156

För *samtliga bolag* var det investerade kapitalet sålunda nästan oförändrat t.o.m. 1939 och ökades sedan kontinuerligt till 56 % över 1937 års nivå. För hela *hemmamarknadsindustrin* steg det dock nästan dub-

belt så mycket som för hela industrin, nämligen i rask takt till nära 100 % över 1937 års nivå år 1944, medan det för *exportindustrin* 1941 hade ökats blott till 5 % och under de följande åren småningom steg till 27 % över 1937 års belopp. I betraktande av penningvärdets fall kan detta anses som en betydande tillbakagång. För exportindustrin är denna en naturlig följd av att exportmöjligheterna i hög grad minskades till följd av kriget.

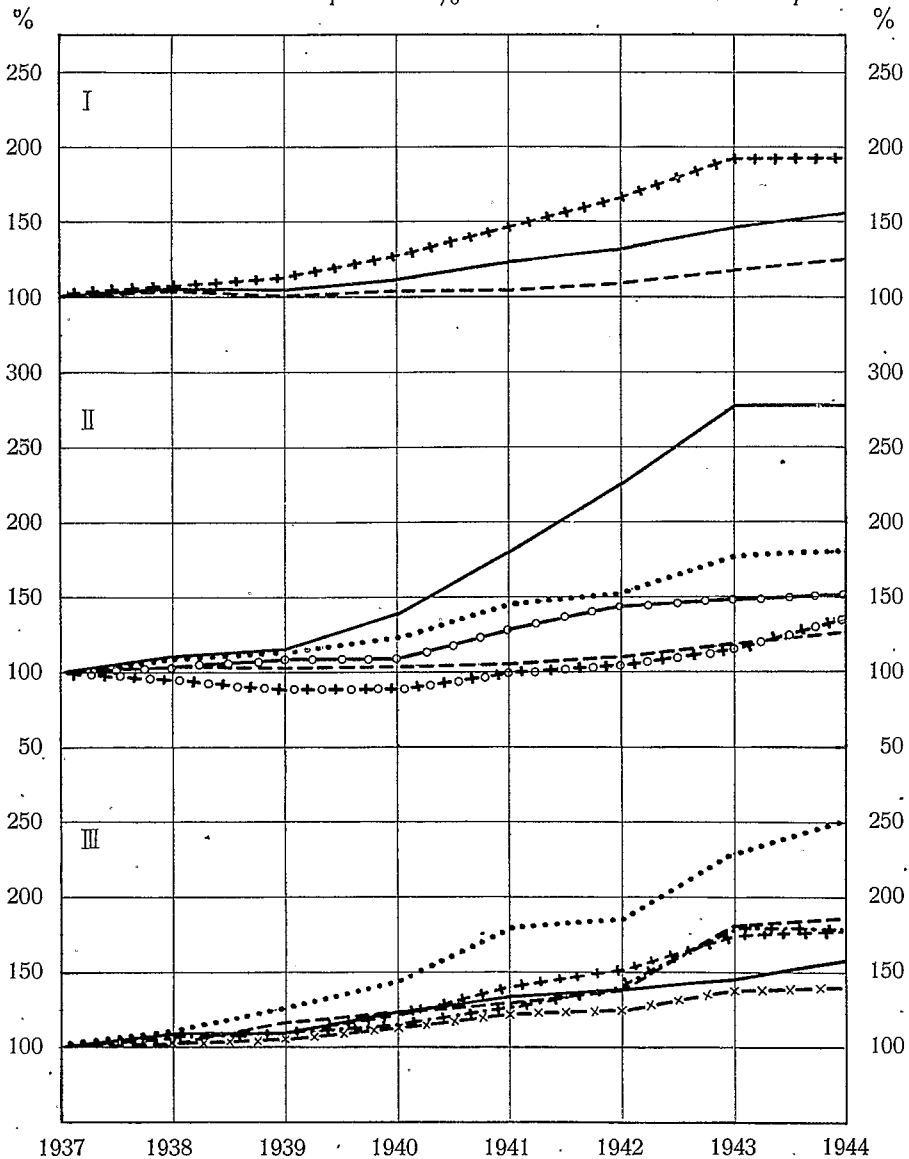
Av exportindustrins olika grupper visar sågindustrin 1938—1940 en minskning av hela det investerade kapitalet till 84 % av 1937 års nivå beroende på genom avskrivningar nedskuret anläggningsskapital samt lagerminskning, då rörelsen avstannat. Åren 1942—1944 steg hela balanssumman med den ökade verksamheten till 35 % över 1937 års siffror. Fanerfabrikerna åter, se tabellbilaga 1, visa 1939—1940 stegring till 12 % över och efter ett bakslag 1941 ny stegring 1942 till 13 % och 1943—1944 till drygt 50 % över basnivån. Den allmänna exportindustrins kurva ansluter sig nära till hela exportindustrins kurva.

Inom hemmamarknadsindustrin visar *metall- och maskinindustrin* den högsta stegringen, såsom man kunde vänta. För hela gruppen hade det investerade kapitalet 1939 stigit med 15 % och fortsatte i brant stigning till drygt 175 % över 1937 års nivå 1943 och 1944. För malmbrytnings-, anriknings- och kopparvalsverken var stegringen 1939 något högre eller 28 % och till 1944 likaså betydligt kraftigare eller till 255 % över 1937 års nivå, beroende på stora utvidgningar av anläggningarna. För krigsförnödenhetsindustrin mer än fördubblades det investerade kapitalet redan 1938 och ökades ytterligare snabbt under krigsåren, till 485 och 454 % över 1937 års nivå 1943 och 1944. För övriga undersökta bolag inom gruppen sammanlagt företer kurvan en något mindre ökning än för hela gruppen, nämligen till 132 % över basnivån.

För *sten-, ler- och glasindustrin* var ökningen relativt jämn upp till 82 % över 1937 års nivå. För kalkbruken och cementfabrikerna särskilt för sig var stegringen lägre, för porslinsfabrikerna de första åren något lägre men 1942—1944 kraftigare, upp till 126 % över basnivån, beroende på stora utvidgningsarbeten inom branschen, medan ökningen för glasbruken åren 1939—1940 var resp. 27 och 43 % för att sedan nå 78 % över basnivån. Tegelbrukens investerade kapital ökades däremot redan 1938 med 39 % och hade 1941 stigit till 83 % för att efter ett 1942 inträffat bakslag till 69 % år 1944 stiga till 148 % över basnivån.

För hela *textilindustrin* hade det investerade kapitalet 1939 ökats med blott 9 % och steg sedan småningom, tills det 1944 var 58 % över basnivån. Bomullsfabrikerna visa oförändrad nivå ända till 1939, 1940

Hela det investerade kapitalet i % av 1937 års investerade kapital.

- I. ——— Hela industrin. --- Exportindustrin. +++ Hemmamarknadsind.
 II. --- Allmän exportindustri. +o+o Sågindustri. — Metall- och maskin-
 industri. Sten-, ler- och gläsindustri. —o—o—o Kraftverk.
 III. ——— Textilindustri. --- Gummi-, läder- och skoindustri. +++ Närings-
 och nyttningsmedelsindustri. Kemisk industri. +++ Grafisk industri.
 —x—x Asfalt- och tapetindustri.

en stark ökning till 39 % och sedan 1941 och 1942 kontinuerlig nedgång till blott 23 % såsom en naturlig följd av stagnationen inom denna bransch på grund av råvarubristen. De två följande åren förete dock en stegring, 1944 till 36 % över basnivån, sedan tillverkningen av surrogatprodukter fått i gång. Yllefabrikernas kurva företer åter som en följd först av rådande materialbrist och sedan av igångsättning av surrogatframställning en vågformig sträckning med en nedgång 1939 till 92 % av 1937 års nivå följd av en uppgång till 24 % över densamma 1944. Sildenväverierna visa ökning om 25 % till 1939, 1940 en nedgång till 15 % över och sedan en stark stegring till 88 % över basnivån 1943; medan trikfabrikerna visa en sakta nästan jämn stegring till 75 % över basnivån 1944. Hatt- och mössfabrikerna visa stegring 1938 till 38 %, en liten ökning 1939 och sedan nedgång 1940—1941 till 34 % samt 1942—1944 åter ökning till 77 % över basnivån. För kostym- och kappfabrikerna hade det investerade kapitalet 1941 ökats till 46 % för att 1942 gå ned till 31 % och 1943—1944 åter kraftigt stiga till 107 % över basnivån.

För hela *gummi-, läder- och skoindustrin* hade kapitalet 1939 stigit med 16 % och stegringen fortgick sedan till 1942, då den nådde 38 % för att 1943 och 1944 ske kraftigare, till 80 och 86 % över basnivån. Gummfabrikernas kurva visar dock en väsentligt högre stegring, d.v.s. 1939 till 35 %, och sedan en jämn ökning till 153 % över basnivån 1944. Skofabrikernas kurva ligger t.o.m. 1942 mellan dessa, 1939 vid 21 % och 1942 vid 48 %, för att 1943 stiga till 156 % över basnivån. Läderfabrikerna åter visa 1938 en minskning till 86 % av 1937 års nivå och efter någon ökning 1939 de följande åren ytterligare minskning till 72 % 1941 med någon stegring de tre följande åren till 91 % av basnivån 1944. Bristen på hudar och andra lädervaror har sålunda gjort sig kraftigt gällande.

Hela *närings- och njutningsmedelsindustrin* visar en jämn ökning av kapitalet med 77 % under 1938—1944. För kvarnar och bagerier gick kurvan 1939 ned till 91 % av 1937 års nivå och steg sedan kontinuerligt till 99 % över basnivån. För margarin- och gräddfabrikerna gick kurvan 1939 något under basnivån och steg sedan med en del fluktuationer till 48 % över densamma. Sockerbruken och sötsaksfabrikerna visa en jämn ökning till 46 % över basnivån. Tobaksindustrins investerade kapital var nästan oförändrat till 1939, steg sedan hastigt och var 1943 98 % över basnivån för att sedan något minskas 1944. Den kraftigaste ökningen visar dock ölbryggerierna och läskdrycksfabrikerna med en stegring till 154 % över basnivån.

Hela *den kemiska industrins* investerade kapital ökades stadigt med 151 % t.o.m. 1944 med kraftigare uppgång 1941 och 1943. Olje-, tvål-

och ljusfabrikerna visade en blygsammare ökning till 61 % 1944, medan tändsticksfabrikerna efter en nedgång med 5—6 % under 1937 års nivå ökades till 46 % över densamma 1942 med nedgång till 34 % 1944. Färg- och fernissfabrikerna visa en svag ökning 1939 till 10 %, 1940 nedgång till 4 %, 1941 åter ökning till 21 % och 1942 ny nedgång till 9 % över basnivån, för att sedan åter stiga till 41 % över densamma. De teknokemiska fabrikerna visa åter en ökning om 19 % till 1939 och sedan kraftig stegring till 356 % över basnivån 1944. De övriga kemiska fabrikerna visa snabb ökning till 1941 med 119 % och sedan stagnation på denna nivå 1942 med ny stegring 1943 och 1944 till 195 % över basnivån.

Asfalt- och tapetindustrin, den grafiska industrin och kraftverken visa en likartad stegring av kapitalet till 1941, då den var 23 å 28 %, var- efter kapitalet ytterligare 1942—1943 ökades för grafiska industrin till 81 %, för kraftverken till 49 % samt för asfalt- och tapetindustrin till blott 38 % över basnivån och förblir följande år ungefär på dessa nivåer.

Huru de undersökta bolagens sammanlagda investerade kapital procentuellt fördelar sig på resp. industrigrupper och förskjutningarna i denna fördelning under perioden framgår av följande siffror.

	1937	1944
Allmän exportindustri	55.5	45.0
Sågindustri	4.6	4.0
<hr/> Hela exportindustrin	<hr/> 60.1	<hr/> 49.0
Metall- och maskinindustri	9.8	17.3
Sten-, ler- och glasindustri	3.7	4.4
Textilindustri	10.4	10.6
Gummi-, läder- och skoindustri	3.5	4.1
Närings- och njutningsmedelsindustri	6.5	7.4
Kemisk industri	1.9	3.1
Asfalt- och tapetindustri	0.2	0.2
Grafisk industri	0.9	1.0
Kraftverk	3.0	2.9
<hr/> Hela hemmamarknadsindustrin	<hr/> 39.9	<hr/> 51.0
<hr/> Hela industrin	<hr/> 100.0	<hr/> 100.0

Den märkligaste förändringen är att exportindustrins relativa betydelse minskats genom att dess andel gått ned från 60.1 till 49.0 % eller med ungefär $\frac{1}{6}$, medan hemmamarknadsindustrins andel ökats från 39.9 till 51.0 %. För metall- och maskinindustrin är ökningen relativt störst, från 9.8 till 17.3 %, därefter för den kemiska industrin från 1.9 till 3.1 %

Vi se härav att exportindustrins försäljning från 1937 till 1940 har gått ned från 50.9 till 29.6 % av samtliga bolags försäljning för att sedan stiga till 42.7 % år 1943 och 1944 åter gå ned till 37.8 %. Hemmamarknadsindustrins försäljning hade tvärtom 1940 ökats från 49.1 till 70.4 % och 1943 ånyo gått ned till 57.3 och därpå 1944 ökats till 62.2 %. I förhållande till alla bolags försäljning har främst metall- och maskinindustrins andel ökats från 11.3 till 19.1 %, medan närings- och nyttningsmedelsindustrins andel 1937—1942 höll sig mellan 10 och 15 % för att efter en mindre nedgång åter ökas till 13.8 %. Textilindustrins andel i försäljningen ökades ända till 1940, från 12.9 till 16.4 %, sjönk betydligt åren 1941—1942 till blott 10.2 % men har senare ökats till 12.5 %. Gummi-, läder- och skoindustrins andel ökades 1937—1940 från 5.0 till 8.7 %, nedgick 1941—1942 till 3.4 %, men steg åter de följande åren till 5.2 %. Den kemiska industrins liksom även sten-, ler- och glasindustrins andel ökades litet t.o.m. 1940 men har därefter i någon mån minskats.

Om vi jämföra exportindustrins, hemmamarknadsindustrins och hela industrins årsförsäljning under de olika åren med motsvarande tal för 1937, fås följande procenttal.

Årsförsäljning i % av 1937 års försäljning.

	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrin	95	86	57	82	110	142	125
Hemmamarknadsindustrin ...	106	116	140	145	163	197	213
Hela industrin	100	101	97	113	136	169	168

För industrin i dess helhet hade årsförsäljningens nominella belopp 1938—1940 bibehållits tämligen oförändrat för att sedan kontinuerligt ökas, så att det 1943—1944 var 69—68 % över basnivån. Exportindustrins försäljning däremot reducerades småningom, tills den 1940 var 57 % av basnivån, varefter den sedan åter steg till 42 % över densamma 1943. De förändrade politiska förhållandena jämte de nya landavträdelserna efter vapenstilleståndet hösten 1944 lamslog åter exporten i sådan grad att försäljningen för 1944 gick ned till blott 25 % över basnivån. Hemmamarknadsindustrins försäljning har däremot kontinuerligt ökats, så att den 1944 var 113 % över 1937 års nivå.

Årsförsäljningens nominella belopp äro dock naturligtvis i hög grad påverkade av prisförhöjningarna. Om dessa tagas i betraktande, finna vi att årsförsäljningarna kvantitativt nedgått avsevärt under den undersökta perioden, såsom redan av den allmänna översikten av industrins utveckling har framgått. Ehuru årsförsäljningen icke är en storhet, som är exakt densamma som produktionens bruttovärde, giver dock Unitas

volyminde för industriproduktionen åtminstone i grova drag en bild av de varumängder, som försäljningen har att disponera över. Om nämnda index räknas om med 1937 som bas, fås följande siffror för export- och hemmamarknads- samt hela industrin. Åtminstone för exportindustrin torde dessa siffror giva en tämligen exakt bild av produktionsvolymen.

Unitas' volyminde för industriproduktionen (1937 = 100).

	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrin	90	79	32	33	37	41	34
Hemmamarknadsindustrin ...	106	109	99	66	65	63	60
Hela industrin	100	.	.	62	55	56	52

Medan produktionen inom exportindustrin redan 1939 hade gått ned till c. $\frac{4}{5}$, åren 1940—1941 sjunkit till $\frac{1}{3}$ och sedan ökats, så att den 1943 var $\frac{2}{5}$, för att vapenstillståndsåret 1944 åter sjunka till $\frac{1}{3}$ av basårets nivå, hade hemmamarknadsindustrins produktion 1939 ökats med 9 %, 1940 återgått till basnivån och sedan småningom sjunkit till $\frac{3}{5}$ av densamma. För hela industrin saknas volyminde för 1939 och 1940, men produktionen hade 1941 gått ned till 62 % och 1944 till 52 % av basårets nivå.

Om vi åter för att bilda oss en uppfattning om försäljningskvantiteternas utveckling reducerar de indextal, som fås då årsförsäljningens nominella belopp räknas i procent av 1937 års siffror, med generalpartiprisindex för exportvarorna resp. hemmamarknadens industriprodukter (1937 = 100), komma vi till följande siffror, som visa en betydligt mindre nedgång i kvantiteterna.

Årsförsäljningen, om prisnivån antages oförändrad.

	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrin	125	110	57	75	78	85	70
Hemmamarknadsindustrin ...	111	116	106	92	82	90	88

Enligt denna beräkning skulle exportindustrins försäljningsvolym 1938 ha ökats med 25 % och sedan 1939—1940 gått ned till 57 % av basnivån för att småningom stiga, så att den 1943 var 85 %, men åter sjönk 1944 till 70 % av densamma. Hemmamarknadsindustrins försäljning har efter en ökning 1938—1939 med 16 % kontinuerligt gått ned, så att den 1942 var 82 % av basnivån för att efter en stegring följande år till 90 % åter 1944 minskas till 88 %.

Orsakerna till att dessa beräkningar visa ett från produktionens volyminde så avvikande resultat äro många. Produktionens bruttovärde sammanfaller icke med årsförsäljningens belopp och förskjutningar kan ha inträffat från år till år. Vid beräkningen av volyminde ha icke precis

samma industrianläggningar medtagits som i denna undersökning, inom en del branscher flere, inom andra färre. I denna undersökning ha koncernernas olika industrier icke kunnat fördelas på olika industrigrenar såsom i industristatistiken. I de medräknade fabrikernas försäljning ingå ett flertal varor, som icke beaktats i partiprisindex och vilkas prisutveckling kan ha varit en helt annan. Ofta sker dessutom försäljningen under det löpande året till växlande priser, medan i ovanstående beräkning använts årsmedeltalet för partiprisindex. De sist anförda sifferserierna giva därför blott en vag bild av verkligheten.

Inom de olika industrigrupperna visar den nominella årsförsäljningen i förhållande till 1937 års siffror följande procenttal.

Årsförsäljning i % av 1937 års försäljning.

Industrigrupp	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri	96	88	57	85	111	144	126
Sågindustri	79	72	52	56	99	122	122
Metall- och maskinindustri..	120	134	160	174	218	279	285
Sten-, ler- och glasindustri..	109	118	106	115	141	160	170
Textilindustri	98	107	123	109	107	143	164
Gummi-, läder- och skoind.	93	107	170	114	92	133	175
Närings- o. njutn.med.ind...	105	116	139	177	196	205	222
Kemisk industri	103	105	149	165	209	233	232
Asfalt- och tapetindustri ..	114	131	92	82	110	168	151
Grafisk industri	118	109	110	148	191	238	244
Kraftverk	106	118	133	162	173	203	232

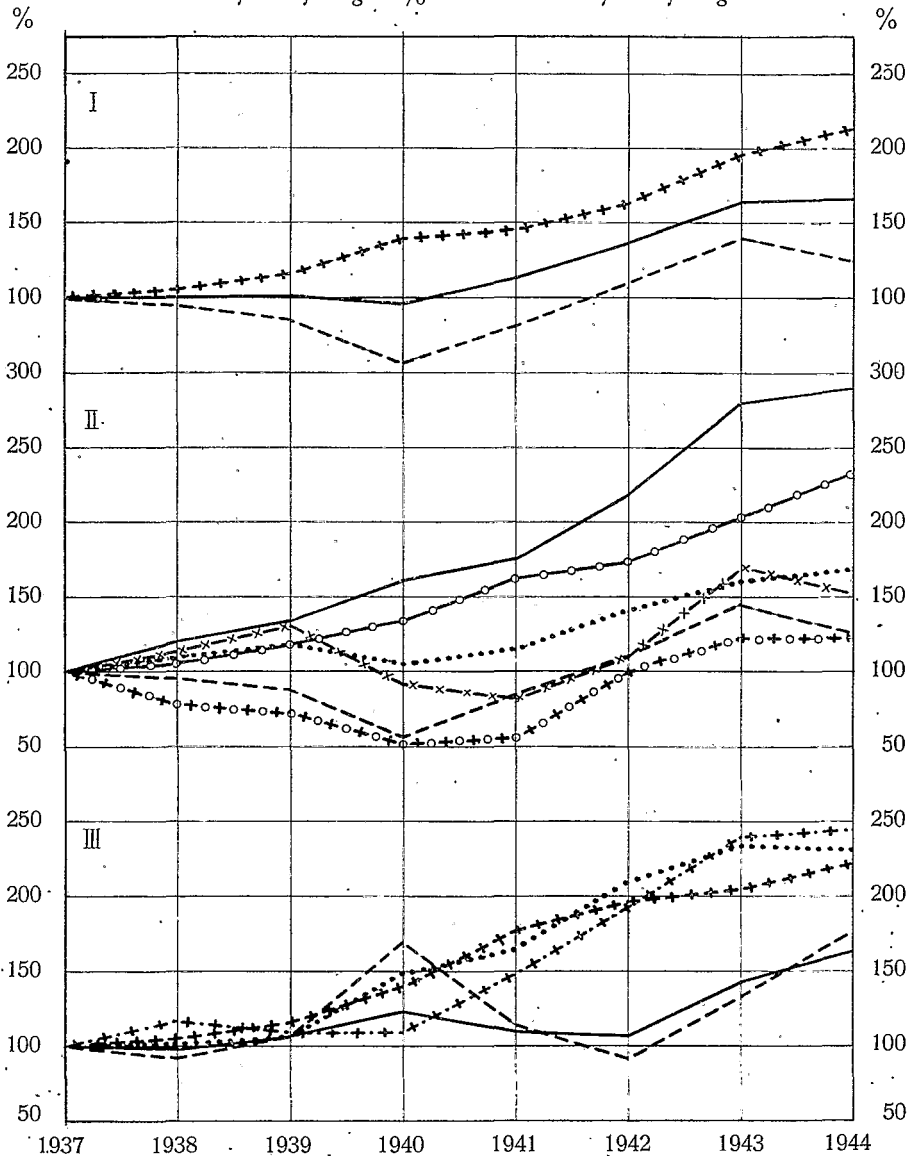
Inom exportindustrin var sågindustrins årsförsäljning utsatt för en såväl tidigare som större och långvarigare minskning än den övriga exportindustrins. Inom hemmamarknadsindustrin förekom den största stegringen för metall- och maskinindustrin, vars försäljning ökades med 185 % eller sålunda nära tredubblades. Den grafiska industrins försäljning ökades med 144, kraftverkens och den kemiska industrins med 132 samt närings- och njutningsmedelsindustrins med 122 %, medan övriga industrigrenars försäljning ännu 1944 hade stannat vid en ökning om 50—75 %. Inom metall- och maskinindustrin, som under kriget till stor del arbetade för försvarsmaktens behov, skedde stegringen liksom för närings- och njutningsmedelsindustrin, kraftverken och den kemiska industrin utan bakslag, medan mindre sådana förekommo för den grafiska industrin åren 1939—1940 och för sten-, ler- och glasindustrin 1940. Kraftiga bakslag för försäljningen inträffade i asfalt- och tapetindustrin 1940—1941,

då en del fabriker hade bombats, samt i textil- samt gummi-, läder- och skoindustrin 1941—1942 på grund av svår råvarubrist.

Dessa stegringar i försäljningen äro dock i hög grad beroende på prisstegringarna, ty om man beaktar partiprisindex för motsvarande industriprodukter, få utvecklingskurvorna en helt annan karaktär. Sålunda visar t. ex. den allmänna exportindustrins försäljning reducerad med partiprisindex för exporterad pappersmassa, papp och papper 1938—1939 en ökning med 41 % över basnivån och 1940 en nedgång till 69 % av densamma, varefter den 1941—1943 var 90, 83 och 86 % av basnivån. Sågindustrins försäljning reducerad med partiprisindex för exporterade trävaror var tämligen oförändrad 1938, sjönk 1939 till 82 och 1940—1941 till 48 % av basnivån för att 1942—1943 stiga till 71 och 79 % av densamma. För 1944 saknas motsvarande partiprisindex. Metall- och maskinindustrins årsförsäljning visar reducerad på detta sätt en vågrörelse med toppunkter 1939 och 1943 vid 34 och 28 % och en vågdal 1941 vid blott 3 % över basnivån och en annan 1944 vid 18 % över densamma. Den kemiska industrin hade 1938 ökat med 6 % och sedan kontinuerligt sjunkit till 54 % av basnivån 1944. Sten-, ler- och glasindustrigruppen visar en vågkam 1939 vid 11 % över, en vågdal 1941 vid 77 % av basnivån och en ny topp 1943 vid 85 % av densamma med någon nedgång 1944, medan textilindustrins kurva är analog med vågkam 1939 vid 14 % över, vågdal 1942 vid 55 % av och topp 1943 vid 62 % av basnivån. Gummifabrikerens försäljning, vars nominella tal visa en stegring om 30 % till 1940, följande år nedgång till 70 % av basnivån och därpå stegring till 73 % över densamma, visar reducerad med motsvarande partiprisindex 1940 sänkning till 90 % och de två följande åren, karakteriserade av svår råvarubrist, till resp. 45 och 42 % av basnivån med ökning till 81 % av densamma 1944. Läder- och skofabrikerens nominella tal visar på grund av försvarsväsendets beställningar en kraftig stegring 1940 till 95 % över, de två följande åren på grund av råvarubrist nedgång till 99 % av basnivån och sedan åter ökning till 77 % över densamma, medan den med partiprisindex reducerade kurvan förete en stegring till 49 % 1940, nedgång till 58 % av basnivån 1942 och sedan ökning blott till 80 % av densamma 1944. Särskilt skoindustrin har de senaste åren kunnat omlägga produktionen till framställning av surrogatvaror.

De nominella försäljningssiffrorna för textilindustrins undergrupper, se tabellbilaga 2, visa en mycket olika utveckling. Linneindustrins hade 1939 ökat till 43 % över basnivån, sedan följde en nedgång till 19 % år 1941 och därpå fortsatt stegring till 155 % över basnivån 1944, men häri ingå fabriker, som arbeta i maskin- och cellulosaindustrin. Både

Årsförsäljning i % av 1937 års försäljning.

- I. ——— Hela industrin. - - - Exportindustrin. +++ Hemmamarknadsind.
 II. ——— Allmän exportindustrin. +o+o Sågindustrin. — Metall- o. maskinind.
 Sten-, ler- och glasindustrin. —o—o—o Kraftverk. —x—x Asfalt- och
 tapetindustrin.
 III. ——— Textilindustrin. ——— Gummi-, läder- och skoindustrin. +++ Närings-
 och njutningsmedelsindustrin. Kemisk industrin. +.+. Grafisk industrin.

bomulls- och yllefabrikerna visa efter nedgång 1938 till resp. 89 och 86 % av basnivån en ökning till 20 % över densamma 1940, sedan under de två följande åren minskning till resp. 68 och 92 % av basnivån och därpå ökning, som för bomullsfabrikerna var blygsam, till 5 % över basnivån, men för yllefabrikerna steg till 76 % över densamma. Här framträder tydligt råvarubristens följder för bomullsfabrikerna. Båda dessa industrigrupper ha nödgats omlägga sin produktion till framställning av surrogatvaror. Sidenväveriernas försäljningskurva företer en periodvis svagare och starkare stegring ända till 1943, då den var 120 % över basnivån, sedan en mindre nedgång till 113 % över densamma. Triåfabrikernas försäljning varierar med vågkammar 1938 och 1940 vid 9 och 33 % över basnivån, vågdalar 1939 och 1941 och sedan jämn stegring till 82 % över basnivån 1944. Hatt- och mössfabrikernas försäljning ökas och minskas något de två första åren, ökas sedan 1941 till inemot 60 % över basnivån och fluktuerar här slutande vid 69 % över densamma, medan kostym- och kappfabrikernas efter en liknande vågrörelse de två första åren sedan ökas, tills den 1942 stod 59.3 % över basnivån för att därpå kontinuerligt gå ned till 32.4 % över densamma. Tager man i betraktande de trots försämrade kvaliteter stegrade priserna, inser man att dessa siffror betyda avsevärd tillbakagång i produktionens kvantitet.

Årsförsäljningen i förhållande till hela det investerade kapitalet framgår av följande sammanställning, som visar huru snabbt hela det investerade beloppet omsatts.

Årsförsäljning i % av hela det investerade kapitalet.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri	69.0	63.6	59.0	37.9	55.2	70.1	84.2	68.7
Sågindustri	87.4	73.8	75.0	53.9	49.2	82.3	92.8	79.2
Hela exportindustrin	70.4	64.4	60.0	38.9	54.8	71.0	84.8	69.5
Metall- och maskinindustri . .	96.3	104.4	112.1	111.5	93.4	93.4	97.4	99.1
Sten-, ler- och glasindustri . .	86.7	86.3	88.7	74.6	68.8	79.8	78.3	80.9
Textilindustri	103.1	93.9	101.3	102.8	84.0	80.0	101.1	106.8
Gummi-, läder- och skoind. . .	120.2	108.9	111.3	164.1	106.6	80.3	89.2	113.1
Närings- o. njutn.med.ind. . .	133.0	135.9	138.9	149.6	167.7	171.8	156.0	166.9
Kemisk industri	145.9	137.7	121.7	152.3	133.5	164.0	148.1	134.4
Asfalt- och tapetindustri . .	114.2	125.8	140.6	92.7	76.1	100.9	138.7	123.5
Grafisk industri	103.3	113.2	101.7	98.3	121.6	139.5	135.8	140.7
Kraftverk	22.2	22.7	24.2	27.3	28.2	26.6	30.2	33.9
Hela hemmamarknadsind.	102.4	101.3	105.6	112.9	100.0	100.5	104.5	109.5
Hela industrin	83.1	79.4	79.4	72.2	76.6	85.8	95.1	89.9

Dessa procenttal äro naturligtvis beroende icke blott av årsförsäljningens storlek utan även av bokföringsvärdet för hela det investerade kapitalet, som utgör summan av bokföringsvärdena för olika tillgångar såsom anläggningar, lager, fordringar, värdepapper och likvida medel, av vilka poster en del bokförts till gamla värden, medan andra starkare påverkats av penningvärdets fall. För hela den undersökta industrin räknat hade sålunda under toppkonjunkturåret 1937 blott drygt $\frac{4}{5}$ av hela det investerade kapitalet omsatts, de två följande åren något mindre och 1940 endast 72.2 %. Åren 1941—1943 ökades detta relationstal småningom till 95.1 % för att 1944 åter nedgå till c. 90 %. För exportindustrin lågo dessa relationstal betydligt lägre, börjande vid 70.4 % år 1937 och med betydligt kraftigare nedgång, redan 1939 till 60 % och 1941 under 39 %, varpå de visa stegring till inemot 85 % 1943 och därefter åter nedgång till c. 70 % år 1944. För sågindustrin lågo siffrorna på en något högre nivå än för den övriga exportindustrin, delvis beroende på att i densamma en viss årsförsäljning kan nås med ett mindre investerat kapital än i andra exportindustrier. I hemmamarknadsindustrin omsattes hela det investerade kapitalet årligen drygt en gång, varför kurvan visar en motsatt rörelse mot exportindustrins, i det att den ökades till 112.9 % åren 1939—1940, företer en vågdal vid 100 % åren 1941—1942 och sedan fortsatt uppgång så att den 1944 var 109.5 %. De högsta relationstalen finna vi för närings- och njutningsmedelsindustrin med jämn ökning 1937—1942 från 133 till c. 172 %, därpå någon ned- och uppgång slutande vid 166.9 % samt vidare i den kemiska industrin med vågkammar 1937, 1940 och 1942 vid 145.9, 152.3 och 164.0 % och med vågdalar 1939, 1941 och 1944 vid 121.7, 133.5 och 134.4 %. För gummi-, läder och skoindustrigruppen visar kurvan 1938 en nedgång från c. 120 till 109 %, sedan kraftig ökning särskilt år 1940 till 164 %, sannolikt beroende på leveranser till försvaret, därpå de två följande åren nedgång till 80.3 % 1942 på grund av materialbrist och sist åter stegring till 113.1 % 1944, sedan en del råvaror kunnat importeras. Den grafiska industrin visar efter en ökning 1938 till 113.2 % minskning åren 1939—1940 till 98.3 % som en följd av vinterkrigets minskning av möjligheterna för studier och läsning, därefter nästan jämn stegring till 140.7 % år 1944, påverkad även av den genom stagnationen vid fronterna möjliggjorda ökade studie- och läslusten. Textilindustrins siffror ligga i allmänhet något över 100 % med vågdalar 1938 vid 93.9 och 1941—1942 vid 84 och 80 %. Relationstalen för metall- och maskinindustrin ökades 1937—1939 från 96.3 till 112.1 %, gick 1941 ned till 93.4 och ökades först de två sista åren något, till 99.1 %, medan dessa tal för sten-, ler- och

glasindustrigruppen varierade mellan 88.7 % 1939, 68.8 % 1941 och 80.9 % 1944. Talens låga nivå för dessa båda industrigrupper beror närmast på att ett relativt stort kapital i dem är investerat i stora anläggningar. Detta är särskilt fallet i fråga om kraftverken, där årsförsäljningen utgjorde blott från 22.2 % (1937) till 33.9 % (1944) av hela det investerade kapitalet. I fråga om procenttalen för undergrupperna hänvisas till tabellbilaga 3.

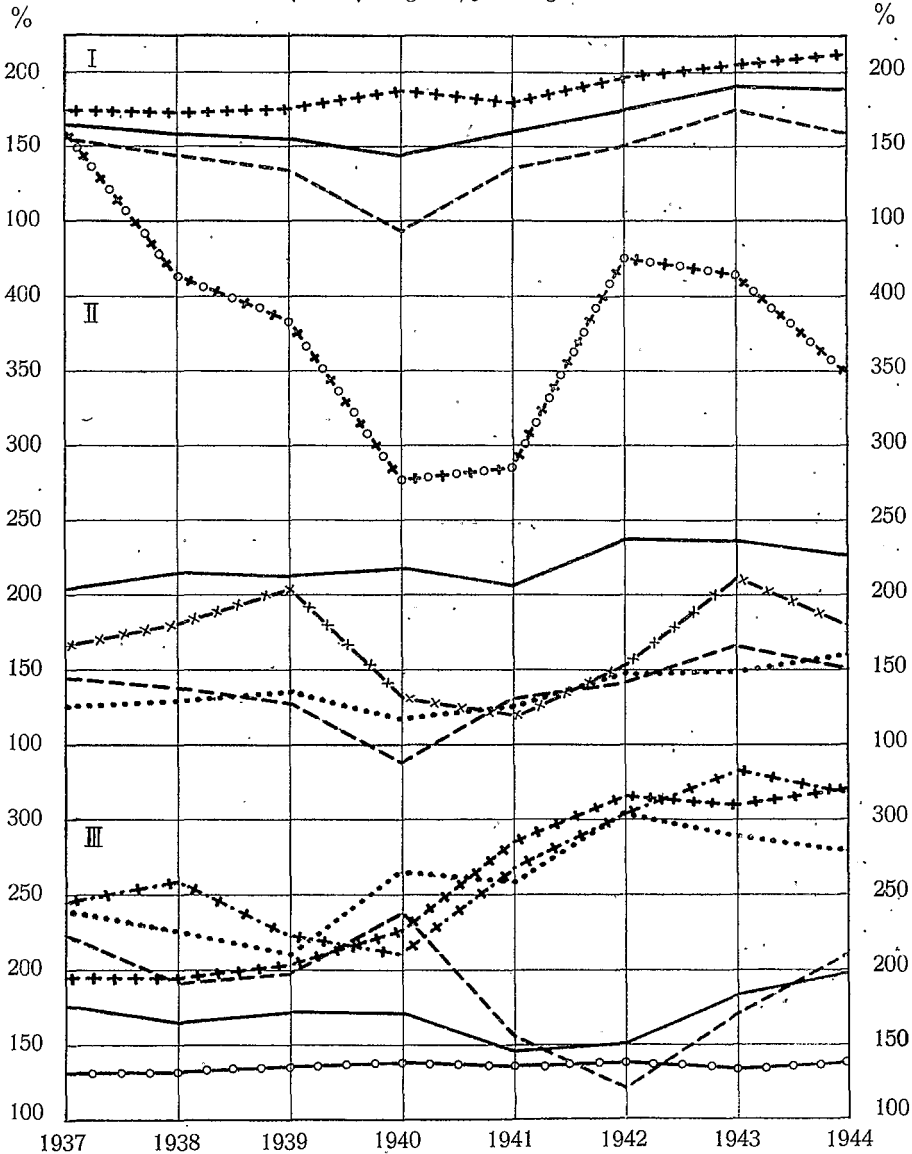
Om vi åter beräkna årsförsäljningen i procent av de egna medlen, få vi följande relationstal, som visa huru ofta de egna medlen omsatts under året.

Årsförsäljning i % av egna medel.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri	145.8	137.6	127.2	88.2	130.3	142.0	166.4	150.2
Sågindustri	510.2	414.5	385.5	276.4	285.1	426.0	413.8	349.6
Hela exportindustrin	156.4	145.3	134.3	93.8	135.1	150.6	174.9	158.6
Metall- och maskinindustri	204.3	214.7	212.5	218.0	206.3	237.1	236.8	226.5
Sten-, ler- och glasindustri	125.9	130.1	135.1	117.5	125.0	147.0	149.8	160.6
Textilindustri	175.2	165.0	172.1	171.3	146.1	150.4	183.0	198.2
Gummi-, läder- och skoind.	223.6	190.7	197.4	232.7	155.8	121.9	169.6	210.2
Närings- o. njutn.med.ind.	194.9	194.8	203.0	226.6	285.1	315.9	310.3	320.9
Kemisk industri	238.9	225.9	210.5	265.8	257.5	302.6	290.3	278.5
Asfalt- och tapetindustri	166.5	180.6	204.5	131.2	118.3	152.9	211.8	177.9
Grafisk industri	245.0	258.9	223.0	210.3	267.1	303.5	332.3	317.3
Kraftverk	31.2	32.1	34.6	38.3	35.5	37.8	33.2	37.2
Hela hemmamarknadsind.	174.4	172.5	176.6	187.7	180.1	197.6	206.3	212.7
Hela industrin	164.7	158.3	155.3	144.8	160.4	175.1	191.6	188.4

För samtliga undersökta bolag sammanlagt hade sålunda de egna medlen år 1937 omsatts drygt 1½ gång. Förhållandet hade 1940 sjunkit till 144.8 % och 1943 åter stigit till 191.6 % för att sedan något minskas. För hemmamarknadsindustrin i dess helhet låg relationstalet från början något högre eller vid 174.4 %. Efter en ringa minskning år 1938 steg det successivt till 1944, då det var 212.7 %. Motsvarande tal för exportindustrin sjönk från 156.4 år 1937 till 93.8 år 1940 och steg åter till 174.9 år 1943 med minskning följande år till 158.6 %. De största relationstalen visar sågindustrin med 510.2, 276.4, 426.0 och 349.6 åren 1937, 1940, 1942 och 1944, beroende på att denna industrigrups eget kapital utgör en relativt liten del av hela det investerade kapitalet, medan det främmande kapitalet är stort. Av samma orsak voro även motsvarande tal

Årsförsäljning i % av egna medel.

- I. ——— Hela industrin. - - - Exportindustrin. +++ Hemmamarknadsind.
 II. - - - Allm. exportindustri. +o+o+ Sägindustri. ——— Maskin- och metall-
 industri. Sten-, ler- och glasindustri. -x-x-x- Asfalt- och tapetindustri.
 III. ——— Textilindustri. - - - Gummi-, läder- och skoindustri. +++ Närings-
 och njutningsmedelsindustri. Kemisk industri. +·+·+ Grafisk industri.
 -o-o- Kraftverk.

för fanerfabrikerna höga, varierande de nämnda åren mellan 361.0, 211.6, 392.6 och 373.8 % med en toppunkt 1943 vid 432.1 %. Procenttalen för den övriga exportindustrin lågo något lägre än för hela exportindustrin.

Inom hemmamarknadsindustrins huvudgrupper finna vi de högsta relationstalen för närings- och njutningsmedelsindustrin med ökning från 194.9 år 1937 till 320.9 år 1944, för den grafiska industrin med minimum 210.3 år 1940 och maximum 332.3 år 1943 samt för den kemiska industrin med minimum 210.5 år 1939 och maximum 302.6 år 1942. Relations-talet för metall- och maskinindustrin ökades under fluktuationer från 204.3 år 1937 till 237.1 år 1942 med nedgång till 226.5 år 1944. För gummi-, läder- och skoindustrin varierade talet mellan maximum 232.7 år 1940 och 121.9 år 1942, för textilindustrin mellan 146.1 år 1941 och 198.2 år 1944 samt för sten-, ler- och glasindustrin mellan 117.5 år 1940 och 160.6 år 1944. En särställning åter intaga kraftverken med minimum 31.2 % år 1937 och maximum 38.3 % år 1940. Deras egna medel utgöra nämligen en större del av hela det investerade kapitalet än inom övriga industri-grenar.

Synnerligen stora variationer föreligga mellan de olika undergrup-perna, för vilka de märkligastes lägsta och högsta procenttal jämte resp. årtal samt procenttalen för periodens början och slut här framläggas. Jfr tabellbilaga 4.

	1937	Lägsta		Högsta		1944
		År	%	År	%	
Kvarnar och bagerier	643.0	1938	559.5	1944	859.7	859.7
Tobaksfabriker	295.3	1937	295.3	1943	777.0	776.0
Kostym- och kappfabriker	643.0	1944	332.3	1937	643.0	332.3
Färg- och fernissfabriker	578.4	1942	331.4	1937	578.4	413.4
Läderfabriker	463.2	1942	219.2	1940	506.6	321.9
Margarin- och gräddfabriker	392.6	1942	217.1	1938	404.1	278.8
Porslinsfabriker	188.0	1940	176.4	1944	377.5	377.5
»Övriga kemiska fabriker»	156.1	1939	119.0	1942	369.4	297.5
Sidenväverier	325.0	1944	258.4	1937	325.0	258.4
Glasbruk	194.5	1939	184.9	1943	312.5	309.6
Ölje-, tvål- och ljusfabriker	295.4	1942	125.9	1937	295.4	169.1
Trikåfabriker	224.4	1939	179.7	1937	224.4	222.5
Yllefabriker	172.9	1942	146.6	1944	236.5	236.5
Teknokemiska fabriker	218.1	1941	183.8	1939	223.5	205.4
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	112.4	1939	111.6	1943	208.4	194.2
Skofabriker	140.0	1942	114.0	1944	207.2	207.2
Gummifabriker	187.3	1941	78.0	1937	187.3	167.1
Bomullsfabriker	169.2	1941	96.2	1937	169.2	135.6
Kalkbruk och cementfabriker ..	103,8	1941	83,1	1939	117.0	94.0

För en del industrigrupper ha dessa relationstal sålunda ökats under perioden, för andra minskats, för flera grupper ha de varierat böljeformigt.

Årsförsäljningens förhållande till de långfristiga placeringarna, vilket relationstal anger huru snabbt det i dessa placerade kapitalet omsättes, visar inom flertalet industrigrupper fluktuationer i samma riktning som försäljningens förhållande till det egna kapitalet. För huvudgrupperna fås följande procenttal.

Årsförsäljning i % av långfristiga placeringar.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri.	127.2	118.9	109.7	78.3	101.8	131.3	169.8	165.1
Sågindustri	227.3	189.7	177.4	132.7	146.4	246.9	280.2	323.9
Hela exportindustrin	132.7	122.5	113.2	81.2	103.8	136.8	175.4	172.9
Metall- och maskinindustri..	209.0	241.4	252.5	259.0	255.9	268.6	254.8	259.4
Sten-, ler- och glasindustri..	130.7	130.6	140.4	123.6	128.1	143.2	137.8	137.4
Textilindustri	204.6	174.1	191.7	217.6	174.3	170.1	222.6	263.9
Gummi-, läder- och skoind.	337.5	304.1	360.2	511.7	320.2	258.7	373.3	412.9
Närings- o. njutn.med.ind...	359.8	359.2	374.4	442.3	505.8	525.0	491.8	548.3
Kemisk industri	368.0	291.0	251.6	394.5	366.1	354.5	317.0	296.9
Asfalt- och tapetindustri ..	328.8	347.6	381.9	333.7	258.4	315.0	428.7	318.9
Grafisk industri	171.8	188.2	167.2	185.7	253.8	289.9	281.5	400.3
Kraftverk	24.0	24.8	27.3	31.4	39.3	40.7	47.9	56.7
Hela hemmamarknadsind...	204.3	199.2	212.6	245.6	235.2	242.1	252.2	273.6
Hela industrin	160.3	153.2	153.9	153.6	160.3	183.8	212.5	224.2

Dessa relationstal påverkas givetvis av de bokföringsvärden till vilka de långfristiga placeringarna bokförts, vilket ofta skett till gamla värden, medan årsförsäljningen följer prisnivån under resp. år. Att dessa procenttal för exportindustrin ligga på en så mycket lägre nivå än för hemmamarknadsindustrin beror dels på att inom exportindustrin ett betydligt större långfristigt kapital är behövt för att nå en viss försäljningssumma än inom hemmamarknadsindustrin i genomsnitt, dels därpå att exportindustrins försäljning minskades så mycket kraftigare under den undersökta perioden. För sågindustrin och fanerfabrikerna, se tabellbilaga 5, variera dessa tal på en högre nivå — åren 1937, 1940, 1943 och 1944 vid 227.3, 132.7, 280.2 och 323.9, resp. 245.6, 150.8, 356.8 och 239.4 — emedan deras långfristiga kapital är relativt mindre än den övriga exportindustrins, vars siffror ligga något lägre än för hela exportindustrin. Inom hemmamarknadsindustrin ha dessa tal varit högst för närings- och

njutningsmedelsindustrin samt gummi-, läder- och skoindustrin, därefter för asfalt- och tapetindustrin, 1944 även för den grafiska industrin samt den kemiska industrin. Kraftverken visa åter från övriga grupper helt avvikande exceptionellt låga siffror, beroende på att de långfristiga placeringarna i dem äro stora, medan försäljningssiffrorna äro relativt låga. Inom sten-, ler- och glasindustrin liksom inom den grafiska industrin under början av perioden voro anläggningskapitalen även relativt stora, varför procenttalen för dem i allmänhet äro lägre än inom andra industri-grenar.

Långfristiga placeringar.

Långfristiga placeringar omfatta fabriks-, bostads-, skogs- och landsfastigheter jämte byggnader, maskiner, kommunikationsmedel, kraftverk och andra anläggningar samt inventarier och verktyg, i en del fall även planerings- och organisationsomkostnader, med avdrag av avskrivningsfondernas belopp.

För de undersökta bolagen stego de långfristiga placeringarna till följande belopp.

Långfristiga placeringar i milj. mk.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri	5 088.6	5 250.1	5 175.7	4 728.1	5 392.9	5 489.9	5 487.0	4 928.6
Sågindustri	298.8	283.6	276.4	264.3	259.7	272.3	294.9	255.9
Hela exportindustrin	5 387.4	5 533.7	5 452.1	4 992.4	5 652.6	5 762.2	5 781.9	5 184.5
Metall- och maskinindustri . .	759.5	789.8	844.4	977.6	1 082.3	1 290.2	1 736.0	1 741.6
Sten-, ler- och glasindustri . .	419.9	453.7	459.7	470.6	494.3	538.6	636.3	677.5
Textilindustri	888.1	1 024.6	1 011.6	1 030.4	1 138.6	1 146.5	1 170.4	1 126.1
Gummi-, läder- och skoind. . .	206.7	212.8	207.3	231.6	249.3	248.7	276.0	296.2
Närings- o. njutn.med.ind. . .	407.9	428.9	452.8	460.0	513.1	543.4	610.9	595.2
Kemisk industri	127.8	166.1	196.4	177.7	211.6	277.3	344.9	366.8
Asfalt- och tapetindustri . .	14.0	15.0	15.7	12.6	14.6	16.1	17.9	21.8
Grafisk industri	95.1	102.6	106.5	96.4	95.6	107.4	138.4	99.5
Kraftverk	462.3	477.7	478.0	470.5	459.0	471.8	472.1	455.1
Hela hemmamarknadsind.	3 381.3	3 676.2	3 772.4	3 927.4	4 258.4	4 645.0	5 402.9	5 379.8
Hela industrin	8 768.7	9 209.9	9 224.5	8 919.8	9 911.0	10 407.2	11 184.8	10 564.3

Bolagsledningens möjligheter att inverka på de bokförda beloppen och de verkställda avskrivningarna samt förefintligheten av olika dolda reserver på detta konto mana till försiktighet vid dragande av slutsatser ur dessa siffror. Men i viss mån giva de dock en bild av utvecklingen

för de undersökta bolagen. De långfristiga placeringarnas bokförda värde hade för den allmänna exportindustrin, för den kemiska industrin, sågindustrin, asfalt- och tapetindustrin samt den grafiska industrin och kraftverken från 1939 till 1940 minskats, tydligen på grund av att särskilt inom dessa branscher ett flertal bolag fått sina anläggningar förstörda under vinterkriget och förlorat i Karelen belägna anläggningar genom Moskvafreden. Övriga industrigrupper visa under denna period en ökning, som dock i flere grupper hämmats av liknande orsaker. År 1941 visar sågindustrin, grafiska industrin och kraftverken nedgång, förorsakad av krigsoperationerna år 1941, medan övriga grupper förete ökning, som t. ex. för den allmänna exportindustrin till stor del beror på att bolagen återfått sina anläggningar inom det återerövrade Karelen. De nya landavträdelserna i samband med vapenstilleståndsfördraget i september 1944 samt 1944 års bombskador förorsaka liknande minskningar, vilka för hela exportindustrin uppgår till 597.4 milj. mk, för textilindustrin till 44.3, för grafiska industrin till 38.9, för kraftverken till 17.0 och för närings- och njutningsmedelsindustrin till 15.7 milj. mk, medan övriga grupper visa en ökning. Minskningen inom den grafiska industrin är dock dels beroende av att ett bolag uppgått i ett utom undersökningen stående bolag och därför ej vidare medräknas år 1944.

I följande tabell ha uträknats de långfristiga placeringarna per bolag 1937 och 1944.

Långfristiga placeringar i medeltal per bolag i milj. mk.

	1937	1944
Allmän exportindustri	86.2	126.4
Sågindustri	13.0	12.2
<hr/> Hela exportindustrin	<hr/> 65.7	<hr/> 86.4
Metall- och maskinindustri.....	13.6	35.5
Sten-, ler- och glasindustri.....	21.0	42.3
Textilindustri	19.7	25.6
Gummi-, läder- och skoindustri	8.0	14.8
Närings- och njutningsmedelsindustri	10.7	17.0
Kemisk industri	5.1	15.3
Asfalt- och tapetindustri	2.3	3.6
Grafisk industri.....	8.6	10.0
Kraftverk	66.0	65.0
<hr/> Hela hemmamarknadsindustrin	<hr/> 14.5	<hr/> 25.5
<hr/> Hela industrin	<hr/> 27.7	<hr/> 39.0

Alla grupper visa ökning utom sågindustrin. Märkligt är att den allmänna exportindustrin företer så mycket högre siffror, 86.2—126.4.

milj. mk per bolag, än hemmamarknadsindustrin, för vilken medeltalet är så lågt som 14.5—25.5 milj. mk per bolag. Endast kraftverken med 66.0—65.0 milj. mk per bolag höja sig högt över hemmamarknadsindustrins övriga grupper. Den kraftiga ökningen per bolag inom den allmänna exportindustrin beror till en ringa del på utvidgning av anläggningarna men till största delen på koncernbildningen, sammanslagningen av ett flertal stora bolag med dyrbara anläggningar, varigenom företagens antal inom gruppen minskades från 59 till 39 eller med c. $\frac{1}{3}$. Koncernbildningen har jämte nyanläggningarna bidragit till den kraftiga ökningen per bolag inom metall- och maskin-, sten-, ler- och glas- samt gummi-, läder- och skoindustrierna, medan nästan enbart nyanläggningar ha orsakat ökningen inom övriga grupper.

De största investeringarna i anläggningskapitalet under perioden 1937—1944 inom hemmamarknadsindustrins undergrupper framgå av följande uppgifter, jfr tabellbilaga 6.

	1937	1944	Ökning	
	milj. mk	milj. mk	milj. mk	I % av 1937 års investering
Malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk	335.7	902.6	566.9	168.9
Övrig metall- och maskinindustri	423.8	839.0	415.2	98.0
»Övriga kemiska fabriker»	63.3	220.9	157.6	249.0
Linnfabriker	284.1	430.5	146.4	51.5
Kalkbruk och cementfabriker	306.4	421.5	115.1	37.6
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	101.5	206.1	104.6	103.1
Bomullsfabriker	320.8	396.3	75.5	23.5
Porcelinsfabriker	56.6	127.0	70.4	124.4
Teknokemiska fabriker	17.1	80.5	63.4	370.7
Gummifabriker	83.6	146.3	62.7	75.0
Sockarbruk och sötsaksfabriker	167.0	224.7	57.7	34.6
Kvarnar och bagerier	61.8	114.4	52.6	85.1

Stor procentuell ökning visa även följande undergrupper:

	1937	1944	Ökning	
	milj. mk	milj. mk	milj. mk	I % av 1937 års investering
Tegelbruk	25.1	68.2	43.1	171.7
Glasbruk	31.8	60.8	29.0	91.2
Hatt- och möss- samt kostym- och kappfabriker	21.9	40.0	18.1	82.6

Minskning i anläggningarnas bokförda värde förekommer inom följande undergrupper av hemmamarknadsindustrin,

	1937	1944	Minskning i % av 1937	
	milj. mk	milj. mk	milj. mk	års investering
Yllefabriker	176.7	146.5	30.2	17.1
Tobaksfabriker	49.8	27.9	21.9	44.0
Läderfabriker	65.6	54.0	11.6	17.7

Minskningen för yllefabrikerna torde närmast ha förorsakats av fortgående avskrivningar, för tobaksfabrikerna av krigsskador och för läderfabrikerna av avskrivningar i samband med en koncernbildning.

Vid beräkning av de långfristiga placeringarnas förhållande till hela det investerade kapitalet fås följande procenttal.

Långfristiga placeringar i % av hela det investerade kapitalet.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri	54.2	53.5	53.8	48.4	54.2	53.4	49.6	41.6
Sågindustri	38.5	38.9	42.3	40.6	33.6	33.3	33.1	24.4
Hela exportindustrin	53.0	52.5	53.0	47.9	52.8	51.9	48.4	40.2
Metall- och maskinindustri	46.1	43.2	44.4	43.1	36.5	34.8	38.2	38.2
Sten-, ler- och glasindustri	66.4	66.1	63.2	60.3	53.7	55.7	56.8	58.9
Textilindustri	50.4	53.9	52.9	47.2	48.2	47.0	45.4	40.5
Gummi-, läder- och skoind.	35.6	35.8	30.9	32.1	33.3	31.0	26.5	27.4
Närings- o. njutn.med.ind.	37.1	37.8	37.1	33.8	33.2	32.7	31.7	30.4
Kemisk industri	39.6	47.3	48.4	38.6	36.5	46.3	46.7	45.3
Asfalt- och tapetindustri	34.7	36.2	36.8	27.8	29.5	32.0	32.4	38.7
Grafisk industri	60.1	60.1	60.8	52.9	47.9	48.1	48.3	35.1
Kraftverk	92.3	91.7	88.5	87.0	71.7	65.3	63.1	59.8
Hela hemmamarknadsind.	50.1	50.8	49.7	46.0	42.5	41.5	41.4	40.0
Hela industrin	51.9	51.8	51.6	47.0	47.8	46.7	44.7	40.1

För hela den undersökta industrin utgjorde sålunda anläggningskapitalet vid periodens början något mer än hälften eller 51.9 % av hela det investerade kapitalet och sjönk vid dess slut till 40.1 %. För exportindustrin lågo relationstalen något högre, varierande från 53.0 % 1937 till 47.9 % 1940 med ökning till 52.8 % 1941 och nedgång till 40.2 % 1944, medan motsvarande tal för hemmamarknadsindustrin från drygt 50 % 1937 och 1938 kontinuerligt sjönk till 40.0 % 1944. Denna nedgång beror på att de långfristiga placeringarna för hela den undersökta industrin ökades blott med c. 1 796 milj. mk, medan de kortfristiga placeringarna samtidigt ökades avsevärt kraftigare, med c. 7 630 milj. mk, varav 2 300 milj. mk kommo på fordringar och växlar, 2 313 milj. mk

på värdepapper, 1 807 milj. mk på lager, drygt 550 milj. mk på bankfordringar och kassa, varjämte drygt 650 milj. mk i form av krigsskadefordringar hade överförts från långfristiga till kortfristiga placeringar. För exportindustrin minskades de långfristiga placeringarna med drygt 200 milj. mk, medan de kortfristiga placeringarna ökades med drygt 2 935 milj. mk, därav lagren med drygt 870 milj. mk, fordringarna och väx-larna med c. 750 milj. mk, värdepapperen med 613 milj. mk och krigsskade-kontot med drygt 600 milj. mk. För hemmamarknadsindustrin ökades de långfristiga placeringarna med knappt 2 000 milj. mk, medan de kort-
fristiga placeringarna ökades med 4 694 milj. mk, därav värdepapperen med c. 1 700 milj. mk, fordringarna och väx-larna med 1 550 milj. mk, lagren med inemot 935 milj. mk och bankfordringarna och kassan med 475 milj. mk. Vi se sålunda, att relationstalets nedgång till stor del är en följd av inflationen, i det de långfristiga placeringarna i allmänhet bibehållits vid gamla värden och årliga avskrivningar skett på dem, medan de kortfristiga placeringarna helt eller till stor del omsatts och deras bokföringsvärden därför automatiskt rönt långt större inflytande av inflationen.

Vid granskning av relationstalen för de skilda industrigrupperna finna vi att sågindustrins och fanerfabrikernas anläggningar, se tabellbilaga 7, utgöra en något mindre del av hela det investerade kapitalet, varierande mellan 42.3 och 24.4 %, resp. 46.7 och 31.0 %, än de övriga exportindustrialagens. Inom hemmamarknadsindustrin ha kraftverken det procentuellt största anläggningsskapitalet med 92.3 % (1937), dock med kraftig nedgång till 59.8 % 1944, beroende på minskning av de långfristiga placeringarna och en stark ökning av värdepapperens värde. Därnäst kommer sten-, ler- och glasindustrin med tal varierande från 66.4 till 53.7 %, vartill kalkbruken och cementfabrikerna med sina stora anläggningar bidragit med procenttal mellan 72.4 (1937) och 54.6 (1941), liksom tegelbruken med tal mellan 71.5 och 59.0 %, medan procenttalen för glasbruken ligga på en lägre nivå, från 50.2 till 45.1. Inom metall- och maskinindustrin, vars procenttal för hela gruppen minskats från 46.1 (1937) till 38.2 (1944), märkes malmbrytnings- och anrikningsgruppen med anläggningar bokförda till 71.4 % av hela balanssumman 1937 och 52.6 % 1942. Den grafiska industrin visar även höga siffror, varierande mellan 60.8 och 35.1 %. Inom textilindustrin, vars anläggningar för hela gruppen värderats till mellan 53.9 (1938) och 40.5 % (1944) av hela kapitalet märkas linne- och bomullsfabrikerna med högre procenttal mellan resp. 59.5 (1938) och 42.2 % (1944) samt 57.4 (1942) och 46.4 % (1940), medan kostym- och kappfabrikerna visa låga tal varierande mel-

lan 28.7 (1940) och 18.7 % (1944). I gummi-, läder- och skoindustrin med procenttal varierande mellan 35.8 (1938) och 26.5 % (1943), visar skofabrikerna betydligt högre tal, mellan 52.3 (1941) och 27.6 % (1943). I närings- och njutningsmedelsindustrin, vars anläggningars värde minskats från 37.8 (1938) till 30.4 % (1944), märkas ölbryggerier och läskdrycksfabriker med relationstal varierande mellan 61.8 (1937) och 48.7 % (1943), medan tobaksfabrikernas motsvarande tal sjunkit från 33.1 (1937) till 9.7 % (1944). Inom den kemiska industrin med procenttal för hela gruppen varierande mellan 48.4 (1939) och 36.5 % (1941) märkas de största anläggningarna i gruppen »övriga kemiska fabriker», för vilken dessa tal varierade mellan 59.8 (1939) och 44.1 % (1937).

Kortfristiga placeringar.

Till kortfristiga placeringar ha hänförts främst lagervärden, fordringar, aktier och andra värdepapper, kassa och banktillgodohavanden, tillgångar i dotterbolag, skogsavverkningsrättigheter m.m. I en del fall har placeringen i aktier visserligen karaktären av långfristighet, men då det icke är möjligt att konsekvent särskilja dessa fall, ha alla aktieinnehav räknats till de kortfristiga placeringarna. Hit ha även räknats de i en del balanser under de senaste åren upptagna aktivposterna för förmögenhetsöverlåtelseskatten och för krigsskadekontot, det sistnämnda en beräknad fordran på ersättning för lidna krigsskador. I den mån dessa poster ha framkommit ur balanserna eller genom korrespondens ha de upptagits i två skilda grupper.

Kortfristiga placeringar i milj. mk.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri	4 296.6	4 559.1	4 450.8	5 048.9	4 549.3	4 790.2	5 580.7	6 919.2
Sågindustri	477.9	445.2	377.5	386.1	513.0	544.6	595.1	791.0
Hela exportindustrin	4 774.5	5 004.3	4 828.3	5 435.0	5 062.3	5 334.8	6 175.8	7 710.2
Metall- och maskinindustri	888.2	1 036.8	1 057.6	1 292.2	1 883.6	2 421.2	2 804.5	2 818.5
Sten-, ler- och glasindustri	212.7	235.4	267.4	309.7	426.2	428.3	483.1	472.7
Textilindustri	874.8	875.7	901.6	1 151.1	1 224.2	1 292.1	1 407.6	1 657.2
Gummi-, läder- och skoind.	373.5	381.6	463.7	490.6	499.8	552.9	767.5	784.8
Närings- o. njutn.med.ind.	695.7	704.4	767.5	900.1	1 034.3	1 127.5	1 315.0	1 360.4
Kemisk industri	194.6	185.0	209.8	282.7	368.8	322.2	393.6	443.3
Asfalt- och tapetindustri	26.2	26.5	27.0	32.7	34.8	34.0	37.5	34.4
Grafisk industri	63.1	68.1	68.8	85.7	103.9	115.9	148.4	183.6
Kraftverk	38.6	43.5	62.0	70.1	181.3	250.7	276.5	306.1
Hela hemmamarknadsind.	3 367.4	3 557.0	3 825.4	4 614.9	5 756.9	6 544.8	7 633.7	8 061.0
Hela industrin	8 141.9	8 561.3	8 653.7	10 049.9	10 819.2	11 879.6	13 809.5	15 771.2

Av tabellen framgår att de kortfristiga placeringarna för hela den undersökta industrin ökades med 7 629.3 milj. mk eller med ett nästan $4\frac{1}{4}$ gånger så stort belopp som de långfristiga placeringarna. Av denna ökning hänför sig blott 2 935.7 milj. mk eller drygt $\frac{1}{3}$ till exportindustrin, och därav utgjorde 603.3 milj. mk från långfristiga till kortfristiga placeringar överförda krigsskador och c. 31.0 milj. mk förmögenhetsöverlåtelseskatt. På hemmamarknadsindustrin kommer 4 693.6 milj. mk eller c. $\frac{2}{3}$, därav blott 50.1 och 9.1 milj. mk specificerade som resp. krigsskador och förmögenhetsöverlåtelseskatt 1944. För exportindustrin i sin helhet visar utvecklingen en vågformig kurva med vågdalar åren 1937, 1939 och 1941, minimum 1939 och maximum 1944, medan sågindustrins kortfristiga placeringar kontinuerligt sjönko från 1937 till 1939 för att sedan 1944 stiga till sitt maximum för perioden. För hemmamarknadsindustrin och för flertalet av dess huvudgrupper ha dessa tal kontinuerligt ökats från 1937 till 1944. Endast den kemiska industrin visar ett bakslag 1938 och 1942 samt asfalt- och tapetindustrin likaså 1942 och 1944. Procentuellt har ökningen varit störst för kraftverken, inemot 7 gånger 1937 års belopp, medan den absolut taget största ökningen förekommer inom metall- och maskinindustrin, därefter inom textil-, närings- och njutningsmedels- samt gummi-, läder- och skoindustrierna. Se även tabellbilaga 8.

Förhållandet mellan de kortfristiga placeringarna och hela det investerade kapitalet utgör komplementtal till motsvarande siffror för de långfristiga placeringarna, varför en minskning i de senare visar en stegring i de förra och vice versa. För export- och hemmamarknadsindustrin samt hela industrin få vi sålunda följande procenttal.

Kortfristiga placeringar i % av hela det investerade kapitalet.

	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrin.....	47.0	47.5	47.0	52.1	47.2	48.1	51.6	59.8
Hemmamarknadsindustrin	49.9	49.2	50.3	54.0	57.5	58.5	58.6	60.0
Hela industrin	48.1	48.2	48.4	53.0	52.2	53.3	55.3	59.9

Lager.

Bland de kortfristiga placeringarna tillvinner sig lagervärdena vårt närmaste intresse. Till lagren ha räknats hel- och halvfabrikat, råämnen, bränsle, smörjämnen och annat material i en enda grupp, emedan endast en del bolag ha uppgivit helfabrikat, halvfabrikat och råämnen

m.m. särskilt för sig. En undersökning av förändringarna inom dessa grupper, vilken vore nog så intressant, har sålunda icke varit möjlig. Vid värderingen av lagren ha resp. bolags ledning stort inflytande på de principer, enligt vilka de upp- eller nedskattas, och man må även ihågkomma, att i lagren ofta ingå varor anskaffade under olika tider med varierande penningvärde och priser. Dock ha lagren speciellt inom exportindustrin och även inom en del industrigrenar av hemmamarknadsindustrin bokförts till tämligen oförändrade pris under hela den undersökta perioden. Inom en del andra industrigrenar ha prisförhöjningarna åtminstone i någon mån påverkat halv- och helfabrikat, i vissa industrier även råvaror, förnödenheter och bränsle, vanligen dock i ringare grad än stegringen av motsvarande partiprisindex. Inom en del branscher bestodo lagren under de senare åren av helt andra, s.k. ersättningsvaror, än vid periodens början. Slutsatser angående lagrens kvantitativa förändringar på grund av förändringarna i deras bokföringsvärden, må därför göras med stor försiktighet. Vid bedömandet av uppgifterna om lagrens värde må man även minnas, att lagren kunna variera betydligt under året. Beroende på företagens art kan sålunda bokslutstiden inom en del firmor uppvisa ett relativt stort, inom andra ett exceptionellt lågt lagervärde i förhållande till medeltalet för året. Lagrens bokförda värde steg inom de undersökta bolagen till följande belopp.

Lager i milj. mk.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1922	1943	1944
Allmän exportindustri.	2 074.1	2 484.1	2 195.8	2 141.0	2 117.4	1 994.6	2 452.6	2 850.7
Sågindustri	291.3	325.2	251.4	198.3	359.4	331.8	326.2	388.0
Hela exportindustrin	2 365.4	2 809.3	2 447.2	2 339.3	2 476.8	2 326.4	2 778.8	3 238.7
Metall- och maskinindustri..	529.0	574.4	563.0	564.5	938.8	1 177.5	1 368.9	1 318.5
Sten-, ler- och glasindustri..	103.2	124.1	111.6	126.1	187.0	144.7	199.3	181.6
Textilindustri	596.6	599.7	503.0	462.1	489.9	545.4	546.2	507.3
Gummi-, läder- och skoind.	213.7	184.8	149.9	106.6	87.6	101.9	148.5	135.8
Närings- o. njutn.med.ind...	302.9	286.0	247.6	221.6	278.1	405.8	475.9	458.1
Kemisk industri	92.5	91.4	89.7	82.6	127.5	120.5	147.5	153.3
Asfalt- och tapetindustri ..	8.2	7.9	8.2	4.4	5.7	8.1	8.5	7.1
Grafisk industri	13.6	14.6	16.4	19.5	18.5	23.2	27.8	27.1
Kraftverk	6.3	8.4	10.2	11.8	11.3	14.2	11.8	10.8
Hela hemmamarknadsind...	1 866.0	1 891.3	1 699.6	1 599.2	2 144.4	2 541.3	2 934.4	2 799.6
Hela industrin	4 231.4	4 700.6	4 146.8	3 938.5	4 621.2	4 867.7	5 713.2	6 038.3

För hela den undersökta industrin ökades lagervärdena från 1937 till 1938 med c. 470 milj. mk, minskades till 1940 års slut med c. 762 milj. mk, ökades intill slutet av 1943 med c. 1 775 milj. mk och det sista året med 325 milj. mk. Ökningen för hela perioden blev sålunda 1 806.9 milj. mk eller 42.7 %, vilket i betraktande av prisstegringen innebär en kraftig nedgång i lagrens kvantiteter. För hela exportindustrin ökades lagervärdena under det första året med c. 444 milj. mk, minskades under 1939 och 1940 med 470 milj. mk, ökades åren 1941—1943 åter med c. 440 milj. mk och det sista året ytterligare med c. 460 milj. mk, varigenom ökningen för hela perioden steg till 873.3 milj. mk eller 36.9 %. Hemmamarknadsindustrins lagervärden ökades under det första året med blott c. 25 milj. mk — gummi-, läder- och sko- samt närings- och njutningsmedelsindustrierna visade nedgång med c. 29 och 17 milj. mk — och gick till slutet av 1940 ned med c. 292 milj. mk, varav c. 138 milj. mk kommo på textilindustrin och 78 resp. 64 milj. mk på nyssnämnda industrigrupper. Under åren 1941—1943 ökades hemmamarknadsindustrins lager åter med 1 335 milj. mk, vartill metall- och maskinindustrin bidrog med c. 805 och närings- och njutningsmedelsindustrin med 254 milj. mk. Under det sista året minskades lagren åter med c. 135 milj. mk, varav c. 50 milj. mk kom på metall- och maskinindustrin, inemot 40 milj. mk på textil- och inemot 18 milj. på vardera av de båda huvudgrupperna sten-, ler- och glas- samt närings- och njutningsmedelsindustrierna. För hela perioden blev ökningen av lagervärdena för hemmamarknadsindustrin blott 933.6 milj. mk eller 50.0 %.

Lagrens förändringar inom de olika industrigrenarna skola här granskas något närmare. I fråga om exportindustrin må nämnas att pappersbruken, som endast producera på beställning, i regeln ha alldeles små lager av färdiga produkter — blott i slutet av 1940 förefanns på grund av stockningar i utskeppningen c. 26 500 ton papper i lager — och att papp- och kartongfabrikernas lager äro relativt små. Träsliperiernas lager av helfabrikat äro något större, medan cellulosafabrikernas lager inom denna grupp äro de dominerande. Summan av sulfit- och sulfat-cellulosalagren mer än fyrdubblades 1938 från 60 600 till 251 300 ton, sjönk 1939 till 55 % därav eller till 138 500 ton, ökades 1940 åter till 96 % av 1938 års nivå eller till 240 400 ton och sjönk ånyo 1941 till drygt $\frac{1}{5}$ av denna nivå och ytterligare 1942—1944 till 37 000 å 39 000 ton. Lagren av mekanisk trämassa i de till Träsliperiföreningen anslutna fabriker ökad 1938 med $\frac{1}{4}$ från 20 800 till 25 500 ton, gick 1939 ned till 13 600 och efter ökning 1940 till 27 000 ton åter ned 1941 till 13 500 ton och stod 1942—1944 på 6 000—8 200 ton. Papp- och kartonglagren stodo

1937 och 1939 på 3 200 och 2 600 ton, 1938 och 1940—1941 på drygt 6 000 ton och sjönko 1942 till 400 ton för att 1944 ökas till 11 100 ton. Till koncernerna inom denna grupp höra ännu en del sågar, trädrulle-, faner- och andra träförädlingsfabriker, om vilkas lager uppgifter ej kunnat fås. Efter en kraftig prisstegring våren 1937 började priserna på sågade trävaror, cellulosa, mekanisk trämassa och papper sjunka hösten 1937, sjönko kraftigt 1938 och för sulfatcellulosa och papper ännu 1939, medan de mot slutet av året började stiga för cellulosa, mekanisk trämassa och skrivpapper. För trävaror stego de från årets början till augusti, varefter ett bakslag inträdde. Här ovan angivna uppgifter avse dock blott lager av helfabrikat, medan det bokförda värdet omfattar även halvfabrikat, råvaror, bränsle- och smörjämnen m.m. Under åren 1940—1944 ha priserna för dessa exportvaror trappformigt stigit. För exportindustrins allmänna undergrupp i föreliggande undersökning ha dessa omständigheter resulterat i att lagrens värde 1938 ökades med 397.6 milj. mk, de fyra följande åren minskades med 301.1, 53.6, 19.1 och 106.2 milj. mk samt de två sista åren ökades med 359.3 och 393.2 milj. mk, se tabellbilaga 9. Fanerfabrikernas i normala fall små lager av helfabrikat, c. en månads produktion, ökades under varterdera av de första åren med drygt 12 milj. mk, blev två år någorlunda oförändrat, sjönk 1942 med nära 17 milj. mk och ökades 1943 med inemot 100 milj. mk.

Lagren av sågade trävaror i de till Sågverksägareföreningen anslutna exportsågarna — av vilka blott en del är medräknad i gruppen sågindustri i föreliggande undersökning, medan en annan del av dem såsom anslutna till olika koncerner medräknas i den allmänna exportindustrin och ett flertal icke alls äro medräknade — sjönko från 1937 års 322 000 standards de två första åren med c. 40 000 standards årligen och sedan med sammanlagt 146 000 standards till 96 000 standards 1942 för att de följande åren åter ökas till 188 000 standards. Dessa sågars förråd av sågstock uppgick 1937—1938 till drygt 100 milj. f³, minskades 1939 och 1940 till 79 och 40 milj. f³, stego 1941 till 107 milj. f³ och gingo åter ned till 62 milj. f³ 1944. De i sågindustrigruppen medräknade sågarnas bokförda lagervärde ökades 1938 med c. 34 milj. mk, minskades de två följande åren med summa 127 milj. mk, ökades 1941 med 161 milj. mk, minskades 1942—1943 med sammanlagt drygt 33 milj. mk och ökades åter 1944 med c. 62 milj. mk.

Inom metall- och maskinindustrin ökades den allmänna undergruppens lagervärde 1938 med 10.5 milj. mk, minskades de två följande åren med drygt 42 milj. mk, ökades som följd av försvarsväsendets beställningar 1941 med 289.3 och 1942 med 130.7 men 1943 med blott 22.7 milj. mk

för att 1944 minskas med 16.4 milj. mk. I gruppen malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk ökades lagervärdet 1938—1940 med 42 milj. mk men 1941—1943 med drygt 294 milj. mk som följd av stora utvidgningar av driften, 1944 däremot med blott 22 milj. mk. De fyra krigsförnödenhetsfabrikernas lager ökades 1938 med inemot 19, 1940—1942 årligen med 13—16 milj. mk och 1943 med 37.3 milj. mk för att 1944 minskas med 56.3 milj. mk, då produktionen för krigsändamål avbröts och lagren starkt minskades. Att ökningarna i lagervärdena icke voro större under krigsåren beror tydligen på att alla färdiga varor fortast möjligt hade levererats åt beställaren.

Inom sten-, ler- och glasindustrin dominera lagren vid kalkbruken och cementfabrikerna, i det de 1938 ökades med 14.4 milj. mk, 1939 minskades med 11 milj. mk på grund av minskad produktion och 1940—1941 åter ökades med 74.4 milj. mk trots minskad produktion men med stigande priser. År 1942 gingo lagren ned med 32.8 milj. mk för att 1943 ökas med 45.1 milj. mk och 1944 något minskas. Tegelbrukens lager minskades 1938—1940 med 2.9 milj. mk, ökades 1941 med 7.8 milj. mk med begynnande återuppbyggnadsarbeten, minskades de två följande åren något och ökades det sista året. Porslinsfabrikernas lager ökades 1938 med 4.6 milj. mk, minskades 1939—1942 med sammanlagt 13.2 milj. mk, ökades 1943 med 9.2 milj. mk och minskades 1944 med 13.8 milj. mk, då stora svårigheter under hösten mötte produktionen på grund av råvarubrist. Glasbrukens lager ökades 1938—1940 med 9.5 milj. mk och minskades under resten av perioden med 10.6 milj. mk.

Inom textilindustrin visar bomullsfabrikernas lager 1938 ökning med 15.3 milj. mk, 1939—1941 minskning med 92.3 milj. mk som följd av råvarubrist och inskränkt produktion, 1942 och 1944 en liten ökning och 1943 nedgång med 27.2 milj. mk. Yllefabrikernas lager minskades 1938—1939 med 48 milj. mk, ökades 1940 med c. 15 milj. mk som följd av något ökad produktion, gick följande år åter ned med 30 milj. mk trots stegrade priser och på grund av råvarubrist för att de två sista åren ökas med c. 24 milj. mk per år som följd av stegrad produktion. Trikäfabrikernas lager minskades 1940 med 18.7 milj. mk och ökades 1943 med 15.4 milj. mk. Kostym- och kappfabrikernas lager minskades 1940 och 1942 med 12.2 och 11.5 milj. mk, men ökades 1941 med 18.9 milj. mk.

Gummifabrikernas lager minskades 1939 med c. 15 milj. mk, fluktuerade de följande åren och ökades 1943 med 13.6 milj. mk som följd av ökad import av råvaror 1942 och gick åter ned med c. 12 milj. mk 1944, då råvaruimporten avstannade i september. Såsom en följd av minskad import av och tillgång på råvaror minskades läderfabrikernas lagervärde

1938—1941 med 96 milj. mk för att 1942—1943 ökas med 22 milj. mk — 1942 inträdde en kraftig prisstegring och 1943 hade större råvaruparter importerats, varför produktionen stigit. Trots stark prisstegring sjönk skofabrikernas lagervärde 1940 med 13 milj. mk, minskades något de följande åren och stego först 1943 med 25 milj. mk tack vare ökad surrogatproduktion.

Kvarnarnas och bageriernas lager minskades 1939—1940 med 38 milj. mk men ökades som följd av ökad råvaruimport och produktion 1941—1942 och 1944 med resp. 70 och 39 milj. mk. Sockerbrukens och sötsaksfabrikernas lagervärde minskades 1939—1940 med 18 milj. mk och ökades 1941—1943 med 81 milj. mk för att 1944 gå ned med 16 milj. mk, medan ölbryggeriernas och läskdrycksfabrikernas lager 1941—1943 ökades med 54 milj. mk för att 1944 minskas med 19 milj. mk. Margariner- och gräddfabrikernas lager ökades 1940 med 16 och minskades de två följande åren med 17 milj. mk. Tobaksfabrikernas lager sjönk 1938—1940 med 45 milj. mk och ökades 1941—1943 med 72 milj. mk för att 1944 åter minskas med 23 milj. mk.

Olje-, tvål- och ljusfabrikernas lager minskades 1938—1941 med 13 milj. mk, mest år 1940, och ökades 1942—1943 med 12 milj. mk med en minskning om 3 milj. mk 1944. De teknokemiska fabrikernas lager ökades 1941—1944 med 25 milj. mk, medan de »övriga kemiska fabrikerernas» lager 1941 ökades med 42, 1942 minskades med 11 och 1943 ökades med 8 milj. mk.

För att få en approximativ uppfattning om lagrens kvantitativa förändringar ha lagervärdena uträknats i procent av 1937 års värden. Såsom av tabellen på följande sida framgår, förete metall- och maskinindustrins lagervärden den största ökningen, och även om de starkt ökade prisen på metallvaror påverkat tillverkningarnas inventurvärden, torde lagren inom denna industri kunna anses ha ökats under perioden. Däremot ha lagervärdena kraftigt minskats främst i gummi-, läder- och skoindustrin, vidare i textilindustrin samt i asfalt- och tapetindustrin, under åren 1938—1941 även i närings- och njutningsmedelsindustrin, dels ock i den kemiska industrin liksom åren 1939—1940 i sågindustrin. I den mån priset förhöjningarna påverkat inventurprisen, ha lagrens minskning varit större än dessa %-tal visa. Inom övriga grupper ha lagervärdena ökats, men då en stor del av lagren bokförts till gamla eller blott obetydligt höjda värden, medan en del av lagren påverkats av prisstegringarna, är det svårt att uttala bestämda slutsatser om deras kvantitativa förändringar.

Lagrens bokföringsvärden i % av 1937 års värden.

Industrigrupp	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri	120	106	103	102	96	118	137
Sågindustri	112	86	68	123	114	112	133
Hela exportindustrin	119	103	99	105	98	117	137
Metall- och maskinindustri..	109	106	107	177	223	259	249
Sten-, ler- och glasindustri..	120	108	122	181	140	193	176
Textilindustri	101	84	77	82	91	92	85
Gummi-, läder- och skoind.	86	70	50	41	48	69	64
Närings- o. njutn.med.ind. . .	94	82	73	92	134	157	151
Kemisk industri	99	97	89	138	130	159	166
Asfalt- och tapetindustri ..	97	101	54	69	100	104	87
Grafisk industri	107	120	143	136	171	204	199
Kraftverk	134	162	187	180	226	188	171
Hela hemmamarknadsind...	101	91	86	115	136	157	150
Hela industrin	111	98	93	109	115	135	143

Lagrens förhållande till hela det investerade kapitalet framgår av följande procenttal.

Lager i % av hela det investerade kapitalet.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri	22.1	25.3	22.8	21.9	21.3	19.4	22.2	24.1
Sågindustri	37.5	44.6	38.4	30.5	46.5	40.6	36.7	37.1
Hela exportindustrin	23.3	26.7	23.8	22.4	23.1	21.0	23.2	25.1
Metall- och maskinindustri..	32.1	31.4	29.6	24.9	31.7	31.7	30.1	28.9
Sten-, ler- och glasindustri..	16.3	17.9	15.3	16.2	20.3	15.0	17.8	15.8
Textilindustri	33.8	31.6	26.3	21.2	20.7	22.4	21.2	18.2
Gummi-, läder- och skoind.	36.8	31.1	22.3	14.8	11.7	12.7	14.2	12.6
Närings- o. njutn.med.ind. . .	27.4	25.2	20.3	16.3	18.0	24.2	24.7	23.4
Kemisk industri	28.7	26.0	22.1	17.9	22.0	20.1	20.0	18.9
Asfalt- och tapetindustri ..	20.3	19.0	19.3	9.7	11.5	16.2	15.3	12.6
Grafisk industri	8.6	8.6	9.3	10.7	9.3	10.4	9.7	9.6
Kraftverk	1.3	1.6	1.9	2.2	1.8	2.0	1.6	1.4
Hela hemmamarknadsind...	27.6	26.1	22.4	18.7	21.4	22.7	22.5	20.8
Hela industrin	25.0	26.5	23.2	20.8	22.3	21.8	22.9	22.9

Här må åter påpekas att dessa relationstal i hög grad äro beroende av de principer, enligt vilka lagrens hel- och halvfabrikat samt råvaror bokförts, ävensom av bokföringsvärdena för de olika poster, som ingå i hela balanssumman, varvid är att märka att de långfristiga placeringarna till stor del äro bokförda till gamla värden utan uppskrivning.

För hela industrin ha lagrens förhållande till hela balanssumman sålunda gått ned från 25.0 till 22.9 %, för exportindustrin ökats från 23.3 till 25.1 % och för hemmamarknadsindustrin minskats från 27.6 till 20.8 %. Ökning av detta relationstal förekommer för huvudgrupperna blott inom den allmänna exportindustrin och den grafiska industrin och i ringa mån vid kraftverken, vilka två sistnämnda grupper ha exceptionellt små lager, varierande mellan 8.6 och 10.7 samt 1.3 och 2.2 %. Inom hemmamarknadsindustrins övriga grupper var procenttalet 1937 störst för gummi-, läder- och skoindustrin med 36.8 % men 1944 för metall- och maskinindustrin med 28.9 %.

För undergrupperna märkas bl. a. följande större avvikelser från huvudgrupperna, se tabellbilaga 10. Fanerfabrikernas lager ligga på ungefär samma nivå som sågindustrins, varierande mellan 37.5 % 1938, 30.0 % 1942 och 39.6 % 1944. Malmbrytnings-, anriknings- och kopparvalsverkens lager äro relativt mindre än den övriga metall- och maskinindustrins, nämligen mellan 13.7 % 1937 och 25.3 % 1944. Inom sten-, ler- och glasindustrin varierade tegelbrukens lager från 18.0 % 1937 till 7.1 % 1940 och 16.5 % 1944, medan porslinsfabrikernas minskades från 28.5 1938 till 5.5 % 1944. Inom textilindustrin lågo bomullsfabrikernas lager på en lägre nivå än inom övriga undergrupper, de minskades från 31.3 % 1938 till 9.3 % 1944, samt trikåfabrikernas, som varierade mellan 37.8 1937, 14.8 1940 och 15.6 % 1944. På en högre nivå lågo yllefabrikernas lager, som från 41.7 % 1937 minskades till 26.8 % 1942 med ökning till 31.3 % 1944, sidenväveriernas lager, som från 44.8 % 1937 minskades till 17.9 % 1944, samt kostym- och kappfabrikernas lager, som från 52.5 % 1937 gick ned till 30.5 % 1940 med ökning 1941 till 48.9 och successiv nedgång till 26.5 % 1944. Gummifabrikernas lager minskades från 20.4 % 1937 till 5.9 % 1944 och skofabrikernas från 24.4 % 1937 till 8.5 % 1942 med ökning till 13.8 % 1944, medan läderfabrikernas lager lågo på ett högre plan men minskades från 59.3 % 1937 till 24.6 % 1941 och efter fluktuationer stannade vid 27.7 % 1944. Inom närings- och njutningsmedelsindustrin minskades bageriers och kvarnars lager från 40.4 % 1937 till 18.5 % 1940 men ökades åter till 45.4 % 1944, medan margarin- och gräddfabrikernas lager från 22.0 % 1937 minskades till 13.6 % 1939, ökades kraftigt 1940 till 43.2 % för att åter hastigt gå ned till c. 8—7 %

de sista tre åren. Tobaksfabrikernas lager minskades från 48.1 % 1937 till 13.8 % 1940 för att småningom ökas till 33.0 % 1943 och gå ned till 26.1 % 1944. Inom den kemiska industrin lågo färg- och fernissfabrikernas lager på en högre nivå än i övriga fabriker inom gruppen, nämligen mellan 53.2 % 1937 och 37.7 % 1944. Olje-, tvål- och ljusfabrikernas lager minskades från 33.9 % 1937 till 9.3 % 1941 med ökning till 19.8 och 16.5 % 1943—1944. De teknokemiska och de »övriga kemiska» fabrikerernas lager gingo ned från 20 % 1937 till c. 13 % 1940, de förras med ökning till 19.2 % 1944, de senares med ökning 1941 till 23.6 och nedgång till 16.6 % 1944.

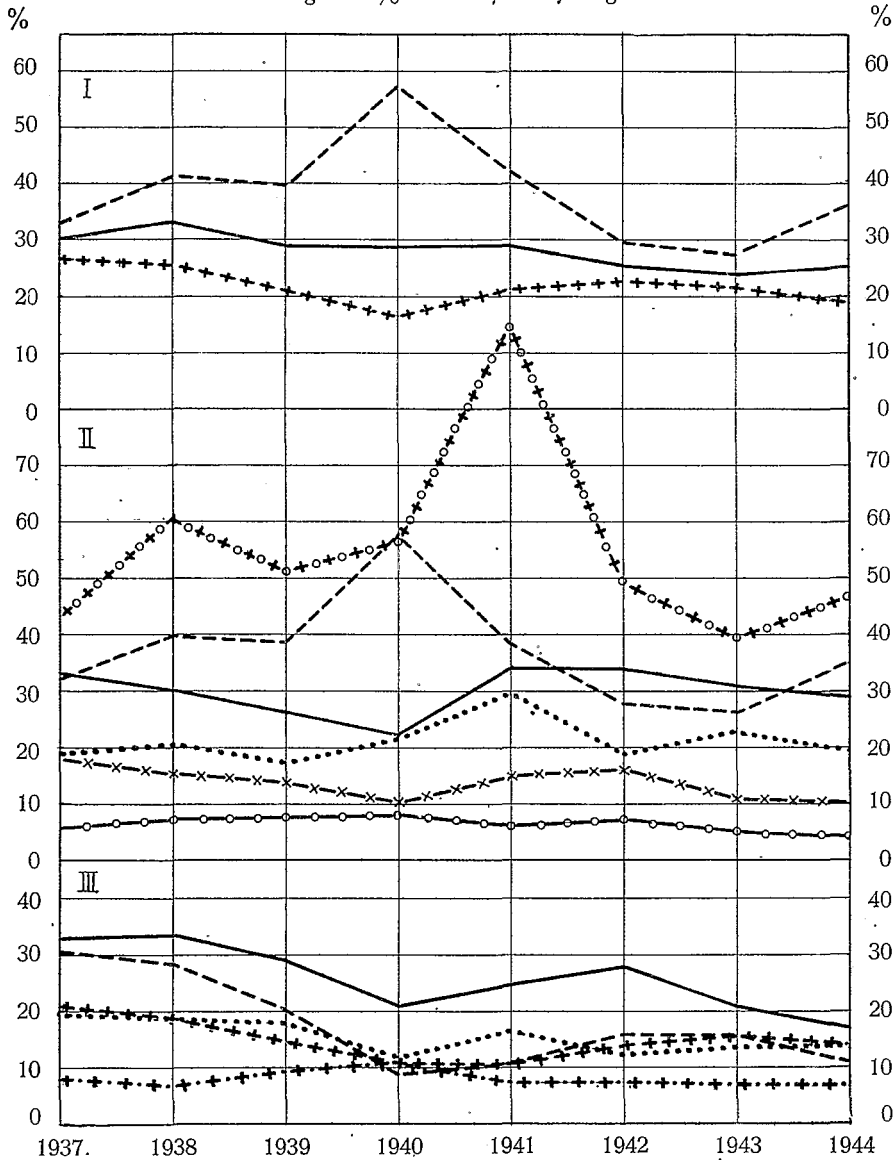
Lagren beräknade i procent av årsförsäljningen visa, huru snabbt lagervärdet omsättes under året, ju mindre procenttal desto snabbare omsättning. För huvudgrupperna fås följande relationstal.

Lager i % av årsförsäljning.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri	32.0	39.8	38.7	57.8	38.6	27.7	26.3	35.0
Sågindustri	42.9	60.4	51.3	56.5	94.6	49.4	39.5	46.8
Hela exportindustrin	33.1	41.4	39.7	57.7	42.2	29.5	27.4	36.1
Metall- och maskinindustri	33.3	30.1	26.4	22.3	33.9	34.0	31.0	29.2
Sten-, ler- och glasindustri	18.8	20.7	17.3	21.7	29.5	18.8	22.7	19.5
Textilindustri	32.8	33.6	25.9	20.6	24.7	28.0	21.0	17.1
Gummi-, läder- och skoind.	30.6	28.6	20.1	9.0	11.0	15.8	15.9	11.1
Närings- o. njutn.med.ind.	20.6	18.6	14.6	10.9	10.7	14.1	15.8	14.0
Kemisk industri	19.7	18.9	18.2	11.8	16.5	12.3	13.5	14.1
Asfalt- och tapetindustri	17.8	15.1	13.7	10.4	15.1	16.1	11.0	10.2
Grafisk industri	8.3	7.6	9.2	10.9	7.6	7.5	7.1	6.8
Kraftverk	5.7	7.1	7.8	8.0	6.3	7.4	5.2	4.2
Hela hemmamarknadsind.	27.0	25.8	21.2	16.6	21.4	22.6	21.5	19.0
Hela industrin	30.1	33.3	29.2	28.7	29.1	25.4	24.0	25.5

För hela industrin ha lagren således omsatts drygt 3 gånger under 1937 och c. 4 gånger under 1942—1944, för hemmamarknadsindustrin 3.7 gånger 1937, c. 6 gånger 1940 och drygt 5 gånger 1944, för exportindustrin 3 gånger 1937, knappt $1\frac{3}{4}$ gång 1940 och inemot 3 gånger 1944. Den trögaste omsättningen visar sågindustrin för 1941, då lagren omsattes blott drygt en gång, och fanerfabrikerna för 1940, då de omsattes $1\frac{1}{3}$ gång, medan omsättningen under de övriga åren varierade inom dessa grupper från $1\frac{3}{4}$ — $2\frac{1}{2}$, resp. 1.8—4.2 gånger, se tabellbilaga 11. I metall- och maskinindustrin omsattes lagren 2.9—4.5 gånger årligen, i textil-

Lager i % av årsförsäljning.

- I. ——— Hela industrin. --- Exportindustrin. +++ Hemmamarknadsind.
 II. --- Allmän exportindustri. +o+o+ Sågindustri. ——— Maskin- och metallindustri. Sten-, ler- och glasindustri. -o-o- Kraftverk. -x-x- Asfalt- och tapetindustri.
 III. ——— Textilindustri. --- Gummi-, läder- och skoindustri. +++ Närings- och njutningsmedelsindustri. Kemisk industri. +.+.+ Grafisk industri.

industrin 3—5 gånger, i sten-, ler- och glasindustrin 3.4—5.8 gånger, i den kemiska industrin 5.1—8.5 gånger, i närings- och njutningsmedelsindustrin 4.9—9.3 gånger och i gummi-, läder- och skoindustrin 3.3—11.1 gånger. Porslinsfabrikernas lager omsattes 13.7 gånger 1942, glasbrukens 16.7 gånger 1944, trikåfabrikernas 11—9 gånger 1940—1942 och 1944, gummifabrikernas nära 16 gånger 1940 och 14.5 gånger 1944 samt skofabrikernas 15.2—11.8 gånger 1940—1942. Kvarnarnas och bageriernas lager, som 1938 omsattes c. 5 och 1939 c. 9 gånger, omsattes åren 1940—1941 16 resp. 13 gånger och tobaksfabrikernas lager, som 1937—1939 hade omsatts 3.2, 5.3 och 6.8 gånger, omsattes åren 1940—1944 17.5—9.3 gånger. Denna kolossala ökning av lageromsättningens snabbhet är naturligtvis en följd av att särskilt de reglementerade varornas hela produktion inom denna industri på förhand varit beställd och att lagren vid årsskiftet därför inskränkte sig till de små mängder, som för tillfället inte hunnit expedieras till kunderna.

Lagren minskas i förhållande till samtliga kortfristiga placeringar bl. a. vid utförsäljning utan nyanskaffning, icke blott genom att lagren absolut taget minskas, utan även genom att de likvida medlen, såsom kassa, banktillgodohavanden och fordringar, ökas mera än lagret minskas.¹ Förändringarna i detta förhållande kommer till synes i följande tabell.

Lager i % av kortfristiga placeringar.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri.	48.3	54.5	49.3	48.5	49.1	43.7	44.8	44.7
Sågindustri	61.0	73.0	66.6	52.1	71.1	61.5	54.9	56.0
Hela exportindustrin	49.5	56.1	50.7	48.8	51.4	45.5	45.7	45.8
Metall- och maskinindustri..	59.6	55.4	53.2	44.0	50.6	48.8	48.9	46.8
Sten-, ler- och glasindustri..	48.5	52.7	41.7	42.1	50.0	36.8	43.0	38.7
Textilindustri	68.2	68.5	55.8	43.7	42.0	42.4	38.9	30.6
Gummi-, läder- och skoind.	57.2	48.4	32.3	22.1	18.0	19.0	19.4	17.3
Närings- o. njutn.med.ind...	43.5	40.6	32.3	25.7	27.0	36.2	36.3	33.8
Kemisk industri	47.5	49.4	42.8	30.2	35.8	37.6	37.6	35.0
Asfalt- och tapetindustri ..	31.1	29.8	30.5	16.7	20.6	29.7	25.4	21.1
Grafisk industri	21.6	21.5	23.8	27.3	21.7	23.8	20.7	18.6
Kraftverk	16.3	19.4	16.5	17.1	6.3	5.7	4.3	3.5
Hela hemmamarknadsind...	55.4	53.2	44.4	36.1	38.6	39.4	38.7	35.0
Hela industrin	52.0	54.9	47.9	42.7	44.5	42.1	41.8	40.0

¹ Från de kortfristiga placeringarna ha vid uträkandet av dessa procenttal för åren 1940—1944 avdragits förmögensöverlåtelseskatt och krigsskadeersättningskontot, för att dessa icke skulle inverka störande på relationstalen.

För hela den undersökta industrin minskades relationstalet från sitt maximum 54.9 % 1938 till sitt minimum 40.0 % 1944. För hela hemmamarknadsindustrin sjönk det från 55.4 % 1937 till 36.1 % 1940, steg åter till 39.4 % 1942 och sjönk till 35.0 % 1944. För exportindustrin sjönk det från maximum 56.1 % 1938 till minimum 45.5 % 1942 och förblev på denna nivå. Såg- och fanerindustrierna visa åter betydligt högre siffror än den övriga exportindustrin, mellan resp. 73.0 % 1938 och 52.1 % 1940 samt 70.3 % 1938 och 53.6 % 1942. I metall- och maskinindustrin minskades detta procenttal t.o.m. 1940 från 59.6 till 44.0 för att senare stiga något. I sten-, ler- och glasindustrin sjönk det från 52.7 % 1938 till 36.8 % 1942 och 38.7 % 1944. Kalkbruken och cementfabrikerna hade dock sitt minimum redan 1939 vid 38.3 % med ökning till 57.2 % 1941 och nedgång till 50.1 % 1944. Tegelbrukens relationstal visa kontinuerlig nedgång t.o.m. 1940 från 43.9 till 20.5, sedan ökning till maximum 47.1 % 1942. Största minskningen visar porslinsfabrikerna från 63.6 % 1938 till 17.0 % 1942, efterträdd av ökning till 31.3 % 1944, medan procenttalet för glasbruken under fluktuationer ökades från 37.8 år 1937 till 45.1 år 1941 och sedan sjönk till 20.7 år 1944. Textilindustrin i dess helhet hade ett maximum 68.5 % 1938 och ett minimum 30.6 % 1944. Betydligt större fluktuationer förekommo inom undergrupperna, sålunda för bomullsfabrikerna från 71.0 % 1938 till 19.5 % 1944, för yllefabrikerna från 79.5 % 1938 till 44.8 % 1942, för sidenväverierna från 66.2 % 1937 till 37.5 % 1940 och från 44.6 % 1941 till 30.0 % 1944 samt för trikåfabrikerna från 73.4 % 1937 till 23.7 % 1944. Gummi-, läder- och skoindustrin i sin helhet visar ett procenttal, som 1937—1944 minskades från 57.2 till 17.3, medan det enbart för gummifabrikerna 1937—1940 minskades från 33.5 till 8.3 och sedan blev ungefär på denna nivå, för skofabrikerna 1937—1942 sjönk från 42.5 till 15.9 med ökning till 19.5 år 1944 och för läderfabrikerna 1937—1941 sjönk från 82.8 till 39.1 med ökning 1942 till 45.6 och nedgång 1944 till 37.2. Procenttalet för hela närings- och njutningsmedelsindustrigruppen minskades från 43.5 år 1937 till 25.7 år 1940 för att sedan ökas till 36.3 och 33.8 åren 1943 och 1944. För kvarnar och bagerier minskades det från 66.6 år 1937 till 33.4 år 1941, steg 1942 till 74.4, sjönk 1943 till 60.7 och ökades 1944 till 72.4. För ölbryggerier och läskdrycksfabriker sjönk relationstalet från 45.4 år 1937 till 27.5 år 1940 för att 1942 ökas till ursprungsnivån och 1944 åter gå ned till 30.7. För tobaksfabrikerna sjönk det från 72.0 år 1937 till 19.1 år 1940, ökades tills det 1943 var 37.2 och gick 1944 ned till 29.2. För den kemiska industrin i dess helhet sjönk samma relationstal från 49.4 år 1938 till 30.2 år 1940 och ökades till 37.6 år 1942 och 35.0 år 1944. För

färg- och fernissfabrikerna bibehölls det på hög nivå mellan 72.8 år 1937 och 54.9 år 1944, medan t. ex. för olje-, tvål- och ljusfabrikerna procenttalet minskades från 54.8 år 1937 till 14.5 år 1941 med ökning 1943 till 38.6 och nedgång 1944 till 28.7. De teknokemiska fabrikernas lager varierade 1937—1940—1944 mellan 35.7, 18.1 och 34.8 % av de kortfristiga placeringarna.

Värdepapper.

Till värdepapperen ha räknats förutom obligationer och aktier såväl i dotter- och systerbolag som i främmande bolag även statens skuldsedlar, vilka de senaste åren till stora belopp av staten givits som dellikvid för beställda varor, ävensom statens skattebetalningsbevis, åtminstone i de fall, där de särskilt uppgivits. En del bolag ha dock möjligen sammanfört dessa poster med fordringar eller kontanta medel utan att särskilja dem i balansen, varför värdepapperens belopp i denna undersökning måste betraktas som ett minimibelopp. Uppgifter om värdepapperens värde har erhållits av c. 70—97 % av alla undersökta bolag, medan de övriga alls icke haft sådana placeringar eller eventuellt i balansen sammanfört dem med andra tillgodohavanden. Värdepapperens bokförda värde steg under åren 1937—1944 till följande belopp.

Värdepapper i milj. mk.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri	635.6	645.4	616.7	490.8	548.5	683.8	956.0	1 217.0
Sågindustri	28.6	21.5	19.6	19.3	24.1	47.3	64.5	76.3
Hela exportindustrin	664.2	666.9	636.3	510.1	572.6	731.1	1 020.5	1 293.3
Metall- och maskinindustri . .	91.6	78.0	62.0	73.7	290.6	367.1	426.2	460.2
Sten-, ler- och glasindustri . .	26.9	28.2	30.9	27.1	48.5	70.5	81.4	93.0
Textilindustri	52.4	81.5	101.6	143.9	266.3	315.3	412.5	599.0
Gummi-, läder- och skoind. . .	66.1	100.9	98.5	173.6	203.6	211.5	287.6	315.5
Närings- o. njutn.med.ind. . .	146.6	148.5	153.4	202.1	239.4	227.0	262.9	331.5
Kemisk industri	5.1	5.8	6.1	14.4	33.3	35.3	45.6	66.2
Asfalt- och tapetindustri . .	3.6	3.6	3.7	3.6	4.5	4.2	5.5	7.7
Grafisk industri	17.3	15.4	14.0	9.5	13.3	15.1	25.8	31.1
Kraftverk	13.8	15.6	15.6	12.9	84.6	129.5	185.4	218.5
Hela hemmamarknadsind.	423.4	477.5	485.8	660.8	1 184.1	1 375.5	1 732.9	2 122.7
Hela industrin	1 087.6	1 144.4	1 122.1	1 170.9	1 756.7	2 106.6	2 753.4	3 416.0

För exportindustrin uppgick ökningen nominellt till endast 629.1 milj. mk eller närmare 95 % av beloppet vid periodens början, och därav kom blott 66.9 milj. mk på de fem första åren, medan hela resten kom

på de två sista. För hemmamarknadsindustrin var ökningen de fem första åren 952.1 milj. mk eller c. $2\frac{1}{4}$ gånger beloppet 1937 och 1943—1944 747.2 milj. mk eller $1\frac{3}{4}$ gånger detta belopp. Nominellt var ökningen inom hemmamarknadsindustrin störst i textilindustrin med 546.6 milj. mk, i metall- och maskinindustrin med 368.6 milj. mk, i gummi-, läder- och skoindustrin med 249.4 milj. mk samt i kraftverken med 204.7 milj. mk. Ökningen av värdepapperen beror på att bolagen, som haft stora fria kassareserver, vilka de på grund av tidsförhållandena icke kunnat omplacera i nya varor, ha placerat dem dels i stora partier statsobligationer, dels i dotterbolags aktier och dels i andra industribolags aktier, vilkas börsvärde under perioden stigit i hög grad.

Värdepapper i % av hela det investerade kapitalet.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri.	6.8	6.6	6.4	5.0	5.5	6.7	8.6	10.3
Sågindustri	3.7	3.0	3.0	3.0	3.1	5.8	7.2	7.3
Hela exportindustrin	6.5	6.3	6.2	4.9	5.3	6.6	8.5	10.0
Metall- och maskinindustri..	5.6	4.3	3.3	3.2	9.8	9.9	9.4	10.1
Sten-, ler- och glasindustri..	4.3	4.1	4.2	3.5	5.3	7.3	7.3	8.1
Textilindustri	3.0	4.3	5.3	6.6	11.3	12.9	16.0	21.5
Gummi-, läder- och skoind.	11.4	17.0	14.7	24.0	27.2	26.4	27.6	29.2
Närings- o. njutn.med.ind...	13.3	13.1	12.6	14.9	15.5	13.5	13.7	17.0
Kemisk industri	1.6	1.6	1.5	3.1	5.7	5.9	6.2	8.2
Asfalt- och tapetindustri ...	8.9	8.6	8.6	8.0	9.0	8.4	10.0	13.8
Grafisk industri	10.9	9.0	8.0	5.2	6.7	6.7	9.0	11.0
Kraftverk	2.7	3.0	2.9	2.4	13.2	17.9	24.8	28.7
Hela hemmamarknadsind...	6.3	6.6	6.4	7.7	11.8	12.3	13.3	15.8
Hela industrin	6.4	6.4	6.3	6.2	8.5	9.5	11.0	13.0

Värdepapperen utgjorde vid periodens början en mycket liten andel av hela det investerade kapitalet, blott drygt 6 %, men denna andel ökades under perioden till 13.0 % för hela industrin, 15.8 % för hemmamarknadsindustrin och blott till 10.0 % för exportindustrin. I % av hela det investerade kapitalet var värdepapperens värde 1937 högst inom närings- och njutningsmedelsindustrin med 13.3 %, därefter inom gummi-, läder- och skoindustrin med 11.4 % och i den grafiska industrin med 10.9 %, medan de högsta procenttalen 1944 funnos i gummi-, läder- och skoindustrin med 29.2 %, kraftverken med 28.7 %, textilindustrin med 21.5 % samt närings- och njutningsmedelsindustrin med 17.0 %. Se även tabellbilaga 12.

Till värdepapperen ha även räknats *statens* sedan 1940 utfärdade *skuldsedlar*, vilka industrin nödgats mottaga som dellikvid för leveranser åt staten. Sådana ha i specifikation framkommit till följande belopp i milj. mk, vilka måste betraktas som minimibelopp, då inte alla bolag uppgivit dem särskilt för sig.

	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrin.....	5.0	12.5	35.3	35.0	47.8
Metall- och maskinindustrin	19.6	66.3	86.2	86.4	48.5
Stenindustrin	0.0	0.1	5.3	9.5	14.3
Textilindustrin	2.2	15.7	21.5	27.2	29.1
Läder och skoindustrin samt kemiska industrin	0.3	2.3	4.0	10.6	9.4
Summa	27.1	96.9	152.3	168.7	149.1

Bankfordringar och kassa.

Man har även försökt få fram bankfordringar och kassa tillsammans, varvid såväl depositions- som check- och postgiroärkningar medräknats. I en del fall ha dock bankfordringar dolts bland andra fordringar, varför kontot anger minimibelopp. Då lagren utsåts och nyanskaffning på grund av krigets verkningar varit försvårad eller omöjlig, ha bankfordringar och kassa samtidigt ökat. Den allmänna prishöjningen har även medverkat till att man önskat hålla större belopp likvida än tidigare. För exportindustrin, hemmamarknadsindustrin och hela den undersökta industrin ha bankfordringar och kassa stigit till följande belopp i milj. mk.

	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrin.....	78.7	124.2	177.1	159.1	126.7	146.5	190.9	156.0
Hemmamarknadsindustrin	176.9	190.8	279.9	581.6	387.9	504.7	440.7	652.1
Hela industrin	255.6	315.0	457.0	740.7	514.6	651.2	631.6	808.1

I förhållande till 1937 års siffror motsvaras dessa belopp av följande indextal.

	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrin.....	100	158	225	202	161	186	243	198
Hemmamarknadsindustrin	100	108	158	329	219	285	249	369
Hela industrin	100	123	179	290	201	255	247	316

År 1938 visade sålunda en betydande stegring om 58 % för exportindustrin men blott en ringa sådan för hemmamarknadsindustrin. Följande år hade index för exportindustrin stigit till 225, medan hemmamarknadsindustrins stigit blott till 158. År 1940 ökades bankfordringar och kassa främst inom hemmamarknadsindustrin så mycket att de voro

3 gånger så stora som 1937, medan talet för exportindustrin gått ned till 2 gånger 1937 års tal. Följande år minskades dessa tal för exportindustrin till 161 och för hemmamarknadsindustrin till 219, medan de sedan stego för den förra till 243 1943 med nedgång till 198 1944 och för den senare 1944 hade ökats till 369.

I procent av hela det investerade kapitalet utgjorde bankfordringar och kassa för hela industrin blott 1.5, 3.9, 2.9 och 3.1 % åren 1937, 1940, 1942 och 1944. För huvudgrupperna varierade dessa procenttal så att flertalet grupper hade ett maximum 1940 och sedan en vågformig kurva med toppar 1942 och 1944, export- samt asfalt- och tapetindustrin dock med toppsiffror 1943. För sistnämnda grupp gick procenttalet ned från 18.7 år 1937 till 8.6 år 1944, medan det för övriga grupper stod på en lägre nivå och i allmänhet efter fluktuationer ökades.

Kontofordringar och växlar.

Vid sidan av föregående grupp har man försökt utreda förändringarna i fordringarna, till vilka räknats utom varukontofordringar även varuväxlar och förskottsbetalningar på beställda men olevererade varor. Där emot ha statens skuldsedlar, lämnade såsom dellikvider för varor, icke räknats hit utan till värdepapperen, såsom tidigare nämnts. För de undersökta bolagen stego kontofordringarna och växlarna på balansens debetsida tillsammans till följande belopp.

Kontofordringar och växlar i milj. mk.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri.	1 104.9	995.9	1 158.4	1 338.5	1 149.6	1 396.7	1 564.0	1 764.4
Sågindustri	104.1	76.8	73.2	117.8	104.8	120.4	153.3	180.3
Hela exportindustrin	1 209.0	1 072.7	1 231.6	1 456.3	1 254.4	1 517.1	1 717.3	1 944.7
Metall- och maskinindustri. .	223.1	312.3	350.9	445.8	506.1	687.6	840.9	790.1
Sten-, ler- och glasindustri. .	70.7	73.0	106.6	128.3	125.4	155.1	173.8	164.9
Textilindustri	191.6	162.7	272.6	303.7	355.8	360.0	391.9	452.7
Gummi-, läder- och skoind. .	79.8	89.2	196.3	168.2	177.3	212.7	317.9	318.5
Närings- o. njutn.med.ind. .	184.7	213.5	266.8	338.0	411.2	323.3	472.0	426.1
Kemisk industri	55.0	69.7	80.7	127.0	140.3	118.7	142.1	124.6
Asfalt- och tapetindustri ..	7.0	7.3	8.4	11.1	10.5	10.9	13.4	13.9
Grafisk industri	25.7	33.8	33.2	34.6	37.7	48.9	63.7	63.0
Kraftverk	16.6	17.6	24.7	23.6	60.4	63.3	35.4	49.7
Hela hemmamarknadsind. .	854.2	979.1	1 340.2	1 580.3	1 824.7	1 980.5	2 451.1	2 403.5
Hela industrin	2 063.2	2 051.8	2 571.8	3 036.6	3 079.1	3 497.6	4 168.4	4 348.2

Nominellt ökades fordringarna för hela den undersökta industrin sålunda med 2 285.0 milj. mk eller 110.8 %. Största delen härav eller 1 549.3 milj. mk kom på hemmamarknadsindustrin, vars fordringar ökades med 181.4 %, medan exportindustrins ökades blott med 735.7 milj. mk eller 61.0 %. Störst var ökningen inom metall- och maskinindustrin, 567.0 milj. mk, varvid dess fordringar ökades med c. 2½ gånger 1937 års belopp. Kraftverkens fordringar, som dock voro mycket små, 16.6 milj. mk vid periodens början, nästan fyrdubblades till 1942 men minskades följande år betydligt för att 1944 åter ökas till tre gånger 1937 års belopp. Relativt störst var ökningen för gummi-, läder- och skoindustrin, vars fordringar nästan fyrdubblades. Minskning förekom inom exportindustrierna åren 1938 och 1941, för gummi-, läder- och skoindustrin 1940 och för en del industrigrupper 1944. Att fordringarna stego så kraftigt 1940 särskilt för exportindustrierna torde åtminstone delvis bero på de svårigheter av olika slag som inträdde inom det ekonomiska livet som en följd av fredsvillkoren, främst landavträdelserna, medan minskningen 1941 delvis har samband med att en del av dessa svårigheter hade övervunnits efter återerövringen av Karelen.

Fordringarnas förhållande till hela balanssumman framgår av följande tablå.

Fordringar och varuväxlar i % av hela det investerade kapitalet.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri	11.8	10.2	12.0	13.7	11.6	13.6	14.1	14.9
Sågindustri	13.4	10.5	11.2	18.1	13.6	14.7	17.2	17.2
Hela exportindustrin	11.9	10.2	12.0	14.0	11.7	13.7	14.4	15.1
Metall- och maskinindustri . .	13.5	17.1	18.4	19.6	17.1	18.5	18.5	17.3
Sten-, ler- och glasindustri . .	11.2	10.5	14.7	16.4	13.6	16.0	15.5	14.3
Textilindustri	10.9	8.6	14.2	13.9	15.1	14.8	15.2	16.3
Gummi-, läder- och skoind.	13.8	15.0	29.3	23.3	23.7	26.5	30.5	29.5
Närings- o. njutn.med.ind...	16.7	18.8	21.9	24.8	26.6	19.3	24.5	21.8
Kemisk industri	17.1	19.8	19.9	27.6	24.2	19.8	19.2	15.4
Asfalt- och tapetindustri . .	17.4	17.6	19.7	24.4	21.2	21.8	24.1	24.8
Grafisk industri	16.2	19.8	18.9	19.0	18.9	21.9	22.2	22.3
Kraftverk	3.3	3.4	4.6	4.4	9.4	8.8	4.7	6.5
Hela hemmamarknadsind...	12.7	13.5	17.6	18.5	15.8	17.7	18.8	17.9
Hela industrin	12.2	11.5	14.4	16.0	14.9	15.7	16.7	16.5

Lägst var detta procenttal för hemmamarknadsindustrin 1937 men för exportindustrin och hela industrin 1938, medan 1940 visar toppsiffror för alla dessa serier, varpå följde en ny vågdal 1941 med ökning till 1943

till något över 1940 års nivå och 1944 åter minskning för flertalet grupper inom hemmamarknadsindustrin. I procent av balanssumman voro fordringarna större inom gummi-, läder- och skoindustrin, 13.8—30.5 %, inom närings- och njutningsmedelsindustrin, 16.7—26.6 %, inom den kemiska industrin, 17.1—27.6 %, och inom asfalt- och tapetindustrin, 17.4—24.8 %, än inom hemmamarknadsindustrins övriga grupper. För kraftverken lågo de på ett avsevärt lägre plan, nämligen mellan 3.3 och 9.4 %. Se även tabellbilaga 13.

Till de kortfristiga placeringarna ha i denna statistik för åren 1940—1944 även hänförts krigsskadekontot, där detta redovisats särskilt i balanserna eller genom korrespondens framkommit. Då det möjligen i andra bolag sammanförts med fordringarna, måste bifogade siffror betraktas som minimala.

Krigsskadekontot i milj. mk.

	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrin	443.7	142.2	119.5	71.3	603.3
Hemmamarknadsindustrin	60.0	37.3	25.3	19.4	50.1
Hela industrin	503.7	179.5	144.8	90.7	653.4

Beloppet på krigsskadekontot är en hos staten inestående fordran, som bolagen beräknat få i ersättning för lidna krigsskador, men som åtminstone i fråga om större skador är betydligt lägre än de verkliga krigsskadorna och isynnerhet lägre än kostnaderna för återuppbyggnadsarbetena. Av siffrorna framgår att krigsskadorna i huvudsak drabbat exportindustrin, som ägde talrika stora industrianläggningar och skogsmarker på det överlåtne området i Karelen. Inom hemmamarknadsindustrin förekomma större belopp blott för den grafiska industrin, c. 14.5 milj. mk 1940—1943 och 37.7 milj. mk 1944, samt för textilindustrin, 19.4 milj. mk 1940, medan resten fördelar sig i små poster på olika industrigrupper. Bolagen synas sålunda ända till 1943 ha erhållit i medeltal inom exportindustrin drygt $\frac{5}{6}$ och i hemmamarknadsindustrin c. $\frac{2}{3}$, för hela industrin i medeltal drygt $\frac{4}{5}$ av den bokförda krigsskadeersättningen, främst genom Karelens återerövring 1941. Men så kom år 1944 med nya bombardemang och ny landöverlåtelse och höjde beloppet mer än sjufalt, åter främst drabbande exportindustrin.

Egna medel.

De egna medlen bestå av aktiekapitalet, reserv- och andra fonder samt vinst- och förlustkontot.

Aktiekapitalet har upptagits till det i balansen uppgivna nominella beloppet.

Till *reserv- och andra fonder* räknas icke avskrivnings- och förnyelsefonder. Skattefonder, som upptagits år efter år till konstant belopp, ha i en del fall räknats som fonder, men i allmänhet ha skattereserveringar hänförs till kortfristiga skulder. Personal- och välgörenhetsfonder ha vanligen av bolagen själva upptagits bland egna medel, och då det i allmänhet inte framgår, om de vid eventuell likvidation äro säkerställda mot realisering och då det ofta inte framgår vilka slags fonder en post »övrige fonder» omfattar, ha de i regeln räknats till bolagets egna medel. Av vissa bolag såsom främmande kapital upptagna välgörenhetsfonder ha dock räknats till de kortfristiga skulderna.

I *vinst- och förlustkontot* ingår förutom årets nettovinst, vinstsaldo eller odisponerade vinstmedel från tidigare år med avdrag av förlustsaldon. Då kontot har uppvisat förlust som resultat, har denna nettoförlust vid uträknandet av de egna medlen avdragits från summan av aktiekapital och fonder. För industrigrupperna ha förlustsaldon avdragits från summan av vinstsaldon.

De undersökta bolagens egna medel vid slutet av åren 1937—1944 framgår av följande tabell.

Egna medel i milj. mk.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri	4 439.6	4 536.7	4 467.0	4 198.3	4 211.2	5 075.1	5 599.0	5 414.8
Sågindustri	133.1	129.8	127.2	126.9	133.3	157.8	199.7	237.1
Hela exportindustrin	4 572.7	4 666.5	4 594.2	4 325.2	4 344.5	5 232.9	5 798.7	5 651.9
Metall- och maskinindustri	776.9	888.1	1 003.3	1 161.7	1 342.1	1 461.6	1 867.5	1 994.6
Sten-, ler- och glasindustri	435.9	460.7	477.5	495.2	506.2	524.7	585.5	579.6
Textilindustri	1 036.7	1 081.2	1 126.7	1 309.3	1 358.6	1 297.0	1 423.9	1 499.5
Gummi-, läder- och skoind.	312.0	339.3	378.3	509.2	512.4	527.9	548.9	581.9
Närings- o. njuetn.med.ind.	753.2	790.8	835.3	897.7	910.5	911.5	968.2	1 016.8
Kemisk industri	196.9	213.9	234.8	263.8	300.8	324.8	376.7	391.0
Asfalt- och tapetindustri	27.6	28.9	29.4	32.0	31.8	33.0	36.3	39.0
Grafisk industri	66.7	74.6	79.9	85.1	90.8	102.6	117.2	125.5
Kraftverk	356.4	368.5	377.3	385.4	507.7	508.1	681.8	694.7
Hela hemmamarknadsind.	3 962.3	4 246.0	4 542.5	5 139.4	5 560.9	5 691.2	6 606.0	6 922.6
Hela industrin	8 535.0	8 912.5	9 136.7	9 464.6	9 905.4	10 924.1	12 404.7	12 574.5

De egna medlen ha sålunda under perioden för hela den under ökta industrin räknat ökats kontinuerligt från 8 535.0 milj. mk 1937 till 12 574.5 milj. mk 1944 eller med 4 039.5 milj. mk, motsvarande en ökning om 47.3 %. I det närmaste $\frac{3}{4}$ av denna ökning eller 2 960.3 milj. mk kom på hemmamarknadsindustrins egna medel, som därvid stego med

74.7 % medan blott drygt $\frac{1}{4}$ eller 1 079.2 milj. mk kom på exportindustrin, vars egna medel ökades blott med 23.6 %. Ehuru i samband med koncernbildningen inom exportindustrin de sammanslagna bolagens aktiekapital särskilt år 1940 något minskades, visa dessa tal dock åter krigets oerhört stora hämmande inverkan på vår exportindustri. Den kraftigaste ökningen av de egna medlen visar den med stora beställningar för försvaret och senare för krigsskadeståndslieferanserna arbetande metall- och maskinindustrin, vars egna medel ökades med 1 217.7 milj. mk eller 156.7 %, och därefter de för armén och hela befolkningen arbetande konsumtionsmedelsindustrierna, d.v.s. textilindustrin med 462.8 milj. mk eller 44.6 %, gummi-, läder- och skoindustrin med 269.9 milj. mk eller 86.5 % samt närings- och njutningsmedelsindustrin med 263.6 milj. mk eller 35.0 % ävensom kraftverken med 338.3 milj. mk eller 94.9 %. Se även tabellbilaga 14.

Huru de egna medlen fördelade sig på aktiekapitalet, reserv- och andra fonder samt vinst- och förlusträkningen framgår av följande sammanställning.

De egna medlens fördelning på aktiekapital, fonder samt vinst- och förlusträkning.

	I milj. mk					I % av samtliga egna medel				
	1937	1940	1942	1943	1944	1937	1940	1942	1943	1944
<i>Exportindustrin</i>										
Aktiekapital	2 363.4	2 426.4	2 651.0	2 667.1	2 695.9	51.7	56.1	50.7	46.0	47.7
Reserv- o.a. fonder ..	1 716.9	1 688.8	2 147.0	2 471.5	2 484.6	37.5	39.0	41.0	42.6	44.0
Vinst- och förlusträkning	492.4	210.0	434.9	660.1	471.4	10.8	4.9	8.3	11.4	8.3
S:a egna medel	4 572.7	4 325.2	5 232.9	5 798.7	5 651.9	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
<i>Hemmamarknadsindustrin</i>										
Aktiekapital	2 661.3	2 874.7	3 479.9	3 739.8	3 759.0	67.1	55.9	61.1	56.6	54.3
Reserv- o.a. fonder ..	858.4	1 568.1	1 533.4	1 946.4	2 315.6	21.7	30.5	27.0	29.5	33.5
Vinst- och förlusträkning	442.6	696.6	677.9	919.8	848.0	11.2	13.6	11.9	13.9	12.2
S:a egna medel	3 962.3	5 139.4	5 691.2	6 606.0	6 922.6	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
<i>Hela industrin</i>										
Aktiekapital	5 024.7	5 301.1	6 130.9	6 406.9	6 454.9	58.9	56.0	56.1	51.7	51.3
Reserv- o.a. fonder ..	2 575.3	3 256.9	3 680.4	4 417.9	4 800.2	30.2	34.4	33.7	35.6	38.2
Vinst- och förlusträkning	935.0	906.6	1 112.8	1 579.9	1 319.4	10.9	9.6	10.2	12.7	10.5
S:a egna medel	8 535.0	9 464.6	10 924.1	12 404.7	12 574.5	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Såsom härav framgår, ökades industrins egna medel främst genom överföringar till reserv- o. a. fonder. Dessa ökades nämligen från 1937 till 1944 med 2 224.9 milj. mk eller med 86.4 %. Stegningen av aktiekapitalet var betydligt mindre och belöpte sig för samtliga undersökta bolag endast till 1 430.2 milj. mk eller 28.5 %. Även vinst- och förlusträkningens saldo steg med 384.4 milj. mk eller 41.1 %. Man finner sålunda att av hela ökningen av de undersökta bolagens egna medel 55.1 % kom på reserv- o. a. fonder, 35.4 % på aktiekapitalet samt 9.5 % på vinst- och förlusträkningen.

Aktiekapitalets andel av de egna medlen var i allmänhet något mindre inom exportindustrin än inom hemmamarknadsindustrin. Inom exportindustrin ökades denna andel från 1937—1940 från 51.7 till 56.1 %, minskades till 1943 till 46.0 % för att 1944 åter ökas till 47.7 %, medan motsvarande tal för hemmamarknadsindustrin minskades 1937—1940 från 67.1 till 55.9, ökades åter till 61.1 1942 men gick de följande åren ned till drygt 54 %. För hela industrin räknat sjönk denna andel från 58.9 % till 51.3 %. Reserv- och andra fonders andel, som i exportindustrin var större än i hemmamarknadsindustrin, ökades i den förra småningom från 37.5 till 44.0 %, ökades i den senare från 21.7 till 30.5 1940 och efter ett bakslag följande år ökades den åter till 33.5 % 1944. Vinst- och förlustsaldots andel i de egna medlen sjönk i exportindustrin från 1937—1940 med mer än hälften från 10.8—4.9, steg intill 1943 till något över 1937 års nivå för att 1944 åter nedgå till 8.3 %. I hemmamarknadsindustrin var dess andel stabilare med topsiffror 1940 och 1943 vid 13.6 och 13.9 %.

Egna medel i % av hela det investerade kapitalet.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri	47.3	46.2	46.4	42.9	42.4	49.4	50.6	45.7
Sågindustri	17.1	17.8	19.5	19.5	17.3	19.3	22.4	22.7
Hela exportindustrin	45.0	44.3	44.7	41.5	40.5	47.2	48.5	43.8
Metall- och maskinindustri . .	47.1	48.6	52.7	51.2	45.3	39.4	41.1	43.7
Sten-, ler- och glasindustri . .	68.9	66.4	65.7	63.5	55.0	54.3	52.3	50.4
Textilindustri	58.8	56.9	58.9	60.0	57.5	53.2	55.2	53.9
Gummi-, läder- och skoind. . .	53.8	57.1	56.4	70.5	68.4	65.9	52.6	53.8
Närings- o. njutn.med.ind. . . .	68.3	69.8	68.5	66.0	58.8	54.4	50.3	52.0
Kemisk industri	61.1	60.9	57.8	57.3	51.8	54.2	51.0	48.3
Asfalt- och tapetindustri . .	68.6	69.6	68.8	70.7	64.4	66.0	65.5	69.4
Grafisk industri	42.1	43.7	45.6	46.7	45.5	45.9	40.9	44.3
Kraftverk	71.1	70.7	69.9	71.3	79.3	70.3	91.1	91.3
Hela hemmamarknadsind.	58.7	58.7	59.8	60.2	55.5	50.9	50.7	51.5
Hela industrin	50.5	50.2	51.1	49.9	47.8	49.0	49.6	47.7

Förhållandet mellan de egna medlen och hela det investerade kapitalet eller balanssumman inom de olika industrigrupperna framgår av föregående procenttal.

För samtliga undersökta bolag uppgingo de egna medlen under de tre första åren av perioden i medeltal till något över hälften av hela det investerade kapitalet, medan de under de fem senare åren något understego hälften, med maximum 51.1 % 1939 och minimum 47.7 % 1944, visande sålunda rätt små fluktuationer. Exportindustrin har relativt mera främmande medel, ity att de egna medlen varierade mellan gränserna 40.5 % 1941 och 48.5 % 1943, medan hemmamarknadsindustrins egna medel intill slutet av 1940 ökades från 58.7 till 60.2 % för att sedan gå ned till 50.7 % 1943 och öka till 51.5 % 1944. Synnerligen begränsade egna medel förefinnas inom såg- och fanerindustrierna, varierande mellan 17.1 och 22.7, resp. 20.1 och 32.1 %. De egna medlens andel var relativt störst inom följande huvudgrupper, för vilka den lägsta och högsta procentsiffran jämte årtal meddelas här nedan.

	L ä g s t		H ö g s t	
	År	%	År	%
Kraftverk	1939	69.9	1944	91.3
Asfalt- och tapetindustri	1941	64.4	1940	70.7
Gummi-, läder- och skoindustri ...	1943	52.6	1940	70.5
Närings- och njutningsmedelsindustri	1943	50.3	1938	69.8
Sten-, ler- och glasindustri	1944	50.4	1937	68.9
Kemisk industri	1944	48.3	1937	61.1
Textilindustri	1942	53.2	1940	60.0

De egna medlens andel i hela kapitalet var synnerligen stort för följande undergrupper, vilka sålunda kunnat arbeta med relativt litet främmande medel, se tabellbilaga 15.

		L ä g s t		H ö g s t		1944
		År	%	År	%	
Skofabriker	81.5	1943	53.2	1940	91.1	58.9
Sockerbruk och sötsaksfabriker ...	79.9	1943	59.7	1938	82.9	60.8
Ölbryggerier och läskdrycksfabriker	78.4	1943	57.7	1940	79.0	58.9
Teknokemiska fabriker	64.3	1944	56.5	1941	78.7	56.5
Trikåfabriker	63.6	1937	63.6	1942	77.4	66.8
Kalkbruk och cementfabriker	76.2	1944	59.7	1937	76.2	59.7
Hatt- och mössfabriker	73.4	1944	55.9	1937	73.4	55.9
Bomullsfabriker	67.7	1942	64.6	1939	72.9	65.4
Yllefabriker	60.5	1937	60.5	1941	68.8	62.7

Relativt små egna medel och således större främmande kapital förekommo åtminstone under en del av perioden för följande undergrupper.

	1937	L ä g s t		H ö g s t		1944
		År	%	År	%	
Tegelbruk	55.1	1944	21.6	1937	55.1	21.6
Läderfabriker	25.9	1937	25.9	1941	65.6	53.0
Kvarnar och bagerier	36.7	1943	27.0	1939	44.6	27.8
Margarin- och gräddfabriker	53.0	1944	31.0	1939	54.4	31.0
Kostym- och kappfabriker	36.4	1939	34.1	1942	63.8	45.0
Tändsticksfabriker	40.2	1942	38.1	1939	54.1	44.6
Tobaksfabriker	51.8	1943	39.5	1938	56.2	43.4

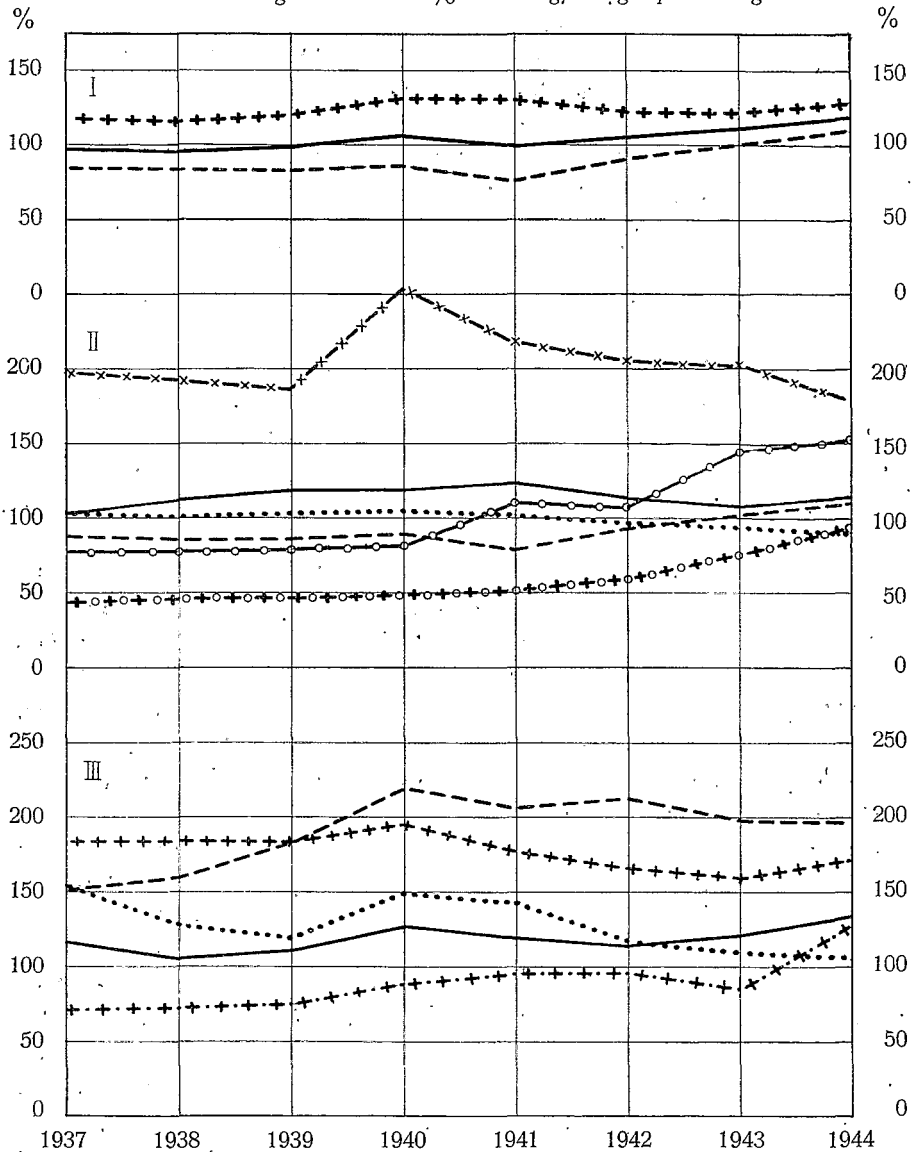
Soliditeten.

Relationstalet mellan de egna medlen och de långfristiga placeringarna belyser ett bolags soliditet och anses i allmänhet böra uppgå till minst 100 %, i vilket fall de egna medlen betraktas som helt och hållet placerade i anläggningarna, medan det främmande kapitalet tjänar som rörelsekapital. Om relationstalet understiger 100, innebär detta, att man nödgats placera även en del främmande kapital i anläggningarna, och om det överstiger denna gräns, betyder det att en del av de egna medlen räcker till att användas som rörelsekapital. Härvid må åter framhållas, att dessa relationstal i hög grad äro beroende av de långfristiga placeringarnas bokföringsvärden, och då dessa till en god del bokförts till gamla värden utan uppskrivning, medan de egna medlen i högre grad rönt inflytande av penningvärdets fall, innebär en uppgång i dessa relationstal måhända blott en skenbar förbättring av soliditeten. Följande tablå visar dessa relationstal uträknade för huvudgrupperna.

Egna medel i % av långfristiga placeringar.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri	87.2	86.4	86.3	88.8	78.1	92.6	102.0	109.9
Sågindustri	44.5	45.8	46.0	48.0	51.3	58.0	67.7	92.7
Hela exportindustrin	84.9	84.3	84.3	86.6	76.9	90.8	100.3	109.0
Metall- och maskinindustri ..	102.3	112.4	118.8	118.8	124.0	113.3	107.6	114.5
Sten-, ler- och glasindustri ..	103.8	100.4	103.9	105.2	102.4	97.4	92.8	85.6
Textilindustri	116.7	105.5	111.4	127.1	119.3	113.1	121.7	133.2
Gummi-, läder- och skoind. .	150.9	159.4	182.5	219.9	205.5	212.3	198.9	196.1
Närings- o. njuotn.med.ind. .	184.7	184.4	184.5	195.2	177.5	166.2	158.5	170.8
Kemisk industri	154.1	128.8	119.6	148.4	142.2	117.1	109.2	106.6
Asfalt- och tapetindustri ..	197.5	192.4	186.8	254.3	218.6	206.0	202.4	179.3
Grafisk industri	70.2	72.7	75.0	88.3	95.0	95.5	84.7	126.1
Kraftverk	77.1	77.1	78.9	81.9	110.6	107.7	144.4	152.6
Hela hemmamarknadsind. .	117.2	115.5	120.4	130.9	130.6	122.5	122.3	128.7
Hela industrin	97.3	96.8	99.0	106.1	99.9	105.0	110.9	119.0

Soliditeten. Egna medel i % av långfristiga placeringar.

- I. ——— Hela industrin. - - - Exportindustrin. + + + Hemmamarknadsind.
 II. ——— Allmän exportindustri. +o+o Sågindustri. ——— Metall- och maskin-
 industri. Sten-, ler- och glasindustri. -o-o-o Kraftverk. -x-x-x
 Asfalt- och tapetindustri.
 III. ——— Tekstilindustri. - - - Gummi-, läder- och skoindustri. + + + Närings-
 och njutningsmedelsindustri. Kemisk industri. +.+.+ Grafisk industri.

För samtliga undersökta bolag voro de egna medlen 1937—1939 och 1941 något mindre än de långfristiga placeringarna men överstego desamma 1940 och 1942 med c. 5 % och 1943—1944 med 10—19 %. Hemmamarknadsindustrins bolag sammantagna visade en något solidare ställning, då deras egna medel överstego de långfristiga placeringarna 1937—1938 med 17—15 %, 1940—1941 med drygt 30 %, 1942—1943 med drygt 22 % med ökning till 28.7 % 1944. Exportindustrin intog en svagare position, då deras egna medel 1937—1940 utgjorde blott c. 85 %, 1941 sjönk till c. 77 % för att sedan stiga så att de 1944 utgjorde 109 % av de långfristiga placeringarna. Sämst var förhållandet inom sågindustrin, där de egna medlen 1937—1940 inte ens täckte hälften av de långfristiga placeringarna, medan relationstalet sedan hastigt ökades till 93 % 1944. Samma utveckling med låga procenttal i början av perioden och stigande tendens visa den grafiska industrin och kraftverken med procenttal stigande från 70.2 till 126.1 resp. från 77.1 till 152.6. En stabil ställning visade asfalt- och tapetindustrin, för vilken procenttalet varierade mellan 197.5 år 1937, 186.8 år 1939 och 254.3 år 1940 för att sedan gå ned till 179.3 år 1944, gummi-, läder- och skoindustrin, där talen stego från 150.9 år 1937 till 219.9 år 1940 och sedan sjönko till 196.1 år 1944, samt närings- och njutningsmedelsindustrin, vars tal de fyra första åren lågo mellan 184.7 och 195.2 och sedan gingo ned till 158.5 år 1943 och 170.8 år 1944. Inom sten-, ler- och glasindustrin överstego de egna medlen med några procent de långfristiga placeringarna under de fem första åren för att sedan gå ned c. 15 % under desamma, inom metall- och maskinindustrin ökades förhållandet från 102.3 % 1937 till 124.0 % 1941 och stannade 1944 vid 114.5 %, medan den kemiska industrin visade sjunkande siffror, från 154.1 % 1937 till 106.6 % 1944. För undergrupperna finna vi att förhållandet starkt försämrades, för tegelbruken från 93.3 % 1937 till 33.4 % 1944 och för porslinsfabrikerna samtidigt från 94.9 till 56.6 %, visande att inom dem de egna medlen vid periodens slut utgjorde blott $\frac{1}{3}$ till drygt $\frac{1}{2}$ av de långfristiga placeringarna. Relativt låga procenttal återfinnas även för fanerfabrikerna, se tabellbilaga 16, 68.0 år 1937, 60.7 år 1939, 82.6 år 1943 och 64.1 år 1944, för gruppen malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk, 68.2 år 1937, 84.4 år 1939 och 81.7 år 1944 samt för linneindustrin, 91.9 år 1937, 69.3 år 1938 och 88.5 år 1944.

De högsta relationstalen visa följande undergrupper, för vilka de högsta och lägsta procenttalen jämte årtal samt motsvarande siffror för begynnelse- och slutåret meddelas här.

	1937	L ä g s t		H ö g s t		1944
		År	%	År	%	
Tobaksfabriker	156.1	1937	156.1	1944	446.5	446.5
Teknokemiska fabriker	147.6	1944	125.7	1941	314.9	125.7
Tändsticksfabriker	101.6	1937	101.6	1943	306.8	298.5
Gummifabriker	170.3	1938	169.9	1940	287.1	188.8
Sockerbruk och sötsaksfabriker ...	264.7	1944	217.8	1937	264.7	217.8
Kostym- och kappfabriker	183.7	1938	150.8	1943	256.4	240.4
Margarin- och gräddfabriker	146.1	1938	136.8	1942	225.0	145.7

Dessa procenttal visa en mycket olika utvecklingstendens för de skilda industrigrupperna, såsom av det ovanförda redan framgår. En mera betydande stegring förete jämte en del av de ovanstående även krigsförnödenhets-, läder-, ylle- och trikåindustrierna, en märkligare minskning åter kvarnarna och bagerierna samt »övriga kemiska fabriker».

Främmande medel.

De främmande medlen omfatta både långfristiga och kortfristiga skulder, till vilka senare räknats förutom korta finansierings- och varuskulder även diverse transitoriska poster samt den obetalade delen av förnödenhetsöverlåtelseskatten och andra skattereservationer ävensom skattefonder.

Främmande medel i milj. mk.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri	4 945.6	5 272.5	5 159.5	5 578.7	5 731.0	5 205.0	5 468.6	6 433.0
Sågindustri	643.6	599.0	526.7	523.5	639.4	659.1	690.3	809.8
Hela exportindustrin	5 589.2	5 871.5	5 686.2	6 102.2	6 370.4	5 864.1	6 158.9	7 242.8
Metall- och maskinindustri ..	870.8	938.5	898.7	1 108.1	1 623.8	2 249.8	2 673.0	2 565.5
Sten-, ler- och glasindustri ..	196.7	233.4	249.6	285.1	414.3	442.2	533.9	570.6
Textilindustri	726.2	819.1	786.5	872.2	1 004.2	1 141.6	1 154.1	1 283.8
Gummi-, läder- och skoind.	268.2	255.1	292.7	213.0	236.7	273.7	494.6	499.1
Närings- o. njutn.med.ind..	350.4	342.5	385.0	462.4	636.9	764.4	957.7	938.8
Kemisk industri	125.5	137.2	171.4	196.6	279.6	274.7	361.8	419.1
Asfalt- och tapetindustri ..	12.6	12.6	13.3	13.3	17.6	17.1	19.1	17.2
Grafisk industri	91.5	96.1	95.4	97.0	108.7	120.7	169.6	157.6
Kraftverk	144.5	152.7	162.7	155.2	132.6	214.4	66.8	66.5
Hela hemmamarknadsind...	2 786.4	2 987.2	3 055.3	3 402.9	4 454.4	5 498.6	6 430.6	6 518.2
Hela industrin	8 375.6	8 858.7	8 741.5	9 505.1	10 824.8	11 362.7	12 589.5	13 761.0

Under hela perioden ökades de främmande medlen för alla undersökta bolag sammanlagt med 5 385.4 milj. mk eller med 64.3 % av 1937 års belopp. Ökningen var sålunda 1 345.9 milj. mk större än de egna medlens ökning. Icke ens $\frac{1}{3}$ därav eller 1 653.6 milj. mk kom på exportindustrin, för vilken de främmande medlen frånsett en nedgång 1939 småningom till 1941 ökades med 14.0 % av 1937 års belopp, 1942 gick ned till blott 4.9 % över och därefter till 1944 ökades till 29.6 % över ursprungsnivån. För hemmamarknadsindustrin som helhet var ökningen betydligt större, för hela perioden 3 731.8 milj. mk eller 133.9 % av 1937 års belopp. Härav kom c. 1 miljard på ettvarvt av åren 1941, 1942 och 1943. Relativt störst blev ökningen i gummi-, läder- och skoindustrin 588.4 milj. mk eller 267.9 %, i närings- och njutningsmedelsindustrin 293.6 milj. mk eller 233.9 %, i metall- och maskinindustrin 1 694.7 milj. mk eller 194.6 % och i sten-, ler- och glasindustrin 373.9 milj. mk eller 190.1 % av 1937 års belopp. Metall- och maskinindustrins nominella ökning var sålunda större än hela den undersökta exportindustrins ökning. Kraftverken visade en minskning om c. $\frac{1}{3}$. Se ock tabellbilaga 17.

De främmande medlens förhållande till hela det investerade kapitalet utgör komplementtalet till de egna medlens förhållande till detsamma. Det ökas, då det senare minskas och tvärtom. För exportindustrin, hemmamarknadsindustrin och hela industrin uttryckes detta förhållande sålunda av följande procenttal.

Främmande medel i % av hela det investerade kapitalet.

	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrin.....	55.0	55.7	55.3	58.5	59.5	52.8	51.5	56.2
Hemmamarknadsindustrin	41.3	41.3	40.2	39.8	44.5	49.1	49.3	48.5
Hela industrin	49.5	49.8	48.9	50.1	52.2	51.0	50.4	52.3

De främmande medlen har man försökt uppdelat i långfristiga och kortfristiga skulder. Till de långfristiga skulderna ha så vitt möjligt hänförs blott obligations-, hypoteks- och inteckningslån samt övriga amorteringslån, medan till de kortfristiga skulderna räknats även banklån och andra lån, t. ex. av delägare, i många fall sakligt av långfristig karaktär, ehuru de formellt varit uppsägbara inom relativt kort tid. Många bolag göra i sina balanser ingen sådan skillnad mellan skulderna eller uppdelat dem i lång- och kortfristiga enligt andra principer. Ehuru närmare uppgifter erhållits genom korrespondens med ett flertal firmor, måste dock gruppen långfristiga skulder i denna undersökning betecknas som ett minimibelopp av dessa.

Långfristiga skulder.

De långfristiga skulderna ha i allmänhet utgjort blott en ringa del av det främmande kapitalet. För de undersökta bolagen uppgingo de till följande belopp.

Långfristiga skulder i milj. mk.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri	1 673.2	1 909.6	1 772.3	1 671.0	1 526.0	1 390.4	1 293.0	1 187.9
Sågindustri	66.4	63.0	60.2	55.4	49.6	19.5	22.1	45.4
Hela exportindustrin	1 739.6	1 972.6	1 832.5	1 726.4	1 575.6	1 409.9	1 315.1	1 233.3
Metall- och maskinindustri . . .	108.1	104.8	101.8	80.0	79.5	74.5	75.5	124.0
Sten-, ler- och glasindustri . . .	36.3	22.9	12.2	11.6	10.8	9.8	7.4	6.9
Textilindustri	52.7	114.1	110.1	103.4	95.6	91.9	87.8	82.7
Gummi-, läder- och skoind.	6.0	5.8	26.7	17.1	16.9	16.0	15.5	14.6
Närings- o. njutn.med.ind.	23.6	19.6	23.5	20.3	22.2	18.4	31.6	45.5
Kemisk industri	20.2	18.7	15.7	15.5	14.6	14.1	17.1	11.2
Asfalt- och tapetindustri	—	—	—	—	—	—	—	—
Grafisk industri	8.0	7.7	7.3	7.1	6.9	5.6	9.2	8.8
Kraftverk	102.5	104.1	104.0	103.6	18.6	19.3	19.2	19.0
Hela hemmamarknadsind.	357.4	397.7	401.3	358.6	265.1	249.6	263.3	312.7
Hela industrin	2 097.0	2 370.3	2 233.8	2 085.0	1 840.7	1 659.5	1 578.4	1 546.0

De långfristiga skulderna utgjorde sålunda för samtliga undersökta bolag år 1937 blott 12.4 och 1944 blott 5.9 % av hela balanssumman. För exportindustrin, som omfattar en mängd stora koncerner, som emitterat egna obligationslån, voro talen betydligt högre 17.1 och 9.6 %, medan de för hemmamarknadsindustrin varierade mellan 5.5 och 2.0 %. Drygt $\frac{4}{5}$ kom på exportindustrin, därav blott obetydliga belopp på sågindustrin. För samtliga bolag sammanräknade hade de långfristiga skulderna ökats från 2 097.0 milj. mk 1937 till 2 370.3 milj. mk 1938 för att sedan småningom minskas till 1 546.0 milj. mk 1944, varför minskningen från 1937 utgjorde 551.0 milj. mk eller 26.3 %. Av minskningen kom 506.3 milj. mk på exportindustrin, vars långfristiga placeringar minskades från 1 739.6 milj. mk 1937 till 1 233.3 milj. mk 1944 eller med 29.1 %. Större nya långfristiga lån upptogs 1938 av en del exportindustri-bolag för sammanlagt 315 milj. mk, av en firma inom maskinindustrin 10 milj. mk och av ett textilbolag 60 milj. mk, år 1939 av ett gummibolag 21 milj. mk och 1944 av ett gruvbolag 50 milj. mk. Den betydande minskningen 1941 för kraftverken beror på att ett bolag nämnda år med nyemitterade aktier avbetalade 84 milj. mk av sin långfristiga skuld till staten.

Kortfristiga skulder.

De kortfristiga skulderna stego för de undersökta bolagen till följande belopp.

Kortfristiga skulder i milj. mk.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri.	3 272.4	3 362.9	3 387.2	3 907.7	4 205.0	3 814.6	4 175.6	5 245.1
Sågindustri	577.2	536.0	466.5	468.1	589.8	639.6	668.2	764.4
Hela exportindustrin	3 849.6	3 898.9	3 853.7	4 375.8	4 794.8	4 454.2	4 843.8	6 009.5
Metall- och maskinindustri..	762.7	833.7	796.9	1 028.1	1 544.3	2 175.3	2 597.5	2 441.5
Sten-, ler- och glasindustri..	160.4	210.5	237.4	273.5	403.5	432.4	526.5	563.7
Textilindustri	673.5	705.0	676.4	768.8	908.6	1 049.7	1 066.3	1 201.1
Gummi-, läder- och skoind.	262.2	249.3	266.0	195.9	219.8	257.7	479.1	484.5
Närings- o. njutn.med.ind...	326.8	322.9	361.5	442.1	614.7	746.0	926.1	893.3
Kemisk industri	105.3	118.5	155.7	181.1	265.0	260.6	344.7	407.9
Asfalt- och tapetindustri ..	12.6	12.6	13.3	13.3	17.6	17.1	19.1	17.2
Grafisk industri	83.5	88.4	88.1	89.9	101.8	115.1	160.4	148.8
Kraftverk	42.0	48.6	58.7	51.6	114.0	195.1	47.6	47.5
Hela hemmamarknadsind...	2 429.0	2 589.5	2 654.0	3 044.3	4 189.3	5 249.0	6 167.3	6 205.5
Hela industrin	6 278.6	6 488.4	6 507.7	7 420.1	8 984.1	9 703.2	11 011.1	12 215.0

Ökningen för samtliga bolag var 5 936.4 milj mk eller 94.5 %, varav 63.6 % eller 3 776.5 milj. mk kommo på hemmamarknadsindustrin innebärande en ökning om 155.5 %. Exportindustrins kortfristiga skulder ökades under hela perioden med blott 2 159.9 milj. mk, motsvarande en ökning om 56.1 %. Flertalet huvudgrupper inom hemmamarknadsindustrin visa en fortgående stegring från 1937 till 1943, för en del av dem fortsatt ännu 1944, medan under det sista året minskning inträdde för metall- och maskin-, närings- och njutningsmedels- samt asfalt- och tapetindustrierna ävensom den grafiska industrin. En minskning i de kortfristiga skulderna förekom för övrigt 1939 i såg-, metall- och maskin- samt i textilindustrierna, likaså 1942 en nedgång om 390 milj. mk i den allmänna exportindustrin, där ökningen de två följande åren var betydande med 360 och 1 070 milj. mk. Nominellt var ökningen för hela perioden störst inom sistnämnda grupp med 1 972.7 milj. mk eller 60.3 % av 1937 års siffror, därefter inom metall- och maskinindustrin med 1 678.8 milj. mk, motsvarande en ökning om 220.1 %. Relativt ännu större var ökningen inom den kemiska industrin med 287.4 % och inom sten-, ler- och glasindustrin med 251.4 %. I kraftverkens kortfristiga skulder inträffade en kraftig ökning 1941 och 1942, då ett bolag dessa år av Folkpensionsanstalten upptog ett 150 milj. marks lån, vilket 1943 betalades med ny-

emitterade aktier, varigenom gruppens skulder nästan sjönko till 1937 års nivå. Se även tabellbilaga 18.

De kortfristiga skuldernas förhållande till hela balanssumman framgår av följande tabell.

Kortfristiga skulder i % av hela det investerade kapitalet.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri	34.9	34.3	35.2	40.0	42.3	37.1	37.7	44.3
Sågindustri	74.3	73.6	71.3	72.0	76.3	78.3	75.1	73.0
Hela exportindustrin	37.9	37.0	37.5	42.0	44.8	40.1	40.5	46.6
Metall- och maskinindustri	46.3	45.7	41.9	45.3	52.0	58.6	57.2	53.6
Sten-, ler- och glasindustri	25.4	30.3	32.6	35.0	43.8	44.7	47.0	49.0
Textilindustri	38.2	37.1	35.3	35.3	38.5	43.0	41.4	43.1
Gummi-, läder- och skoind.	45.2	41.9	39.6	27.1	29.3	32.1	45.9	44.8
Närings- o. njutn.med.ind.	29.6	28.5	29.6	32.5	39.7	44.5	48.1	45.7
Kemisk industri	32.6	33.8	38.3	39.3	45.7	43.5	46.7	50.3
Asfalt- och tapetindustri	31.4	30.4	31.2	29.3	35.6	34.0	34.5	30.6
Grafisk industri	52.8	51.8	50.3	49.4	51.0	51.6	55.9	52.6
Kraftverk	8.4	9.3	10.9	9.5	17.8	27.0	6.4	6.2
Hela hemmamarknadsind.	36.0	35.8	34.9	35.6	41.8	46.9	47.3	46.2
Hela industrin	37.1	36.5	36.4	39.1	43.3	43.5	44.1	46.4

Detta relationstal varierade sålunda för hela industrin mellan 36.4 och 46.4 %, för hemmamarknadsindustrin i dess helhet mellan 34.9 och 47.3 %, för exportindustrin mellan 37.0 och 46.6 %. På en betydligt högre nivå låg det för sågindustrin, nämligen mellan 71.3 och 78.3 %, då denna förfogar över relativt små egna medel, vidare för metall- och maskinindustrin mellan 41.9 och 58.6 % och för den grafiska industrin mellan 49.4 och 55.9 %. Inom undergrupperna förekommo höga procenttalet jämte årtal ävensom procenttalen för periodens första och sista år här meddelas, se tabellbilaga 19.

		L ä g s t		H ö g s t		1944
		1937	År %	År %	1944	
Tegelbruk	44.9	1937	44.9	1944	78.4	78.4
Krigsförnödenhetsfabriker	51.5	1944	48.1	1938	74.5	48.1
Fanerfabriker	66.5	1938	54.7	1944	73.5	73.5
Kvarnar och bagerier	60.7	1939	53.1	1943	72.7	72.0
Läderfabriker	71.6	1941	31.2	1937	71.6	44.7
Margarin- och gräddfabriker	47.0	1939	45.6	1944	69.0	69.0
Porslinsfabriker	37.6	1937	37.6	1944	67.9	67.9
Kostym- och kappfabriker	63.6	1942	36.0	1939	65.9	55.0
Tändsticksfabriker	59.8	1939	45.9	1942	61.9	55.4
Färg- och fernissfabriker	52.5	1940	40.4	1937	52.5	47.7

Synnerligen låga procenttal uppvisa kraftverken med siffror varierande mellan 8.4 år 1937, 27.0 år 1942 och 6.2 år 1944.

Bland de kortfristiga skulderna har man särskilt försökt få fram *bank-skulder och andra kortfristiga lån*, d.v.s. *finansskulder*. Hit ha så vitt möjligt räknats alla bankkulder, som icke varit att betrakta som långfristiga lån, även då de sakligt kunnat vara av långfristig karaktär, samt finansväxlar och kredit av andra långgivare. I många fall har man dock icke fått uppgift om finansväxlar särskilt från varuväxlar, egna accepter, varför gränsen mellan denna och följande grupp i viss mån är flytande.

Å andra sidan har man sökt få fram *varukontoskulderna* inklusive varuväxlar, förskottsbetalningar av kunder för av dem beställda men av firman t.v. olevererade varor, m.m. dylikt. Under denna rubrik ha i allmänhet icke medtagits reserveringar för förmögenhetsöverlåtelseskatt och andra skatter ävensom skattefonder, ej heller utbetalade dividender och i regeln icke transitoriska poster. Acciser, d.v.s. tillverkningskatter, och omsättningsskatter, som vid bokslutet icke ännu utbetalats åt stafen,

Finansskulder och varuskulder i milj. mk.

	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
<i>Exportindustrin</i>								
Finansskulder	2 438.3	2 613.7	2 881.3	2 849.4	3 043.7	2 606.1	2 773.1	3 752.2
Varuskulder	1 275.6	1 145.3	878.0	1 000.7	963.4	1 203.3	1 516.3	1 771.6
I % av kortfrist. skulder								
Finansskulder	63.3	67.0	74.8	65.1	63.5	58.5	57.3	62.4
Varuskulder	33.1	29.4	22.8	22.9	20.1	27.0	31.3	29.5
<i>Hemmamarknadsindustrin</i>								
Finansskulder	1 122.4	1 214.3	1 185.2	1 033.6	1 360.8	1 963.3	2 222.1	2 270.3
Varuskulder	1 248.9	1 310.8	1 381.5	1 677.7	2 327.0	2 786.3	3 360.5	3 330.3
I % av kortfrist. skulder								
Finansskulder	46.2	46.9	44.7	33.9	32.5	37.4	36.0	36.6
Varuskulder	51.4	50.6	52.1	55.1	55.5	53.1	54.5	53.7
<i>Hela industrin</i>								
Finansskulder	3 560.7	3 828.0	4 066.5	3 883.0	4 404.5	4 569.4	4 995.2	6 022.5
Varuskulder	2 524.5	2 456.1	2 259.5	2 678.4	3 290.4	3 989.6	4 876.8	5 101.9
I % av kortfrist. skulder								
Finansskulder	56.7	59.0	62.5	52.3	49.0	47.1	45.4	49.3
Varuskulder	40.2	37.9	34.7	36.1	36.6	41.1	44.3	41.8

ha så vitt möjligt räknats till kontoskulder, medan de dock kanske i en del fall dölja sig bland skattereserveringarna. Siffrorna för denna grupp kunna därför anses vara blott approximativa.

På basen härav har ett försök gjorts att utreda de kortfristiga skuldernas sammansättning. För exportindustrin, hemmamarknadsindustrin och hela den undersökta industrin visar denna beräkning de siffror, som framgå av tabellen på s. 94.

För exportindustrin utgjorde finansskulderna sålunda 1937 c. $\frac{2}{3}$ av de kortfristiga skulderna, ökades 1939 till $\frac{3}{4}$ och hade 1943 minskats till något över hälften eller 57.3 % för att 1944 åter ökas till 62.4 %. Varuskulderna åter minskades från $\frac{1}{3}$ år 1937 till $\frac{1}{5}$ år 1941 och ökades till inemot $\frac{1}{3}$ år 1943 för att 1944 gå ned till 29.5 %. Inom hemmamarknadsindustrin däremot uppgingo finansskulderna 1937—1938 till icke fullt hälften och minskades till c. $\frac{1}{3}$ åren 1940—1941 för att sedan något ökas, medan varuskulderna voro mellan 50 och 55 %. Hemmamarknadsindustrin kunde sålunda komma till rätta med en betydligt mindre finansieringskredit än exportindustrin, som så länge kriget varade i långt mindre grad kunde utnyttja sin stora produktionskapacitet och sina dyrbara anläggningar. För hela industrin räknat ökades finansskulderna från 56.7 % 1937 till 62.5 % 1939 och hade 1943 minskats till 45.4 % för att sista året stiga till hälften av de kortfristiga skulderna. Varuskuldernas andel förändrades i motsatt riktning från 40.2 % 1937 till 34.7 % 1939 samt till 44.3 % 1943 och 41.8 % 1944. Dessa relationstal äro mycket olika inom de skilda industrigrupperna och variera år för år såsom av följande tabell framgår.

Finansskulder i % av kortfristiga skulder.

	1937	L ä g s t		H ö g s t.		1944
		År	%	År	%	
Allmän exportindustri	60.7	1943	55.0	1939	73.0	60.3
Sågindustri	78.3	1942	62.1	1939	87.7	77.0
Metall- och maskinindustri	38.1	1940	24.2	1938	38.4	36.3
Sten-, ler- och glasindustri	48.3	1941	45.4	1944	60.7	60.7
Textilindustri	56.1	1944	39.0	1939	57.9	39.0
Gummi-, läder- och skoidustri	60.0	1943	34.2	1938	62.2	34.3
Närings- och njutningsmedelsindustri	33.0	1941	14.5	1938	36.0	14.8
Kemisk industri	40.2	1937	40.2	1941	59.7	46.6
Asfalt- och tapetindustri	34.8	1944	18.8	1942	39.5	18.8
Grafisk industri	58.8	1941	34.3	1937	58.8	38.8
Kraftverk	37.7	1942	11.2	1939	64.8	50.8

Finansskulderna voro sålunda relativt stora för sågindustrin, relativt små för kraftverken, närings- och njutningsmedelsindustrin, asfalt- och tapetindustrin och vissa år för metall- och maskinindustrin. Från 1937 till 1944 hade dessa relationstal något ökat för sten-, ler- och glasindustrin, den kemiska industrin och kraftverken, i metall- och maskinindustrin förblivit på nästan oförändrad nivå och i övriga industrigrupper minskats betydligt. Se även tabellbilaga 20.

Varuskulder i % av kortfristiga skulder.

	1937	L ä g s t		H ö g s t		1944
		År	%	År	%	
Allmän exportindustri	35.2	1941	20.4	1937	35.2	30.8
Sågindustri	21.4	1939	12.2	1942	35.8	20.4
Metall- och maskinindustri	58.8	1942	56.3	1940	67.2	56.3
Sten-, ler- och glasindustri	42.3	1942	25.1	1937	42.3	29.0
Textilindustri	42.9	1942	40.4	1943	48.7	45.9
Gummi-, läder- och skoindustri	39.5	1938	37.5	1940	58.0	53.0
Närings- och njutningsmedelsindustri	65.0	1938	61.8	1944	76.9	76.9
Kemisk industri	56.8	1941	33.8	1937	56.8	45.8
Asfalt- och tapetindustri	64.6	1942	47.9	1938	65.0	64.6
Grafisk industri	40.2	1937	40.2	1941	58.0	53.8
Kraftverk	61.6	1939	33.9	1942	86.5	41.3

Varuskuldernas andel i de kortfristiga skulderna var relativt liten i sågindustrin och den allmänna exportindustrin, i sten-, ler- och glasindustrin och vissa år i kemiska industrin och kraftverken, medan den var relativt stor i närings- och njutningsmedels-, metall- och maskinsamt asfalt- och tapetindustrierna ävensom vissa år i kraftverken. Denna andel hade ökat i konsumtionsvaruindustrierna och i den grafiska industrin men blivit tämligen oförändrad eller gått nedåt i övriga industrigränar. Se även tabellbilaga 21.

Förmögenhetsöverlåtelseskatt.

På balansens kreditsida förekommer bland kortfristiga skulder även den obetalade delen av förmögenhetsöverlåtelseskatten. Hos de undersökta bolagen steg den i den mån den framkommit i balanserna eller genom korrespondens till de belopp, som framgå av följande tabell.

Obetalad förmögenhetsöverlåtelseskatt i milj. mk.

Industrigrupp	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri	279.1	659.3	470.0	204.0	162.3
Sågindustri	4.6	8.2	5.0	3.3	1.6
Hela exportindustrin	283.7	667.5	475.0	207.3	163.9
Metall- och maskinindustri . .	55.8	52.4	39.3	25.1	14.6
Sten-, ler- och glasindustri . .	27.0	71.9	51.5	34.2	16.5
Textilindustri	86.0	73.7	67.2	45.0	23.9
Gummi-, läder- och skoind. . .	2.3	2.9	1.9	12.9	4.8
Närings- o. njutn.med.ind. . . .	37.1	39.1	22.6	13.0	6.6
Kemisk industri	4.9	5.4	4.8	2.1	2.1
Asfalt- och tapetindustri . .	0.8	1.6	1.6	1.0	0.8
Grafisk industri	0.3	1.8	1.4	4.4	4.1
Kraftverk	5.2	5.1	3.8	2.5	1.3
Hela hemmamarknadsind.	219.4	253.9	194.1	140.2	74.7
Hela industrin	503.1	921.4	669.1	347.5	238.6

Att beloppen ökades från 1940 till 1941 beror på att en del bolag alls icke 1940 upptogo förmögenhetsöverlåtelseskatten i sin balans utan bokförde den utanför balansen. Vid slutet av 1941 voro minst två rater om $\frac{1}{10}$ av skatten betalade, varav man kan sluta att denna för de undersökta bolagen ursprungligen hade stigit till minst 1 106 milj. mk, varav drygt 800 milj. mk eller 72 % kom på exportindustrins del och c. 306 milj. mk eller 28 % på hemmamarknadsindustrins. Att denna skatt enligt tabellen till synes drabbat exportindustrin så mycket kraftigare än hemmamarknadsindustrin, ehuru deras egna medel i slutet av 1939 stego till resp. 4 594.2 och 4 542.5 milj. mk, torde främst bero på att uppgifter om skatten erhållits mindre fullständigt för hemmamarknadsindustrin, varför detaljerade slutsatser om densamma knappast kunna dragas, men till någon del även därpå, att för de undersökta bolagen inom hemmamarknadsindustrin en något större del av den beskattade förmögenheten tillhörde bolag, som sluppo undan med en lägre skattesats än 15 %, vilken gällde för bolag med minst 6.4 milj. marks beskattningsbar förmögenhet. I samma riktning har även medverkat den omständigheten att skillnaden mellan bolagens beskattningsbara och bokförda egna medel sannolikt i medeltal varit större inom export- än inom hemmamarknadsindustrin. Vid 1944 års slut återstod drygt $\frac{1}{5}$ av den ursprungliga skatten räknat för samtliga undersökta bolag.

Skattereservationer och skattefonder.

Bland de kortfristiga skulderna ha ytterligare skattereservationer och skattefonder observerats som en särskild post, vilken i balanser eller genom korrespondens framkommit till nedanstående summor, som dock få anses som minimibelopp.

Skattereservationer och skattefonder i milj. mk.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri	27.1	12.5	17.6	151.4	28.6	66.8	244.9	244.7
Sågindustri	0.1	0.2	0.3	0.3	0.3	5.7	14.0	17.4
Hela exportindustrin	27.2	12.7	17.9	151.7	28.9	72.5	258.9	262.1
Metall- och maskinindustri..	0.5	1.0	0.6	25.4	118.0	142.3	179.1	158.2
Sten-, ler- och glasindustri..	4.2	5.6	8.6	14.3	15.8	20.2	16.4	20.8
Textilindustri	1.8	0.4	0.4	1.1	18.2	30.9	57.5	143.0
Gummi-, läder- och skoind.	0.4	0.6	0.2	1.4	2.1	9.8	53.9	55.6
Närings- o. njutn.med.ind...	3.2	3.5	6.2	11.6	24.2	31.9	54.9	61.0
Kemisk industri	1.1	1.7	2.4	7.1	8.7	8.0	19.6	19.1
Övrig industri	0.1	0.1	0.1	4.0	4.9	2.0	2.8	10.1
Hela hemmamarknadsind...	11.3	12.9	18.5	64.9	191.9	245.1	384.2	467.8
Hela industrin	38.5	25.6	36.4	216.6	220.8	317.6	643.1	729.9

För åren 1937—1939 och dels för 1940 föreligga uppgifter om skattereservationer blott för ett fåtal bolag. Även om en del sådana kanske ha förekommit hos andra bolag men ingå bland andra kortfristiga skulder och ett fylligare material hade ökat siffrorna för de första åren, kan man dock av tabellen se, att skattebördan för industribolagen steg kolossalt under krigsåren, börjande från 1940. En jämförelse med de faktiskt utbetalade skatterna, om vilka uppgifter lämnas längre fram, visar att bolagen under de tre första åren i sina balanser i medeltal reserverade blott c. 11—7 % av det följande årets skatter, medan de under de senare åren reserverade drygt $\frac{1}{5}$ — $\frac{1}{3}$ av desamma.

Likviditeten.

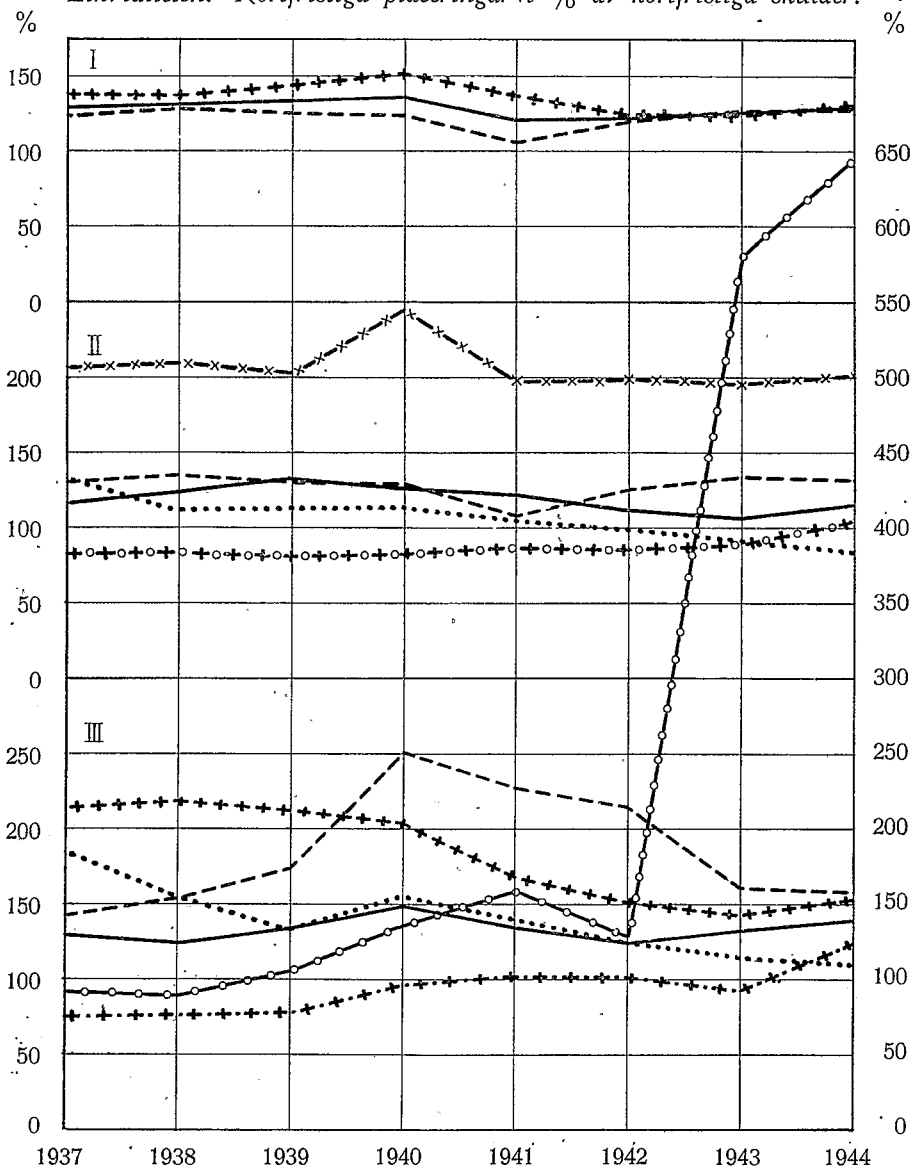
Förhållandet mellan de kortfristiga placeringarna och de kortfristiga skulderna räknat i procenttal, som belyser bolagens likviditet, framgår av följande tabell.

Kortfristiga placeringar i % av kortfristiga skulder.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri	131.3	135.6	131.4	129.2	108.2	125.6	133.6	131.9
Sågindustri	82.8	83.1	80.9	82.5	87.0	85.1	89.1	103.5
Hela exportindustrin	124.0	128.4	125.3	124.2	105.6	119.8	127.5	128.3
Metall- och maskinindustri	116.5	124.4	132.7	125.7	122.0	111.3	108.0	115.4
Sten-, ler- och glasindustri	132.6	111.8	112.6	113.2	105.6	99.1	91.8	83.9
Textilindustri	129.9	124.2	133.3	149.7	134.7	123.1	132.0	138.0
Gummi-, läder- och skoind.	142.5	153.1	174.3	250.4	227.4	214.5	160.2	157.8
Närings- o. njutn.med.ind.	212.9	218.1	212.3	203.6	168.2	151.1	142.0	152.3
Kemisk industri	184.8	156.1	134.7	156.1	139.2	123.6	114.2	108.7
Asfalt- och tapetindustri	207.8	210.2	202.3	246.3	198.0	199.7	196.1	200.2
Grafisk industri	75.6	77.0	78.0	95.3	102.1	100.6	92.5	123.4
Kraftverk	92.1	89.5	105.6	135.8	159.1	128.5	580.7	644.6
Hela hemmamarknadsind.	138.6	137.4	144.1	151.6	137.4	124.7	123.8	129.9
Hela industrin	129.7	131.9	133.0	135.4	120.4	122.4	125.4	129.1

Den i utlandet ofta uppställda fordran att de kortfristiga placeringarna skola vara dubbelt så stora som de kortfristiga skulderna uppfylls inte på långt när av vår industri. För hela den undersökta industrin var förhållandet vid periodens början och slut så lågt som inemot 130 %, steg 1940 till sitt maximum 135.4 och sjönk följande år till sitt minimum 120.4 %, vartill bidrog att förmögenhetsöverlåtelseskatten och krigsskadeersättningsbeloppen uppträdde 1940 och ansågos som kortfristiga placeringar, medan de senare följande år till stor del kunde avskrivas, sedan de överlätna landområdena återfåts. Exportindustrins relationstal lågo något lägre med toppar vid drygt 128 % 1938 och 1944 samt minimum 105.6 % 1941. Procentalen för hemmamarknadsindustrin ökades från 138.6 år 1937 till 151.6 år 1940, sjönk så åter till 123.8 år 1943 för att följande år stiga till inemot 130. Det nämnda villkoret om minst 200 % uppfyllde bland huvudgrupperna blott närings- och njutningsmedelsindustrin 1937—1940 med procenttal från 218.1 till 203.6, asfalt- och tapetindustrin samma år med 202.3—246.3 % och de följande åren med c. 200 % samt gummi-, läder- och skoindustrin 1940—1942 med 250—214.5 %. Exceptionellt låga relationstal uppvisade sågindustrin, 80.9—103.5 %, grafiska industrin, 75.6—123.4 %, sten-, ler- och glasindustrin de tre sista åren, 99.1—83.9 %, och kraftverken de två första åren, c. 90 %, medan de sistnämnda visade synnerligen höga tal de två sista åren, 580.7—644.6 %, beroende på att deras kortfristiga skulder dessa år kraftigt minskades genom betalningar med nyemitterade

Likviditeten. Kortfristiga placeringar i % av kortfristiga skulder.

- I. ——— Hela industrin. - - - Exportindustrin. +++ Hemmamarknadsind.
 II. - - - Allmän exportindustri. +o+o+ Sågindustri. ——— Metall- och maskin-
 industri. Sten-, ler- och glasindustri. -x-x-x- Asfalt- och tapetindustri.
 III. ——— Textilindustri. - - - Gummi-, läder- och skoindustri. +++ Närings-
 och njutningsmedelsindustri. Kemisk industri. +++ Grafisk industri.
 -o-o-o- Kraftverk.

aktier. Särskilt låga tal visade bland undergrupperna tegelbruken, se tabellbilaga 22, varierande från 91.2 till 39.5 %, porslinsfabrikerna med tal från 113.8 till 63.7 %, malmbrytnings-, anriknings- och kopparvalsverken med procenttal, som varierade från 68.0 till 91.8, krigsförnödenhetsfabrikerna 1937—1941 med procenttal mellan 77.8 och 97.3, fanerfabrikerna med procenttal mellan 87.8 och 107.5 och linneindustrin med procenttal mellan 105.8 och 88.2. Höga procenttal och sålunda betryggande likviditet visade hatt- och mössfabrikerna med procenttal mellan 477.1—203.1, skofabrikerna de sex första åren med tal mellan 256.3 och 619.9, socker- och sötsaksfabrikerna under samma period med tal mellan 405.8 och 201.6, och de teknokemiska fabrikerna 1938—1943 med tal från 221.1 till 392.9.

Nettovinst.

Nettovinsten eller nettoförlusten har medtagits sådan den har uppgivits av resp. bolag i vinst- och förlusträkningen, sålunda inklusive hyres-, dividend-, ränte- och andra inkomster samt någon gång tillfälliga försäljningsvinster, som influerat på sidan om den egentliga verksamheten. I vinst- och förlusträkningen uppgivna vinst- eller förlustsaldon från föregående år ha regelbundet eliminerats. Inom varje industrigrupp ha de med förlust gående bolagens förluster avdragits från summan av de vinstgivande bolagens nettovinster. I vinst- och förlusträkningen äro skatterna avdragna från den beskattningsbara vinsten, varför denna i allmänhet är avsevärt större än den här meddelade nettovinsten.

Nettovinst i milj. mk.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri	398.5	199.7	145.7	72.8	241.3	348.4	476.7	225.7
Sågindustri	17.7	1.3	1.9	3.2	10.1	22.0	29.7	17.8
Hela exportindustrin	416.2	201.0	147.6	76.0	251.4	370.4	506.4	243.5
Metall- och maskinindustri . .	110.7	114.8	134.5	140.3	162.2	172.9	263.8	178.4
Sten-, ler- och glasindustri . .	39.2	43.9	39.8	51.7	32.5	40.6	40.6	36.2
Textilindustri	91.3	85.2	94.0	129.8	105.8	95.5	169.6	158.6
Gummi-, läder- och skoind. . .	32.3	31.4	43.7	68.3	43.4	32.0	36.1	51.2
Närings- o. njutn.med.ind. . .	68.6	72.0	81.9	94.8	79.6	62.9	89.1	76.0
Kemisk industri	25.5	24.8	28.5	37.7	36.7	32.6	46.1	32.1
Asfalt- och tapetindustri . .	2.4	3.6	1.5	3.1	2.3	2.1	4.3	4.6
Grafisk industri	7.3	9.6	6.9	9.2	11.1	16.2	28.2	20.7
Kraftverk	25.3	27.1	21.6	23.5	23.7	20.4	37.7	40.3
Hela hemmamarknadsind. . . .	402.6	412.4	452.4	558.4	497.3	475.2	715.5	598.1
Hela industrin	818.8	613.4	600.0	634.4	748.7	845.6	1 221.9	841.6

För hela den undersökta industrin gick nettovinstens nominella belopp sålunda ned från 818.8 milj. mk 1937 till 600.0 milj. mk 1939 eller till 73 %, steg sedan till 1 221.9 milj. mk 1943 eller till 149 % och sjönk åter 1944 till 841.6 milj. mk eller till 103 % av basnivån. För exportindustrin minskades den nominella nettovinsten från 416.2 milj. mk 1937 till 76.0 milj. mk 1940 eller till 18 %, steg ända till 1943, då den var 506.4 milj. mk eller 122 % för att åter 1944 gå ned till 243.5 milj. mk eller 59 % av basnivån. Hemmamarknadsindustrins vinst ökades från 402.6 milj. mk 1937 till 558.4 milj. mk 1940 eller till 139 % och var åren 1942—1944 118, 178 och 149 % av 1937 års siffror. För sågindustrin gick vinsten redan 1938 ned till 7 %, ökades tills den 1943 var 168 % för att 1944 åter sjunka till basnivån. Siffrorna äro dock i hög grad påverkade av prisetförhöjningarna. Om dessa tagas i betraktande så att de indextal, som fås, då resp. års nettovinst räknad i % av 1937 års vinst reduceras med generalprisindex för hemmamarknadsvarorna, även den omräknad till 1937 = 100, fås följande indextal.

	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrin	52	36	14	37	45	54	23
Hemmamarknadsindustrin ...	110	114	105	76	59	79	59
Hela industrin	80	74	59	57	52	66	41

Om penningvärdets fall på detta sätt togs med i räkningen, visar tablån att nettovinsten för hela den undersökta industrin 1944 hade gått ned till 41 % av basnivån med blott en ökning 1943 från 52 till 66 %, medan den för exportindustrin 1940 hade sjunkit till 14 %, 1943 ökats till 54 % och 1944 åter gått ned till 23 % samt för hemmamarknadsindustrin intill 1939 ökats till 114 %, sedan åter minskats till 59 % 1942 och 1944 med en topp till 79 % 1943. Dessa tal visa, även om en sådan reduktion med partiprisindexen endast i grova drag återspeglar verkligheten, vilken förödande verkan kriget haft på vår industri, särskilt på exportindustrin.

Vid granskning av huvudgruppernas nominella nettovinster finner man för flertalet av dessa grupper toppar 1937, 1940 och 1943 samt vågdalar 1938 eller 1939 samt 1942 och 1944. För en del undergrupper, se tabellbilaga 23, slutade resultatet vissa år med förlust, nämligen för fanerfabrikerna 1939—1940 och 1944, för tegelbruken 1941—1944, för kostym- och kappfabrikerna 1944, för margarin- och gräddfabrikerna 1943—1944 samt för olje-, tvål- och ljusfabrikerna 1942.

Räntabiliteten.

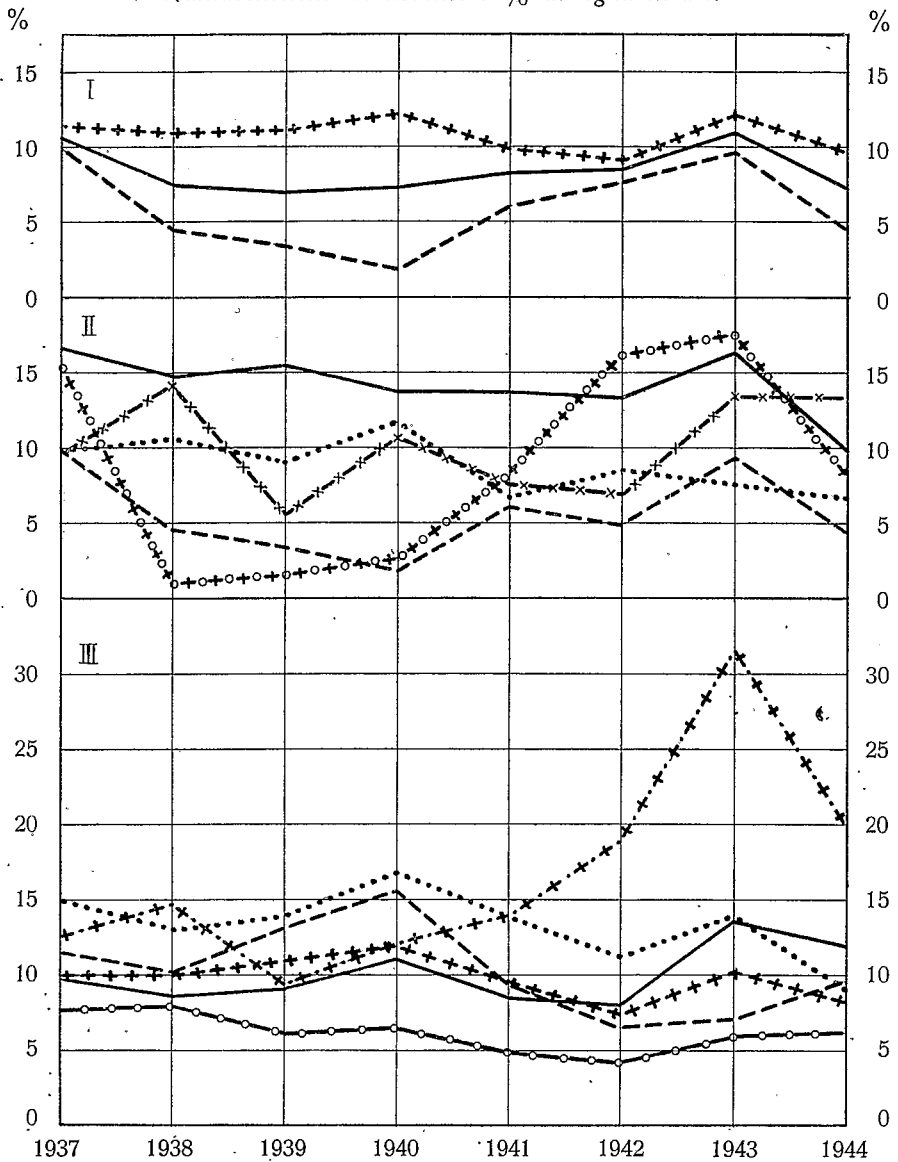
Nettovinsten uträknad i procent av de egna medlen, varvid dessa minskats med årets vinst resp. ökats med årets förlust, visar den egentliga räntabiliteten. Denna belyses av följande tabell.

Räntabiliteten. Nettovinst i % av egna medel.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri	9.9	4.6	3.4	1.8	6.1	7.4	9.3	4.3
Sågindustri	15.3	1.0	1.5	2.6	8.2	16.2	17.5	8.1
Hela exportindustrin	10.0	4.5	3.3	1.8	6.1	7.6	9.6	4.5
Metall- och maskinindustri	16.6	14.8	15.5	13.7	13.7	13.4	16.4	9.8
Sten-, ler- och glasindustri	9.9	10.5	9.1	11.7	6.9	8.4	7.5	6.7
Textilindustri	9.7	8.6	9.1	11.0	8.4	7.9	13.5	11.8
Gummi-, läder- och skoind.	11.5	10.2	13.1	15.5	9.3	6.5	7.0	9.6
Närings- o. njutn.med.ind.	10.0	10.0	10.9	11.8	9.6	7.4	10.1	8.1
Kemisk industri	14.9	13.1	13.8	16.7	13.9	11.2	13.9	8.9
Asfalt- och tapetindustri	9.7	14.1	5.5	10.7	7.6	6.8	13.4	13.3
Grafisk industri	12.3	14.7	9.4	12.1	13.9	18.8	31.6	19.7
Kraftverk	7.6	7.9	6.1	6.5	4.9	4.2	5.9	6.2
Hela hemmamarknadsind.	11.3	10.8	11.1	12.2	9.8	9.1	12.1	9.5
Hela industrin	10.6	7.4	7.0	7.2	8.2	8.4	10.9	7.2

För hela den undersökta industrin minskades räntabiliteten från 10.6 % 1937 till 7.0 % 1939 eller med c. $\frac{1}{3}$, ökades så åter småningom upp till 10.9 % 1943 eller något över basnivån för att 1944 på nytt sjunka till 7.2 %. Exportindustrins räntabilitet minskades från 10.0 % 1937 till 1.8 % 1940 eller med mer än $\frac{4}{5}$, ökades t.o.m. 1943 till nära basnivån för att 1944 sjunka till 4.5 % av densamma. Sågindustrin visade hastigt fluktuerande, konjunkturbetonade siffror: året 1937 var ett högkonjunkturår med 15.3 %:s räntabilitet, medan den sjönk till 1.0 och 1.5 % de två följande åren, då sex av de tjugotre medräknade bolagen gingo med förlust. Åren 1941—1943 företedde åter ett betydande uppvisning med en räntabilitet om 8.2, 16.2 och 17.5 %, medan 1944 medförde ett bakslag till 8.1 %, vilket tal dock var nästan dubbelt så stort som den allmänna exportindustrins räntabilitet. Fanerfabrikerna, se tabellbilaga 24, visade även i fråga om räntabiliteten liksom i flere andra avseenden en liknande utveckling som sågindustrin, ity att deras procenttal varierade från en vinst om 9.8 % 1937 till en förlust om 12.1 % 1940, ökning till en vinst om 18.7 och 17.1 % 1942—1943 och ny nedgång till en förlust om 5.4 % 1944. Metall- och maskinindustrins räntabilitet var jämförelsevis hög,

Räntabiliteten. Nettovinst i % av egna medel.

- I. ——— Hela industrin. --- Exportindustrin. +++ Hemmamarknadsind.
 II. --- Allmän exportindustri. +o+o+ Sågindustri. — Metall- och maskin-
 industri. Sten-, ler- och glasindustri. -x-x- Asfalt- och tapetindustri.
 III. ——— Textilindustri. --- Gummi-, läder- och skoindustri. +++ Närings-
 och njutningsmedelsindustri. Kemiindustri. ++++ Grafisk industri.
 —o—o— Kraftverk.

c. 16.5 % 1937 och 1943 och något lägre de mellanliggande åren, men sjönk 1944 till 9.8 %. För närings- och njutningsmedelsindustrin varierade den kring 10—12 % med nedgång till 7.4 och 8.1 % 1942 och 1944, medan den för sten-, ler- och glasindustrin 1937—1940 fluktuerade uppåt från 9.9 till 11.7 och sedan nedåt till 6.7 % 1944. Textilindustrins kurva gick från 9.7 % först något ned och sedan upp till 11.0 % 1940, sjönk till 7.9 % 1942 för att stiga till 13.5 och 11.8 % 1943—1944, medan gummi-, läder- och skoindustrins företedde en liknande böjning med toppar vid 11.5, 15.5 och 9.6 % 1937, 1940 och 1944 och med vågdalar vid 10.2 och 6.5 % 1938 och 1942. Kemiska industrins kurva låg på ett något högre plan och varierade med toppar vid 14.9, 16.7 och 13.9 % 1937, 1940 och 1943 samt med vågdalar vid 13.1, 11.2 och 8.9 % 1938, 1942 och 1944. För grafiska industrin åter var 1938 ett gott år med 14.7 % räntabilitet, medan 1939 medförde ett bakslag till 9.4 %, varpå räntabiliteten år för år ökades till 31.6 % 1943 med nedgång 1944 till 19.7 %. Båda de sistnämnda talen äro rekordsiffror för denna tabell. Kraftverken hade den lägsta räntabiliteten bland hemmamarknadsbranscherna med procenttal varierande mellan 7.9 år 1938, 4.2 år 1942 och 6.2 år 1944.

Om motsvarande procenttal för undergrupperna betraktas, befinnes att malmbrytnings-, anriknings- och kopparvalsverken 1937—1939 hade en god räntabilitet om 25.7—22.0 %, varpå densamma 1940 hastigt sjönk till 11.3 för att sedan år för år stiga till 20.2 år 1943 med ny nedgång 1944 till 10.7 %. Krisgsförnödenhetsfabrikernas räntabilitet ökades från 13.5 % 1937 till drygt 29 % 1939—1940, till drygt 35 % 1941—1942 och till 40.8 % 1943 för att 1944 sjunka till 11.6 %. Under förra delen av perioden stod kalkbrukens och cementfabrikernas räntabilitet på c. 9—11 % för att sedan gå ned till 5.1 % 1944, medan den för tegelbruken från 13.9 och 10.1 % de första åren sjönk till 2.0 % 1939 och från 1941 arbetade denna bransch med förlust. Porslinsfabrikernas räntabilitet, som de första åren var 7.3 och 1939 gick ned till 5.0 %, ökades sedan till 15.1 % 1942 för att sluta vid 14.4 % 1944, medan glasbrukens räntabilitet från 17.6 % 1937 gick ned till 10—11 de två följande åren och sedan 1940 steg till 28.6 %, sannolikt som en följd av de talrika fönsterreparationerna efter vinterkriget, medan den de sista åren rörde sig mellan 12 och 15 %. Bomullsfabrikernas räntabilitet stod på c. 11.5—10.5 % de tre första åren, sjönk sedan till 5 % 1942 och steg till 8.9 och 8.2 % de sista åren, medan yllefabrikernas kurva visade toppar vid 5.8, 11.3 och 11.8 % 1937, 1940 och 1944 samt vågdalar vid 3.4 och 5.3 % 1938 och 1942. Sidenväveriernas kurva hade toppar samma år men på ett högre plan, vid 16.5, 21.4 och 15.5 %, samt vågdalar vid 10.7 och 10.9 % 1939 och 1943.

Trikåfabrikernas räntabilitet rörde sig omkring 10—15 % de sex första åren men steg 1943 till 30.9 och stannade 1944 vid 27.7 %. Procenttalet för hatt- och mössfabrikerna låg vid c. 5 % vid periodens början, sjönk till 2.0 år 1939, steg till 14.3 år 1943 och gick ned till 8.5 år 1944. Kostym- och kappfabrikerna hade under större delen av perioden en god räntabilitet med toppsiffror vid 23.9, 31.1 och 24.2 % 1937, 1940 och 1942 och med vågdalar vid 11.6 och 21.6 % 1939 och 1941, men den sjönk 1943 till 16.6 % och förvandlades 1944 till en förlust om 1 %, då tre av de undersökta fabrikena gingo med förlust. Gummifabrikerna visade toppsiffror vid 16.2, 15.5 och 10.8 % 1937, 1939 och 1944 samt vågdalar vid 14.4 och 7.2 % 1938 och 1941, medan skofabrikernas räntabilitet från 7.4 % 1937 steg till 11.4 % 1940 och sjönk till 3.7 % 1943 för att 1944 öka till 7.0 %. Läderfabrikerna synas varit synnerligen känsliga för konjunkturväxlingar i det att deras räntabilitet från 9.1 gick ned till 5.1 % 1938, under de två följande åren i brant kurva steg till 30.1 % 1940, under de två därpåföljande åren lika brant sjönk ned till 0.4 % för att sedan åter ökas till 11.5 % 1944. Kvarnar och bagerier visade toppsiffror vid 11.5, 18.9, 12.8 och 12.3 % 1937, 1939, 1942 och 1944 samt vågdalar vid 7.3, 7.7 och 10.3 % 1938, 1941 och 1943. Socker- och sötsaksfabrikernas räntabilitet var mera stabil, svävade kring 9 % de fem första åren av perioden, sjönk till 6.2 % 1942 för att sedan ökas till 7.3 % 1944, medan för ölbryggerierna och läskdrycksfabrikerna procenttalet började vid 17.0, efter fluktuationer sjönk till 9.1 år 1942, följande år steg till 15.9 och slutade vid 13.3. Margarin- och gräddfabrikernas räntabilitet gick från 7.2 % 1937 ned till 5.8 % 1939 och steg följande år till basnivån och 1941 till 13.2 % men sjönk 1942 till 6.5, då råvarorna togo slöt och produktionen i margarinfabrikerna nästan helt inställdes i slutet av våren, varför denna industrigrupp 1943—1944 arbetade med c. 11 och 3 % förlust. Tobaksfabrikernas räntabilitet uppvisar åter stora fluktuationer i det den från c. 4.5 % de två första åren 1939 och 1940 i brant kurva steg till 20.0 % som en följd av den starkt ökade konsumtionen vid fronterna under vinterkriget, 1941 gick ned till 14.8 och 1942 till 6.4 %, då varubrist och reglementerade priser inskränkte vinsten. Starkt ökad försäljning 1943 ökade räntabiliteten till 18.8 %, medan 1944 medförde en nedgång till 1.8 %. För färg- och fernissfabrikerna rörde sig relations-talet de fyra första åren kring 22—18 %, gick 1941 ned till 4.7, hade 1943 ökat till 19.5 och slutade 1944 vid 15.2 %. Olje-, tvål- och ljusfabriker-nas räntabilitet steg från 11 å 9 % de första åren till drygt 22 % 1939—1940, sjönk 1942 till en förlust om 1 % och ökades därpå till en vinst om 9.5 å 8 % de sista åren, medan tändsticksfabrikernas ökades från

4.8 % 1937 till 16.1 % 1939, följande år gick ned till 6.1 och åter ökades till 20.7 % 1943 för att 1944 brant sjunka till 1.3 %. Tekno-kemiska industrin visade toppsiffror vid 23.4 och 22.6 % 1938 och 1940 med vågdal vid 10.4 % 1939 ävensom sjunkande tendens de sista åren, till 5.6 % 1944. Den övriga kemiska industrins räntabilitet fluktuerade t.o.m. 1943 mellan 11 och 16.7 % men sjönk 1944 till 10.5 %.

Räntabiliteten har sålunda utvecklats mycket olika inom de skilda industrierna, växlande bl. a. med tillgång eller brist på råvaror och arbetskraft, med möjligheten att upptaga produktion av surrogatprodukter, med prisreglementeringar samt stegringar i priserna på både råvaror och produkter, arbetskraft och produktionsmedel.

Nettovinstens förhållande till årsförsäljningen uttryckt i procent framgår av följande tabell.

Nettovinst i % av årsförsäljning.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri	6.2	3.2	2.6	2.0	4.4	4.8	5.1	2.8
Sågindustri	2.6	0.2	0.4	0.9	2.6	3.3	3.6	2.1
Hela exportindustrin	5.8	3.0	2.4	1.9	4.3	4.7	5.0	2.7
Metall- och maskinindustri . .	7.0	6.0	6.3	5.5	5.9	5.0	6.0	3.9
Sten-, ler- och glasindustri . .	7.1	7.3	6.2	8.9	5.1	5.3	4.6	3.9
Textilindustri	5.0	4.8	4.8	5.8	5.3	4.9	6.5	5.3
Gummi-, läder- och skoind. . .	4.6	4.9	5.9	5.8	5.4	5.0	3.9	4.2
Närings- o. njutn.med.ind. . .	4.7	4.7	4.8	4.7	3.1	2.2	3.0	2.3
Kemisk industri	5.4	5.1	5.8	5.4	4.7	3.3	4.2	2.9
Asfalt- och tapetindustri . .	5.3	6.8	2.5	7.4	6.0	4.2	5.6	6.6
Grafisk industri	4.5	5.0	3.9	5.1	4.6	5.2	7.2	5.2
Kraftverk	22.7	22.9	16.5	15.9	13.1	10.6	16.7	15.6
Hela hemmamarknadsind.	5.8	5.6	5.6	5.8	5.0	4.2	5.3	4.1
Hela industrin	5.8	4.3	4.2	4.6	4.7	4.4	5.1	3.6

Nettovinsten gick i förhållande till årsförsäljningen för hela exportindustrin ned från 5.8 % 1937 till 1.9 % 1940 och steg till 5.0 % 1943 för att 1944 sjunka tillbaka till 2.7 %. För sågindustri lågo dessa tal betydligt lägre och varierade mellan 2.6 % 1937, 0.2 % 1938, 3.6 % 1943 och 2.1 % 1944. För hela hemmamarknadsindustrin stod detta relations-tal 1937—1940 på 5.8—5.6 %, minskades 1942 till 4.2, ökades 1943 till 5.3 och gick åter ned till 4.1 % 1944. Metall- och maskinindustrins och sten-, ler- och glasindustrins relationstal gick från resp. 7.0 och 7.1 % 1937 ned efter fluktuationer till 3.9 1944, närings- och njutningsmedels-industrins från 4.7 till 2.3 och kemiska industrins från 5.4 till 2.9, medan

textilindustrins ökades från 5.0 till 5.3 och grafiska industrins från 4.5 till 5.2. Gummi-, läder- och skoindustrins relationstal ökades från 4.6 % 1937 till 5.9 % 1939, minskades småningom till 3.9 % 1943 för att åter 1944 stiga till 4.2 %, medan asfalt- och tapetindustrins tal ökades första året från 5.3 till 6.8 % för att 1939 sjunka till 2.5 % med stegring följande år till 7.4 %, nedgång till 4.2 % 1942 och ny stegring till 6.6 % 1944. Höga procenttal visa kraftverken 22.7 % 1937, 10.6 % 1942, 16.7 % 1943 och 15.6 % 1944, närmast beroende på att försäljningssummorna i denna grupp äro relativt små. Se även tabellbilaga 25.

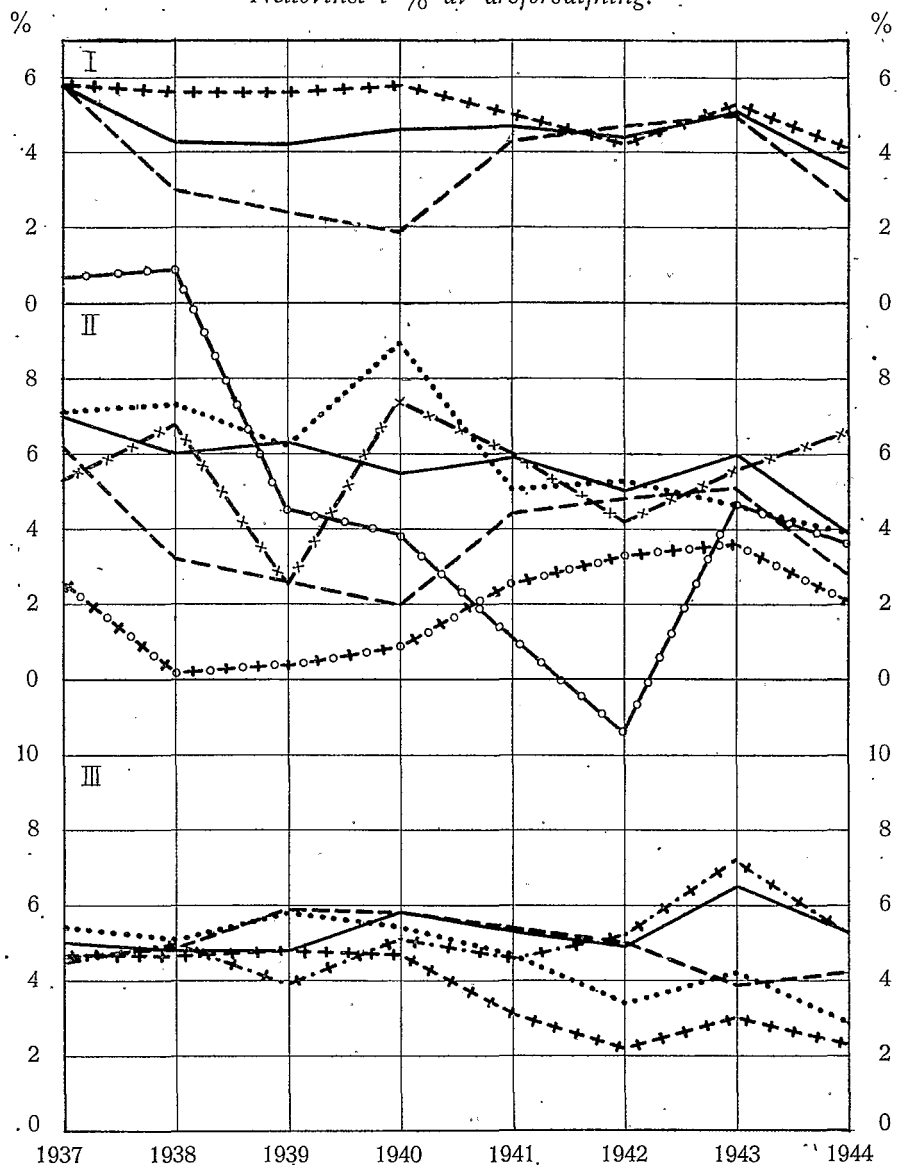
Nettovinsten räknad i procent av balanssumman visar följande siffror.

Nettovinst i % av hela det investerade kapitalet.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri	4.2	2.0	1.5	0.7	2.4	3.4	4.3	1.9
Sågindustri	2.3	0.2	0.3	0.5	1.3	2.7	3.3	1.7
Hela exportindustrin	4.1	1.9	1.4	0.7	2.3	3.3	4.2	1.9
Metall- och maskinindustri	6.7	6.3	7.1	6.2	5.5	4.7	5.8	3.9
Sten-, ler- och glasindustri	6.2	6.3	5.5	6.6	3.5	4.2	3.6	3.1
Textilindustri	5.2	4.5	4.9	6.0	4.5	3.9	6.6	5.7
Gummi-, läder- och skoind.	5.6	5.3	6.5	9.5	5.8	4.0	3.5	4.7
Närings- o. nju tn.med.ind.	6.2	6.4	6.7	7.0	5.1	3.8	4.6	3.9
Kemisk industri	7.9	7.1	7.0	8.2	6.3	5.4	6.2	4.0
Asfalt- och tapetindustri	6.1	8.6	3.6	6.8	4.6	4.2	7.7	8.1
Grafisk industri	4.6	5.6	3.9	5.1	5.5	7.3	9.8	7.3
Kraftverk	5.1	5.2	4.0	4.3	3.7	2.8	5.0	5.3
Hela hemmamarknadsind.	6.0	5.7	6.0	6.5	5.0	4.2	5.5	4.5
Hela industrin	4.8	3.5	3.4	3.3	3.6	3.8	4.9	3.2

I % av hela det investerade kapitalet gick nettovinsten från 4.8 % 1937 ned till 3.3 % 1940, ökades sedan åter till 4.9 % 1943 för att 1944 åter gå ned till blott 3.2 %. Till denna kraftiga nedgång bidrog främst exportindustrin, vars siffror från början voro betydligt lägre än hemmamarknadsindustrins och sedan sjönko ytterligare långt under dessa. För exportindustrin varierade procenttalet nämnda år från 4.1 till 0.7, 4.2 och 1.9. Relationstalen för sågindustrin lågo i synnerhet i början av perioden ännu lägre än för övriga exportindustrier. Hemmamarknadsindustrin förededde som helhet en helt annan utveckling, i det att dess nettovinst från 6 % 1937, efter en nedgång 1938 till 5.7 %, 1940 ökades till 6.5 %, 1942 minskades till 4.2 %, följande år ökades till 5.5 % för att 1944 åter sjunka till 4.5 %. För huvudgrupperna visa 1944 års resultat

Nettovinst i % av årsförsäljning.

- I. ——— Hela industrin. - - - Exportindustrin. +++ Hemmamarknadsind.
 II. - - - Allmän exportindustri. +o+o+ Sägindustri. ——— Metall- och maskin-
 industri. Sten-, ler- och glasindustri. -o-o- Kraftverk. -x-x-
 Asfalt- och tapetindustri.
 III. ——— Textilindustri. - - - Gummi-, läder- och skoindustri. +++ Närings-
 och njutningsmedelsindustri. Kemisk industri. +++ Grafisk industri.

jämförda med 1937 en betydande förbättring för asfalt- och tapetindustrin och grafiska industrin samt en svag förbättring för textilindustrin och kraftverken, medan övriga industrigrenar gingo betydligt tillbaka. Flertalet av huvudgrupperna inom hemmamarknadsindustrin visa efter nedgång 1938—1939 ökning år 1940, nedgång 1941—1942 och ny ökning 1943, medan tendensen 1944 varierade.

Skatter.

Industribolagens vinst- och förlusträkningar äro synnerligen oenhetligt uppgjorda och uppgifterna om skatterna mycket bristfälliga. Många bolag ha sammanfört dessa med andra utgifter, och även om ett skattekonto förekommer, äro uppgifterna rätt heterogena, emedan en del bolag uppgiva de under året utbetalade skatterna, medan andra uppgiva dem antingen reducerade med skattereservationer eller sammanräknade med dessa. Där uppgifter ha saknats eller oklarhet om skattekontots beräkningssätt har synats föreligga, ha kompletterande uppgifter om de under året utbetalade direkta skatternas slutsumma genom korrespondens anskaffats, varigenom man så vitt möjligt sökt eliminera skattereservationernas inflytande på dessa uppgifter. I många fall har det dock inte framgått, huru skattekontot beräknats. Därför förekomma måhända bristande samstämmighet mellan bolagen i fråga om bokföringen av skatterna. För några bolag ha uppgifter dock icke erhållits. Enligt de föreliggande uppgifterna stego de under varje år utbetalade skatterna, förmögenhets- och konjunkturskatten o.a. direkta extra skatter medräknade, till följande belopp.

Erlagda skatter i milj. mk.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri	116.9	163.6	130.2	136.4	212.0	402.1	609.0	791.6
Sågindustri	3.7	5.5	4.8	4.1	6.9	17.1	42.8	49.5
Hela exportindustrin	120.6	169.1	135.0	140.5	218.9	419.2	651.8	841.1
Metall- och maskinindustri . .	37.1	44.0	68.9	90.5	211.1	227.9	273.7	330.6
Sten-, ler- och glasindustri . .	13.0	18.6	22.2	23.7	32.2	55.8	65.9	62.4
Textilindustri	28.7	37.2	39.3	58.8	88.4	134.8	172.1	269.2
Gummi-, läder- och skoind. . . .	9.0	12.3	14.6	21.5	51.9	67.7	113.7	80.8
Närings- o. njutn.med.ind. . . .	28.6	30.8	43.7	48.8	92.0	99.1	113.4	139.2
Kemisk industri	6.7	9.3	11.1	20.4	33.9	57.5	65.1	64.0
Asfalt- och tapetindustri . .	0.6	0.8	0.9	1.5	2.0	3.5	3.4	4.8
Grafisk industri	2.6	3.5	3.3	4.3	7.8	12.9	21.7	32.0
Kraftverk	7.8	9.3	9.2	13.8	22.1	30.6	38.4	39.8
Hela hemmamarknadsind.	134.1	165.8	213.2	283.3	541.4	689.8	867.4	1022.8
Hela industrin	254.7	334.9	348.2	423.8	760.3	109.0	519.2	863.9

I procent av de 1937 erlagda skatterna voro de under åren 1938—1944 utbetalade skatterna för huvudgrupperna som följer.

Skatter i % av 1937 års skatter.

Industrigrupp	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri	140	111	117	181	344	521	677
Sågindustri	151	131	111	189	466	1 167	1 349
Hela exportindustrin	140	112	116	182	348	540	697
Metall- och maskinindustri..	119	186	244	569	614	738	891
Sten-, ler- och glasindustri..	143	171	183	248	429	507	480
Textilindustri	129	137	204	308	469	599	937
Gummi-, läder- och skoind.	133	162	238	576	751	1 262	896
Närings- o. njutn.med.ind...	108	153	171	322	347	397	487
Kemisk industri	138	165	302	502	853	966	949
Asfalt- och tapetindustri ..	130	156	243	332	581	567	793
Grafisk industri	133	127	162	296	490	822	1 213
Kraftverk	118	118	176	280	390	489	507
Hela hemmamarknadsind...	124	159	211	404	514	647	763
Hela industrin	131	137	166	299	435	596	732

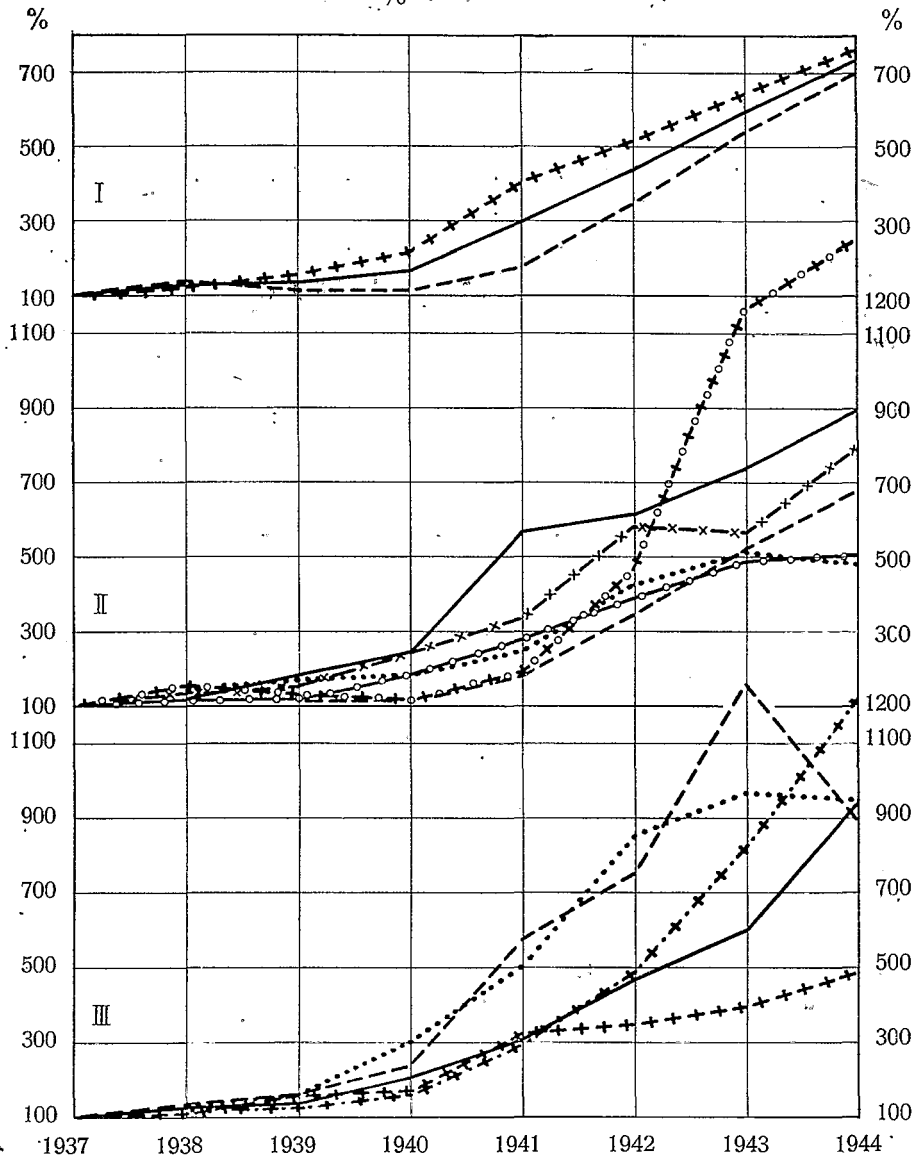
För hela den undersökta exportindustrin hade de 1938 erlagda skatterna i jämförelse med föregående år stigit med c. 40 %, medan de 1939 och 1940 stodo endast 12—16 % över 1937 års nivå. Men under de följande åren stego de, tills de nådde 2—3½ och senare 5½—7 gånger 1937 års belopp. För hemmamarknadsindustrin i dess helhet hade skatterna 1940 stigit till drygt det dubbla men fortsatte de följande åren till 4—5 och c. 6½—7½ gånger 1937 års nivå. För hela den undersökta industrin hade skatterna 1940 stigit med c. 2/3 men voro de följande åren inemot 3, 4½, 6 och 7½ gånger så stora som basårets belopp. För sågindustrin var stegringen nästan dubbelt så stor som för den övriga exportindustrin. Inom hemmamarknadsindustrin hade skatterna ökats relativt mest för den grafiska industrin, till drygt 12 gånger 1937 års belopp, därefter för den kemiska och textilindustrin, till c. 9½ gånger, för gummi-, läder- och skoindustrin samt metall- och maskinindustrin till inemot 9 gånger samt för asfalt- och tapetindustrin till inemot 8 gånger basårets belopp. För kraftverken steg skattebeloppet 1944 till c. 5 gånger och för närings- och njutningsmedelsindustrin samt för sten-, ler- och glasindustrin till inemot 5 gånger 1937 års siffror.

Vid granskning av motsvarande skatteökning för särskilda branscher, se tabellbilaga 26, finner man för fanerfabrikerna en med sågindustrins tal nästan parallell kurva, som 1940 hade gått ned till $\frac{2}{3}$ av 1937 års skatter och sedan kraftigt ökats till 14 gånger desamma 1944. Inom metall- och maskinindustrin visar krigsförnödenhetsfabrikernas skatter en astronomisk ökning till 185 gånger 1937 års siffror, medan för malm-brytningen skatterna stannat vid drygt 4 gånger basårets belopp och för övriga fabriker i denna grupp stigit till över 13 gånger detsamma. Porslinsfabrikernas skatter hade 1943 stigit till $16\frac{1}{2}$ gånger men 1944 gått ned till inemot $13\frac{1}{2}$ gånger basårets belopp, medan de för tegelbruken stigit till $7\frac{1}{2}$, för glasbruken till inemot 6 och för kalkbruken och cementfabrikerna till blott något över 3 gånger detsamma. Inom textilindustrin hade kostym- och kappfabrikernas skatter stigit till drygt 42 gånger, sidenväveriernas till drygt 18, hatt- och mössfabrikernas och trikåfabrikernas till c. 17 gånger och yllefabrikernas till c. 13 gånger, medan linneindustrins stannat vid 9 gånger och bomullsfabrikernas vid c. $4\frac{1}{2}$ gånger basårets skatter. År 1943 hade skofabrikernas skatter stigit till nästan 34 och läderfabrikernas 1942 till 26 gånger 1937 års skatter men hade 1944 gått ned till resp. $14\frac{1}{2}$ och drygt 12 gånger, men gummi-fabrikernas skatter hade stannat vid 6 gånger desamma. Tobaksfabrikernas skatter hade 1944 stigit till inemot 32 gånger, kvarnarnas och bageriernas till nära $10\frac{1}{2}$ gånger basårets skatter, medan ölbryggeriernas och läskdrycksfabrikernas stannat närmare 5 gånger, margarin- och gräddfabrikernas vid $2\frac{1}{2}$ samt socker- och sötsaksindustriernas vid blott 2 gånger desamma. År 1942 hade de teknokemiska fabrikernas skatter ökats till c. $21\frac{1}{2}$ gånger men 1944 gått ned till 14 gånger basårets skatter, medan övriga kemiska industriers skatter hade stannat vid 9— $8\frac{1}{2}$ gånger desamma. Ökningen i skattebördan har sålunda varit mycket olika för de skilda industrigrenarna, beroende på många olika omständigheter.

I dessa skatter ingå förutom statens ordinarie inkomst- och förmögenhetsskatt, kommunala och kyrkoskatter, under de senare åren även konjunkturskatt, förmögenhetsöverlåtelseskatt samt extraordinarie skatter på inkomst och tillgångar. Någon närmare utredning av skatternas fördelning på dessa olika skattegrupper har i detta sammanhang inte kunnat göras.

Av intresse är att undersöka förhållandet mellan skatterna och den beskattningsbara vinsten, d.v.s. summan av nettovinsten och skatterna. En del av skatterna ha dock erlagts icke ur bokförd vinst utan från skattereserveringar, skattefonder eller andra reserver.

Skatter i % av 1937 års skatter.

- I. ——— Hela industrin. - - - Exportindustrin. +++ Hemmamarknadsind.
 II. - - - Allmän exportindustri. +o+o+ Sågindustri. ——— Metall- och maskinindustri. Sten-, ler- och glasindustri. -o-o- Kraftverk. -x-x- Asfalt- och tapetindustri.
 III. ——— Textilindustri. - - - Gummi-, läder- och skoindustri. +++ Närings- och njutningsmedelsindustri. Kemisk industri. +.+.+. Grafisk industri.

Skatter i % av beskattningsbar vinst.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri.....	22.7	44.7	47.2	51.1	46.6	53.6	56.1	77.8
Sågindustri	19.6	95.1	64.8	56.1	40.3	45.7	63.6	72.1
Hela exportindustrin	22.6	45.4	47.7	51.2	46.4	53.2	56.5	77.5
Metall- och maskinindustri..	25.1	27.8	34.1	39.5	56.8	57.0	51.1	65.5
Sten-, ler- och glasindustri..	24.9	29.4	35.9	30.6	49.2	58.8	61.6	63.2
Textilindustri	24.0	30.4	29.5	31.2	45.7	58.8	50.5	63.2
Gummi-, läder- och skoind.	22.4	28.5	26.1	25.2	56.0	67.1	76.4	61.7
Närings- o. njutn.med.ind...	30.0	30.7	35.2	34.2	53.9	61.8	56.5	65.1
Kemisk industri	20.9	27.3	28.1	35.1	48.0	63.9	58.6	66.6
Asfalt- och tapetindustri ..	19.7	18.0	38.1	32.0	46.9	62.4	44.2	51.1
Grafisk industri	26.7	27.2	33.1	31.9	41.7	44.6	43.8	61.2
Kraftverk	23.7	25.5	30.0	37.0	48.2	60.0	50.4	49.7
Hela hemmamarknadsind...	25.0	28.8	32.3	33.9	52.4	59.4	55.0	63.5
Hela industrin	23.9	35.3	36.9	42.1	50.5	56.9	56.1	69.1

Förhållandet mellan skatterna och summan av nettovinsten och skatterna hade sålunda från 1937 till 1942 för samtliga undersökta bolag, för vilka uppgifter om skatterna erhållits, sammanlagt ökats från 23.9 till 56.9 % och, efter en obetydlig nedgång 1943, år 1944 ökats till 69.1 % eller inemot tre gånger 1937 års tal. För exportindustrin steg skatternas andel 1938 hastigt från 22.6 till 45.4 % och sedan i jämn stegring, frånsett ett bakslag 1941, tills den 1944 var 77.5 % eller mer än $\frac{3}{4}$ av vinsten, medan den för hemmamarknadsindustrin i medeltal steg först långsammare från $\frac{1}{4}$, 1941 hastigt till över $\frac{1}{2}$, 1942 till $\frac{3}{5}$ och efter ett mindre bakslag följande år till 63.5 % 1944. För sågindustrin steg relationstalet från c. $\frac{1}{5}$ 1937 till 95 % 1938, emedan nettovinsten med det starkt försämrade konjunkturläget kraftigt minskades, medan skatterna som följd av föregående års goda resultat ökades. Förhållandet sjönk sedan ända till 1941, då det till följd av något ökade vinster och minskade skatter, var 40.3 %, för att de sista åren åter stiga till 72.1 %. För huvudgrupperna inom hemmamarknadsindustrin stod detta procenttal 1937 mellan 20 och 27 %, för närings- och njutningsmedelsindustrin dock vid 30 %, och steg så att det 1944 var 61—65 %, för kraftverken samt asfalt- och tapetindustrin dock blott c. 50 %.

För flere av huvudgrupperna minskades relationstalet något 1940, ökades ända till 1942 med nedgång 1943 inom flertalet grupper samt ny stegring 1944, mestadels över 1942 års tal. Gummi-, läder och skoindustrin

visade dock fortsatt stegring till 1943 och nedgång 1944. För undergrupperna, se tabellbilaga 27, förekomma de största stegringarna för margarin- och gräddfabrikerna från 26 % 1937 till 183 % 1944, för tegelbruken från 12 % 1937 till 157 % 1942 med nedgång till 118 och 132 % 1943—1944, för fanerfabrikerna från 28 % 1937 till 113 % 1939, nedgång till 39 % 1941 och ny uppgång till 116 % 1944, för kostym- och kappfabrikerna från 11 till 102 %, för tobaksfabrikerna från 29 till 95 % och för tändsticksfabrikerna från 36 till 93 % 1944. För dessa industrigrenar överstego skatterna betydligt den obeskattade vinsten eller närmade sig denna i storlek. För olje-, ljus- och tvålfabrikerna gick relationstalet 1942 även upp till 106 % men sjönk sedan till 65 % 1944 och för läderfabrikerna stod det 1942 på 94 % men sjönk till 53 % 1944.

Skatternas förhållande till årsförsäljningen framgår åter av följande tabell.

Skatter i % av årsförsäljning.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri	1.8	2.6	2.3	3.7	3.9	5.6	6.5	9.7
Sågindustri	0.6	1.2	1.0	1.2	1.9	2.6	5.4	6.2
Hela exportindustrin	1.7	2.5	2.2	3.5	3.7	5.3	6.4	9.4
Metall- och maskinindustri	2.3	2.3	3.3	3.6	7.7	6.6	6.2	7.4
Sten-, ler- och glasindustri..	2.4	3.1	3.5	4.1	5.1	7.2	7.5	6.7
Textilindustri	1.6	2.1	2.0	2.6	4.5	6.9	6.6	9.1
Gummi-, läder- och skoind.	1.4	2.0	2.1	2.0	7.1	11.1	12.8	7.1
Närings- o. njutn.med.ind...	2.0	2.0	2.6	2.4	3.6	3.5	3.8	4.3
Kemisk industri	1.4	1.9	2.3	2.9	4.4	5.9	6.0	5.9
Asfalt- och tapetindustri ..	1.3	1.5	1.6	3.5	5.3	6.9	4.4	6.9
Grafisk industri	1.7	1.9	1.9	2.4	3.3	4.3	5.7	8.3
Kraftverk	7.1	7.8	7.1	9.4	12.2	15.9	17.0	15.4
Hela hemmamarknadsind...	2.0	2.3	2.7	3.0	5.5	6.2	6.4	7.0
Hela industrin	1.8	2.4	2.5	3.1	4.8	5.8	6.4	7.9

I % av årsförsäljningen ökades skatterna 1937—1944 för hela den undersökta industrin från 1.8 till 7.9 %, för exportindustrin från 1.7 till 9.4 % och för hemmamarknadsindustrin från 2.0 till 7.0 %. Högst stod relationstalet för kraftverken vid 16—17—15 % 1942—1944, samt för gummi-, läder- och skoindustrin 1942—1943 vid 11—13 %, för att 1944 stanna vid 7 %. För undergrupperna, se tabellbilaga 28, stod relationstalet 1944 högst, vid 12—13 %, för trikå-, kostym- och kapp- samt hatt- och mössfabrikerna. Det hade för skofabrikerna stigit till 10—26 % 1942—1943,

för malmbrytningsgruppen till 18—11 % 1941—1942 och för gummi-fabrikerna till 11—10 % samma år, stod 1942 vid 14—13 % för den teknokemiska industrin, olje-, ljus- och tvålfabrikerna samt läderfabri- kerna ävensom samma år vid 10 % för kalkbruken och cementfabrikerna samt yllefabrikerna.

Avskrivningarna.

En sammanställning av avskrivningarna inom de undersökta bolagen visar följande siffror. Där avskrivningar på fordringar framkommit sär- skilt för sig, ha de icke medräknats. En del bomb- och övriga krigs- skador äro medräknade.

Avskrivningar i milj. mk.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Allmän exportindustri	306.0	327.3	310.5	397.8	291.0	316.1	375.5	352.4
Sågindustri	18.3	7.7	11.2	13.3	14.0	15.7	17.2	18.4
Hela exportindustrin	324.3	335.0	321.7	411.1	305.0	331.8	392.7	370.8
Metall- och maskinindustri..	55.6	65.6	72.6	78.8	92.5	113.7	204.2	195.5
Sten-, ler- och glasindustri..	25.4	30.7	40.8	34.2	30.1	25.5	45.5	39.1
Textilindustri	56.6	59.3	69.9	69.7	71.5	77.8	86.6	94.3
Gummi-, läder- och skoind.	12.4	11.4	13.6	13.2	16.1	14.4	15.4	18.0
Närings- o. njutn.med.ind..	25.9	34.4	33.0	38.0	33.6	37.1	41.9	42.9
Kemisk industri	7.9	8.3	16.8	13.5	12.7	13.8	16.5	21.5
Asfalt- och tapetindustri ..	0.8	1.1	0.4	0.4	0.2	0.4	0.5	0.6
Grafisk industri	5.3	6.8	5.5	4.9	5.4	5.4	6.1	4.7
Kraftverk	21.1	22.3	26.4	29.1	33.5	24.3	39.4	48.8
Hela hemmamarknadsind...	211.0	239.9	279.0	281.8	295.6	312.4	456.1	465.4
Hela industrin	535.3	574.9	600.7	692.9	600.6	644.2	848.8	836.2

Avskrivningarna hade sålunda för samtliga undersökta bolag ökats blott med 56 %, medan ökningen inom hemmamarknadsindustrin var 121 % men inom exportindustrin så liten som 14 %. I procent av de lång- fristiga placeringarna varierade de 1937—1944 under en del fluktuation- ner för hela industrin från 6.1 till 7.9 %, för hemmamarknadsindustrin från 6.2 till 8.7 % och för exportindustrin från 6.0 till 7.2 %. Dessa pro- centtal voro något större inom metall- och maskin-, textil- samt närings- och njutningsmedelsindustrierna, där de 1937—1944 utgjorde resp. 7.3— 11.2, 6.4—8.4 och 6.3—7.2, och voro för kraftverken 4.6—10.7 %.

SLUTORD.

Som sammanfattning av undersökningens resultat meddelas här en översikt av utvecklingen 1937—1944. Då exportindustrin och hemmamarknadsindustrin, sådana de uppdelats i denna undersökning, i många avseenden uppvisa en helt olika utveckling, lämnas uppgifter särskilt för dessa huvudgrupper och för hela den undersökta industrin.

De viktigaste bokslutsposterna 1937 och 1944 i milj. mk.

	Årsförsäljning	Nettovinst ÷ nettoförlust	Balansens slutsumma	A k t i v a					
				Långfristiga placeringar ÷ avskrivningsfonder	Kortfristiga placeringar	D ä r a v			
						Lager	Värdepapper	Bankfordringar och kassa	Andra fordringar samt växlar
<i>Exportindustrin</i>									
1937	7 151.0	416.2	10 161.9	5 387.4	4 774.5	2 365.4	664.2	78.7	1 209.0
1944	8 964.4	243.5	12 894.7	5 184.5	7 710.2	3 238.7	1 293.3	156.0	1 944.7
<i>Förändring</i>									
Absolut	+1 813.4	-172.7	+2 732.8	- 202.9	+2 935.7	+ 873.3	+ 629.1	+ 77.3	+ 735.7
Procentuell ..	+ 25.4	- 41.5	+ 26.9	- 3.8	+ 61.5	+ 36.9	+ 94.7	+ 98.2	+ 61.0
<i>Hemmamarknadsindustrin</i>									
1937	6 908.7	402.6	6 748.7	3 381.3	3 367.4	1 866.0	423.4	176.9	854.2
1944	14 721.8	598.1	13 440.8	5 379.8	8 061.0	2 799.6	2 122.7	652.1	2 403.5
<i>Förändring</i>									
Absolut	+7 813.1	+195.5	+6 692.1	+1 998.5	+4 693.6	+ 933.6	+1 699.3	+475.2	+1 549.3
Procentuell ..	+ 113.1	+ 48.6	+ 99.2	+ 59.1	+ 139.4	+ 50.0	+ 401.3	+268.6	+ 181.4
<i>Hela industrin</i>									
1937	14 059.7	818.8	16 910.6	8 768.7	8 141.9	4 231.4	1 087.6	255.6	2 063.2
1944	23 686.2	841.6	26 335.5	10 564.3	15 771.2	6 038.3	3 416.0	808.1	4 348.2
<i>Förändring</i>									
Absolut	+9 626.5	+ 22.8	+9 424.9	+1 795.6	+7 629.3	+1 806.9	+2 328.4	+552.5	+2 285.0
Procentuell ..	+ 68.5	+ 2.8	+ 55.7	+ 20.5	+ 93.7	+ 42.7	+ 214.1	+216.2	+ 110.8

	Passiva								
	Egna medel	Därav			Främmande medel	Därav			
		Aktiekapital	Reserv- o. övr. fonder	Vinst- och förlust-konto		Långfristiga skulder	Kortfristiga skulder	Därav	
								Bank-skulder o. a. korta lån	Konto-skulder o. varu-växlar
<i>Exportindustrin</i>									
1937	4 572.7	2 363.4	1 716.9	492.4	5 589.2	1 739.6	3 849.6	2 438.3	1 275.6
1944	5 651.9	2 695.9	2 484.6	471.4	7 242.8	1 233.3	6 009.5	3 752.2	1 771.6
Förändring									
Absolut	+1 079.2	+ 332.5	+ 767.7	- 21.0	+1 653.6	-506.3	+2 159.9	+1 313.9	+ 496.0
Procentuell ..	+ 23.6	+ 14.1	+ 44.7	- 4.3	+ 29.6	- 29.1	+ 56.1	+ 53.9	+ 38.9
<i>Hemmamarknadsindustrin</i>									
1937	3 962.3	2 661.3	858.4	442.6	2 786.4	357.4	2 429.0	1 122.4	1 248.9
1944	6 922.6	3 759.0	2 315.6	848.0	6 518.2	312.7	6 205.5	2 270.3	3 330.3
Förändring									
Absolut	+2 960.3	+1 097.7	+1 457.2	+ 405.4	+3 731.8	- 44.7	+3 776.5	+1 147.9	+2 081.4
Procentuell ..	+ 74.7	+ 41.2	+ 169.8	+ 91.6	+ 133.9	- 12.5	+ 155.5	+ 102.3	+ 166.7
<i>Hela industrin</i>									
1937	8 535.0	5 024.7	2 575.3	935.0	8 375.6	2 097.0	6 278.6	3 560.7	2 524.5
1944	12 574.5	6 454.9	4 800.2	1 319.4	13 761.0	1 546.0	12 215.0	6 022.5	5 101.9
Förändring									
Absolut	+4 039.5	+1 430.2	+2 224.9	+ 384.4	+5 385.4	-551.0	+5 936.4	+2 461.8	+2 577.4
Procentuell ..	+ 47.3	+ 28.5	+ 86.4	+ 41.1	+ 64.3	- 26.3	+ 94.5	+ 69.1	+ 69.2

Balansens slutsumma eller *hela det investerade kapitalet* ökades under den undersökta perioden med blott 9 424.9 milj. mk eller 55.7 %, således med drygt hälften. Därav kom endast 2 732.8 milj. mk eller 29.0 % på exportindustrin och 6 692.1 milj. mk eller 71.0 % på hemmamarknadsindustrin. Exportindustrins balanssumma ökades med drygt $\frac{1}{4}$, medan hemmamarknadsindustrins nästan fördubblades. Detta var förhållandet emedan på grund av krigets hämmande inverknings nästan inga nyinvesteringar i anläggningar förekommo inom exportindustrin, medan ökningen av dess balanssumma helt berodde på de kortfristiga placeringarna, som i högre grad än de långfristiga hade påverkats av prisstegringen.

De långfristiga placeringarna för hela den undersökta industrin ökades med blott inemot 1 800 milj. mk eller $\frac{1}{5}$. För exportindustrin minskades de med drygt 200 milj. mk, då såsom nämnts nästan inga nyinvesteringar förekommo, anläggningarna till stor del voro bokförda till gamla

värden och årliga avskrivningar hade företagits på dem. För hemmamarknadsindustrin ökades de däremot med nära 2 000 milj. mk eller med 59 %, då en hel del utvidgningar av industrianläggningarna hade förekommit inom olika branscher. Vid periodens början utgjorde de långfristiga placeringarna drygt 50 % av balanssumman, medan de vid periodens slut hade gått ned till c. 40 %.

De kortfristiga placeringarna ökades under perioden för hela industrin med 7 629.3 milj. mk eller 93.7 %, varav 2 935.7 milj. mk eller 38.5 % kommo på exportindustrin och 4 693.6 milj. mk eller 61.5 % på hemmamarknadsindustrin. Den förras kortfristiga placeringar ökades härigenom med 61.5 %, den senares däremot med 139.4 %. De kortfristiga placeringarna bestå till största delen av lagervärden samt fordringar och växlar, av vilka 1937 års poster under perioden åtminstone till största delen omsattes och nya poster kommo till, vilka voro påverkade av prisförhöjningarna, varjämte värdepapperen ökades genom nya placeringar samt bankfordringar och kassa stego som en följd av behovet att i anseende till penningvärdets fall ha större likvida medel. De kortfristiga placeringarnas andel av hela balanssumman hade sålunda för export- och hemmamarknadsindustrin ävensom hela industrin ökats från resp. 47, 50 och 48 % till 60 % för samtliga.

Lagrens bokförda värde ökades för exportindustrin med 873.3 milj. mk eller 36.9 %, för hemmamarknadsindustrin med 933.6 milj. mk eller 50.0 % och för hela industrin med 1 806.9 milj. mk eller 42.7 %. Då lagervärdena inom vissa industrigrupper bibehållits vid gamla eller blott obetydligt ökade värden, medan de inom andra grupper i olika grad påverkats av prisstegringarna, är det svårt att draga bestämda slutsatser om lagrens kvantitativa förändringar. Åtminstone för en del industrigrupper ha de dock avsevärt minskats. I procent av hela balanssumman ökades lagren för exportindustrin från 23.3 procent till 25.1 % men minskades för hemmamarknadsindustrin från 27.6 till 20.8 % och för hela industrin från 25.0 till 22.9 %. I förhållande till årsförsäljningen ökades lagren för exportindustrin från 33.1 till 36.1 % men minskades för hemmamarknadsindustrin från 27.0 till 19.0 % och för hela industrin från 30.1 till 25.5 %. I förhållande till de kortfristiga placeringarna gingo de i resp. grupper ned från 49.5 till 45.8 % och från 55.4 till 35.0 % samt för hela industrin från 52.0 till 40.0 %.

*Varufordringarna och växlar*na ökades för exportindustrin med blott 735.7 milj. mk eller 61.0 % men för hemmamarknadsindustrin med 1 549.3 milj. mk eller 181.4 %, varför ökningen för hela industrin blev 2 285.0 milj. mk eller 110.8 %. Deras andel i balanssumman ökades för

exportindustrin från 11.9 till 15.1 %, för hemmamarknadsindustrin från 12.7 till 17.9 % och för hela den undersökta industrin från 12.2 till 16.5 %.

Bland posterna på balansens kreditsida stego *de egna medlen* för exportindustrin med blott 1 079.2 milj. mk eller 23.6 %, medan de för hemmamarknadsindustrin ökades med 2 960.3 milj. mk eller 74.7 %, så att ökningen för hela industrin var 4 039.5 milj. mk eller 47.3 %. De egna medlens andel i hela balanssumman minskades för exportindustrin från 45.0 till 43.8 %, för hemmamarknadsindustrin från 58.7 till 51.5 % och för hela industrin från 50.5 till 47.7 %. Ökningen hade främst inträffat genom överföringar till reserv- och andra fonder, ett konto som för exportindustrin steg med 767.7 milj. mk eller 44.7 %, för hemmamarknadsindustrin med 1 457.2 milj. mk eller 169.8 % och således för hela industrin med 2 224.9 milj. mk eller 86.4 %, medan aktiekapitalet ökades med resp. 332.5, 1 097.7 och 1 430.2 milj. mk. Vinst- och förlustkontot åter minskades för exportindustrin med 21 milj. mk men ökades för hemmamarknadsindustrin med 405.4 milj. mk.

De egna medlens förhållande till de långfristiga placeringarna, vilket belyser bolagens *soliditet*, ökades under perioden enligt bokföringsvärdena, vilket innebär en soliditetsförbättring, som måhända dock är skenbar, emedan de långfristiga placeringarna i stort sett ha bokförts till gamla värden utan uppskrivningar och sålunda i mindre grad än de egna medlen ha påverkats av penningvärdets fall. För exportindustrin hade detta relationstal ökats från 84.9 till 109.0 %, för hemmamarknadsindustrin från 117.2 till 128.7 % och för hela industrin från 97.3 till 119.0 %.

De främmande medlen hade ökats i högre grad än de egna, sålunda för exportindustrin med 1 653.6 milj. mk eller 29.6 %, för hemmamarknadsindustrin med 3 731.8 milj. mk eller 133.9 % och för hela industrin med 5 385.4 milj. mk eller 64.3 %. Av de främmande medlen utgjorde *de långfristiga skulderna* en mindre del, som för hela industrin minskades från 25.0 till 11.2 %, för exportindustrin från 31.1 till 17.0 % och för hemmamarknadsindustrin från 12.8 till 4.8 %. Minskningen genom amorteringar och återbetalningar utgjorde 551.0 milj. mk, varav 506.3 milj. mk kommo på exportindustrin. Huvuddelen av skulderna voro således *kortfristiga*. Dessa ökades för hela industrin med 5 936.4 milj. mk eller 94.5 %, varav 2 159.9 milj. mk kommo på exportindustrin, där ökningen var 56.1 %, och 3 776.5 milj. mk på hemmamarknadsindustrin, för vilken ökningen steg till 155.5 %. För hela industrin ökades bankkrediten och andra kortfristiga lån, d.v.s. finansskulderna, icke mycket mindre än kontoskulderna och varuväxlarna, nämligen med 2 461.8 mot 2 577.4 milj. mk. För exportindustrin ökades finansskulderna absolut taget nästan tre

gångerna mera än varuskulderna eller med 1 313.9 mot 496.0 milj. mk, medan varuskulderna för hemmamarknadsindustrin ökades 1.8 gånger så mycket som finansskulderna eller med 2 081.4 mot 1 147.9 milj. mk. Härav framgår även att exportindustrin kämpat mot större svårigheter och haft större behov av utvidgad kredit än hemmamarknadsindustrin i genomsnitt.

De kortfristiga placeringarnas förhållande till de kortfristiga skulderna, vilket relationstal är en exponent för *likviditeten*, förbättrades obetydligt för exportindustrin, från 124.0 till 128.3 %, medan det för hemmamarknadsindustrin försämrades från 138.6 till 129.9 %. För hela industrin stannade det efter fluktuationer uppåt och nedåt vid 129.1 % 1944 eller ungefär vid 1937 års basnivå 129.7 %. Den i utlandet som norm uppställda fordran om 200 % uppfylles icke på långt när av vår industri i dess helhet, blott vissa år inom en del industrigrenar.

Årsförsäljningens nominella belopp, som naturligtvis i hög grad påverkades av prisstegringen, hade under perioden för exportindustrin stigit med blott 1 813.4 milj. mk eller 25.4 %, medan det för hemmamarknadsindustrin ökades med 7 813.1 milj. mk eller 113.1 %, så att ökningen för hela industrin blev 9 626.5 milj. mk eller 68.5 %. Om prisstegringen tages i beaktande, befinnes att årsförsäljningens volym såsom en följd av krigets ödeläggande verkningar på vår industri stannade långt under 1937 års nivå. Försäljningens förhållande till de egna medlen var för exportindustrin 156.4 % 1937 och 158.6 % 1944, således på nästan oförändrad nivå, medan detta relationstal för hemmamarknadsindustrin hade stigit från 174.4 till 212.7 % och för hela industrin från 164.7 till 188.4 %. I förhållande till de långfristiga placeringarna ökades försäljningen för exportindustrin från 132.7 till 172.9 %, för hemmamarknadsindustrin från 204.3 till 273.6 % och för hela industrin från 160.3 till 224.2 %. Men denna ökning har påverkats av den tidigare nämnda omständigheten, att de långfristiga placeringarna till stor del bokförts till gamla värden och sålunda i mindre grad än försäljningsbeloppen påverkats av penningvärdets fall.

Nettovinsten, -minskad med nettoförluster för en del bolag, hade från 1937 till 1944 för exportindustrin sjunkit med 172.7 milj. mk eller 41.5 %, medan den för hemmamarknadsindustrin hade ökats med 195.5 milj. mk eller 48.6 %. För hela den undersökta industrin visade nettovinsten en mycket blygsam nominell ökning om 22.8 milj. mk eller 2.8 %, vilket med beaktande av prisnivåns stegring visar en tydlig tillbakagång. Nettovinsten i procent av de egna medlen, vilket relationstal angiver *räntabiliteten*, hade för exportindustrin från 10.0 % gått ned till 4.5 % eller med

mer än hälften. För hemmamarknadsindustrin hade den minskats i betydligt mindre grad, från 11.3 till 9.5 %, och för hela industrin från 10.6 till 7.2 % eller med c. $\frac{1}{3}$. Det föregående året stodo dessa relationstal ännu för exportindustrin på nästan samma nivå som vid periodens början och för hemmamarknadsindustrin och hela industrin på en något högre nivå än 1937, men det sista krigsåret med vapenstilleståndsavtalet och alla dess följder medförde ett kraftigt bakslag. I procent av årsförsäljningen hade nettovinsten minskats för exportindustrin från 5.8 till 2.7 %, för hemmamarknadsindustrin från 5.8 till 4.1 % och för hela den undersökta industrin från 5.8 till 3.6 %. I procent av hela det investerade kapitalet åter visade nettovinsten motsvarande minskningar från 4.1 till 1.9, från 6.0 till 4.5 och från 4.8 till 3.2. Först när normala handelsförbindelser med utlandet småningom fås i gång, kan man motse en uppgång i resultatet särskilt av exportindustrins verksamhet, som under den undersökta perioden svårast drabbats av krigets verkningar.

De under år 1944 *erlagda skatterna* voro för exportindustrin nära 7 gånger, för hemmamarknadsindustrin 7.6 och för hela den undersökta industrin drygt 7.3 gånger så stora som de under 1937 betalade skatterna, vilket visar vilken kolossal ökning av skattebördan industrin fått kännas vid under de senaste åren. I procent av den beskattningsbara vinsten, d.v.s. summan av nettovinsten och skatterna, hade skatterna ökats för exportindustrin från 22.6 till 77.5, för hemmamarknadsindustrin från 25.0 till 63.5 och för hela den undersökta industrin från 23.9 till 69.1 %. I förhållande till årsförsäljningen åter hade skatterna för resp. grupper stigit från 1.7 till 9.4 % och från 2.0 till 7.0 % samt för hela industrin från 1.8 till 7.9 %.

Avskrivningarna hade för exportindustrin ökats med blott 46.5 milj. mk eller 14 %, för hemmamarknadsindustrin med 254.4 milj. mk eller 121 % samt för hela industrin med 200.9 milj. mk eller 56 %. I procent av de långfristiga placeringarna hade avskrivningarna ökats från c. 6 till 7.2 för exportindustrin, till 8.7 för hemmamarknadsindustrin och till 7.9 för hela industrin.

Föreliggande undersökning visar att vår industri hårt drabbats av krigens verkningar, som särskilt svårt betungat exportindustrin, då handelsutbytet och därmed exporten dels starkt inskränktes vid krigsutbrottet i september 1939, dels helt avbröts under vinterkriget och dessutom en nyupptagen förbindelse med Amerika stoppades i juni 1941 vid det nya krigets utbrott. Även många grenar av hemmamarknadsindustrin ha lidit svårt av brist på råvaror och tillbehör, maskiner och reservdelar

samt arbetskraft. En viss återhämtning hade dock inträtt under åren 1942—1943 och fram till september 1944. Då medförde vapenstilleståndet en förnyad stympning av landet och fullständigt avbrott i handelsutbytet, vilket i sin tur vållade svår råvarubrist inom flere industrigrenar, samt betungande varuleveranser utan inkomst på betalningsbalansens kreditsida. Även efter arméns hemförlovning hösten 1944 har brist på arbetskraft rått inom många branscher, då de båda krigen nedskuro landets hela arbetarstam med inemot 80 000 stupade och c. 50 000 invalidider. Sedan slutet av 1944 ha handelsförbindelserna småningom kommit i gång och råvarubristen hävts för en del industrigrenar, medan den för andra sannolikt kommer att fortgå ännu länge, då varor i följd av valuta-
bristen icke kunna importeras ens därifrån, där de stå att få. Landet har redan beviljats ett antal större krediter, men innan svårigheterna kunna övervinnas, är det i behov av ytterligare kredit.

TABELLBILAGOR

FÖR UNDERGRUPPERNA

Tab. 1. Balansens slutsumma eller hela det investerade kapitalet
i milj. mk.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrins allmänna undergrupp	8 997.7	9 432.3	9 205.3	9 344.7	9 528.9	9 841.2	10 488.1	11 253.1
Fanerfabriker	387.5	376.9	421.2	432.3	413.3	438.9	579.6	594.6
Metall- o. maskinindustrins allmänna undergrupp ..	1 127.8	1 196.4	1 193.5	1 466.5	1 925.2	2 236.2	2 597.1	2 613.6
Malmbytning, anrikning o. kopparvalsverk	470.3	525.2	599.6	666.1	851.3	1 244.2	1 653.3	1 671.6
Krigsförnödenhetsfabriker ..	49.6	105.0	108.9	137.1	189.4	231.0	290.1	274.9
Kalkbruk och cementfabriker	423.0	457.8	470.8	496.8	609.1	620.4	702.5	699.4
Tegelbruk	42.6	59.3	65.3	68.3	78.1	72.1	91.9	105.5
Porslins- och fajansfabriker ..	98.9	105.2	104.5	117.8	132.5	173.1	209.4	223.8
Glasbruk	68.2	71.8	86.4	97.5	100.8	101.4	115.7	121.6
Linnfabriker	533.1	649.8	641.8	681.0	870.8	976.7	994.4	1 020.0
Bomullsfabriker	560.6	566.6	566.7	779.0	754.9	692.1	702.0	762.3
Yllefabriker	390.1	365.2	360.1	380.1	367.0	388.4	435.3	485.1
Sidenväverier	38.4	44.9	48.0	44.1	54.1	65.0	72.2	70.9
Trikkåfabriker	135.7	147.1	158.4	156.8	164.3	167.4	194.2	237.5
Hatt- och mössfabriker ..	30.1	41.4	43.3	40.8	40.4	44.5	49.4	53.4
Kostym- och kappfabriker ..	59.1	68.3	76.5	76.1	86.1	77.2	102.5	122.3
Gummifabriker	213.9	239.1	289.4	351.0	392.2	419.7	501.7	540.8
Läderfabriker	231.4	198.9	218.2	182.6	167.1	182.3	196.4	211.1
Skofabriker	134.9	156.4	163.5	188.6	189.8	199.6	345.4	329.1
Kvarnar och bagerier	157.1	163.5	142.8	159.5	212.4	238.5	294.7	312.7
Socketbruk och sötsaksfabriker	553.1	547.8	616.1	652.4	714.9	727.6	800.6	805.8
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	164.2	190.9	214.3	243.1	291.3	341.4	413.5	417.1
Margarin- och gräddfabr... ..	46.0	47.8	44.0	51.0	60.1	66.4	64.7	68.1
Tobaksfabriker	150.4	145.4	155.0	194.5	223.0	253.3	298.4	287.1
Färg- och fernissfabriker ..	55.7	53.1	61.0	58.2	67.5	61.0	72.3	78.8
Olje-, tvål- och ljusfabriker ..	60.2	61.6	66.4	77.0	78.9	82.4	95.5	96.9
Tändsticksfabriker	23.8	22.6	22.4	27.3	27.9	34.7	32.7	31.8
Teknokemiska fabriker ..	39.3	43.7	46.7	65.1	91.8	106.4	145.3	179.1
Övriga kemiska fabriker ..	143.5	170.1	209.7	232.8	314.3	314.9	392.7	423.5

Tab. 2. Årsförsäljning i milj. mk.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrins allmänna undergrupp	6 075.9	5 874.8	5 351.5	3 502.3	5 217.3	6 655.0	8 580.0	7 689.8
Fanerfabriker	396.0	368.8	328.9	202.2	270.2	553.9	736.4	445.7
Metall- o. maskinindustrins allmänna undergrupp ..	1 266.7	1 549.9	1 592.2	1 880.8	1 869.0	2 298.2	2 725.4	2 741.5
Malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk....	288.0	314.6	416.6	480.3	614.0	819.6	1 262.8	1 300.2
Krigsförnödenhetsfabriker	32.5	41.8	123.4	170.9	286.3	347.8	434.7	476.5
Kalkbruk och cementfabriker	334.3	378.0	409.0	314.3	307.9	333.0	370.3	392.5
Tegelbruk	42.2	41.7	44.2	42.1	42.8	45.5	56.8	57.7
Porlins- och fajansfabriker	100.9	106.2	110.9	110.6	144.7	229.9	253.4	271.3
Glasbruk	71.4	73.3	81.1	114.7	137.6	163.0	196.4	209.4
Linnefabriker	331.0	390.4	474.9	422.2	392.5	492.6	754.4	844.8
Bomullsfabriker	641.8	573.2	636.6	775.6	514.2	435.3	563.0	675.8
Yllefabriker	408.4	352.5	371.5	489.0	481.6	373.8	574.9	719.3
Sidenväverier	56.0	59.3	66.3	91.3	102.0	103.3	123.5	119.6
Trikåfabriker	193.7	211.3	207.0	256.8	238.7	260.6	305.7	352.8
Hatt- och mössfabriker ..	27.9	32.5	29.4	34.3	44.3	43.4	48.3	47.2
Kostym- och kappfabriker	138.1	144.7	132.2	150.1	191.7	220.0	209.6	182.9
Gummifabriker	266.4	251.4	275.6	346.2	187.5	217.3	356.9	461.4
Läderfabriker	277.3	239.5	295.9	523.3	356.7	226.5	273.4	360.1
Skofabriker	153.8	156.2	175.2	315.8	254.1	199.6	300.9	401.7
Kvarnar och bagerier ...	371.1	327.3	398.3	478.6	528.9	653.1	606.0	747.6
Sockerbruk och sötsaksfabriker	567.3	610.4	666.7	695.9	981.4	1 076.0	894.3	959.0
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	144.6	172.8	179.7	267.1	319.8	383.6	497.3	477.4
Margarin- och gräddfabr...	95.7	99.1	87.1	60.4	96.2	55.1	50.7	58.8
Tobaksfabriker	230.0	272.4	288.3	471.7	623.9	686.7	916.0	965.9
Färg- och fennissfabriker ..	135.0	141.5	151.8	109.7	106.9	109.6	153.6	170.4
Olje-, tvål- o. ljusfabriker	87.0	88.2	97.2	94.7	88.3	61.9	77.6	92.8
Tändsticksfabriker	22.6	23.3	25.1	36.7	57.8	89.4	81.1	83.6
Teknokemiska fabriker ..	55.0	65.1	73.1	91.9	132.8	162.8	193.0	207.8
Övriga kemiska fabriker ..	170.7	165.2	146.9	368.1	388.8	559.3	588.3	534.2

Tab. 3. Årsförsäljning i % av hela det investerade kapitalet.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrins allmänna undergrupp	67.5	62.3	58.1	37.5	54.8	67.6	81.8	68.3
Fanerfabriker	102.2	97.9	78.1	46.8	65.4	126.2	127.1	74.9
Metall- o. maskinindustrins allmänna undergrupp ..	112.3	129.5	133.4	128.2	97.1	102.8	104.9	104.9
Malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk....	61.2	59.9	69.5	72.1	72.1	65.9	76.4	77.8
Krigsförnödenhetsfabriker	65.5	39.8	113.3	124.6	151.2	150.6	149.8	173.4
Kalkbruk och cementfabriker	79.0	82.6	86.9	63.3	50.5	53.7	52.7	56.1
Tegelbruk	99.0	70.3	67.7	61.7	54.8	63.1	61.8	54.7
Porslins- och fajansfabriker	102.1	100.9	106.1	93.9	109.2	132.9	121.0	121.2
Glasbruk	104.6	102.1	93.9	117.6	136.6	160.8	169.8	172.2
Linnfabriker	62.1	60.1	74.0	62.0	45.1	50.4	75.9	82.8
Bomullsfabriker	114.5	101.2	112.3	99.6	68.1	62.9	80.2	88.7
Yllefabriker	104.7	96.5	103.2	128.7	131.2	96.2	132.1	148.3
Sidenväverier	145.9	131.9	138.3	207.1	188.4	158.9	171.0	168.7
Triåfabriker	142.7	143.6	130.7	163.7	145.3	155.7	157.4	148.5
Hatt- och mössfabriker ..	92.8	78.6	68.0	83.9	109.8	97.5	97.9	88.3
Kostym- och kappfabriker	233.9	211.9	172.8	197.2	222.6	284.9	204.5	149.6
Gummifabriker	124.6	105.2	95.2	98.7	47.8	51.8	71.1	85.3
Läderfabriker	119.8	120.4	135.6	286.6	213.4	124.2	139.2	170.6
Skofabriker	114.1	99.9	107.2	167.4	133.9	100.0	87.1	122.0
Kvarnar- och bagerier ..	236.2	200.1	278.9	300.1	249.0	273.9	205.7	239.1
Sockerbruk och sötsaksfabriker	102.6	111.4	108.2	106.7	137.3	147.9	111.7	119.0
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	88.1	90.5	83.9	109.8	109.8	112.4	120.3	114.4
Margarin- och gräddfabr...	208.1	207.4	198.0	118.4	160.1	82.9	78.3	86.4
Tobaksfabriker	153.0	187.4	186.0	242.5	279.8	271.1	307.0	336.4
Färg- och fernissfabriker ..	242.2	266.4	248.8	188.4	158.5	179.6	212.4	216.3
Olje-, tvål- och ljusfabriker	144.4	143.1	146.5	123.0	112.0	75.1	81.2	95.8
Tändsticksfabriker	95.0	103.4	112.4	134.4	207.0	257.7	248.2	262.7
Teknokemiska fabriker ..	140.2	149.1	156.5	141.2	144.6	152.9	132.8	116.0
Övriga kemiska fabriker..	119.0	97.1	70.0	158.1	123.7	177.6	149.8	126.1

Tab. 4. Årsförsäljning i % av egna medel.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrins allmänna undergrupp	140.3	132.8	122.8	85.4	127.0	134.9	158.0	145.2
Fanerfabriker	361.0	325.4	297.7	211.6	265.0	392.6	432.1	373.8
Metall- o. maskinindustrins allmänna undergrupp ..	241.0	260.6	245.7	248.2	217.2	252.1	261.0	245.8
Malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk....	125.9	117.4	131.4	133.0	146.9	179.9	182.7	176.4
Krigsförnödenhetsfabriker	144.3	164.1	321.7	397.4	447.6	368.0	329.6	334.2
Kalkbruk och cementfabriker	103.8	111.8	117.0	90.3	83.1	88.3	87.0	94.0
Tegelbruk	179.8	141.9	152.0	144.3	160.9	180.4	221.4	253.6
Porslins- och fajansfabriker	188.0	193.5	202.1	176.4	243.4	353.0	355.6	377.5
Glasbruk	194.5	190.8	184.9	208.5	277.8	285.3	312.5	309.6
Linnfabriker	126.8	145.7	172.5	146.7	122.6	150.8	208.6	221.8
Bomullsfabriker	169.2	146.1	154.2	139.6	96.2	97.4	118.3	135.6
Yllefabriker	172.9	157.6	160.5	206.4	190.8	146.6	203.2	236.5
Sidenväverier	325.0	270.7	279.5	319.2	283.0	267.5	289.3	258.4
Trikåfabriker	224.4	188.9	179.7	215.9	192.9	201.2	204.5	222.5
Hatt- och mössfabriker ..	126.4	133.2	119.5	127.1	158.4	154.3	162.4	157.9
Kostym- och kappfabriker	643.0	595.7	506.7	447.6	448.5	446.3	370.5	332.3
Gummifabriker	187.3	166.6	160.7	148.0	78.0	87.1	135.4	167.1
Läderfabriker	463.2	350.5	376.1	506.6	325.5	219.2	269.7	321.9
Skofabriker	140.0	130.2	136.7	183.7	156.3	114.0	163.6	207.2
Kvarnar och bagerier ...	643.0	559.5	624.9	697.0	596.8	836.3	762.3	859.7
Socketbruk och sötsaksfabriker	128.4	134.4	140.8	143.8	206.5	231.2	187.0	195.9
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	112.4	116.6	111.6	139.0	164.4	183.9	208.4	194.2
Margarin- och gräddfabr...	392.6	404.1	364.2	287.6	399.0	217.1	240.4	278.8
Tobaksfabriker	295.3	333.4	334.2	466.1	633.6	675.8	777.0	776.0
Färg- och fernissfabriker ..	578.4	546.8	536.3	331.6	344.6	331.4	400.6	413.4
Olje-, tvål- och ljusfabriker	295.4	288.2	253.9	209.6	179.5	125.9	148.7	169.1
Tändsticksfabriker	236.2	223.2	207.7	285.8	474.4	675.8	534.5	589.5
Teknokemiska fabriker ..	218.1	212.8	223.5	195.8	183.8	208.9	188.3	205.4
Övr. kemiska fabriker ...	156.1	142.1	119.0	292.8	285.6	369.4	349.2	297.5

Tab. 5. Årsförsäljning i % av långfristiga placeringar.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrins allmänna undergrupp	123.3	115.8	107.2	76.2	99.1	125.3	162.5	162.1
Fanerfabriker	245.6	209.6	180.8	150.8	208.5	310.8	356.8	239.4
Metall- o. maskinindustrins allmänna undergrupp ..	320.7	383.5	378.9	401.4	367.2	405.8	370.5	359.5
Malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk....	85.8	91.5	110.9	108.0	121.4	125.2	136.1	144.1
Krigsförnödenhetsfabriker	112.8	99.4	254.0	265.2	423.2	501.3	600.0	624.4
Kalkbruk och cementfabriker	109.1	116.0	130.0	96.9	92.6	88.8	90.7	93.1
Tegelbruk	167.8	106.2	98.1	94.3	87.2	94.7	86.5	84.7
Porslins- och fajansfabriker	178.4	182.8	196.2	191.5	226.4	338.9	234.8	213.7
Glasbruk	224.7	206.9	187.0	261.1	282.2	343.0	362.1	344.3
Linnfabriker	116.5	100.9	126.8	116.6	86.3	111.4	163.7	196.2
Bomullsfabriker	200.0	181.0	200.4	214.5	137.6	109.6	140.3	170.6
Yllefabriker	231.0	195.2	213.4	299.0	304.2	238.9	367.9	491.0
Sidenväverier	451.6	400.5	402.0	653.2	434.4	380.3	435.7	421.8
Trikåfabriker	294.8	262.5	245.0	316.3	292.1	336.1	389.8	436.8
Hatt- och mössfabriker ..	273.1	149.1	134.8	177.9	234.6	240.7	270.2	275.2
Kostym- och kappfabriker	181.1	898.4	849.8	688.1	886.8	1006.1	950.1	799.0
Gummifabriker	318.9	283.1	329.0	424.9	212.3	231.8	287.2	315.3
Läderfabriker	422.7	395.8	493.8	811.4	578.3	366.2	485.9	666.7
Skofabriker	267.6	246.3	275.4	369.0	255.9	214.3	315.0	418.7
Kvarnar och bagerier ...	600.4	488.6	599.6	694.0	580.1	636.8	484.3	653.3
Sockerbruk och sötsaksfabriker	339.8	348.8	363.1	368.6	517.5	540.6	414.1	426.7
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	142.4	155.4	140.3	199.5	192.0	209.6	247.0	231.6
Margarin- och gräddfabr...	573.4	553.3	716.8	542.5	763.8	488.6	418.9	406.3
Tobaksfabriker	461.5	579.4	664.2	1171.5	1585.9	1938.5	2900.4	3465.1
Färg- och fernissfabriker..	901.0	802.1	832.2	600.1	468.6	471.3	667.2	690.1
Olje-, tvål- och ljusfabriker	378.3	373.0	344.8	426.5	323.9	146.4	167.2	258.2
Tändsticksfabriker	240.1	255.3	294.8	458.8	831.6	1507.9	1641.1	1759.7
Teknokemiska fabriker ..	322.0	368.6	455.6	538.6	578.7	371.7	283.3	258.1
Övriga kemiska fabriker..	269.6	168.6	117.2	328.3	295.5	345.2	290.6	241.9

Tab. 6. Långfristiga placeringar i milj. mk.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrins allmänna undergrupp	4 927.4	5 074.0	4 993.8	4 594.0	5 263.2	5 311.7	5 280.5	4 742.4
Fanerfabriker	161.3	176.0	181.9	134.1	129.6	178.2	206.4	186.1
Metall- o. maskinindustrins allmänna undergrupp ..	395.0	404.2	420.2	468.5	508.9	566.3	735.6	762.7
Malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk....	335.7	343.6	375.6	444.6	505.7	654.4	928.0	902.6
Krigsförnödenhetsfabriker	28.8	42.0	48.6	64.4	67.7	69.4	72.4	76.3
Kalkbruk och cementfabriker	306.5	325.9	314.7	324.3	332.4	375.2	408.4	421.6
Tegelbruk	25.1	39.3	45.0	44.7	49.1	48.0	65.7	68.2
Porlins- och fajansfabriker	56.6	58.1	56.5	57.8	63.9	67.9	107.9	127.0
Glasbruk	31.8	35.4	43.4	43.9	48.8	47.5	54.3	60.8
Linnefabriker	284.1	386.8	374.5	362.2	454.6	442.3	460.8	430.5
Bomullsfabriker	320.8	316.8	317.7	361.6	373.7	397.3	401.3	396.3
Yllefabriker	176.7	180.6	174.1	163.6	158.3	156.4	156.3	146.5
Sidenväverier	12.4	14.8	16.5	14.0	23.5	27.2	28.3	28.4
Trikåfabriker	65.7	80.5	84.5	81.2	81.7	77.5	78.4	80.8
Hatt- och mössfabriker ..	10.2	21.8	21.8	19.3	18.9	18.0	17.9	17.1
Kostym- och kappfabriker	11.7	16.1	15.6	21.8	21.6	21.9	22.1	22.9
Gummifabriker	83.6	88.8	83.8	81.5	88.3	93.8	124.3	146.3
Läderfabriker	65.6	60.5	59.9	64.5	61.7	61.9	56.3	54.0
Skofabriker	57.5	63.4	63.6	85.6	99.3	93.1	95.5	95.9
Kvarnar och bagerier ...	61.8	67.0	66.4	69.0	91.2	102.6	125.2	114.5
Sockerbruk och sötsaksfabriker	167.0	175.0	183.6	188.8	189.7	199.0	216.0	224.7
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	101.5	111.2	128.1	133.9	166.5	183.1	201.3	206.1
Margarin- och gräddfabr...	16.7	17.9	12.2	11.1	12.6	11.3	12.1	14.5
Tobaksfabriker	49.9	47.0	43.4	40.3	39.3	35.4	31.6	27.9
Färg- och fernissfabriker..	15.0	17.6	18.2	18.3	22.8	23.2	23.0	24.7
Olje-, tvål- och ljusfabriker	23.0	23.6	28.2	22.2	27.3	42.3	46.4	35.9
Tändsticksfabriker	9.4	9.2	8.5	8.0	6.9	5.9	5.0	4.7
Teknokemiska fabriker ..	17.1	17.7	16.0	17.1	22.9	43.8	68.1	80.5
Övriga kemiska fabriker..	63.3	98.0	125.3	112.1	131.6	162.0	202.5	220.9

Tab. 7. Långfristiga placeringar i % av hela det investerade kapitalet.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrins allmänna undergrupp	54.8	53.8	54.2	49.2	55.2	54.0	50.3	42.1
Fanerfabriker	41.6	46.7	43.2	31.0	31.4	40.6	35.6	31.3
Mettall- o. maskinindustrins allmänna undergrupp ..	35.0	33.8	35.2	32.0	26.4	25.3	28.3	29.2
Malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk....	71.4	65.4	62.6	66.7	59.4	52.6	56.1	54.0
Krigsförnödenhetsfabriker	58.1	40.0	44.6	47.0	35.7	30.0	25.0	27.8
Kalkbruk och cementfabriker	72.4	71.2	66.8	65.3	54.6	60.5	58.1	60.3
Tegelbruk	59.0	66.2	69.0	65.4	62.9	66.6	71.5	64.6
Porslins- och fajansfabriker	57.2	55.2	54.1	49.0	48.3	39.2	51.5	56.7
Glasbruk	46.6	49.3	50.2	45.1	48.4	46.9	46.9	50.0
Linnfabriker	53.3	59.5	58.3	53.2	52.2	45.3	46.3	42.2
Bomullsfabriker	57.2	55.9	56.1	46.4	49.5	57.4	57.2	52.0
Yllefabriker	45.3	49.5	48.3	43.0	43.1	40.3	35.9	30.2
Sidenväverier	32.3	32.9	34.4	31.7	43.4	41.8	39.2	40.0
Trikåfabriker	48.4	54.7	53.3	51.8	49.7	46.3	40.4	34.0
Hatt- och mössfabriker ..	34.0	52.7	50.4	47.2	46.8	40.5	36.2	32.1
Kostym- och kappfabriker	19.8	23.6	20.3	28.7	25.1	28.3	21.5	18.7
Gummifabriker	39.1	37.1	28.9	23.2	22.5	22.3	24.8	27.0
Läderfabriker	28.4	30.4	27.5	35.3	36.9	33.9	28.6	25.6
Skofabriker	42.6	40.6	38.9	45.4	52.3	46.7	27.6	29.1
Kvarnar och bagerier	39.3	41.0	46.5	43.2	42.9	43.0	42.5	36.6
Socketbruk och sötsaksfabriker	30.2	31.9	29.8	28.9	26.5	27.4	27.0	27.9
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	61.8	58.3	59.8	55.1	57.2	53.6	48.7	49.4
Margarin- och gräddfabr...	36.3	37.5	27.6	21.8	21.0	17.0	18.7	21.3
Tobaksfabriker	33.1	32.3	28.0	20.7	17.6	14.0	10.6	9.7
Färg- och fernissfabriker..	26.9	33.2	29.9	31.4	33.8	38.1	31.8	31.3
Olje-, tvål och ljusfabriker	38.2	38.4	42.5	28.8	34.6	51.3	48.6	37.1
Tändsticksfabriker	39.6	40.5	38.1	29.3	24.9	17.1	15.1	14.9
Teknokemiska fabriker ..	43.5	40.5	34.4	26.2	25.0	41.1	46.9	44.9
Övriga kemiska fabriker..	44.1	57.6	59.8	48.2	41.9	51.4	51.6	52.2

Tab. 8. Kortfristiga placeringar i milj. mk.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrins allmänna undergrupp	4 070.3	4 358.3	4 211.5	4 750.7	4 265.7	4 529.5	5 207.6	6 510.7
Fanerfabriker	226.2	200.9	239.3	298.2	283.7	260.7	373.2	408.5
Metall- o. maskinindustrins allmänna undergrupp ..	732.8	792.2	773.3	998.0	1 416.3	1 669.9	1 861.5	1 850.9
Matmbrytning, anrikning och kopparvalsverk....	134.6	181.6	224.0	221.5	345.6	589.8	725.3	769.0
Krigsförnödenhetsfabriker	20.8	63.0	60.3	72.7	121.7	161.6	217.7	198.6
Kalkbruk och cementfabriker	116.5	131.9	156.1	172.5	276.7	245.2	294.1	277.8
Tegelbruk	17.5	20.0	20.3	23.6	29.0	24.1	26.2	37.3
Porslins- och fajansfabriker	42.3	47.1	48.0	60.0	68.6	105.2	101.5	96.8
Glasbruk	36.4	36.4	43.0	53.6	52.0	53.9	61.4	60.8
Linnefabriker	249.0	263.0	267.3	318.8	416.2	534.4	533.6	589.5
Bomullsfabriker	239.8	249.8	249.0	417.4	381.2	294.8	300.7	366.0
Yllefabriker	213.4	184.6	186.0	216.5	208.7	232.0	279.0	338.6
Sidenväverier	26.0	30.1	31.5	30.1	30.6	37.8	43.9	42.5
Trikåfabriker	70.0	66.6	73.9	75.6	82.6	89.9	115.8	156.7
Hatt- och mössfabriker ..	19.9	19.6	21.5	21.5	21.5	26.5	31.5	36.3
Kostym- och kappfabriker	47.4	52.2	60.9	54.3	64.5	55.3	80.4	99.4
Gummifabriker	130.3	150.3	205.6	269.5	303.9	325.9	377.4	394.5
Läderfabriker	165.8	138.4	158.3	118.1	105.4	120.4	140.1	157.1
Skofabriker	77.4	93.0	99.9	103.0	90.5	106.5	249.9	233.2
Kvarnar och bagerier	95.3	96.5	76.4	90.5	121.2	135.9	169.5	198.2
Sockerbruk och sötsaksfabriker	386.1	372.8	432.5	463.6	525.2	528.6	584.6	581.1
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	62.7	79.7	86.2	109.2	124.8	158.3	212.2	211.0
Margarin- och gräddfabr...	29.3	29.9	31.8	39.9	47.5	55.1	52.6	53.6
Tobaksfabriker	100.5	98.4	111.6	154.2	183.7	217.9	266.8	259.2
Färg- och fernissfabriker ..	40.7	35.5	42.8	39.9	44.7	37.8	49.3	54.1
Olje-, tvål- och ljusfabriker	37.2	38.0	38.2	54.8	51.6	40.1	49.1	61.0
Tändsticksfabriker	14.4	13.4	13.9	19.3	21.0	28.8	27.7	27.1
Teknokemiska fabriker ..	22.2	26.0	30.7	48.0	68.9	62.6	77.2	98.6
Övriga kemiska fabriker ..	80.2	72.1	84.4	120.7	182.7	152.9	190.2	202.6

Tab. 9. Lager i milj. mk.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrins allmänna undergrupp	1 945.2	2 342.8	2 041.7	1 988.1	1 969.0	1 862.8	2 222.1	2 615.3
Fanerfabriker	128.9	141.2	154.1	152.8	148.4	131.8	230.6	235.3
Metall- o. maskinindustrins allmänna undergrupp ..	448.0	448.5	441.1	415.7	704.9	835.7	858.4	842.0
Malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk....	64.3	80.4	92.5	106.4	175.7	270.0	401.3	423.7
Krigsförnödenhetsfabriker	16.7	35.4	29.4	42.5	58.1	71.8	109.2	52.8
Kalkbruk och cementfabriker	56.4	70.8	59.8	76.4	134.2	101.4	146.5	139.3
Tegelbruk	7.7	7.1	7.0	4.8	12.6	11.3	11.0	17.4
Porslins- och fajansfabriker	25.4	30.0	26.9	21.6	17.5	16.8	26.0	12.3
Glasbruk	13.8	16.1	17.9	23.3	22.7	15.2	15.7	12.6
Linnfabriker	157.2	160.3	131.1	155.9	214.8	263.5	244.5	185.7
Bomullsfabriker	162.1	177.4	144.8	108.5	85.0	92.9	65.7	71.2
Yllefabriker	162.7	146.8	114.8	129.7	99.7	104.0	127.6	152.0
Sidenväverier	17.2	19.7	19.0	11.1	13.4	14.4	17.9	12.7
Trikåfabriker	51.4	45.2	41.9	23.2	25.4	26.6	42.1	37.1
Hatt- och mössfabriker ..	11.2	11.8	13.1	8.5	7.4	9.5	11.8	12.6
Kostym- och kappfabriker	31.6	36.0	35.4	23.2	42.1	30.6	33.4	32.4
Gummifabriker	43.6	42.7	28.0	21.8	28.6	30.1	43.7	31.9
Läderfabriker	137.2	108.9	87.9	64.1	41.2	54.9	62.9	58.4
Skofabriker	32.9	33.1	34.0	20.8	17.8	16.9	41.8	45.5
Kvarnar och bagerier	63.5	67.3	45.7	29.5	40.4	99.8	102.8	142.0
Sockerbruk och sötsaksfabriker	120.1	117.6	107.8	100.0	125.6	157.9	181.4	165.5
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	28.5	29.5	33.6	29.3	41.2	70.5	83.8	64.5
Margarin- och gräddfabr...	10.1	8.6	6.0	22.0	13.4	5.3	4.5	4.6
Tobaksfabriker.	72.4	51.4	42.0	26.8	53.6	64.9	98.5	75.0
Färg- och fernissfabriker..	29.6	24.0	24.2	26.4	28.0	25.4	28.1	29.7
Olje-, tvål- och ljusfabriker	20.4	19.6	18.7	10.1	7.3	9.1	19.0	16.0
Tändsticksfabriker	5.1	3.3	3.0	6.0	5.2	4.8	4.5	3.1
Teknokemiska fabriker ..	7.9	8.8	7.8	8.4	12.8	18.1	24.9	34.3
Övriga kemiska fabriker..	29.5	35.6	35.9	31.7	74.2	63.0	71.1	70.2

Tab. 10. Lager i % av hela det investerade kapitalet.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrins allmänna undergrupp	21.6	24.8	22.2	21.3	20.7	18.9	21.2	23.2
Fanerfabriker	33.3	37.5	36.6	35.4	35.9	30.0	39.8	39.6
Metall- o. maskinindustrins allmänna undergrupp ..	39.7	38.3	37.0	28.3	36.6	37.4	33.1	32.2
Malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk....	13.7	15.3	15.4	16.0	20.6	21.7	24.3	25.3
Krigsförnödenhetsfabriker	33.7	33.8	27.0	31.0	30.7	31.1	37.6	19.2
Kalkbruk och cementfabriker	13.3	15.5	12.7	15.4	22.0	16.3	20.9	19.8
Tegelbruk	18.0	12.0	10.7	7.1	16.2	15.7	12.0	16.5
Porslins- och fajansfabriker	25.7	28.5	25.8	18.3	13.2	9.7	12.4	5.5
Glasbruk	20.2	22.5	20.7	23.9	22.5	15.0	13.6	10.4
Linnefabriker	29.5	24.7	20.4	22.9	24.7	27.0	24.6	18.2
Bomullsfabriker	28.9	31.3	25.5	13.9	11.3	13.4	9.4	9.3
Yllefabriker	41.7	40.2	31.9	34.1	27.2	26.8	29.3	31.3
Sidenväverier	44.8	43.8	39.7	25.1	24.7	22.2	24.8	17.9
Trikåfabriker	37.8	30.7	26.5	14.8	15.5	15.9	21.7	15.6
Hatt- och mössfabriker ..	37.2	28.4	30.4	20.9	18.3	21.3	23.9	23.6
Kostym- och kappfabriker	53.5	52.7	46.3	30.5	48.9	39.6	32.6	26.5
Gummifabriker	20.4	17.9	9.7	6.2	7.3	7.2	8.7	5.9
Läderfabriker	59.3	54.7	40.3	35.1	24.6	30.1	32.0	27.7
Skofabriker	24.4	21.2	20.8	11.0	9.4	8.5	12.1	13.8
Kvarnar och bagerier	40.4	41.2	32.0	18.5	19.0	41.8	34.9	45.4
Socketbruk och sötsaksfabriker	21.7	21.5	17.5	15.3	17.6	21.7	22.7	20.5
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	17.3	15.5	15.7	12.0	14.1	20.7	20.3	15.5
Margarin- och gräddfabr...	22.0	18.0	13.6	43.2	22.3	7.9	7.0	6.7
Tobaksfabriker	48.1	35.3	27.1	13.8	24.0	25.6	33.0	26.1
Färg- och fernissfabriker..	53.2	45.1	39.7	45.3	41.5	41.7	38.9	37.7
Olje-, tvål- och ljusfabriker	33.9	31.8	28.1	13.2	9.3	11.0	19.8	16.5
Tändsticksfabriker	21.3	14.8	13.6	21.9	18.7	13.8	13.7	9.7
Teknokemiska fabriker ..	20.1	20.2	16.8	13.0	13.9	17.0	17.1	19.2
Övriga kemiska fabriker..	20.5	21.0	17.1	13.6	23.6	20.0	18.1	16.6

Tab. 11. Lager i % av årsförsäljning.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrins allmänna undergrupp	32.0	39.9	38.2	56.8	37.7	28.0	25.9	34.0
Fanerfabriker	32.6	38.3	46.8	75.6	54.9	23.8	31.3	52.8
Metall- o. maskinindustrins allmänna undergrupp ..	35.4	29.6	27.7	22.1	37.7	36.4	31.5	30.7
Malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk....	22.3	25.6	22.2	22.1	28.6	33.0	31.8	32.6
Krigsförnödenhetsfabriker	51.4	84.8	23.8	24.9	20.3	20.7	25.1	11.1
Kalkbruk och cementfabriker	16.9	18.7	14.6	24.3	43.6	30.4	39.6	35.5
Tegelbruk	18.2	17.1	15.9	11.5	29.5	24.9	19.4	30.2
Porlins- och fajansfabriker	25.1	28.3	24.3	19.5	12.1	7.3	10.3	11.0
Glasbruk	19.3	22.0	22.0	20.3	16.5	9.3	8.0	6.0
Linnefabriker	47.5	41.1	27.6	36.9	54.7	53.5	32.4	22.0
Bomullsfabriker	25.2	30.9	22.8	14.0	16.5	21.3	11.7	10.5
Yllefabriker	39.8	41.6	30.9	26.5	20.7	27.8	22.2	21.1
Sidenväverier	30.7	33.2	28.7	12.1	13.1	14.0	14.5	10.6
Trikåfabriker	26.5	21.4	20.2	9.0	10.7	10.2	13.8	10.5
Hatt- och mössfabriker ..	40.1	36.2	44.7	24.9	16.7	21.9	24.5	26.7
Kostym- och kappfabriker	22.9	24.8	26.8	15.5	22.0	13.9	15.9	17.7
Gummifabriker	16.4	17.0	10.2	6.3	15.3	13.8	12.3	6.9
Läderfabriker	49.5	45.5	29.7	12.2	11.5	24.2	23.0	16.2
Skofabriker	21.4	21.2	19.4	6.6	7.0	8.5	13.9	11.3
Kvarnar och bagerier	17.1	20.6	11.5	6.2	7.6	15.3	17.0	19.0
Sockerbruk och sötsaksfabriker	21.2	19.3	16.2	14.4	12.8	14.7	20.3	17.3
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	19.7	17.1	18.7	11.0	12.9	18.4	16.9	13.5
Margarin- och gräddfabr...	10.6	8.7	6.8	36.4	13.9	9.5	9.0	7.8
Tobaksfabriker	31.5	18.9	14.6	5.7	8.6	9.5	10.7	7.8
Färg- och fernissfabriker..	22.0	16.9	16.0	24.0	26.2	23.2	18.3	17.4
Olje-, tvål- och ljusfabriker	23.4	22.2	19.2	10.7	8.3	14.7	24.4	17.2
Tändsticksfabriker	22.5	14.4	12.1	16.3	9.0	5.4	5.5	3.7
Teknokemiska fabriker ..	14.4	13.6	10.7	9.2	9.6	11.1	12.9	16.5
Övriga kemiska fabriker..	17.3	21.6	24.4	8.6	19.1	11.3	12.1	13.1

Tab. 12. Värdepapper i % av hela det investerade kapitalet.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrins allmänna undergrupp	6.9	6.7	6.6	5.1	5.6	6.8	8.9	10.4
Fänerfabriker	4.9	3.6	2.4	2.8	3.6	3.8	4.0	8.3
Metall- o. maskinindustrins allmänna undergrupp ..	5.0	3.5	3.0	3.2	10.6	10.9	11.1	12.0
Malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk....	7.5	6.9	4.3	3.0	6.1	6.2	6.0	6.6
Krigsförnödenhetsfabriker	0.1	0.0	0.0	4.8	18.4	20.3	13.5	12.8
Kalkbruk och cementfabriker	4.5	4.6	4.7	4.2	6.6	8.4	8.3	9.7
Tegelbruk	0.5	0.1	0.0	0.2	1.8	3.8	3.7	3.9
Porslins- och fajansfabriker	2.9	2.5	2.5	0.2	1.7	5.6	4.1	3.3
Glasbruk	6.8	6.2	7.1	6.2	4.5	6.1	9.8	11.3
Linnefabriker	3.9	5.2	6.3	5.9	8.5	8.7	13.0	23.1
Bomullsfabriker	3.7	6.2	7.9	9.0	15.2	18.3	19.3	22.5
Yllefabriker	0.3	0.4	0.9	2.5	12.9	17.5	18.3	19.0
Sidenväverier	5.6	5.0	5.4	7.6	9.4	10.9	12.9	16.2
Trikåfabriker	3.5	4.3	4.0	10.0	10.9	12.6	18.3	24.8
Hatt- och mössfabriker ..	1.4	1.1	1.6	1.8	3.1	7.6	12.6	13.7
Kostym- och kappfabriker	2.2	1.8	3.2	3.8	4.5	3.3	11.9	12.6
Gummifabriker	19.6	29.6	24.6	42.1	39.2	36.0	42.3	41.4
Läderfabriker	1.6	0.1	0.1	0.8	7.9	10.4	14.1	15.2
Skofabriker	15.0	19.1	16.5	12.9	22.0	20.8	13.7	18.1
Kvarnar och bagerier....	5.1	5.1	2.5	9.4	12.1	2.4	2.6	4.0
Sockerbruk och sötsaksfabriker	22.4	21.7	20.3	19.8	21.8	22.5	23.4	25.7
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	0.8	1.8	2.2	5.8	6.1	4.0	4.8	7.2
Margarin- och gräddfabr...	1.4	1.4	1.5	1.3	6.7	5.6	6.1	7.7
Tobaksfabriker	4.4	6.3	8.2	14.1	9.0	9.1	9.0	22.3
Färg- och färgfabriker ..	0.9	1.0	0.9	1.2	4.4	5.0	5.8	8.5
Olje-, tvål- och ljusfabriker	0.3	0.2	0.2	3.4	8.3	7.8	7.0	11.2
Tändsticksfabriker	0.0	0.0	1.3	1.1	1.4	1.1	5.5	4.9
Teknokemiska fabriker ..	6.5	6.9	5.4	11.9	14.7	14.1	11.1	11.3
Övriga kemiska fabriker..	1.3	1.3	1.2	1.3	3.1	3.3	4.3	6.3

Tab. 13: -Kontofordringar och växlar i % av hela det investerade kapitalet.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrins allmänna undergrupp	11.8	10.3	12.2	13.5	11.3	13.7	14.1	15.0
Fanerfabriker	10.0	7.2	9.4	18.2	18.4	10.7	14.7	13.6
Metall- o. maskinindustrins allmänna undergrupp ..	17.4	21.5	21.4	24.8	19.9	21.4	23.8	21.2
Malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk....	4.8	9.1	12.9	9.8	12.0	14.1	10.4	8.5
Krigsförnödenhetsfabriker	7.6	6.8	16.3	11.8	11.1	14.3	17.6	34.2
Kalkbruk och cementfabriker	8.8	8.3	13.2	12.2	9.4	9.7	10.4	9.7
Tegelbruk	13.9	14.5	13.5	18.3	16.6	11.2	9.9	9.3
Porslins- och fajansfabriker	10.2	10.4	15.8	26.4	24.0	32.1	29.2	27.6
Glasbruk	25.6	21.2	21.9	24.7	22.9	30.8	26.2	21.2
Linnefabriker	12.2	9.3	14.4	11.7	12.5	17.3	15.4	15.1
Bomullsfabriker	8.0	6.0	9.9	13.2	16.6	10.5	13.1	15.7
Yllefabriker	10.3	6.9	17.2	17.2	14.5	13.9	14.4	16.0
Sidenväverier	15.1	15.0	15.9	13.2	8.5	15.1	14.4	12.6
Trikåfabriker	10.0	8.0	12.7	15.1	20.2	17.8	14.8	10.9
Hatt- och mössfabriker ..	22.7	15.3	15.3	20.8	16.3	11.1	14.1	15.5
Kostym- och kappfabriker	20.2	19.5	28.1	15.1	17.3	12.4	29.6	40.9
Gummifabriker	16.2	14.6	31.5	23.5	27.4	29.8	23.4	24.7
Läderfabriker	9.4	12.8	31.0	24.1	25.2	24.3	23.2	28.7
Skofabriker	17.3	18.5	22.9	22.2	14.0	21.7	44.8	37.8
Kvarnar och bagerier	14.5	12.4	17.0	23.0	22.3	11.3	19.7	13.0
Socketbruk och sötsaksfabriker	17.8	18.5	25.5	27.7	31.6	23.6	23.6	23.2
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	15.3	20.8	19.5	19.7	19.0	17.7	22.1	19.4
Margarin- och gräddfabr..	26.0	33.3	21.3	24.5	14.1	11.1	7.1	6.3
Tobaksfabriker	13.7	19.8	16.4	26.3	31.2	20.0	41.5	37.1
Färg- och fernissfabriker..	12.8	13.6	20.5	16.1	10.7	13.4	16.5	13.0
Olje-, tvål- och ljusfabriker	23.4	28.6	20.9	38.1	30.7	23.4	17.9	24.3
Tändsticksfabriker	23.5	33.6	36.1	38.1	38.7	41.6	51.2	43.8
Teknokemiska fabriker ..	19.8	29.1	37.1	26.8	27.7	19.8	17.4	11.2
Övriga kemiska fabriker..	14.2	14.4	13.8	26.0	23.1	17.7	18.1	13.4

Tab. 14. Egna medel i milj. mk.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrins allmänna undergrupp	4 330.0	4 423.3	4 356.5	4 102.7	4 109.2	4 934.0	5 428.5	5 295.5
Fanerfabriker	109.7	113.4	110.5	95.6	102.0	141.1	170.4	119.2
Metall- o. maskinindustrins allmänna undergrupp ..	525.5	594.7	647.9	757.5	860.3	911.5	1 044.4	1 115.0
Malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk....	228.8	268.0	317.1	361.2	417.8	455.5	691.3	737.0
Krigsförnödenhetsfabriker	22.5	25.5	38.4	43.0	64.0	94.5	131.9	142.6
Kalkbruk och cementfabriker	322.2	338.0	349.7	348.3	370.6	377.3	425.7	417.4
Tegelbruk	23.5	29.4	29.1	29.2	26.6	25.2	25.7	22.8
Porslins- och fajansfabriker	53.7	54.9	54.9	62.7	59.5	65.2	71.3	71.9
Glásbruk	36.7	38.4	43.9	55.0	49.5	57.1	62.9	67.6
Linnefabriker	261.0	268.0	275.3	287.8	320.1	326.6	361.6	380.8
Bomullsfabriker	379.3	392.3	412.9	555.5	534.4	446.9	475.8	498.3
Yllefabriker	236.2	223.7	231.5	236.9	252.4	255.0	283.0	304.2
Sidenväverier	17.2	21.9	23.7	28.6	36.0	38.6	42.7	46.3
Trikåfabriker	86.3	111.8	115.2	118.9	123.8	129.5	149.5	158.5
Hatt- och mössfabriker ..	22.1	24.4	24.6	26.9	28.0	28.1	29.8	29.9
Kostym- och kappfabriker	21.5	24.3	26.1	33.5	42.7	49.3	56.6	55.0
Gummifabriker	142.3	150.9	171.5	234.0	240.3	249.4	263.6	276.1
Läderfabriker	59.9	68.3	78.7	103.3	109.6	103.3	101.4	111.9
Skofabriker	109.9	120.0	128.2	171.9	162.6	175.1	183.9	193.8
Kvarnar och bagerier	57.7	58.5	63.7	68.7	88.6	78.1	79.5	87.0
Sockerbruk och sötsaksfabriker	441.9	454.3	473.7	483.9	475.3	465.4	478.3	489.5
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	128.7	148.2	161.0	192.2	194.5	208.6	238.7	245.8
Margarin- och gräddfabr...	24.4	24.5	23.9	21.0	24.1	25.3	21.1	21.1
Tobaksfabriker	77.9	81.7	86.3	101.2	98.5	101.6	117.9	124.5
Färg- och fernissfabriker..	23.3	25.9	28.3	33.1	31.1	33.1	38.3	41.2
Olje-, tvål- och ljusfabriker	29.4	30.6	38.3	45.2	49.2	49.2	52.2	54.9
Tändsticksfabriker	9.6	10.5	12.1	12.8	12.2	13.2	15.2	14.2
Teknokemiska fabriker ..	25.3	30.6	32.7	46.9	72.2	77.9	102.5	101.2
Övriga kemiska fabriker..	109.4	116.3	123.4	125.7	136.1	151.4	168.5	179.6

Tab. 15. Egna medel i % av hela det investerade kapitalet.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrins allmänna undergrupp	48.1	46.9	47.3	43.9	43.1	50.1	51.8	47.1
Fanerfabriker	28.3	30.1	26.2	22.1	24.7	32.1	29.4	20.1
Metall- o. maskinindustrins allmänna undergrupp ..	46.6	49.7	54.3	51.6	44.7	40.8	40.2	42.7
Malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk....	48.6	51.0	52.9	54.2	49.1	36.6	41.8	44.1
Krigsförnödenhetsfabriker	45.4	24.3	35.2	31.4	33.8	40.9	45.5	51.9
Kalkbruk och cementfabriker	76.2	73.8	74.3	70.1	60.8	60.8	60.6	59.7
Tegelbruk	55.1	49.6	44.5	42.8	34.1	35.0	27.9	21.6
Porlins- och fajansfabriker	54.3	52.1	52.5	53.3	44.9	37.6	34.0	32.1
Glasbruk	53.8	53.5	50.8	56.4	49.2	56.3	54.3	55.6
Linnefabriker	49.0	41.2	42.9	42.3	36.8	33.4	36.4	37.3
Bomullsfabriker	67.7	69.2	72.9	71.3	70.8	64.6	67.8	65.4
Yllefabriker	60.5	61.2	64.3	62.3	68.8	65.7	65.0	62.7
Sidenväverier	44.9	48.7	49.5	64.9	66.6	59.4	59.1	65.3
Trikåfabriker	63.6	76.0	72.7	75.8	75.3	77.4	77.0	66.8
Hatt- och mössfabriker ..	73.4	59.0	56.9	66.0	69.3	63.2	60.2	55.9
Kostym- och kappfabriker	36.4	35.6	34.1	44.1	49.6	63.8	55.2	45.0
Gummifabriker	66.5	63.1	59.3	66.7	61.3	59.4	52.5	51.1
Läderfabriker	25.9	34.3	36.1	56.5	65.6	56.7	51.6	53.0
Skofabriker	81.5	76.8	78.4	91.1	85.7	87.7	53.2	58.9
Kvarnar och bagerier	36.7	35.8	44.6	43.1	41.7	32.8	27.0	27.8
Sockerbruk och sötsaksfabriker	79.9	82.9	76.9	74.2	66.5	64.0	59.7	60.8
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	78.4	77.6	75.1	79.0	66.8	61.1	57.7	58.9
Margarin- och gräddfabr..	53.0	51.3	54.4	41.2	40.1	38.2	32.6	31.0
Tobaksfabriker	51.8	56.2	55.7	52.0	44.2	40.1	39.5	43.4
Färg- och fernissfabriker..	41.9	48.7	46.4	56.8	46.0	54.2	53.0	52.3
Olje-, tvål- och ljusfabriker	48.9	49.7	57.7	58.7	62.4	59.7	54.6	56.7
Tändsticksfabriker	40.2	46.3	54.1	47.0	43.6	38.1	46.4	44.6
Teknokemiska fabriker ..	64.3	70.1	70.0	72.1	78.7	73.2	70.5	56.5
Övriga kemiska fabriker..	76.3	68.4	58.8	54.0	43.3	48.1	42.9	42.4

Tab. 16. Soliditeten. Egna medel i % av långfristiga placeringar.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrins allmänna undergrupp	87.9	87.2	87.2	89.3	78.1	92.9	102.8	111.7
Fanerfabriker	68.0	64.4	60.7	71.3	78.7	79.2	82.6	64.1
Metall- o. maskinindustrins allmänna undergrupp ..	133.0	147.1	154.2	161.7	169.0	160.9	142.0	146.2
Malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk....	68.2	78.0	84.4	81.2	82.6	69.6	74.5	81.7
Krigsförnödenhetsfabriker	78.2	60.6	78.9	66.7	94.6	136.2	182.1	186.8
Kalkbruk och cementfabriker	105.1	103.7	111.1	107.4	111.5	100.5	104.2	99.0
Tegelbruk	93.3	74.8	64.5	65.4	54.2	52.5	39.0	33.4
Porslins- och fajansfabriker	94.9	94.5	97.1	108.6	93.0	96.0	66.0	56.6
Glasbruk	115.5	108.4	101.1	125.2	101.6	120.2	115.9	111.2
Linnefabriker	91.9	69.3	73.5	79.5	70.4	73.9	78.5	88.5
Bomullsfabriker	118.2	123.8	129.9	153.6	143.0	112.5	118.6	125.7
Yllefabriker	133.6	123.8	133.0	144.9	159.5	163.0	181.1	207.7
Sidenväverier	139.0	148.0	143.8	204.6	153.5	142.2	150.6	163.3
Trikåfabriker	131.3	139.0	136.4	146.5	151.5	167.0	190.6	196.3
Hatt- och mössfabriker ..	216.0	112.0	112.8	139.9	148.1	156.0	166.3	174.3
Kostym- och kappfabriker	183.7	150.8	167.7	153.7	197.7	225.5	256.4	240.4
Gummifabriker	170.3	169.9	204.7	287.1	272.2	266.0	212.1	188.8
Läderfabriker	91.3	112.9	131.3	160.2	177.7	167.1	180.2	207.1
Skofabriker	191.1	189.2	201.4	200.9	163.7	188.0	192.5	202.1
Kvarnar och bagerier	93.4	87.3	96.0	99.6	97.2	76.1	63.5	76.0
Socketbruk och sötsaksfabriker	264.7	259.6	258.0	256.3	250.6	233.8	221.5	217.8
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	126.7	133.2	125.6	143.5	116.8	113.9	118.5	119.3
Margarin- och gräddfabr...	146.1	136.8	196.8	188.7	191.4	225.0	174.3	145.7
Tobaksfabriker	156.1	173.8	198.7	251.3	250.3	286.9	373.3	446.5
Färg- och färgfabriker ..	155.8	146.7	155.2	181.0	136.0	142.2	166.5	167.0
Olje-, tvål- och ljusfabriker	128.0	129.4	135.8	203.5	180.5	116.3	112.5	152.7
Tändsticksfabriker	101.6	114.4	141.9	160.6	175.3	223.1	306.8	298.5
Teknokemiska fabriker ..	147.6	173.2	203.8	275.1	314.9	178.0	150.5	125.7
Övriga kemiska fabriker ..	172.7	118.7	98.4	112.1	103.5	93.4	83.2	81.3

Tab. 17. Främmande medel i milj. mk.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrins allmänna undergrupp	4 667.7	5 009.0	4 848.8	5 242.0	5 419.7	4 907.2	5 059.6	5 957.6
Fanerfabriker	277.8	263.5	310.7	336.7	311.3	297.8	409.2	475.4
Metall- o. maskinindustrins allmänna undergrupp ..	602.3	601.7	545.6	709.0	1 064.9	1 324.7	1 552.7	1 498.7
Malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk....	241.5	257.2	282.5	304.9	433.5	788.7	962.0	934.6
Krigsförnödenhetsfabriker	27.1	79.5	70.5	94.1	125.4	136.5	158.2	132.3
Kalkbruk- och cementfabriker	100.8	119.8	121.1	148.5	238.5	243.1	276.8	282.0
Tegelbruk	19.1	29.9	36.2	39.1	51.5	46.9	66.2	82.7
Porslins- och fajansfabriker	45.2	50.3	49.6	55.1	73.0	107.9	138.1	151.9
Glasbruk	31.5	33.4	42.5	42.5	51.3	44.3	52.8	54.0
Linnfabriker	272.1	381.8	366.5	393.2	550.7	650.1	632.8	639.2
Bomullsfabriker	181.3	174.3	153.8	223.5	220.5	245.2	226.2	264.0
Yllefabriker	153.9	141.5	128.6	143.2	114.6	133.4	152.3	180.9
Sidenväverier	21.2	23.0	24.3	15.5	18.1	26.4	29.5	24.6
Trikåfabriker	49.4	35.3	43.2	37.9	40.5	37.9	44.7	79.0
Hatt- och mössfabriker ..	8.0	17.0	18.7	13.9	12.4	16.4	19.6	23.5
Kostym- och kappfabriker	37.6	44.0	50.4	42.6	43.4	27.9	45.9	67.3
Gummifabriker	71.6	88.2	117.9	117.0	151.9	170.3	238.1	264.7
Läderfabriker	171.5	130.6	139.5	79.3	57.5	79.0	95.0	99.2
Skofabriker	25.0	36.4	35.3	16.7	27.2	24.5	161.5	135.3
Kvarnar och bagerier	99.4	105.0	79.1	90.8	123.8	160.4	215.2	225.7
Sockerbruk och sötsaksfabriker	111.2	93.5	142.4	168.5	239.6	262.2	322.3	316.3
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	35.5	42.7	53.3	50.9	96.8	132.8	174.8	171.3
Margarin- och gräddfabr...	21.6	23.3	20.1	30.0	36.0	41.1	43.6	47.0
Tobaksfabriker	72.5	63.7	68.7	93.3	124.5	151.7	180.5	162.6
Färg- och fernissfabriker ..	32.4	27.2	32.7	25.1	36.4	27.9	34.0	37.6
Olje-, tvål- och ljusfabriker	30.8	31.0	28.1	31.8	29.7	33.2	43.3	42.0
Tändsticksfabriker	14.2	12.1	10.3	14.5	15.7	21.5	17.5	17.6
Teknokemiska fabriker ..	14.0	13.1	14.0	18.2	19.6	28.5	42.8	77.9
Övriga kemiska fabriker..	34.1	53.8	86.3	107.1	178.2	163.5	224.2	243.9

Tab. 18. Kortfristiga skulder i milj. mk.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrins allmänna undergrupp	3 014.6	3 156.9	3 131.4	3 624.0	3 941.1	3 558.5	3 806.5	4 807.8
Fanerfabriker	257.7	206.0	255.9	283.7	263.9	256.1	369.3	437.3
Metall- o. maskinindustrins allmänna undergrupp ..	539.2	539.2	483.3	665.7	1 019.2	1 281.2	1 510.8	1 455.7
Malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk....	198.0	216.2	244.0	268.9	400.0	757.6	928.5	853.5
Krigsförnödenhetsfabriker	25.5	78.3	69.6	93.5	125.1	136.5	158.2	132.3
Kalkbruk och cementfabriker	79.1	105.5	114.8	142.5	233.0	237.9	273.6	279.1
Tegelbruk	19.1	29.9	36.2	39.1	51.5	46.9	66.2	82.7
Porslins- och fajansfabriker	37.2	47.9	49.7	55.1	73.0	107.9	138.1	151.9
Glasbruk	25.0	27.2	36.6	36.9	46.0	39.7	48.5	50.0
Linnfabriker	235.3	288.0	278.1	309.4	471.7	575.8	563.4	574.5
Bomullsfabriker	181.3	174.3	153.9	223.5	220.5	245.2	226.1	264.0
Yllefabriker	144.7	132.2	117.8	134.9	108.0	123.5	141.5	169.9
Sidenväverier	20.0	21.8	23.0	14.3	16.9	25.2	28.3	23.4
Trikåfabriker	47.8	33.7	41.6	37.9	40.5	37.9	44.8	79.0
Hatt- och mössfabriker ..	4.2	8.8	10.6	6.3	5.7	9.9	13.4	17.8
Kostym- och kappfabriker	37.6	44.0	50.4	39.9	41.2	27.8	45.8	67.2
Gummifabriker	71.6	88.2	96.9	105.4	140.3	159.4	227.6	255.0
Läderfabriker	165.7	124.9	133.9	73.9	52.2	73.8	90.0	94.3
Skofabriker	24.9	36.3	35.2	16.6	27.2	24.5	161.5	135.3
Kvarnar och bagerier	95.4	101.3	75.8	89.0	122.3	159.2	214.3	225.1
Sockerbruk och sötsaksfabriker	109.5	91.9	140.7	168.5	239.6	262.2	322.3	313.4
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	34.1	39.0	47.3	44.9	88.6	128.2	156.2	143.6
Margarin- och gräddfabr...	21.6	23.3	20.1	30.0	36.0	41.1	43.7	47.0
Tobaksfabriker	56.0	53.2	56.2	80.8	112.0	139.2	168.5	148.2
Färg- och fernissfabriker..	29.3	24.1	31.1	23.5	35.3	26.8	32.9	37.6
Olje-, tvål- och ljusfabriker	26.1	26.6	23.9	27.8	25.6	29.2	39.3	42.0
Tändsticksfabriker	14.2	12.1	10.3	14.4	15.7	21.5	17.5	17.6
Teknokemiska fabriker ..	12.7	11.8	12.7	15.6	17.5	24.4	34.5	69.2
Övriga kemiska fabriker..	23.0	44.0	77.7	99.7	170.8	158.6	220.5	241.5

Tab. 19. Kortfristiga skulder i % av hela det investerade kapitalet.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrins allmänna undergrupp	33.5	33.5	34.0	38.8	41.4	36.2	36.3	42.7
Fanerfabriker	66.5	54.7	60.8	65.6	63.8	58.4	63.7	73.5
Metall- o. maskinindustrins allmänna undergrupp ..	47.8	45.1	40.5	45.4	52.9	57.3	58.2	55.7
Malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk....	42.1	41.2	40.7	40.4	47.0	60.9	56.2	51.1
Krigsförnödenhetsfabriker	51.5	74.5	63.9	68.2	66.0	59.1	54.5	48.1
Kalkbruk och cementfabriker	18.7	23.1	24.4	28.7	38.3	38.4	39.0	39.9
Tegelbruk	44.9	50.4	55.5	57.2	65.9	65.0	72.1	78.4
Porslins- och fajansfabriker	37.6	45.6	47.5	46.7	55.1	62.4	66.0	67.9
Glasbruk	36.6	37.8	42.4	37.9	45.6	39.1	42.0	41.1
Linnfabriker	44.1	44.4	43.3	45.4	54.2	59.0	56.6	56.3
Bomullsfabriker	32.3	30.8	27.1	28.7	29.2	35.4	32.2	34.6
Yllefabriker	37.1	36.2	32.7	35.5	29.4	31.8	32.5	35.0
Sidenväverier	52.0	48.6	48.0	32.4	31.2	38.7	39.2	33.0
Trikåfabriker	35.2	22.9	26.3	24.2	24.7	22.6	23.0	33.2
Hatt- och mössfabriker ..	13.8	21.3	24.4	15.6	14.2	22.2	27.1	33.3
Kostym- och kappfabriker	63.6	64.4	65.9	52.4	47.9	36.0	44.7	55.0
Gummifabriker	33.5	36.9	33.5	30.0	35.8	38.0	45.4	47.1
Läderfabriker	71.6	62.8	61.4	40.5	31.2	40.5	45.8	44.7
Skofabriker	18.4	23.2	21.5	8.8	14.3	12.3	46.8	41.1
Kvarnar och bagerier	60.7	62.0	53.1	55.8	57.6	66.7	72.7	72.0
Socketbruk och sötsaksfabriker	19.8	16.8	22.8	25.8	33.5	36.0	40.3	38.9
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	20.8	20.4	22.1	18.5	30.4	37.5	37.8	34.5
Margarin- och gräddfabr...	47.0	48.7	45.6	58.8	59.9	61.8	67.4	69.0
Tobaksfabriker	37.2	36.6	36.3	41.6	50.2	55.0	56.5	51.6
Färg- och fernissfabriker ..	52.5	45.4	50.9	40.4	52.4	44.0	45.5	47.7
Olje-, tvål- och ljusfabriker	43.3	43.1	36.0	36.1	32.5	35.4	41.2	43.3
Tändstjcksfabriker	59.8	53.7	45.9	53.0	56.4	61.9	53.6	55.4
Teknokemiska fabriker ..	32.4	26.9	27.2	24.0	19.1	23.0	23.8	38.6
Övriga kemiska fabriker..	16.0	25.8	37.1	42.8	54.4	50.3	56.2	57.0

Tab. 20. Bankskulder och andra korta lån i % av kortfristiga placeringar.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrins allmänna undergrupp	59.8	64.9	73.7	62.6	60.3	58.7	55.5	60.4
Fanerfabriker	71.2	65.9	64.6	68.8	71.9	46.7	50.3	59.4
Metall- o. maskinindustrins allmänna undergrupp ..	28.2	29.0	23.4	11.8	11.1	16.1	13.2	19.2
Malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk....	68.6	75.3	62.7	56.9	57.1	70.4	70.5	70.1
Krigsförnödenhetsfabriker	10.2	1.9	1.6	18.2	27.3	18.8	19.7	7.0
Kalkbruk och cementfabriker	31.8	41.7	33.0	41.6	41.0	60.6	68.8	76.2
Tegelbruk	45.9	58.6	63.3	55.2	57.8	77.2	41.6	69.6
Porslins- och fajansfabriker	74.9	81.3	82.6	70.2	48.5	29.1	22.8	32.8
Glasbruk	62.7	63.8	47.6	44.0	48.6	47.0	48.2	44.4
Linnefabriker	59.0	44.5	42.4	38.2	46.4	49.5	36.7	42.5
Bomullsfabriker	43.6	54.1	66.1	38.3	32.5	49.7	46.5	46.1
Yllefabriker	71.1	76.3	83.4	77.3	68.9	65.0	65.1	45.9
Sidenväverier	18.4	20.8	32.0	38.4	33.3	24.9	25.9	21.6
Trikåfabriker	55.0	54.8	56.4	41.1	37.1	28.8	27.0	5.3
Hatt- och mössfabriker ..	58.9	70.9	77.3	69.3	17.4	14.3	43.3	39.7
Kostym- och kappfabriker	63.8	59.3	68.8	41.8	35.4	24.8	17.4	11.7
Gummifabriker	11.2	37.0	31.1	17.7	44.3	46.5	44.3	43.5
Läderfabriker	83.3	85.7	73.5	68.2	57.0	47.9	61.3	51.0
Skofabriker	45.4	42.8	41.3	51.6	12.5	14.5	4.7	6.5
Kvarnar och bagerier	66.4	69.9	43.7	24.3	35.9	36.8	36.5	8.4
Sockerbruk och sötsaksfabriker	7.6	8.3	17.5	8.9	7.0	13.7	23.0	19.3
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	25.2	29.1	29.0	27.6	22.4	37.1	36.3	31.0
Margarin- och gräddfabr...	—	—	—	38.3	10.6	—	—	—
Tobaksfabriker	40.0	30.3	0.2	—	—	—	1.3	—
Färg- och färgfabriker ..	47.9	39.5	47.4	27.9	59.0	49.4	35.9	30.3
Olje-, tvål- och ljusfabriker	81.6	83.4	79.0	65.4	68.4	62.3	63.5	58.9
Tändsticksfabriker	—	—	—	9.8	—	—	—	—
Teknokemiska fabriker ..	47.0	37.3	25.3	0.6	0.6	15.2	23.5	29.4
Övriga kemiska fabriker..	4.5	35.8	62.1	56.0	70.1	55.6	46.5	55.3

Tab. 21. Kontoskulder och varuväxlar i % av kortfristiga placeringar.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrins allmänna undergrupp	35.8	30.7	23.4	23.2	20.0	23.9	32.2	30.6
Fanerfabriker	28.1	33.3	35.0	29.8	26.1	47.7	31.8	32.9
Metall- o. maskinindustrins allmänna undergrupp ..	71.4	70.3	76.1	79.3	81.5	78.9	82.1	76.3
Malmibrytning, anrikning och kopparvalsverk....	20.6	17.0	15.0	22.8	21.4	15.6	16.3	18.1
Krigsförnödenhetsfabriker	89.8	98.1	97.7	81.0	67.6	69.6	70.6	81.6
Kalkbruk och cementfabriker	53.4	39.6	44.6	21.5	20.6	12.4	13.9	10.5
Tegelbruk	37.9	30.9	28.1	36.9	31.3	19.5	56.6	29.5
Porslins- och fajansfabriker	24.3	18.6	17.3	18.9	29.1	46.4	58.4	55.1
Glasbruk	37.3	36.2	52.4	56.0	41.1	50.0	50.2	48.7
Linnefabriker	40.4	54.6	56.7	61.0	50.1	46.8	59.0	48.8
Bomullsfabriker	54.9	45.2	33.0	29.2	37.6	25.0	34.5	42.1
Yllefabriker	27.8	23.1	16.1	11.3	15.2	21.3	25.8	32.4
Sidenväverier	81.6	79.2	68.0	57.4	62.8	72.8	65.2	68.9
Trikåfabriker	43.9	42.7	41.2	44.4	56.4	57.2	49.8	37.7
Hatt- och mössfabriker ..	40.1	28.1	18.5	22.1	66.5	49.1	32.8	40.1
Kostym- och kappfabriker	36.2	40.5	27.6	56.8	63.0	70.1	57.7	72.9
Gummifabriker	87.7	62.4	68.0	79.7	54.2	51.6	44.3	47.0
Läderfabriker	16.5	14.2	26.3	30.7	40.4	39.7	31.5	45.5
Skofabriker	54.1	56.7	57.8	41.4	81.7	80.3	73.6	69.4
Kvarnar och bagerier	29.9	26.4	48.2	52.0	54.9	49.6	48.5	81.6
Sockerbruk och sötsaksfabriker	92.2	91.5	82.3	85.5	87.8	81.9	68.4	74.2
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	72.8	68.8	69.7	59.4	41.8	48.7	56.4	54.7
Margarin- och gräddfabr...	92.5	91.6	94.3	54.3	81.5	98.7	94.9	95.0
Tobaksfabriker	60.0	69.7	99.8	85.1	91.4	94.8	95.8	97.9
Färg- och fernissfabriker ..	51.4	59.8	51.8	68.6	32.1	39.3	48.1	43.0
Ölje-, tvål- och ljusfabriker	17.2	14.8	16.3	14.4	24.9	30.0	30.1	32.1
Tändsticksfabriker	100.0	100.0	100.0	80.1	100.0	100.0	85.2	79.4
Teknokemiska fabriker ..	37.8	55.3	58.3	86.9	72.7	67.7	55.3	64.0
Övriga kemiska fabriker ..	92.4	61.2	35.7	34.7	25.5	40.9	49.4	41.0

Tab. 22. Likviditeten. Kortfristiga placeringar i % av kortfristiga skulder.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrins allmänna undergrupp	129.4	138.1	134.5	131.1	108.2	127.3	136.8	135.4
Fanerfabriker	87.8	97.5	93.5	105.1	107.5	101.8	101.1	93.4
Metall- o. maskinindustrins allmänna undergrupp ..	135.9	146.9	160.0	149.9	139.0	130.3	123.2	127.2
Malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk....	68.0	84.0	91.8	82.4	86.4	77.8	78.1	90.1
Krigsförnödenhetsfabriker	81.5	80.4	86.6	77.8	97.3	118.4	137.6	150.1
Kalkbruk och cementfabriker	147.2	125.0	135.9	121.1	118.7	103.0	107.5	99.5
Tegelbruk	91.2	66.9	55.9	60.4	56.3	51.3	39.5	45.1
Porslins- och fajansfabriker	113.8	98.3	96.7	109.0	93.9	97.5	73.5	63.7
Glasbruk	146.0	133.9	117.5	145.1	113.1	135.8	122.5	121.6
Linnefabriker	105.8	91.3	96.1	103.0	88.2	92.8	94.7	102.6
Bomullsfabriker	132.3	143.3	161.8	186.7	172.9	120.2	133.0	138.7
Yllefabriker	147.4	139.6	157.9	160.5	193.2	187.8	197.1	199.3
Sidenväverier	130.2	138.0	136.6	210.8	181.5	150.3	154.9	181.7
Trikåfabriker	146.5	197.9	177.6	199.6	203.8	237.1	258.8	198.5
Hatt- och mössfabriker ..	477.1	222.5	203.1	339.8	374.8	267.2	235.6	203.8
Kostym- och kappfabriker	126.1	118.7	121.0	136.1	156.4	199.0	175.4	147.9
Gummifabriker	182.0	170.4	212.3	255.7	216.6	204.5	165.8	154.7
Läderfabriker	100.1	110.8	118.2	159.9	201.9	163.3	155.8	166.6
Skofabriker	310.7	256.3	283.6	619.9	332.3	434.9	154.7	172.4
Kvarnar och bagerier	99.9	95.3	100.8	101.7	99.1	85.4	79.1	88.1
Sockarbruk och sötsaksfabriker	352.6	405.8	307.3	275.2	219.2	201.6	181.4	185.4
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	183.7	204.4	182.3	243.1	140.8	123.5	135.9	146.9
Margarin- och gräddfabr...	135.6	128.4	158.6	132.9	132.0	134.3	120.6	114.1
Tobaksfabriker	179.6	185.0	198.5	190.9	163.9	156.5	158.4	174.9
Färg- och fernissfabriker..	139.3	147.2	137.6	169.9	126.4	140.7	149.9	144.0
Olje-, tvål- och ljusfabriker	142.6	142.8	159.8	197.1	201.4	137.4	125.0	145.1
Tändsticksfabriker	101.1	110.8	134.9	133.5	133.3	134.0	158.4	153.5
Teknokemiska fabriker ..	174.2	221.1	241.4	307.5	392.9	256.4	223.8	142.6
Övriga kemiska fabriker..	348.4	164.0	108.6	121.1	107.0	96.4	86.3	83.9

Tab. 23. Nettovinst (\div nettoförlust) i milj. mk.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrins allmänna undergrupp	388.7	199.1	146.3	86.0	233.5	326.1	451.7	232.6
Fanerfabriker	9.8	0.6	— 0.6	— 73.2	7.8	22.3	24.9	— 6.8
Metall- o. maskinindustrins allmänna undergrupp ..	61.3	64.5	68.5	94.0	85.0	78.9	109.5	92.1
Malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk....	46.7	47.4	57.3	36.6	60.3	69.4	116.1	71.4
Krigsförnödenhetsfabriker	2.7	2.9	8.7	9.8	16.9	24.6	38.2	14.8
Kalkbruk och cementfabriker	27.2	33.9	32.3	31.9	22.5	25.6	25.3	20.2
Tegelbruk	2.9	2.7	0.6	1.0	— 2.5	— 0.8	— 0.4	— 0.7
Porslins- och fajansfabriker	3.7	3.7	2.6	6.5	7.1	8.5	9.0	9.1
Glasbruk	5.5	3.6	4.3	12.2	5.4	7.3	6.7	7.7
Linnfabriker	20.4	21.4	21.3	24.8	20.7	24.5	52.0	43.9
Bomullsfabriker	38.8	36.9	43.1	47.2	33.7	21.4	39.0	37.9
Yllefabriker	13.0	7.3	11.2	24.1	22.1	12.8	24.6	32.0
Sidenväverier	2.4	2.5	2.3	5.0	4.6	4.7	4.2	6.2
Trikåfabriker	9.6	10.4	10.3	14.9	13.1	17.5	35.3	34.4
Hatt- och mössfabriker ..	1.1	1.3	0.5	2.2	2.7	2.8	3.7	2.3
Kostym- och kappfabriker	4.1	3.6	2.7	8.0	7.6	9.6	8.1	— 0.5
Gummifabriker	19.8	19.0	23.0	26.8	16.2	19.6	25.0	26.9
Läderfabriker	5.0	3.3	10.7	23.9	14.4	0.4	4.6	11.5
Skofabriker	7.6	9.1	10.0	17.6	12.7	12.0	6.5	12.7
Kvarnar och bagerier	6.0	4.0	10.2	10.3	6.3	8.9	7.5	9.5
Socketbruk och sötsaksfabriker	35.9	38.5	41.4	36.8	38.0	27.3	30.8	33.5
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	18.7	22.4	17.9	23.8	17.1	17.5	32.7	28.9
Margarin- och gräddfabr...	1.6	1.4	1.3	1.4	2.8	1.5	— 2.6	— 0.7
Tobaksfabriker	3.4	3.3	6.5	16.9	12.7	6.1	18.6	2.2
Färg- och färgfabriker ..	4.3	4.0	4.7	5.3	1.4	3.0	6.3	5.4
Olje-, tvål- och ljusfabriker	2.9	2.6	6.9	8.3	7.6	— 0.5	4.5	4.0
Tändsticksfabriker	0.4	0.9	1.7	0.7	0.9	1.1	2.6	0.2
Teknokemiska fabriker ..	4.1	5.8	3.1	8.7	11.9	7.7	8.5	5.4
Övriga kemiska fabriker..	13.7	11.5	12.1	14.7	14.9	21.3	24.2	17.0

Tab. 24. Räntabiliteten. Nettovinst i % av egna medel (\pm årets nettovinst eller + årets nettoförlust).

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrins allmänna undergrupp	9.9	4.7	3.5	2.1	6.0	7.1	9.1	4.6
Fanerfabriker	9.8	0.5	0.5	-12.1	8.3	18.7	17.1	5.4
Metall- o. maskinindustrins allmänna undergrupp ..	13.2	12.2	11.8	14.2	11.0	9.5	11.7	9.0
Malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk....	25.7	21.5	22.0	11.3	16.9	18.0	20.2	10.7
Krigsförnödenhetsfabriker	13.5	12.6	29.4	29.5	35.9	35.2	40.8	11.6
Kalkbruk och cementfabriker	9.2	11.1	10.2	10.1	6.5	7.3	6.3	5.1
Tegelbruk	13.9	10.1	2.0	3.6	8.6	3.1	7.4	3.1
Porslins- och fajansfabriker	7.3	7.3	5.0	11.7	13.5	15.1	14.4	14.4
Glasbruk	17.6	10.4	10.9	28.6	12.3	14.7	11.9	12.8
Linnfabriker	8.5	8.7	8.4	9.4	6.9	8.1	16.8	13.0
Bomullsfabriker	11.4	10.4	11.7	9.3	6.7	5.0	8.9	8.2
Yllefabriker	5.8	3.4	5.1	11.3	9.6	5.3	9.5	11.8
Siidenväverier	16.5	12.8	10.7	21.4	14.8	13.7	10.9	15.5
Trikåfabriker	12.5	10.2	9.8	14.3	11.9	15.6	30.9	27.7
Hatt- och mössfabriker ..	5.1	5.8	2.0	8.7	10.9	11.3	14.3	8.5
Kostym- och kappfabriker	23.9	17.2	11.6	31.1	21.6	24.2	16.6	7.0
Gummifabriker	16.2	14.4	15.5	12.9	7.2	8.5	10.5	10.8
Läderfabriker	9.1	5.1	15.8	30.1	15.2	0.4	4.7	11.5
Skofabriker	7.4	8.2	8.4	11.4	8.5	7.3	3.7	7.0
Kvarnar och bagerier	11.5	7.3	18.9	17.6	7.7	12.8	10.3	12.3
Sockerbruk och sötsaksfabriker	8.8	9.3	9.6	8.2	8.7	6.2	6.9	7.3
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	17.0	17.8	12.5	14.2	9.6	9.1	15.9	13.3
Margarin- och gräddfabr...	7.2	6.0	5.8	7.1	13.2	6.5	10.9	3.1
Tobaksfabriker	4.5	4.2	8.2	20.0	14.8	6.4	18.8	1.8
Färg- och fernissfabriker ..	22.4	18.1	19.8	19.0	4.7	9.9	19.5	15.2
Olje-, tvål- och ljusfabriker	11.0	9.4	22.0	22.6	18.3	7.0	9.5	7.9
Tändsticksfabriker	4.8	9.9	16.1	6.1	8.3	8.6	20.7	1.3
Teknokemiska fabriker ..	19.6	23.4	10.4	22.6	19.7	11.0	9.0	5.6
Övriga kemiska fabriker..	14.3	10.9	10.9	13.2	12.3	16.4	16.7	10.5

Tab. 25. Nettovinst i % av årsförsäljning.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrins allmänna undergrupp	6.4	3.4	2.7	2.5	4.5	4.9	5.3	3.0
Fanerfabriker	2.5	0.2	-0.2	-6.5	2.9	4.0	3.4	-7.5
Metall- o. maskinindustrins allmänna undergrupp ..	4.8	4.2	4.3	5.0	4.5	3.4	4.0	3.4
Malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk....	16.2	15.1	13.7	7.6	9.8	8.5	9.2	5.5
Krigsförnödenhetsfabriker	8.3	6.8	7.1	5.7	5.9	7.1	8.8	3.1
Kalkbruk och cementfabriker	8.1	9.0	7.9	10.2	7.3	7.7	6.8	5.2
Tegelbruk	6.8	6.5	1.3	2.4	-5.9	-7.8	-0.6	-7.3
Porslins- och fajansfabriker	3.6	3.5	2.4	5.9	4.9	3.7	3.5	3.3
Glasbruk	7.7	5.0	5.3	10.7	4.0	4.5	3.4	3.7
Linnfabriker	6.2	5.5	4.5	5.9	5.3	5.0	6.9	5.2
Bomullsfabriker	6.1	6.4	6.8	6.1	6.6	4.9	6.9	5.6
Yllefabriker	3.2	2.1	3.0	4.9	4.6	3.4	4.3	4.4
Sidenväverier	4.4	4.2	3.5	5.5	4.5	4.5	3.4	5.2
Trikåfabriker	4.9	4.9	5.0	5.8	5.5	6.7	11.5	9.7
Hatt- och mössfabriker ..	3.9	4.1	1.7	6.3	6.2	6.6	7.7	5.0
Kostym- och kappfabriker	3.0	2.5	2.1	5.3	4.0	4.4	3.8	-0.3
Gummifabriker	7.4	7.6	8.3	7.7	8.6	9.0	7.0	5.8
Läderfabriker	1.8	1.4	3.6	4.6	4.1	0.2	1.7	3.2
Skofabriker	4.9	5.8	5.7	5.6	5.0	6.0	2.2	3.2
Kvarnar och bagerier	1.6	1.2	2.5	2.1	1.2	1.4	1.2	1.3
Socketbruk och sötsaksfabriker	6.3	6.3	6.2	5.3	3.9	2.5	3.4	3.5
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	12.9	13.0	10.0	8.9	5.3	4.6	6.6	6.1
Margarin- och gräddfabr...	1.7	1.4	1.5	2.3	2.9	2.8	-5.7	-7.2
Tobaksfabriker	1.5	1.2	2.3	3.6	2.0	0.9	2.0	0.2
Färg- och färgfabriker ..	3.2	2.8	3.1	4.8	1.3	2.7	4.1	3.2
Olje-, tvål- och ljusfabriker	3.4	3.0	7.1	8.8	8.6	-0.8	5.9	4.3
Tändsticksfabriker	1.9	4.0	6.7	2.0	1.6	1.2	3.2	0.2
Teknokemiska fabriker ..	7.5	8.9	4.2	9.4	8.9	4.7	4.4	2.6
Övriga kemiska fabriker..	8.0	6.9	8.2	4.0	3.8	3.8	4.1	3.2

Tab. 26. Erlagda skatter.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrins allmänna undergrupp	113.5	159.2	127.1	134.0	206.1	387.3	562.0	743.0
Fanerfabriker	3.5	4.4	3.2	2.4	5.9	14.7	47.0	48.6
Metall- o. maskinindustrins allmänna undergrupp..	14.0	23.9	35.0	51.5	93.8	125.3	138.1	186.6
Malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk....	22.9	19.5	33.1	36.2	110.6	87.7	111.3	96.6
Krigsförnödenhetsfabriker	0.3	0.6	0.9	2.8	6.7	14.9	24.4	47.3
Kalkbruk och cementfabriker	9.1	12.5	14.0	17.3	19.7	33.6	28.4	29.3
Tegelbruk	0.4	0.9	1.1	1.2	1.0	2.2	2.4	3.0
Porslins- och fajansfabriker	1.2	1.5	1.6	2.1	3.8	9.3	20.7	16.7
Glasbruk	2.2	3.6	5.4	3.1	7.6	10.6	14.4	13.4
Linnefabriker	7.1	8.5	9.2	13.0	14.8	20.1	38.0	63.8
Bomullsfabriker	12.2	16.1	16.8	23.5	30.9	41.8	35.8	54.3
Yllefabriker	4.9	5.8	5.1	8.0	18.3	37.3	49.5	63.7
Sidenväverier	0.5	0.7	1.1	1.5	3.1	4.8	8.2	9.0
Trikåfabriker	2.7	3.7	4.2	6.7	8.3	13.1	19.6	44.8
Hatt- och mössfabriker ..	0.3	0.4	0.5	0.7	1.0	2.6	3.2	5.8
Kostym- och kappfabriker	0.5	1.2	1.6	2.8	8.5	12.7	14.5	22.9
Gummifabriker	5.8	7.9	9.3	12.9	21.2	22.2	22.2	35.7
Läderfabriker	0.9	1.3	1.3	4.5	15.1	24.5	13.2	11.5
Skofabriker	2.3	3.1	3.9	4.0	15.5	21.0	78.3	33.6
Kvarnar och bagerier	2.2	2.9	2.7	4.3	11.8	8.6	37.6	23.4
Sockerbruk och sötsaksfabriker	17.9	16.4	25.9	23.7	40.7	39.1	32.1	36.0
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	6.1	8.4	12.0	15.3	24.5	26.3	21.2	29.2
Margarin- och gräddfabr...	0.6	0.5	0.6	0.6	0.7	1.7	2.2	1.5
Tobaksfabriker	1.4	1.7	1.6	3.6	12.2	20.0	17.6	44.6
Färg- och fernissfabriker..	1.0	1.3	1.5	3.0	4.4	6.2	7.5	8.0
Olje-, tvål- och ljusfabriker	0.8	1.0	1.5	2.2	5.2	8.2	6.3	7.4
Tändsticksfabriker	0.2	0.3	0.2	0.7	0.5	0.8	1.1	2.3
Teknokemiska fabriker ..	1.0	1.6	2.7	5.1	11.5	22.5	18.4	14.6
Övriga kemiska fabriker..	3.7	5.0	5.3	9.3	12.2	19.8	31.8	31.8

Tab. 27. Skatter i % av beskattningsbar vinst.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrins allmänna undergrupp	22.6	44.4	46.6	51.2	46.9	54.3	55.4	76.2
Fanerfabriker	28.1	54.6	113.1	43.6	39.2	39.8	65.4	116.4
Metall- o. maskinindustrins allmänna undergrupp ..	18.6	27.2	34.1	35.9	52.9	61.6	56.2	68.0
Malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk....	32.9	29.1	36.6	49.7	64.7	55.8	48.9	57.5
Krigsförnödenhetsfabriker	8.7	17.4	9.3	22.3	28.4	37.7	38.9	76.1
Kalkbruk och cementfabriker	25.1	26.5	30.2	33.7	45.8	58.2	52.2	59.0
Tegelbruk	12.1	25.9	64.9	54.4		156.9	117.7	131.8
Porslins- och fajansfabriker	25.4	29.3	38.4	24.1	35.1	52.2	69.7	64.8
Glasbruk	29.1	50.1	57.4	20.4	58.4	59.2	68.3	63.6
Linnfabriker	25.7	28.4	30.3	34.4	41.6	44.8	42.2	59.2
Bomullsfabriker	23.9	30.4	28.0	33.2	47.9	66.2	47.8	58.9
Yllefabriker	27.2	44.3	31.1	24.9	45.3	74.4	66.8	66.6
Sidenväverier	17.4	23.0	34.0	24.2	44.8	56.1	71.8	68.1
Trikåfabriker	22.1	26.2	28.9	30.9	38.6	42.8	35.8	56.6
Hatt- och mössfabriker ..	24.0	21.7	52.5	25.2	26.0	47.8	45.9	71.4
Kostym- och kappfabriker	11.5	25.2	37.6	26.2	52.8	56.8	64.2	102.4
Gummifabriker.....	22.5	29.3	28.9	32.6	56.7	53.2	47.0	57.0
Läderfabriker	19.9	31.6	13.8	19.1	56.1	93.6	78.2	52.5
Skofabriker	23.5	25.5	28.3	18.5	55.0	63.6	92.3	72.5
Kvarnar och bagerier	27.3	42.4	21.1	29.5	65.2	49.1	83.4	71.0
Sockerbruk och sötsaksfabriker	33.3	29.9	38.5	39.2	51.8	58.9	51.1	51.8
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	26.7	29.6	42.0	39.9	60.6	61.8	40.3	51.3
Margarin- och gräddfabr...	26.2	27.5	30.7	31.3	20.3	52.5		182.7
Tobaksfabriker	29.4	33.6	20.1	17.6	49.0	76.7	48.6	95.2
Färg- och fernissfabriker..	18.4	25.3	24.7	36.6	76.0	67.5	54.7	59.5
Olje-, tvål- och ljusfabriker	21.0	28.5	17.7	20.9	40.6	106.2	58.2	64.7
Tändsticksfabriker	35.8	22.0	10.4	50.4	36.0	43.0	29.7	92.8
Teknokemiska fabriker ..	20.2	21.8	46.2	36.9	49.1	74.5	68.4	72.9
Övriga kemiska fabriker..	21.3	30.5	30.3	38.7	45.0	48.1	56.8	65.1

Tab. 28. Skatter i % av årsförsäljning.

Industrigrupp	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Exportindustrins allmänna undergrupp	1.9	2.7	2.4	3.8	4.0	5.8	6.6	9.7
Fanerfabriker	0.9	1.3	1.0	1.2	2.2	2.7	6.4	10.9
Metall- o. maskinindustrins allmänna undergrupp ..	1.1	1.6	2.2	2.8	5.1	5.5	5.1	6.9
Malmbrytning, anrikning och kopparvalsverk....	7.9	6.2	7.9	7.5	18.0	10.7	8.8	7.4
Krigsförnödenhetsfabriker	0.8	1.4	0.9	1.6	2.3	4.3	5.6	9.9
Kalkbruk och cementfabriker	2.8	3.3	3.5	5.5	6.4	10.1	7.7	7.5
Tegelbruk	0.9	2.3	2.4	2.8	2.4	4.9	4.2	5.2
Porslins- och fajansfabriker	1.2	1.5	1.5	1.9	2.6	4.1	8.2	6.2
Glasbruk	1.8	5.0	6.9	2.7	5.6	6.5	7.3	6.4
Linnfabriker	2.1	2.2	1.9	3.1	3.8	4.1	5.0	7.5
Bomullsfabriker	1.9	2.8	2.6	3.0	6.0	9.6	6.4	8.0
Yllefabriker	1.2	1.6	1.4	1.6	3.8	10.0	8.6	8.9
Sidenväverier	1.0	1.3	1.7	1.7	3.3	4.9	7.1	7.9
Trikåfabriker	1.4	1.7	2.0	2.6	3.5	5.0	6.4	12.7
Hatt- och mössfabriker ..	1.2	1.1	1.9	2.1	2.2	6.0	6.5	12.5
Kostym- och kappfabriker	0.4	0.8	1.2	1.9	4.4	5.8	6.9	12.5
Gummifabriker	2.2	3.1	3.4	3.7	11.3	10.2	6.2	7.7
Läderfabriker	0.4	0.6	0.5	1.0	5.2	12.8	5.7	4.1
Skofabriker	1.5	2.0	2.2	1.3	6.1	10.1	26.0	8.4
Kvarnar och bagerier	0.6	0.9	0.7	0.9	2.2	1.3	6.2	3.1
Sockerbruk och sötsaksfabriker	3.2	2.7	3.9	3.4	4.1	3.6	3.6	3.8
Ölbryggerier o. läskdrycksfabriker	4.5	5.2	7.1	5.9	7.9	7.2	4.5	6.5
Margarin- och gräddfabr...	0.6	0.5	0.7	1.1	0.7	3.1	4.3	2.6
Tobaksfabriker	0.6	0.6	0.6	0.8	2.0	2.9	1.9	4.6
Färg- och fernissfabriker ..	0.7	0.9	1.0	2.8	4.2	5.6	4.9	4.7
Olje-, tvål- och ljusfabriker	0.9	1.2	1.6	2.3	5.9	13.3	8.2	7.9
Tändsticksfabriker	1.1	1.1	0.8	2.0	0.9	0.9	1.4	2.8
Teknokemiska fabriker ..	1.9	2.5	3.6	5.5	8.6	13.8	9.5	7.0
Övriga kemiska fabriker..	2.2	3.0	3.6	2.5	3.1	3.5	5.4	5.9

THE INDUSTRIAL DEVELOPMENT IN FINLAND BETWEEN 1937 AND 1944.

Summary.

This investigation is based on the book-keeping of some concerns and companies representative of their branches in regard to their annual turnover and share capital. The boom year 1937, which displayed the best results in industrial activity before the outbreak of the second World War, was chosen for point of departure. The investigation originally covered 316 concerns and companies, but this number gradually fell to 271 in 1944, in consequence of numerous mergers. With a few exceptions only, no companies that had ceased to exist after the Winter War of 1939—1940 were included. In 1937—1942, the aggregate joint-stock capital of the companies in question stood for about 75—80 per cent of the capital of all Finnish industrial joint stock companies.

Conclusions should always be drawn with a certain cautiousness when they are based on balance sheets as these do not necessarily reflect the true result, the management being anxious to modify it for a given purpose. It should also be noted that companies which ceased their activity during the period in question — usually on account of losses incurred — have as a rule been omitted from the investigation, and that the companies treated represent the leading enterprises in their respective branches. Profit and loss accounts, moreover, are drawn up differently in different companies, and for this reason it was possible to operate with part of the items only. In treating the figures obtained from the balance sheets it should also be remembered that the value of the Finnish mark considerably deteriorated between 1937 and 1944. Long-term investment returns usually include valuations made at different periods; this is partly also the case with the book-value of stocks and therefore with a large part of the whole balance sheet total.

The examination of the balance sheets is preceded by a chapter dealing with *the general development of industry* and its economic basis in the light of industrial and commercial statistics. It shows the devastating effect of the war on Finnish industry. The cession of Karelia involved the loss

of industrial plants which represented one tenth of the total pre-war output of industry and gave employment to 11.7 per cent of all industrial workers in Finland. This curtailment hit the export industries particularly heavily, as numerous important plants in this line, disposing of rich resources of raw material, were situated in the territory lost. The development of the export industries was moreover retarded by the fact that during the war trade connections were cut off with all countries except those in the Baltic area, and after the armistice, even with them. A considerable part of the active male population served under the colours for many years, thereby causing a heavy labour shortage in several branches of industry and particularly in those working for exports. With the stoppage of coal and oil imports and the slackening output of fire-wood in consequence of labour shortage, a severe fuel crisis appeared in industry and transportation. Lack of foreign currency and the severance of trade connections hampered or prevented imports of machinery and raw materials, and this shortage forced many branches of industry to produce all kinds of substitutes. The fact that imports ceased in September 1944, to be resumed on a small scale only at the end of December, left a deep trace in the results of 1944 as compared with those of the preceding year.

Follow some figures based on the examination of the balance sheets in a number of industries. Separate returns are indicated for export industries and for home-market industries, as they developed quite differently during the period under review. The *aggregate balance sheet total or entire invested capital* for all the enterprises concerned increased from 16,910.6 million marks at the end of 1937, to 26,335.5 million marks at the end of 1944, viz. by 9,424.9 million marks or 55.7 per cent. Only 2,732.8 millions or 29.0 per cent of this sum referred to export industries, 6,692.1 million marks or 71.0 per cent being the increase in respect to home-market industries. The export industries' balance sheet total increased by somewhat more than a quarter while that of the home-market industries almost doubled. *Long-term investments* in all industries examined increased by no more than 1,800 million marks or one fifth. With regard to the export industries the sum decreased by more than 200 millions, chiefly because investment activity stopped almost entirely, the book-value of the plants was largely left unchanged, and annual writings-off were made on the books as before. In the home-market industries long-term investments increased by nearly 2,000 million marks or 59.1 per cent as plants were extended in several branches. *Short-term investments*, being more sensitive to the rise of prices than long-term invest-

ments, increased for all companies concerned by 7,629.3 million marks or 93.7 per cent. Of this increase 2,935.7 millions or 38.5 per cent referred to export industries and 4,693.5 millions or 61.5 per cent to home-market industries. Thus the short-term investments of the former rose by 61.5 per cent and those of the latter by 139.4 per cent. In comparison with balance sheet totals, these investments that had been 47 per cent in the export industry, 50 per cent in the home-market industry and 48 per cent for all industries, now reached 60 per cent in all the three groups.

The book-value of *stocks* went up by 36.9 per cent in the export industries and by 50.0 per cent in the home-market industries, the average for all industries being 42.7 per cent. As these book-values remained unchanged or increased but insignificantly in some branches, whereas in others they were more or less strongly affected by the rising prices, it is hard to draw definite conclusions on the fluctuations in the volume of stocks. Yet, it was considerably reduced in some branches. In export industries stocks increased from 33.1 to 36.1 per cent of the annual turnover, while in home-market industries they fell from 27.0 to 19.0 per cent and in all industries investigated from 30.1 to 25.5 per cent. *Claims for goods delivered and drafts* increased in the export industry by 62.2 per cent, in the home-market industries by no less than 181.4 per cent, and in all industries by 111.5 per cent.

Capital funds — including share capital, reserve and other funds, and profit and loss accounts — increased in the export industries by only 1,079.2 million marks or 23.6 per cent, but in the home-market industries by 2,960.3 million marks or 74.7 per cent; the increase in all industries thus figuring 4,039.5 million marks or 47.3 per cent. The relation between the capital funds and the balance sheet totals fell from 45.0 to 43.8 per cent in the export industries, from 58.7 to 51.5 per cent in the home-market industries, and from 50.5 per cent to 47.7 per cent in all industries. The increase of capital funds was chiefly due to transfers being made to the reserve fund and other funds, the increase of which was 44.7 per cent in the export industries and 169.8 per cent in the home-market industries. *Liabilities* increased more than capital funds. In the export industries they rose by 1,653.6 millions or 29.6 per cent, in the home-market industries by 3,731.8 millions or 133.9 per cent, and in all companies concerned by 5,385.4 millions or 64.3 per cent. *Long-term liabilities* represented but a minor part of all liabilities and they fell in all industries from 25.0 to 11.2 per cent on the average. The bulk of liabilities consisted of *short-term debts*. These increased in the export industries by 56.1 per cent, in the home-market industries by 155.5 per cent, and in all industries

by 94.5 per cent. In the export industries the nominal increase of financial liabilities was nearly three times that of commercial liabilities — 1,313.9 million as against 496.0 million marks. In the home-market industries, on the other hand, commercial liabilities increased 1.8 times more than financial liabilities, or by 2,081.4 millions as against 1,149.4 millions. This shows that the export industries were subject to much greater difficulties and were in far greater need of additional credit than the home-market industries.

The *solidity* of a company is indicated by the relation between its capital funds and long-term investments; during the period under review book-values showed an increase in this coefficient. In the export industries it rose from 84.9 to 109.0 per cent, in the home-market industries from 117.2 to 128.7 per cent, and in all industries from 97.3 to 119.0 per cent. The coefficient between short-term investments and short-term liabilities, which expresses the company's *solvency*, improved slightly in the export industries, or from 124.0 to 128.3 per cent, but in the home-market industries it receded from 138.6 to 129.9 per cent. The 200 per cent regarded as a normal coefficient abroad is a distant objective in Finnish industry as a whole; in some individual branches this figure was attained only in some years.

The nominal *turnover* was naturally much influenced by the rise in the price-level. In the export industries it fell to 57 per cent of the 1937 level by 1940, after that it gradually rose, making 142 per cent in 1943, and fell once more to 125 per cent in 1944. By 1944 the turnover of the home-market industries had increased to 213 per cent of the 1937 level and that of all industries to 168 per cent. If the price fluctuations are taken into account and the turnover reduced by means of the wholesale price index, the detrimental effects of the war on industrial activity is more clearly perceived: the turnover is found to have fallen in the export industries to 85 and 70 per cent in 1943 and 1944 respectively, and in the home-market industries to 90 and 88 per cent. The estimated volume index of industrial production fell to about one third of the 1937 level in 1940—1941, increased to 41 per cent in 1943 and fell once more to 34 per cent in 1944. For the home-market industries the index gradually dropped to 60 per cent of the base level.

Between 1937 and 1944 the aggregate *net profit* of the export industries fell by 41.5 per cent, whereas that of the home-market industries rose by 48.6 per cent. The modest average increase of 2.8 per cent registered in all industries actually means a marked decline, if account is taken of the rising prices. The relation between net profits and capital funds,

which expresses the *profitableness* of an enterprise, fell for all industries from 10.6 per cent in 1937 to 7.0 per cent in 1939, rose to 10.9 per cent by 1943 and dropped again to 7.2 per cent in 1944. In the export industries this percentage fell from 10.0 in 1937 to 1.8 in 1940, rose to 9.6 — practically the base level — by 1943, and fell once more to 4.5 in 1944. In the home-market industry this figure was 11.3 in 1937, varied in the following years and was 9.1 in 1941, 12.1 in 1943 and 9.5 in 1944. This meant a serious setback during the last year of the war, which saw the signing of armistice and its immediate consequences. Expressed in per cent of the annual turnover, the net profit had fallen, between 1937 and 1944, from 5.8 to 2.7 in the export industries, from 5.8 to 4.1 in the home-market industries, and from 5.8 to 3.6 in all industries. An improvement cannot be expected before commercial relations with other countries become more lively, and this applies especially to the export industries which, of all branches, suffered most from the war.

In the past years the tax burden imposed on industry has increased enormously. The total of *taxes paid* in 1944 had increased about seven times since 1937. Expressed in per cent of the taxable profit, i. e. of the sum of net profit and taxes, taxes had increased from 22.6 to 77.5 in the export industry and from 25.0 to 63.5 in the home-market industries.

The above investigation bears a clear witness of the fact that the war left a deep mark on Finnish industry, especially that part of it which produces for export. The real value of turnover and net profits has fallen, in spite of a small rise of their nominal amount. The heavy taxes, when not directly consuming capital, greatly hampered a natural investment policy.